

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu

İRƏVAN ƏYALƏTİNİN KAMERAL TƏSVİRİ

II CİLD

**VEDİBASAR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ.
1831-ci və 1842-ci illər**

**ŞƏRUR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ.
1831-ci il**

BAKI-2019

AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu
Elmi Şurasının qərarı ilə çap olunur

**Layihə rəhbəri,
ön sözün müəllifi
və elmi redaktor:**

Yaqub Mahmudov,
*AMEA-nın həqiqi üzvü,
Əməkdar elm xadimi,
Dövlət Mükafatı laureatı*

**Tərcümə, tərtib və
giriş mətninin müəllifi:**

Nazir Əhmədli,
k.ü.f.d.

Məsul redaktor:

İradə Məmmədova,
Dövlət Mükafatı laureatı, dos., t.ü.f.d.

Elmi rəyçilər:

Tofiq Nəcəfli,
Tarix üzrə elmlər doktoru
Güntəkin Nəcəfli,
*Dövlət Mükafatı laureatı,
dos., t.ü.f.d.*

Nazir Əhmədli.

İRƏVAN ƏYALƏTİNİN KAMERAL TƏSVİRİ.

***II cild. Vedibasər mahalının Kameral təsviri. Şərur mahalının
Kameral təsviri.*** Bakı: "Turxan" NPB, 2019, 480 s.

İrəvan xanlığı 1828-ci ildə Rusiya imperiyası tərəfindən ilhaq edildikdən sonra həmin ərazilərdə vergi tətbiq etmək məqsədi ilə siyahıyaalma aparılmış və Kameral təsvirlər tətbiq edilmişdir. Oxuculara təqdim olunan bu kitaba Vedibasər və Şərur mahallarının kameral təsvirləri daxil edilmişdir. Kitabın arxa tərəfindəki xəritə N.K.Zeydlitsin 1880-ci ildə tərtib etdiyi "Qafqaz diyarının etnoqrafik xəritə"sindən götürülmüşdür.

N $\frac{0503020907 - 047}{(TNP) 2019}$

© Nazir Əhmədli, 2019

© Tarix İnstitutu, 2019

TARİXİ AZƏRBAYCAN TORPAQLARI HAQQINDA QIYMƏTLİ İLK MƏNBƏ

Fəlsəfə doktoru Nazir Əhmədlinin nəşrə hazırladığı
“İRƏVAN ƏYALƏTİNİN KAMERAL TƏSVİRİ.
II cild. Vedibasər və Şərur mahallarının Kameral təsviri” kitabına

ÖN SÖZ

2018-ci ildə I cildi (“İrəvan əyalətinin Kameral təsviri. 1831-ci il. *İrəvan şəhərinin Kameral təsviri*”¹) işıq üzü görmüş V cildlik “İrəvan əyalətinin Kameral təsviri”nin II cildinə Vedibasər mahalının 1831-ci və 1842-ci illərə aid, Şərur mahalının isə 1831-ci ilə aid kameral təsvirləri daxil edilmişdir. Məlum olduğu kimi, hər iki mahal tərkibində olduqları İrəvan xanlığı ilə birlikdə 1827-ci ildə Rusiya imperiyası tərəfindən işğal olunmuş, 10 fevral 1828-ci ildə imzalanmış Türkmənçay müqaviləsi ilə çar Rusiyasına ilhaq edilmişdir.

Nadir şahın 1747-ci ildə öldürülməsindən sonra ölkənin xanlıqlara parçalanması, onları birləşdirməyə çalışan Ağa Məhəmməd xanın da 1797-ci ildə başqa bir sui-qəsd nəticəsində öldürülməsi, Fətəli şah dövründəki Qacarlar dövlətinin zəifliyi, bəzi yerli hakimlərin xəyanəti işğala yol açmışdı. Qeyd etməliyik ki, İrəvanın hakimi sərdar Hüseynqulu xan işğalçılarla heç bir separat sövdələşməyə getməyən, hakimiyyətinin son gününədək onlara müqavimət göstərən yeganə xan olmuşdur. Kitabı nəşrə hazırlayan Nazir Əhmədli giriş mətnində general Paskeviçin Rusiyanın o vaxtkı xarici işlər naziri qraf Nesselroda yazdığı məktuba əsaslanaraq işğal ərəfəsində baş verən hadisələri ətraflı təsvir edir. Haqqında söhbət gedən ərazilərin Rusiya imperiyası tərəfindən işğal cəhdi 1804-cü və 1808-ci illərdə boşa çıxsa da, bu işi general Paskeviç 1827-ci ildə başa çatdırdı və Rusiya imperiyası çoxdan göz dikdiyi strateji hədəfinə yetişdi.²

Oxuculara təqdim olunan bu ilk mənbə bir daha sübut edir ki, ermənilər özlərinə yeni vətən yaratmaq üçün çar qoşunlarına hər cür xidmət göstərirdilər. Bu da acı həqiqətdir ki, bölgənin bəzi yerli hakimləri də Vətən torpağını qorumaq əvəzinə işğalçılara kömək edirdilər. Sənədlər bu acı həqiqəti təsdiq edir. Məsələn, 27 iyun 1827-ci il

¹ Nazir Əhmədli. İrəvan Əyalətinin Kameral Təsviri. I cild. İrəvan şəhərinin Kameral təsviri. Bakı, “Turxan” NPB, 2018, -328 s.

² İrəvan xanlığı. Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi (akademik Y.M.Mahmudovun elmi redaktəsi ilə kollektiv monoqrafiya). Bakı, 2010, s.349-350.

tarixli məktubunda Paskeviç yazırdı ki, Zəngi çayının mənbəyindən Qarabağ sərhədlərinə qədər vedili *Aslan Sultan Şadliniskidən başqa heç kim Rusiya dövlətinin təbəəliyini qəbul etməyə tələsmir* və çəkildikləri dərin dərələrdə bizim bu ərazilərə müdaxiləmizin nəticəsini gözləyirlər ki, sonradan güclünün yanında yer alsınlar. Mən həm *kəşfiyyat məqsədi ilə*, həm də öz tərəfimizə çəkmək üçün *şadlıqların* müşayiəti ilə onların yanına adamlar göndərdim. Əgər danışıqlar yaxşı nəticələnsə, qoşun üçün onlardan mal-qara almağı da düşünürdüm. *Ən mühüm məqsədim isə o idi ki, 30 verstə qədər uzanmış ərzaq və sursat daşıyan karvanım həm quldurluqla nəfəs alan Göyçə qarapaqları, həm də onların Həsən xanın yanında qulluq edən həmtayfaları tərəfindən təhlükəyə məruz qalmasın.* Sərdar dağlardakı kəndxudalara göstəriş vermişdi ki, əhalini köçməyə təşviq etsinlər (sonradan özləri mənə danışdılar). Çünki onlar yaxşı silahlanmış seçmə süvarilər, əkinçiliklə məşğul olan adamlardır. Əgər onlarla razılığa gələ bilsəm, qoşunu ərzaqla təmin etmək üçün heç bir çətinliyim olmaz, *əgər onlar mənə qarşı olsalar, bundan sonra keçəcəyimiz hər bir yerdə bizə çox ziyan vura bilərlər*". Hansı çətinliklərlə qarşılaşdığını sadalayan Paskeviçin məktubundan görünür ki, Sərdar Hüseynqulu xan düzgün taktika seçmişdi. Əhalini döyüş bölgəsindən çıxarıb, taxılı məhv edib işğalçı qoşunu aclığa düçar etməklə yanaşı, bu qoşunun yük karvanlarına hücumlar etməklə onun planlarına mane olaraq işğalçılara ciddi zərbə vururdu. Ancaq Paskeviçin adını çəkdiyi yerli xəyanətkar hakimlər bu çətinliklərin öhdəsindən gəlmək üçün onun işini xeyli asanlaşdırmışdılar. Bu baxımdan işğalçılara ermənilərlə bərabər bizimkilər olan yerli hakimlər də kömək edirdilər. Bu sövdələşmədə ermənilər Vətən qazanır, biz isə Vətən torpağını itirirdik... İlk mənbənin təsdiq etdiyi kimi, çar Rusiyasına kömək edən yerli hakimlərin başında Aslan Sultan Şadliniski dururdu.

Paskeviç işğalçı qoşunlara xidmət edən başqa bir yerli hakim haqqında da qiymətli məlumat verərək yazır ki, *sərdarın və qardaşının bütün sirlərini bilən, şahzadənin³ xüsusi inamını qazanan Məmməd ağa düşmənin bütün sirlərini mənə xəbər verdi. Onun yaxın adamları içərisindən Həsən xanın ordugahına, eləcə də Abbas Mirzənin Təbrizdəki qərargahına casuslar göndərdim.* Rusiya imperiyası hərbi gücünün üstünlüyü, böyük Əfşar imperiyasının xırda xanlıqlara parçalanması, xanlıqlar dövründəki hərc-mərclik və pərakəndəlik, Qacarlar dövlətinin zəifliyi, Aslan Sultan Şadliniski, Məmməd ağa kimi bir çox yerli hakimlərin xəyanəti işğala yol açan səbəblərdir.

³ Abbas Mirzə nəzərdə tutulur.

Nazir Əhmədlinin təqdim etdiyi general Paskeviçin öz hökumətinə yazdığı məktub tarix baxımından həm də ona görə ibrətamizdir ki, **doğma Vətəninə** xəyanət edənlər əməllərinin həmişəlik ört-basdır ediləcəyinə ümid bəsləməsinlər... Əslində belələrinə elə Paskeviçin həmin məktubundaca cavab var: *“Onlara tam etibar etməyimiz sadəlövhlük olardı, lakin inamsızlıq göstərüb özümüzdən uzaqlaşdırmaq daha pisdir.”*⁴ Paskeviç onlara etibar etməməkdə, əlbəttə haqlı idi. Öz ölkəsinə, dövlətinə, Vətəninə, torpağına xəyanət edənlər bundan artığına nail ola bilməzdilər.

Paskeviçin məktubu göstərir ki, İrəvan xanı Hüseynqulu xan və qardaşı Həsən xan əslində işğalçılarla bərabər yerli xəyanətkarların əhatəsində qaldıqlarından, İrəvanın işğalı qaçılmaz idi. İrəvan qalasının süqutundan hələ 3 ay əvvəl 1827-ci il iyunun 26-da Naxçıvana çatan Paskeviç çox keçmədən, iyulun 7-də asanlıqla Abbasabad qalasını aldı. Naxçıvanlı Ehsan xan işğalçılara müqavimət göstərmədi.

Rusiya imperiyası Cənubi Qafqazı işğal etdikdən dərhal sonra gələcək işğalçılıq planlarını həyata keçirmək üçün xristian – istinadgah məntəqəsi yaratmaq məqsədilə Qacarlar İrənı və Türkiyə ərazisində yaşayan erməniləri kütləvi surətdə Şimali Azərbaycan torpaqlarına – İrəvan, Naxçıvan, Qarabağ xanlıqlarının ərazisinə köçürdü. İşğalçı qoşunların komandanı general Paskeviç köçürülən ermənilərin *“İrəvana istiqamətləndirilməsi və həmin ərazidə xristian əhalinin sayının mümkün qədər artırılması”* barədə göstəriş vermişdi.

Azərbaycanın tarixi torpaqlarının ermənilər tərəfindən təcridlə zəbt edilməsi də, Qarabağdakı bugünkü faciələrimizin əsası da məhz həmin vaxt qoyuldu.

İrəvan və Naxçıvan əyalətləri üzrə 1831-ci ildə tərtib edilmiş Kameral təsvirlərin müəllifi İ.Şopen bu sənədlərin təhlili əsasında yazdığı *“Erməni vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirildiyi dövrdəki vəziyyətinə dair tarixi abidə”* (S.Peterburq, 1852) kitabının əhəmiyyəti barədə yazırdı ki, başqa tərəfləri ilə yanaşı, bu kitabda Erməni vilayətini inventarlaşdırmışam, müqayisə edənlər görəcəklər ki, əvvəl nəyimiz olub, indi nəyimiz var.

1831-ci ilin kameral təsvirində Vedibasər mahalında 574 müsəlman, cəmi 2 yerli və işğaldan sonra İrandan köçürülmüş 200 erməni ailəsi qeydə alınmışdır. Amma 574 ailə də müsəlmanların sayını real əks etdirmir, çünki əhalinin xeyli hissəsi hərbi əməliyyatlar gedən ərazilərdən uzaqlaşmış və yalnız 1834-cü ildən sonra geri qayıtmağa başlamışdı. İşğaldan əvvəl bir nəfər erməninin də yaşamadığı Şərur

⁴ АКАК, т.VII, док.512.

mahalına da 336 erməni ailəsi köçürülmüşdü. İşğaldan əvvəl cəmi 2 erməni ailəsinin yaşadığı Qərbi Azərbaycanın Vedibasər mahalı hazırda Ermənistan Respublikasının ərazisindədir və orada bir nəfər də olsa azərbaycanlı yaşamır.

İşğaldan sonra İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının ərazisinin böyük bir hissəsi uzun müddət boş qalmışdı. Əhalinin bir hissəsi qonşu ölkələrə köçüb getməyə məcbur olmuş, bir çoxu isə əlçatmaz dağlıq yerlərə sığınmışdı. 1828-ci ildə Qacarlar İrənindən Şimali Azərbaycana köçürülən ermənilər müharibə nəticəsində yurd-yuvalarından didərgin düşən azərbaycanlıların evlərini, bütün mülklərini, əmlaklarını ələ keçirmişdilər. 1829-cu ildə öz evlərinə qayıdanlar ermənilərin onların evlərini zəbt etdiklərini gördülər, amma çar hökuməti onlara öz ev-eşiyini qaytarmadı. Müsəlmanlar məcbur olub məhsuldar torpaqlar arasındakı əlverişsiz torpaqlarda özlərinə kənd salmağa başladılar, çoxu isə dağlıq yerlərə çəkilib yeni kənd saldılar.⁵ Beləliklə, İrəvan xanlığının ən məhsuldar torpaqları ermənilərin əlinə keçdi.

İşğaldan sonra İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının ərazisində yaradılan *“Erməni vilayəti”* üzrə İnzibati idarənin müşaviri İ.Şopenin rəhbərliyi ilə tərtib edilən Kameral təsvirlər təkcə ilk mənbə kimi müstəsna əhəmiyyətə malik deyil. Ermənistan Milli Arxivində saxlanan, nəşrini davam etdirdiyimiz bu qiymətli və unikal sənədlər, həm də, Azərbaycan türklərinin çox da uzaq olmayan gələcəkdə, əlverişli tarixi şərait yetişdikdə öz tarixi torpaqlarına qayıtmaları üçün mühüm tarixi və hüquqi əsaslar yaradır. Bu baxımdan, İrəvan əyalətinə aid bu kameral təsvirlər həmin ərazilərin tarixən Azərbaycan türklərinə məxsus olduğunu sübut edən rəsmi sənədlər sayılır.

Haqqında bəhs etdiyimiz Kameral sənədlər təkcə tarixçilər və siyasətçilər üçün deyil, həm də digər elm sahələrinin nümayəndələri – filoloqlar, dilçilər, etnoqraflar, sosioloqlar, öz fəcərəsini öyrənmək istəyən ayrı-ayrı şəxslər üçün də son dərəcə qiymətli mənbədir.

Yeri gəlmişkən, İrəvan xanlığı və ətraf bölgələrin ərazilərini XVI əsrin sonunda və XVIII əsrin əvvəllərində işğal etmiş Osmanlılar Vedibasər və Şərur mahallarının da daxil olduqları İrəvan əyaləti üzrə təhrir (müfəssəl və icmal) dəftərləri tərtib etmişlər. Hazırkı Kameral təsvirlərin həmin təhrir dəftərləri ilə müqayisəli şəkildə araşdırılması mühüm elmi nəticələr əldə olunmasına kömək edə bilər. Müəllif hər iki mahalın 1831-ci ildəki inzibati-ərazi bölgüsünü, yaşayış məntəqələrini XVI əsrin sonu və XVIII əsrin əvvəlindəki vəziyyətlə müqayisə

⁵ Шопен И.И. Исторический памятник состояния армянской области в эпоху её соединения к Российской империи. СПб., 1852, с.1217.

səli təhlil etmişdir. Bu alimin mühüm, həm də uğurlu addımıdır.

Müəllifin qeyd etdiyi kimi, işğaldan əvvəl 15 mahalı olan İrəvan xanlığı 1833-cü ildə 4 inzibati dairəyə bölünmüşdü. Vedibasar və Şərur mahalları Zəngibasar və Gərnibasar mahalları ilə birlikdə *Şərur dairəsinə* daxil idi. Qeyd etmək lazımdır ki, işğaldan sonra keçmiş xanlığın ərazisində nəinki inzibati-ərazi bölgüsü, əslində heç idarəetmə sistemi də dəyişmişdi.

Tətbiq edilən yeniliklərdən biri də bu idi ki, artıq sakinlərdən natural vergilər alınmır və bütün vergiləri pulla ödəyirdilər. Kitabda işğaldan əvvəlki və sonrakı vergi sistemi müqayisəli şəkildə araşdırılmış, torpaq üzərindəki mülkiyyətin növləri, torpaqlardan istifadə qaydaları və mülk sahiblərinin siyahısı göstərilmişdir. İrəvan sərdarı Hüseynqulu xanın arvadı Hacı Bəyim, qayınatası Xudadat xan, Sərtip xan və digərləri də həmin siyahıya daxil idi.

Bu sənədlərdə əhalinin etnik mənsubiyyəti və adbaad siyahısı ilə yanaşı, Kameral təsvirlərə izahat yazısı da verilmişdir. Həmin izahat yazısında mahalların yerləşdiyi coğrafi ərazi, sərhədləri, su ehtiyatları, coğrafi landşaftı, faydalı qazıntıları, yolları, mülkiyyət münasibətləri, vergi sistemi haqqında da ətraflı məlumat verilmişdir. Kameral təsvirlərdə həm də torpaq sahibləri, torpaq üzərindəki mülkiyyətin növləri, hansı bitkilərin becərilməsi və digər mühüm məlumatlar vardır.

Tədqiqatçıların, ümumiyyətlə, oxucuların ətraflı məlumatlar əldə etməsi üçün müəllifin yazdığı giriş mətnində əhalinin məşğuliyyəti və təsərrüfat fəaliyyəti, dövrün iqtisadi mənzərəsi, idarəetmə və məhkəmə-hüquq sistemi, mahallarda işlədilən ölçü, çəki və pul vahidləri, sosial-demoqrafik vəziyyət ətraflı təsvir edilmiş, bir sıra mühüm statistik məlumatlar yer almışdır.

Bütün yuxarıda göstərilənləri nəzərə alaraq, bu son dərəcə qiymətli sənədləri Azərbaycan tarix elminə, bütünlükdə tarixşünaslığımıza qazandıran, tərcümə və tərtib edən, nəşrə hazırlayan vətənpərvər və istedadlı alim, fəlsəfə doktoru, Atatürk Mərkəzinin şöbə müdiri Nazir Əhmədliyə tədqiqatçılar adından dərin minnətdarlığımı yetirirəm.

Ümid edirəm ki, tədqiqatçılarımız tarixi Azərbaycan torpağı olan İrəvan bölgəsinin keçmişi ilə bağlı son dərəcə qiymətli məlumatlarla zəngin olan bu ilk mənbədən ciddi şəkildə yararlanacaqdır.

Müəllifə yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram!

YAQUB MAHMUDOV

AMEA-nın həqiqi üzvü,

Əməkdar elm xadimi,

Dövlət Mükaafatı laureatı.

VEDİBASAR VƏ ŞƏRUR MAHALLARI KAMERAL TƏSVİRLƏRDƏ

5 cildlik “İrəvan əyalətinin Kameral təsviri”nin 2-ci cildinə Vedibasara mahalının 1831-ci və 1842-ci illərə aid, Şərur mahalının isə 1831-ci ilə aid kameral təsvirləri daxil edilmişdir. Hər iki mahalın 1831-ci ilə aid kameral təsviri Ermənistan Milli Arxivində (F.90, s.1, sax.vah.92 və F.90, s.1, sax.vah.90), Vedibasara mahalının 1842-ci ilə aid kameral təsviri isə Azərbaycan Mərkəzi Dövlət Tarix Arxivində (AMDTA, F.25, s.2, sax.vah.5) saxlanılır. 1827-ci ildə ərazisində hərbi əməliyyatlar gedən Vedibasara mahalının əhalisinin böyük bir hissəsi İrana, Türkiyəyə, qonşu mahallara getdiyinə görə, 1831-ci ilin kameral təsvirində bu mahalda yaşayış olan cəmi 21 kənd qeyd alınmışdır ki, bu da real vəziyyəti düzgün əks etdirmir. İşğaldan sonra sabitlik və sakitlik yarandığına görə, ətraf ərazilərə səpələnmiş vedibasarlıların bir qismi 1834-1835-ci illərdə geri qayıtmış, bir sıra yeni kəndləri məskunlaşdırmışlar. Ona görə də mahalın 1842-ci ilə aid kameral təsvirini də bu cildə daxil etməyi məqsəduyğun saydıq.

1831-ci ildə İ.Şopenin rəhbərliyi ilə tərtib edilmiş kameral təsvirlərlə 1842-ci ildə tərtib edilmiş kameral təsvir arasında struktur fərqi mövcuddur. 1831-ci ilin kameral təsvirində mahal haqqında ümumi izahat yazısında onun coğrafi mövqeyi, relyefi, suları, yolları, faydalı qazıntıları, vergi sistemi, sənətkarlıq, hər bir kənddə sakinlərə məxsus olan əmlakın, mal-qaranın miqdarı ümumi şəkildə verilir, eləcə də mahaldakı boş kəndlər təsvir edilir. 1842-ci ilin kameral təsvirində isə hər bir ailənin əmlakı, əkin sahəsi ayrıca təsvir edilir. Vedibasara mahalının 1831-ci ilə aid kameral təsviri qeydiyyatçı katib İvan Novikov, Şərur mahalının 1831-ci ilə aid kameral təsviri isə qeydiyyatçı katib Pyotr Sitoviç tərəfindən İvan Şopenin rəhbərliyi altında tərtib edilmişdir. İ.Şopen hər iki sənədi öz imzası ilə təsdiq etmişdir. Vedibasara mahalının 1842-ci ilə aid kameral təsvirini isə qeydiyyatçı katib Boqoslavski tərtib etmişdir.

Vedibasara mahalı Araz çayının sol sahilində yerləşməklə, şərqdə Şərur, qərbdə Gərnibasara, şimalda isə Göyçə mahalları ilə həm-

sərhəd idi. Ərazisi düzənlik və dağlıq hissədən ibarətdir. Bu mahal-dan keçən Vədi çayı suvarma üçün əhəmiyyətli rol oynayırdı.⁶

Bəzi müəlliflərə görə, “**Vədi**” sözü ərəblərin bu əraziyə verdiyi “**Vadi**” sözünün şəklini dəyişmiş formasıdır. Bəzi müəlliflər isə, Vedibasər, Zəngibasər, Gərnibasər, Karpibasər yer adlarının həmin ərazilərdən keçən çayların adından yarandığını ehtimal edirlər.⁷

Şərur mahalı da Vedibasər mahalı kimi Araz çayının sol sahilində yerləşməklə, qərbdə Vedibasər, şərqdə Xok, şimalda isə Dərələyəz mahalları ilə həmsərhəddir. Mənbəyini Dərələyəz dağlarından götürən Şərqi Arpaçay İrəvan əyalətinin ən cənub-şərq mahalı olan Şərur mahalının ortasından keçməklə Araz çayına tökülür. İsti iqlimi və məhsuldar torpaqları olan Şərur mahalı İrəvan xanlığının ən zəngin mahallarından biri idi.⁸

1827-ci ildə İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarını işğal edən Rusiya imperiyası çox keçmədən bu ərazilərdə öz idarə üsulunu yaratdı. 1828-ci il fevral ayının 10-da Türkmənçay müqaviləsi ilə həmin ərazilər ilhaq edildikdən sonra, mart ayının 21-də İmperator I Nikolayın fərmanı ilə İrəvan və Naxçıvan xanlıqları ləğv edildi, keçmiş xanlıqların yerində Naxçıvan və İrəvan əyalətləri, hər ikisini birləşdirərək **Erməni vilayəti** adlı yeni inzibati-ərazi vahidi yaradıldı. Burada öz idarə üsulunu yaradan Rusiya imperiyası yeni ərazilər haqqında müfəssəl məlumatlara malik olmaq və vergi tətbiq etmək məqsədi ilə **kameral təsvirlər** («Камеральное описание») adlanan sənədlər tərtib etdirdi. İrəvanın fatehi qraf Paskeviç 1828-ci ildən başlayaraq kameral siyahılar tərtib edərsə də, onların heç birini məqbul hesab etməmişdi. Çünki İrəvan xanlığının keçmiş vəziri və maliyyə naziri Mirzə İsmayılın təqdim etdiyi

⁶ Камеральное описание Ведибасарского магала Эриванской провинции Армянской области. НАА, Ф.90, оп.1, д.92; И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб, 1852, стр.442-443.

⁷ Вах: İrəvan xanlığı. Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. Bakı:2009, səh. 148; Ə.Ələkbərli. Qərbi Azərbaycan. I. Vedibasər mahalı. Bakı:2013, səh.31.

⁸ Камеральное описание Шарурского магала Эриванской провинции. НАА, Ф.90, оп.1, д.90.

maliyyə-vergi sənədlərində göstərilən vergi rəqəmlərindən aşağı rəqəm alınmışdı. Ona görə də fransız əsilli İ.Şopeni 1829-cu ildə Peterburqdan Qafqaza dəvət edib onu Erməni vilayəti üzrə İnzibati İdarənin müşaviri – rəisin iki müavinindən biri təyin etdi, bütün Naxçıvan və İrəvan əyalətləri üzrə Kameral siyahılar tərtib etmək tapşırığını verdi. Katiblər və mühafizəçilərlə təmin edilən İ.Şopen həmin işi 3 il, 1829-1832-ci illərdə başa çatdırdı. Amma onun rəhbərliyi ilə tərtib edilmiş kameral təsvirlərin hamısı üçün tarix 1831-ci il göstərilmişdir. Sonralar İ.Şopen bütün bu kameral təsvir sənədlərinin təhlilinə həsr etdiyi **“Erməni vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirildiyi dövrdəki vəziyyətinə dair tarixi abidə”** kitabını yazdı. Həmin kitab 1852-ci ildə Sankt-Peterburqda nəşr edilmişdir⁹.

1842-ci ilin kameral təsvirində Vedibasər Şərur nahiyəsinin tərkibində mahal statusunda göstərilmişdir.¹⁰

Vilayət rəisinin başçılıq etdiyi Erməni vilayəti üzrə İnzibati idarə 10 sentyabr 1829-cu il tarixli fərmanla yaradılmış, 23 iyun 1833-cü ildə isə onun əsasnaməsi təsdiq edilmişdir.¹¹

Rusiya çarının 10 aprel 1840-cu il tarixli fərmanı ilə Erməni vilayəti ləğv edilmiş və Vedibasər və Şərur mahallarının da daxil olduğu ərazi Gürcüstan-İmeretiya, 1846-cı ildə isə Tiflis quberniyasının tərkibinə verilmişdir. Rusiya İmperatorunun 9 iyun 1849-cu il fərmanı ilə İrəvan quberniyası yaradılmışdır. 1850-ci il yanvar ayının 1-dən qüvvəyə minən həmin inzibati-ərazi bölgüsünə görə İrəvan quberniyasının tərkibində 5 qəza vardı: İrəvan qəzası, Aleksandropol qəzası, Novobəyazid qəzası, Naxçıvan qəzası və Ordubad qəzası. İrəvan qəzası 4 nahiyədən ibarət idi: Zəngibasər, Sürməli, Şərur və Sərdarabad nahiyələri. Vedibasər isə Şərur nahiyəsinin tərkibində mahal idi. Baş (Ulya) Noraşen nahiyə mərkəzi idi.¹²

⁹ Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской империи. СПб, 1852.

¹⁰ АМДТА, F.25, s.2, s.v.5.

¹¹ Военно-статистическое обозрение Российской империи. Т.16, ч.6. Эриванская губерния. С.Пб:1855, стр.9.

¹² Военно-статистическое обозрение Российской империи. Т.16, ч.6. Эриванская губерния. С.Пб: 1855, стр.9-10.

İrəvan qəzasına daxil olan Şərur nahiyəsi Naxçıvan qəzasının tərkibində olan Dərələyəz nahiyəsi ilə 1870-ci ildə birləşdirilərək Şərur-Dərələyəz qəzası yaradılmış, Vedibasar mahalı isə əvvəlki kimi İrəvan qəzasının tərkibində qalmışdır. Bu inzibati-ərazi bölgüsü sovet hakimiyyətinin dövrünə qədər davam etmişdir.¹³

İrəvan quberniyasının başında duran qubernator həm hərbi, həm də mülki işləri idarə edirdi. Tabeliyində xüsusi tapşırıqlar üzrə 2 nəfər yüksək, 2 nəfər aşağı rütbəli məmur var idi. Hərbi quberniya idarəsi vitse-qubernator, 2 nəfər müşavir, katib, 4 nəfər masa rəisi, onların 4 köməkçisi, qeydiyyatçı, tərcüməçi, arxivarius, quberniya arxitektoru və yer mühəndisindən ibarət idi. Quberniya məhkəməsi məhkəmə sədrindən, zadəgan zümrəsindən olan 2 nəfər, tacir zümrəsindən olan 2 nəfər müşavirdən, 2 katib və onların 6 köməkçisindən, protokolçudan, qeydiyyatçı və tərcüməçidən ibarət idi. İttiham tərəfi isə quberniya prokurorundan və onun köməkçilərindən ibarət idi.¹⁴

Hər bir qəzada isə Qəza idarəsi vardı. Bu idarə qəza rəisindən, onun köməkçisi və katibdən, katibin 2 köməkçisindən və tərcüməçidən ibarət idi. Nahiyə İdarəsi isə nahiyə rəisindən, onun köməkçisindən və tərcüməçidən ibarət idi.¹⁵

Asayiş qorumaq, vergilərin vaxtında və itkisiz yığılmasını təmin etmək, yerli idarənin tapşırıqlarını icra etmək üçün hər bir kənddə kənd sakinlərinin 3 illiyə seçdiyi və hökumətin təsdiq etdiyi başçılar vardı (amma 3 il qaydasına az riayət olunurdu), əhalisi müsəlman olan kəndlərdə həmin şəxsə kəndxuda, kovxa və ya yüzbaşı, erməni kəndlərində isə məlik deyirdilər. Həmin şəxs bütün vergilərdən və rüsumlardan azad idi. Bəzi böyük kəndlərdə onun çavuş deyilən köməkçisi də olurdu. Müsəlman əhaliyə şəriət məhkəmələrində mühakimə olunmaq hüququ verilmişdi. Hər bir şəhərdə Şeyxülislamın sədrliyi ilə fəaliyyət göstərən *Şəriət məhkəməsi*

¹³ Azərbaycan Tarixi Atlası. Bakı:2007, səh. 40.

¹⁴ Военно-статистическое обозрение Российской империи. Т.16, ч.6. Эриванская губерния. С.Пб:1855, стр.10.

¹⁵ Военно-статистическое обозрение Российской империи. Т.16, ч.6. Эриванская губерния. С.Пб:1855, стр..10.

vardı. Onun xalqın ruhanilər içərisindən seçdiyi və hökumətin təsdiq etdiyi köməkçiləri də vardı.¹⁶

Haqqında söhbət gedən ərazilərin Rusiya imperiyası tərəfindən işğal cəhdi 1804-cü və 1808-ci illərdə boş çıxsa da, bu işi general Paskeviç 1827-ci ildə başa çatdırdı və Rusiya İmperiyası çoxdan göz dikdiyi strateji hədəfinə yetişdi.¹⁷

Rus hərbi gücünün üstünlüyü, xanlıqlar dövründəki hərəmərclik və feodal pərakəndəliyi, Qacarlar dövlətinin zəifliyi və bir çox yerli feodalların satqınlığı işğala yol açan səbəblərdir. Sonuncu məsələ üzərində xüsusi olaraq dayanmaq lazım gəlir.¹⁸

İşğalçı Rusiya qoşunlarının komandanı qraf Paskeviçin Rusiya xarici işlər naziri qraf Nesselroda yazdığı 27 iyun 1827-ci il tarixli məktubu Vedibasar və Şərur mahallarında baş verən hadisələr haqqında son dərəcə mühüm məlumatlar verir:

“İrəvandan Naxçıvana gedərkən İrəvan vilayətindəki müxtəlif tayfalarla bağladığım sülh sazişləri haqqında zati-alinizə qısa məlumat verməyi özümə şərəf bilirəm. Mən hələ monastrda¹⁹ olarkən keçəcəyim yerlərdən həm Arazın o tayına köçürülmüş, həm də çayın sol sahilində qalan və dağlara çəkilən əhali haqqında lazımı məlumatlar topladım. Araşdırmalarımın nəticəsi belə oldu: biz buralara gələndə qədər İrəvanın 16 mahalında²⁰ həm köçəri həyat sürən, həm də əkinçiliklə məşğul olan 20 tatar tayfası məskunlaşmışdı. Orada ermənilər də var idi. Sərdar²¹ əhalini cidd-cəhdlə Ara-

¹⁶ Там же, стр.11.

¹⁷ İrəvan xanlığı. Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. (Kollektiv monoqrafiya). Bakı:2010, səh.349-350.

¹⁸ Bəzi tədqiqatçılar bunu açıb-ağartmağın əleyhinə olsalar da, bu məsələnin həm tarixi, həm də siyasi əhəmiyyət daşıdığı qənaətindəyik. Bir tərəfdən tədqiqatçının vəzifəsi tarixi faktları düzgün və obyektiv yazmaqdırsa, digər tərəfdən, müstəqillik düşmənlərinə qarşı önləyici siyasi və hüquqi tədbirlərin görülməsinin zəruriliyini göstərməkdir. Üçüncüsü, satqınlığa, xəyanətə meylli olanlar qoy görsünlər ki, tarix gec-tez onların qiymətini verəcəkdir.

¹⁹ Eçmiadzin monastırı nəzərdə tutulur.

²⁰ Paskeviç mahalların sayında səhv edir, İrəvan xanlığı 16 deyil, 15 mahaldan ibarət idi.

²¹ Bütün Arazboyu qoşunların komandanı olduğuna görə İrəvan xanı Hüseynqulu xan həm də Sərdar titulu daşıyırdı.

zın o tayına keçirmişdi ki, taxılı biçə bilməsinlər və onların əldə edəcəkləri məhsula olan ümidlərimiz boşa çıxsın. Həyəcanlanmış əhalinin bir hissəsi öz sürüləri və ailələri ilə dağlara qalxmış, bəzi qəbilələr isə iranlıların mağazalarını qarət edərək öz hökumətinin əmrindən boyun qaçırıb Türkiyə ərazisinə qaçmışdılar. O cümlədən qarapapaqlardan 100 ailə, ayrımlardan 300 ailə (onların rəisi İsmayıl xan bizim əsirimizdir) Qarsa, güclü Uluxanlı tayfasından 600 ailə Bəyazidə, Cəlali kürdlərinin bir hissəsi isə Muşa qaçıblar.

Qarapapaqlardan 800 ailə çadırlarını Arazın o tayında qurublar. Onların ən yaxşı süvariləri isə Nağı xanla İsmayıl ağanın başçılığı altında Həsən xanın²² yanında hərbi xidmətdədirlər. Kürdlərin 300 ailədən ibarət olan Camadinli, 400 ailədən ibarət Bürüki tayfaları, bundan başqa 400 ailədən ibarət Daşanlı, 200 ailədən ibarət Çobankərəlilər (rəisləri İsgəndər ağa bizə qarşı döyüşərkən mayın 9-da öldürülüb), Hüseyin ağanın başçılıq etdiyi 1.000 ailədən ibarət Zilan kürdləri də onlarla birlikdə Sərdarın hakimiyyəti altındadırlar.

Diğər döyüşkən köçəri tayfalar qohumlarını girov qoymayıb döyüşməkdən imtina ediblər. Zəngi çayının mənbəyindən Qarabağ sərhədlərinə qədər *Aslan Sultan Şadliniskidən başqa heç kim Rusiya dövlətinin təbəəliyini qəbul etməyə tələsmir*²³ və çəkildikləri dərin dərələrdə bizim bu ərazilərə müdaxiləmizin nəticəsini gözləyirlər ki, sonradan güclünün yanında yer alsınlar. Mən həm *kəşfiyyət məqsədi ilə*, həm də öz tərəfimizə çəkmək üçün şadlıqların müşayiəti ilə onların yanına adamlar göndərdim. Əgər danışıqlar yaxşı nəticələnsə, qoşun üçün onlardan mal-qara almağı da düşündüüm. *Ən mühüm məqsədim isə o idi ki, 30 verstə qədər uzanmış ərzaq və sursat daşıyan karvanım həm quldurluqla nəfəs alan Göyçə qarapapaqları, həm də onların Həsən xanın yanında qulluq edən həmtayfaları tərəfindən təhlükəyə məruz qalmasın.* Sərdar dağlardakı kəndxudalara göstəriş vermişdi ki, əhalini köçməyə təşviq etsinlər (sonradan özləri mənə danışmışdılar). Çünki onlar yaxşı silahlanmış seçmə süvarilər, əkinçiliklə məşğul olan adamlardır.

²²Həsən xan Sərdar Hüseyinqulu xanın qardaşdır. İrəvan qalasının müdafiəsinə başçılıq edirdi. 1827-ci il oktyabrın 1-də İrəvan qalası işğal edildikdə bir neçə digər xanla ruslara əsir düşmüşdür.

²³Məktubun mətnindəki seçmələr mənimdir. – N.Ə.

Əgər onlarla razılığa gələ bilsəm, qoşunu ərzaqla təmin etmək üçün heç bir çətinliyim olmaz, *əgər onlar mənə qarşı olsalar, bundan sonra keçəcəyimiz hər bir yerdə bizə çox ziyan vura bilərlər*”.²⁴

Hansı çətinliklərlə qarşılaşdığını sadalayan Paskeviçin məktubundan görünür ki, Sərdar Hüseynqulu xan düzgün taktika seçmişdi. Əhalini döyüş bölgəsindən çıxardıb, taxılı məhv edib işğalçı qoşunu aclığa düşür etməklə yanaşı, bu qoşunun yük karvanlarına hücumlar etməklə onun planlarına mane olaraq ruslara ciddi zərbə vururdu. Ancaq Paskeviçin adını çəkdiyi yerli satqınlar və xəyanətkarlar bu çətinliklərin öhdəsindən gəlmək üçün onun işini xeyli asanlaşdırmışdılar. Bu xəyanətkarların başında isə Aslan Sultan Şadlinski dururdu.

Paskeviç yazırdı:

“Eçmiadzinə daxil olduğum günün səhəri si İrəvan qalasını göz-dən keçirmək üçün oraya getdim, *çoxdan tərəfimizə keçmiş Aslan Sultan Şadlinskini* qardaşının vasitəsilə düşərgəmə dəvət etdim və mühafizə vərəqi göndərdim. Məktubum öz təsirini göstərdi. Sultan 3 gündən sonra başçılığı altında olan 200 ailə və kəndxudaları ilə birlikdə Gərnə və Vedi çaylarının mənbəyinin yaxınlığındakı düşərgəmə gəldi. Bu diribaş qoca²⁵ yanımda olduğu az vaxtda ondan tələb etdiklərimi etməyə razılışıb oğlunu yanımda girov qoydu... Aslan Sultanı 10 Qarapapaq da müşayiət edirdi. Onları yanıma gəlməyə Aslan Sultan inandırmışdı. Onların sifətindən inamsızlıq oxunurdu, o məqsədlə gəlmişdilər öyrənsinlər ki, biz kifayət qədər güclüyükmü və burada möhkəmlənə biləcəyikmi? Sifətlərindən itaətkarlıqdan daha çox sınaq oxunurdu. Mən özümü tox tutub onlara inanmış kimi göstərdim, bizim himayəmizi qəbul etməyin onların xeyrinə olacağını dedim və gücümüzü onlara nümayiş etdirdim. Bu, elə də çətin bir şey deyildi. Avancard dəstəimizin İrəvan yaxınlığındakı düşərgəsi və mənim düşərgəm qoşunlarımız haqqında onlara güclü təsir bağışladı. Qarapapaq xalqı Türkiyədəki və bizdəki başıpozuqlardan ibarətdir. Onların arasında bütün ətraf vilayətlərdə soyğunçuluqları ilə məşhur olan çox cəsur adamlar

²⁴ АКАК, Т.7, док.512.

²⁵ 1773-cü ildə doğulan Aslan Sultanın hadisələrin təsvir edildiyi 1827-ci ilin yayında 54 yaşlı vardı.

var. Özləri kimi müxtəlif adamlar onların himayəsi altına girir və müəyyən vaxtdan sonra öz hökumətləri üçün qorxunc gücə çevrilə bilərlər. Bizim buraya gəlişimiz onlar üçün fəvqəladə dərəcədə xoşagəlməzdir, çünki möhkəm iradə və silahımız qarşısında özlərinin miskinliyini hiss edirlər. Nağı xandan sonra öz ağılı və cəsəreti ilə ən məşhur Qarapapaq Məmməd ağadır. Yanıma göndərdiyi adama tapşırıdım ki, onu himayəm altına alacağıma, keçdiyimiz yerlərdə heyvandarlıqla, əkinçiliklə məşğul olanları narahat etməyəcəyimizə inandırın. Dedim ki, əgər siz artıq qalan ərzaq məhsulları ilə bizi təmin etmək istəsəniz, İran qoşununun ödədiyindən daha artıq pul verəcəyik. Halbuki iranlılar müharibə dövründə də, sülh dövründə də müdafiəsiz əhalini və elatları çapıb talayırlar, əhali onlara müqavimət göstərə bilmir”.²⁶

Görünür, Paskeviç burada Məmməd ağanı Dərəçiçək qarapapaqlarının rəisi Mərdan xanla səhv salır. İgid və öz dövlətinə sədaqətli olan Nağı xan Göyçə qarapapaqlarının, Mərdan xan isə Dərəçiçək qarapapaqlarının rəisi idi. 1814-cü ildə İranın Sulduz mahalından bu mahallara köçürülən Qarapapaqlar bütün vergilərdən azad idilər, əvəzində isə müharibə zamanı Göyçə qarapapaqları döyüşə 1.000 nəfər, Dərəçiçək qarapapaqları isə 600 nəfər süvari döyüşçü çıxarmalı idilər. Nağı xandan fərqli olaraq, Mərdan xanla atası İsmayıl ağa rusların tərəfinə keçmişdi. Dərəçiçək mahalının 1831-ci ilə aid kameral təsvirində Mərdan xanın ailəsi belə qeyd edilmişdir:

DƏRƏÇİÇƏK MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ.

1831-ci il.

№27.QARAQALA kəndi.

Qarapapaqlar

Bu kənd Ulaşıq kəndindən 6 verst yuxarıda, cənub-qərbdə yerləşir.

1.Mərdan xan İsmayıl ağa oğlu 40 yaşında; onun arvadı və dörd qızı; üç oğlu var: Araz 20 y; Cəfər 8 y; Düşmən 1 y;

onun iki qardaşı: Məmməd 35 y (onun iki arvadı, qızı və

²⁶ АКАК,Т.7, док.512.

oğlu Mədat 1 y);

Əhməd 20 y;

atası İsmayıl ağa Əli ağa oğlu 80 y (onun iki arvadı və qızı)”.²⁷

Ola bilsin ki, haqqında Paskeviçin bəhs etdiyi Məmməd ağa Mərdan xanın bu siyahıdakı qardaşı Məmməd ağadır, amma onun “Nağı xandan sonra öz ağı və cəsarəti ilə ən məşhur Qarapapaq Məmməd ağadır” cümləsi həmin şəxsin Mərdan xan olduğu ehtimalını qüvvətləndirir.

Təəssüf ki, Nağı xanın oğlu Kazım ağa da satqınlardan cərgəsində olmuşdur. Onun adı Göyçə mahalının 1831-ci ilə aid kameral təsvirində qeyd edilmişdir:

“GÖYÇƏ MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ. 1831-ci il.

№3.RƏHMAN kəndi.

1.Praporşik Kazım ağa Nağı xan oğlu 22 y; onun arvadı və anası”.²⁸

Kazım ağanın praporşik-çar ordusuna xas olan hərbi rütbə daşması onu göstərir ki, o çar ordusunda xidmətə girmiş və 1828-1829-cu illər rus-türk müharibəsində bu ordunun tərkibində türklərə qarşı vuruşaraq hərbi rütbə almışdır.

Paskeviçin məktubundan məlum olur ki, Mərdan xan və Nağı xanın oğlu Kazım ağa kimi, qəhrəman Gəncə xanı Cavad xanın doğma nəvəsi də xəyanət edənlərin arasında idi:

“Gəncə xanının nəvəsi Hüseynqulu ağanın göndərdiyi adamlar da yanıma gəldilər. Onların mənə verdiyi məktubda ağaları yazırdı ki, əsirliyimizdə olan əmisi Uğurlu xanla humanist rəftarımız barədə eşidib və *soruşurdu ki, Rusiyanın xoş məramından özü üçün nə gözləyə bilər?* Mən onu ruhlandırıcı tərzdə cavab verdim, yanıma gələnlərin hamısına mahud və baş-

²⁷ Erm.Milli Arxivi, F.90, s.1, sax.vah.83.

²⁸ Erm.Milli Arxivi, F.90, s.1, sax.vah.88.

qa parça, bir neçə çervon və yanımda olan başqa şeylərdən hədiyyə etdim.”²⁹

Uğurlu xan 1826-cı ildə Gəncədə Ziyadxan oğullarının hakimiyyətini bərpa etməyə nail olsa da, hakimiyyəti cəmi 2 ay sürmüş, Gəncəni yenidən ələ keçirən ruslara əsir düşmüşdür. Uğurlu xan əsirlik vaxtı Stavropolda yaşamış, Türkmənçay müqaviləsi bağlanandan sonra əsirlərin mübadiləsi zamanı 1828-ci ildə azad edilmiş və İrana getmişdir.³⁰

Qraf Paskeviç yazır: “Aslan Sultana göstərdiyim hörmət-izzət haqqındakı xəbərlər tezliklə Arazın o tayına və dağlara yayıldı. ***Şadılılardan 60 nəfər silahını atıb Sərdarabaddan qaçdı. Həsən xanın ən yaxşı süvari döyüşçülərindən olan 50 Qarapapaq da tezliklə xəlvətə onun yanından ayrılıb Göyçəyə qayıtdılar.***

Bundan çox keçməmiş yanımda qulluq edən poruçik Korqanovu 3 nəfər gürcü zadəganı –Vaçnadze, Minas bəy və Məlik Yusufla dağlara göndərdim. Sultan Şadlinski onların təhlükəsizliyinə cavabdeh idi və bələdçilik edirdi. Qardaşı və oğlu isə mənim yanımda qalmışdı. Miskinli və başqa adlı-sanlı Qarapapaq kənd-xudalarına çatdırmaq üçün poruçik Korqanovu məktub və müraciət vərəqələri ilə təchiz etdim, sərhəd distansiyalarımızdan köçən adamları öz əvvəlki yerlərinə qayıtmağa çağırıdım və hamını öz məhsullarını gətirib düşərgəmizdə satmağa dəvət etdim. Bu deyilənlərə onu da əlavə edim ki, Naxçıvana hərəkət etmək planım heç kimə məlum deyildi. Buradakı bütün əhali, öz qoşunum da əmin idi ki, İrəvanı mühasirəyə almaqla kifayətlənəcəyəm”.³¹

General Paskeviçin bu çür tədbirlər görməsi onun ehtiyatlı sərkərdə olduğunu və Qacar qoşunlarından çəkdiyini göstərir.

“...İyunun 19-da hərəkətə başlayıb Gərnə çayının yaxınlığına gəldim. Yolun yarısını getdikdən sonra Aslan Sultanın qar-

²⁹ АКАК, Т.7, док.512.

³⁰ В.Потто. Кавказская война в отдельных очерках, эпизодах, легендах и биографиях. Т.3. Персидская война 1826-1828 г. Изд. 2-ое. СПб:1888, стр.173.

³¹ АКАК, Т.7, док.512.

daşını göndərdim ki, danışıqlar üçün dağlara göndərdiyim adamlara uğurlarımız haqqında məlumat versin. Ayın 20-də düşərgəmlə üzbə-üz olan dərə tərəfdən çox hörmətli bir kəndxuda olan *Vəli ağanın oğlu və qardaşı oğlu yanına gəldilər, xəbər verdilər ki, Vəli ağanın bizim qoşuna satmaq üçün öküzləri var, o Rusiya himayəsinin qiymətini bilir və yanına gəlməyə icazə istəyir ki, qohumlarından və tabeliyində olanlardan ibarət olan 100 ailəni hakimiyyətimizə tabe etsin.*³² Gecədən xeyli keçmiş Sultan Şadlinskidən aldığım məktubda deyilirdi ki, bir çox Qarapapaq rəisləri bizə xəyanət ediblər, Həsən xan³³ dağlardan keçərək Alagözdən Göyçəyə gəlmiş, göndərdiyim Korqanov və başqaları əsir alınmışdır. Sübh tezdən bu məlumatın yalan olduğu məlum oldu. Sultanın özünü də aldatmış və belə şeyiə buraxmışdılar ki, bizə meyl edənləri qorxutsunlar. Lakin Korqanov ruhdan düşməmiş, qoşunlarımızın Gərnə çayına gəlmə tarixini dəqiqliklə demiş və izah etmişdi ki, tabe olmayanları tabe etdirmək üçün oralara getməyimizə elə bir maneə yoxdur. Ünsiyyətdə olduğu adamların kobud xarakterini və onlara necə gözlənilməz şəkildə təsir göstərmək lazım olduğunu bildiyinə görə bizə düşmən çıxan bələdçilərdən birini çox sərt şəkildə cəzalandırmışdı, baxmayaraq ki, özü onun həmfikirlərinin əhatəsində idi. Əsas qoşunun heç kimin gözləmədiyi Naxçıvana tərəf hərəkəti onun sözlərinə və hərəkətinə güc vermişdi. O, 150 nəfər qarapapaqla məni Vedi çayının yaxınlığında qarşıladı, 900 Qarapapaq ailəsi bizə tabe oldu. Əsas kəndxudalar gəlməsə də, əmr etdim ki, Arpa çayının yaxınlığındakı düşərgəmdə yanıma gəlsinlər. Aralarında daha hörmətli olan *Məmməd ağanı öz möhürümlə onların üstündə vəkil təyin etdim.* Bu tədbir bizimlə barışmaz mübarizə aparən əhalinin yarısını Nağı xandan ayırdı. Tərəfimdən rəisliyə qaldırıldığını öyrənən Məmməd ağa şübhə etmirəm ki, qısa bir müddətdə Qarapapaqların çoxunu öz ətrafına toplayacaqdır.

³² Vəli ağa 1831-ci ilin Kameral təsvirində Göyçə mahalının Zod kəndində qeydə alınmışdır.

³³ Sərdar Hüseynqulu xanın qardaşı Həsən xan nəzərdə tutulur.

Şərtləşdiyimiz kimi, pulu yerindəcə ödənilən iribuynuzlu mal-qaradan başqa, diribaş satıcılar tərəfindən düşərgəmizə o qədər ərzaq məhsulları gətirilmişdi ki, hətta bolluq yaranmışdı. Hər yerdə nəzarət qoydurmuşdum ki, əsgərlər heç kimin məhsulunu pulsuz aparmasınlar.

Mən dağlara məktublar göndərüb oralarda yaşayan ağaları Arpaçay yaxınlığında təşkil etdiyim qurultaya dəvət etdim. *Cavad xanın nəvəsi Hüseynqulu ağa da başındakı böyük bir dəstə ilə yanıma gəlib ya onu qulluğa götürməyimi, ya da tabeliyindəki 100 ailə ilə Gəncədə yaşamağına icazə verməyimi xahiş etdi.* Mən xoş sözlərlə onun hər iki təklifindən boyun qaçırdım və məsləhət gördüm ki, əvvəlki yerində qalıb itaəti altında olanların qayğısına qalsın”.³⁴

Xəyanət edənlərin arasında Cavad xanın nəvəsini görmək, əlbəttə ağırdır. P.Sisianov 1804-cü il yanvarın 4-də babası Cavad xanla birlikdə onun atası Hüseynqulu ağanı da öldürmüşdü. Atasının ölümündən sonra doğulduğuna görə, ona atasının adını qoymuşdular. *Göyçə mahalının Hüseynqulu-ağalı kəndi onun adı ilə adlandırılmışdır.* 1831-ci ilin Kameral təsvirində Hüseynqulu ağa Hüseynqulu ağa oğlu adı ilə qeydiyyatda alınanda 30 yaşında göstərilib:

“GÖYÇƏ MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ.

1831-ci il.

N42.YELLİCƏ KƏNDİ.

Qarapapaq tayfası.

Bu kənd Zod kəndinin yuxarısında yerləşir.

*1.Hüseynqulu ağa Hüseynqulu ağa oğlu 30 yaşında; onun arvadı və iki qızı”.*³⁵

³⁴ АКАК, Т.7, док.512.

³⁵ Erm.Millı Arxivi. F.90, s.1, sax.vah.88.

Bu sənəddən Hüseynqulu ağanın 1801-ci ildə doğulduğu anlaşılsa da, Cavad xanın nəsil şəcərəsində onun 1804-cü ildə doğulduğu qeyd edilir. Fikrimizcə, bu tarix həqiqətə daha yaxındır, çünki bu ad ona atası öldürüləndən sonra qoyula bilərdi. Şəcərədən Hüseynqulu ağa Hüseynqulu ağa oğlunun Göyçə mahalındakı Zod kəndinin kəndxudası Vəli ağanın qızı Böyük xanımla evləndiyi məlum olur.³⁶

Aşağı Keyti kəndinin əvvəlki sakinləri – millilər 1834-1835-ci illərdə Vedibasar mahalına köçdükdən sonra Yellicə kəndinin sakinləri həmin kəndə köçüb oranı kəndxudalarının adı ilə Hüseynqulu ağa adlandırmışlar.³⁷

Cavad xanla oğlu Hüseynqulu ağa 1804-cü ildə həlak olduqdan sonra onun bütün ailəsi Gəncə qalasında nəzarət altında saxlanılırdı. 1812-ci ildə Abbas Mirzə ilə münasibət qurmaq istəyən Qafqazdakı Rusiya qoşunlarının Ali baş komandanı Markiz Pauliççi onları azad etmişdir.³⁸

Qraf Paskeviç daha sonra yazırdı:

“Həmin vaxtdan başlayaraq hər gün dağlardan sürü ilə qoyun, çoxlu öküz, tərəvəz, yağ, pendir, ev quşları da gətirirdilər. Hər şeyin pulunu ödəyirdik. Artıq heç kim bizdən çəkinmirdi. Onları azca incidənlərə qarşı da sərt tədbir görməyimiz bizim ədalətimizi onlara yüksək şəkildə təlqin edirdi. Çünki ədalətin başqa yerlərdən daha az olduğu Şərqdə bu, çox yüksək qiymətləndirilir. Etiraf etməliyəm ki, düşünülmüş siyasət olmasaydı belə, öz duyğularım da məni Vedi və Gərniçay ətrafındakı düzənliklərdə yaşayan bu zərərsiz əhalini, eləcə də iyunun 23-də girdiyimiz zəngin Şərur vilayətinin əhalisini qorumağa vadar edərdi. Şərait bizi bol taxılı, çoxlu kəndi, füsunkar bağları, gözəl və coxsaylı arxları olan bu vilayətin həlim xasiyyətli və zəhmətkeş sakinlərinin taleyində iştirak etməyə məcbur edir...”

³⁶ АКАК, 6, Ч.2, стр.906.

³⁷ Göyçə mahalının Kameral təsviri 1831-ci və 1842-ci illər (Tərcümə, tərtib və ön sözün müəllifi N.Əhmədli). Bakı: 2017, səh.170.

³⁸ АКАК, Т. 5, док.422..

Gündüz Arpaçay yaxınlığındakı düşərgəmiz dağlardan gələn nümayəndələrlə dolmuşdu. Sədərəkliilər də 200 ailə ilə təbəəliyimizi qəbul etdilər. Şərur sakinləri yanımıza gəldilər, mən Tiflis sakini Xoxonu onların böyüyü Abbasəli Sultanını yanına göndərdim, onu sevinclə qarşılıyib bizə uğur dilədilər. Həm sədərəkli, həm də şərurlu əkinçilər Arazın bu tayındakı düzən-liklərdə yaşayırlar, onlar müvəqqəti olaraq dağlara çəkilməş və Arazın o tayına keçmişdilər. Köhnə Qarabağ köçkünlərindən olan 30 nəfər bərgüşadlı kəndxuda yanına gəlib Arazın o tayına keçirilmiş və rəisləri olduqları 700 ailəyə yazılı müraciət etməyimi xahiş etdilər və mən tez-tələsik onların xahişini yerinə yetirdim.

Vəkil təyin etdiyim Məmməd ağa, çox hörmətli Hübət ağa, Əlinağının üç oğlu (onlardan ikisini yanına hərbi xidmətə götürdüm), Əhməd ağa, Vəli ağa və bir çox başqaları da Arpaçaydakı düşərgədə yanına gəldilər. Vəli ağanı tabeliyində olanlarla birlikdə hakimiyyətimiz altında olan Qazax distansı-yasında yerləşdirdim. Hərbi baxımdan mənim üçün çox mühüm olan, həyata keçirdiyim xeyli başqa işlərdən çox danışmayacağam. Məmməd ağa gecədən xeyli keçənədək yanımda qaldı. *Sərdarın və qardaşının bütün sirrlərini bilən, şahzadənin³⁹ xüsusi inamını qazanan Məmməd ağa düşmənin bütün sirrlərini mənə xəbər verdi. Onun yaxın adamları içərisindən Həsən xanın ordugahına, eləcə də Abbas Mirzənin Təbrizdəki qərargahına casuslar göndərdim.* Hərbi uğurlarımız onların gələcəkdə də bizə işləyəcəklərini təmin edəcəkdir. *Onlara tam etibar etməyimiz sadəlvöhlük olardı, lakin inamsızlıq göstərib özümüzədən uzaqlaşdırmaq daha pisdir*”.⁴⁰

Burada Paskeviçin maraqlı etirafı ilə qarşılaşırıq. O, yerli satqınlara etibar etmədiyini, onlardan yalnız öz məqsədi üçün istifadə etdiyini yazır. Paskeviç onlara etibar etməməkdə, əlbəttə haqlı idi. Öz ölkəsinə, dövlətinə, Vətəninə, torpağına xəyanət edənlər bundan artığına iddia edə bilməzdilər.

³⁹ Abbas Mirzə nəzərdə tutulur.

⁴⁰ АКАК, Т.7, док.512.

“Suyu olmadığına görə yaşayış olmayan ərazilərdən keçərək 2 günə Arpaçaydan Naxçıvana çatdım. Beləliklə, arxamızda əsgərlərimizin həlimliyini, hərbi məmurlarımızla ünsiyyətin asanlığını, bizim adamlarımızın düz danışdığını, qərəzsiz olduğunu, ədalətliyini ağır şəraitdə və zülm altında yaşamaları ilə müqayisə edə biləcək bir əhali buraxdıq. Onlar nəinki özlərinin, hətta bir çox başqalarına da Əlahəzrət İmperatorumuzun təbəəsi olmağı təlqin edəcəklər və ola bilsin ki, Azərbaycanda⁴¹ da bizi belə gözəl nəticə gözləyir”⁴².

Paskeviçin məktubundan işğalçıların əlaltısı olan yerli xəyanətkarların – Aslan Sultan Şadliniskinin, Məmməd ağanın (Mərdan xan), Vəli ağanın və başqalarının adlarını öyrənir, onların satqınlığının şahidi oluruq. *Yeri gəlmişkən, bu məktub Paskeviçin yalnız ağıllı bir sərkərdə deyil, həm də məharətli diplomat olduğunu üzə çıxarır.* O, əlaltılarının köməyi ilə yerli əhalini öz tərəfinə çəkərək ərzaqla bağlı problemlərini və qoşununun ərzaq və sursat karvanının təhlükəsizliyini təmin etmişdi. *İrəvan xanı Hüseynqulu xan və onun qardaşı Həsən xan əslində yerli satqınların əhatəsində qaldığından, İrəvanın süqutu qaçıl-maz idi.* İyunun 26-da Naxçıvana çatan Paskeviç çox keçmədən, Naxçıvanlı Ehsan xanın xəyanəti nəticəsində iyulun 7-də Abbas-abad qalasını müqavimətsiz aldı.⁴³

General Paskeviç Aslan Sultanın xidmət etdiyi ilk rus generalı deyildi. Hələ 1808-ci ildə qırf Qudoviç İrəvan qalasını ələ keçirmək istəyəndə də Aslan Sultan ona hər cür yardım etmişdi.

Qafqazdakı rus qoşunlarının komandanı Qraf Qudoviç 1808-ci ilin 4 oktyabrında mühasirədə saxladığı İrəvan qalasının qarnizonuna, kəndxudalara, ruhanilərə, bütün xalqa müraciət yayıb onları Rusiya İmperiyasının təbəəliyinə keçməyə dəvət etmişdi. Müraciətdə deyilirdi: “İrəvan sakinləri! Siz İrəvan qalasının əvvəlki uğursuz mühasirəsindən nümunə götürməyin. O vaxt

⁴¹ İndiki Cənubi Azərbaycan nəzərdə tutulur.

⁴² АКАК, Т.7, док.512.

⁴³ F.Əliyev, M.Əliyev. Naxçıvan xanlığı (1847-1828). Bakı: 1996, səh.108.

vəziyyət başqa idi, indi isə başqadır. O vaxt qoşunlara gənc və o qədər də hərbi səriştəsi olmayan general knyaz Sisianov başçılıq edirdi, indi isə böyük və mərhəmətli imperatorumun qoşunlarına başçılıq etmək şərəfini mən daşıyıram, 30 ildən artıqdır ki, güclü Rusiya ordusunda komandirəm. Həm də İrə-vanın əvvəlki mühəsirəsi zamanı qoşunlarımız çox az idi, indi isə mənim o qədər qoşunum var ki, nəinki qalanı məhv edə bilərəm, hətta bütün İrani basıb keçərəm”.⁴⁴

Oktyabrın 8-də Qudoviç Aslan Sultana, Hacıbaba bəyə, kəndxudalara və Vedi dərəsinin bütün şadıllı sakinlərinə oxşar müraciət edir. Həmin müraciətdə də yuxarıdakı hədə-qorxu təkrar edilir, Vedi dərəsinin bütün hörmətli bəylərini, kəndxudalarını, bütün əhalini Arazın o tayından geri qayıtmağı çağırır, onları inandırmağa çalışırdı ki, Hüseyinqulu xanın hələ yandırmağa macal tapmadığı taxıl onların özünə çatacaq, əgər qoşuna lazım olsa, onlardan pulla satın alacaq. Onları öz imperiyasının “müqəddəs adından” əmin edirdi ki, könüllü geri qayıdanlara İrəvan qalası alınandan sonra himayədarlıq ediləcək və onlar müəyyən müddət vergilərdən azad ediləcəklər. Qudoviç ətraf mahalların kəndxudalarına da oxşar müraciət etmişdi.⁴⁵

Oktyabrın 10-da Qudoviçin şəxsən Aslan Sultana etdiyi müraciət belə adlanırdı: “Qraf Qudoviçin Vedi dərəsinin rəisi Aslan Sultana 10 oktyabr 1808-ci il tarixli məktubu:

“Göndərdiyiniz 3 erməni sağ-salamat yanıma çatdı və tabeliyinizdəki ailələrlə birlikdə Rusiya imperiyasının yüksək himayəsini qəbul etmək arzunuzunu mənə bildirdilər. Sizə və Vedi dərəsinin bütün sakinlərinə əvvəl də yazdığım kimi, yanıma göndərdiyiniz adamların vasitəsilə bir daha təkrar edirəm ki, öz evlərinizə qayıtdıqdan sonra Rusiya tərəfindən sizə hər cür himayədarlıq göstəriləcəkdir. Əvvəlcə Siz özünüz şəxsi söhbət üçün yanıma gəlin. Kifayət qədər mal-qoyununuzun olduğunu güman etdiyimə görə, bizə satmaq üçün 500 qoyun və 100 baş

⁴⁴ АКАК, Т.3, док.443.

⁴⁵ АКАК, Т.3, док.444.

iribuynuzlu heyvan da gətirin. Onların dəyəri uyğun qiymətlə ödəniləcəkdir. Bunu qoşunumuzda ərzaq çatışmazlığı olduğuna görə tələb etmirəm, mənim ərzağım boldur, amma istəyirəm ki, qoşunumu daha yaxşı yedizdirim”.⁴⁶

Qraf Qudoviç hiyləyə əl atsa da, məktubdan qoşununun aclıq keçirdiyi məlum olur. Aydın olur ki, Sərdar Hüseynqulu xan düşmən qoşununu ac, atlarını ot-ələfsiz qoymaq üçün düzgün taktika seçib, əhalini mal-qoyunları ilə Arazın o tayına keçirib, zəmiləri məhv edib.

Qudoviçin məktubundan o da məlum olur ki, satqın Aslan Sultan ruslarla iş birliyində türklərə etibar etməyərək ermənilərin xidmətindən istifadə edirdi.

Qudoviçin 11 dekabr 1808-ci ildə Hamamlıdan Rusiya İmperatoruna göndərdiyi hərbi məlumatdan: “Oktyabrın 14-də... Vədi dərəsindən olan İrəvanlı Aslan Sultanın yanımıza göndərdiyi ***erməni rahibi*** bildirdi ki, Sultan⁴⁷ feldmarşalın yanına gəlib itaətini bildirmək istəyir, lakin 1.200 nəfərlik süvari qoşunla Araz yaxınlığında olan Hüseyn xandan⁴⁸ qorxur. Bununla bağlı olaraq tabeliyindəki hərbi hissə ilə Gərnı çayının o biri tərəfində yerləşən Narva draqun alayının komandiri podpolkovnik Podlutskiyə əmr olundu ki, xana zərbə endirib onu uzaqlaşdırsın. General-mayor, knyaz Orbeliyana öz süvariləri ilə ona kömək etmək əmri verildi ki, həmin işi başa çatdırsınlar.

Oktyabrın 17-də vedili Aslan Sultan yanındakı 30 nəfər süvari döyüşçü ilə feldmarşalın yanına gəlib itaətini bildirdi.

Podpolkovnik Podlutskinin göndərdiyi zabit raport verdi ki, Hüseyn xan Arazın o tayına qovulub, iranlılardan 30 nəfər öldürülüb, 7 nəfər isə əsir alınıb.

⁴⁶ АКАК, Т.3, док.446.

⁴⁷ Aslan Sultan nəzərdə tutulur.

⁴⁸ İrəvan Sərdarı Hüseynqulu xan nəzərdə tutulur.

Oktyabrın 18-də vedili Aslan Sultanın tabeliyində olan 14 tatar kəndinin əhalisi öz əvvəlki yerlərinə qayıtdılar və onları qorumaq üçün mühafizə dəstəsi verildi.

Oktyabrın 21-də Xəlil bəy bildirdi ki, vedili Aslan Sultan tabeliyindəki kəndlərə yaxınlaşan İran qoşunlarına müqavimət göstərmiş və onların arasında atışma olmuşdur”.⁴⁹

Göründüyü kimi, öz dövlətinə xəyanət edib açıq düşmənçilik xətti tutmuş Aslan Sultan ermənilərlə iş birliyində idi.

Aslan Sultanın xəyanəti isə bu hadisədən də əvvəl, 1801-ci ildə başlamışdı. Naxçıvan xanı Kəlbəli xanla birlikdə xəyanət yolunu tutmuş İrəvan xanı Məhəmməd xan onu xüsusi tapşırıqla rusların yanına göndərmişdi. Məhəmməd xan Kovalenskiyə göndərdiyi məktubda yazırdı ki, “Mənə göndərdiyiniz səmimiyyət və dostluq məktubunuzu almaq şərəfinə nail oldum, sizin mənə xoş münasibətinizin təsdiqi kimi onun məzmunundan həqiqi məmnunluq duydum, düşmənlərim isə bundan qüssə və kədər duydular. Bu məktub haqqında İran ordusuna da xəbər çatdı və böyük həyəcana səbəb oldu. Rəbiyəl-əvvəl ayının 26-da, bazar ertəsi günü İbrahim xan Qacar qalaya⁵⁰ yaxınlaşdı onun ətrafında düşərgə saldı. Məndən qənaətbəxş cavab almadıqdan sonra gəldiyinə peşman olub geri qayıtdı. Məmnunluğunuz və sevinməyiniz üçün bu xoş xəbəri hörmətli Aslan bəylə göndərdim ki, mənə özünü zəvad hesab etməyib, xoş əhvalınız barədə daim mənə xəbər və tapşırıqlarınızı göndərəsiniz.”⁵¹

İrəvan və Naxçıvan qoşunlarında yüz nəfərin komandiri “Sultan” rütbəsini daşıyırdı. Məhəmməd xanın məktubunu 1801-ci ildə ruslara aparan 28 yaşlı Aslan bəy, görünür hələ “Sultan” rütbəsi almamışdı.

Xatırladaq ki, həmin vaxt Qafqazdakı rus qoşunlarının komandanı general Knorriinq idi. Çox keçmədən onu gürcü əsilli, dikbaş general P.Sisianovla əvəz etdilər. İrəvanın hakimi Məhəm-

⁴⁹ АКАК, Т.3, док.467..

⁵⁰ İrəvan qalası nəzərdə tutulur.

⁵¹ АКАК, Т.1, док.832.

məd xan onunla da yazışmış və xoş ümidlər vermişdi. Məhəmməd xanın satqınlığından xəbər tutan Azərbaycan valisi, Qacar taxtının vəliəhdi Abbas Mirzə İrəvana yürüş edib onu cəzalandırmaq istədi, lakin qalanı tuta bilmədi. Məhəmməd xan P.Sisianovu Tiflisdən öz köməyinə çağırırdı. P.Sisianov İrəvana gəlib Qacar qoşunu ilə müharibəyə girdi, amma Məhəmməd xan onu da şəhərə buraxmadı. Bir müddətdən sonra P.Sisianov geri çəkildi, Qacar qoşunu İrəvana daxil oldu. Amma Məhəmməd xana etibar etməyən mərkəzi Qacar hakimiyyəti 1806-cı ildə onu Hüseyinqulu xanla əvəz etdi. Hüseyinqulu xan İrəvanın ən qüdrətli hakimi olaraq 1827-ci il işğalına qədər İrəvan xanlığını uğurla idarə etdi.⁵²

Haqqında söhbət gedən Aslan Sultan Şadlinski 1831-ci ilin kameral təsvirində Böyük Vədi kəndində qeydə alınmışdır:

“**ULYA (BÖYÜK) VƏDİ kəndi. 1831-ci il.**

1.Aslan Sultan Bünyadəli Sultan oğlu 58 y (onun üç arvadı, üç qızı və anası); onun dörd oğlu: Əbülfət 25 y (onun arvadı və qızı); Məhərrəm 20 y; Oruc 4 y; Abdal 4 y.

2. Niftalı Sultan Aslan Sultan oğlu 32 y (onun iki arvadı, iki qızı, xadiməsi); oğlu Piri 7 y”.

İkinci ailə isə Aslan Sultanın oğlu Niftalı Sultanın ailəsidir. Çox güman ki, Paskeviçin yanında girov qoyduğu oğludur. Aslan Sultanın qardaşı Qasım 8-ci ailə kimi qeydə alınıb:

“8. Qasım Bünyadəli Sultan oğlu 30 y (onun arvadı və qızı); oğlu Nəzəralı 5 y; qardaşı oğlu Əliqulu Şükrulla oğlu 20 y”.

Vedibasar mahalının Yengicə kəndi həmin vaxt Aslan Sultanla 3 qardaşının bərabər paylarla mülkü idi. Həmin vaxt mülk vahidi kimi *ağça* və *stil* terminlərindən istifadə edilirdi.

⁵² Bax: İrəvan əyalətinin kameral təsviri. I c. İrəvan şəhərinin kameral təsviri. 1831-ci il (Tərcümə, tərtib və giriş mətninin müəllifi N.Əhmədli). Bakı: 2018, səh.17-18.

Mülk bütövlükdə 6 ağçaya, 1 ağça isə 20 stilə bərabər idi. Bu qardaşların hər birinin payı 1,5 ağça və ya 30 stil idi.

Vedibasər mahalının Daşlı və Goravan kəndlərinin əhalisi də Böyük Vədi kəndinin sakinləri kimi Şadıllı tayfasına mənsub idi. Əslində 164 ailədən ibarət olan bu tayfanın düzgün adı Şahdildir,⁵³ Azərbaycan dilinin fonetik xüsusiyyətlərinə görə, tələffüz zamanı “h” səsi düşdüyündən, “şadili”, sonra isə “şadıllı” şəklini almışdır. Qeyd edək ki, *hazırda Goranboy rayonunda Şadıllı adlı kənd var*. Böyük ehtimalla, həmin kəndin əhalisi də Şahdili tayfasına mənsubdur. Bundan başqa, hazırda Türkiyə Cümhuriyyətinin bir çox vilayətlərində də eyniadlı kəndlərə rast gəlinir.

Hazırda Şadıllı kəndinin daxil olduğu Goranboy rayonunun adı – Goranboy toponimi ilə əhalisi şadıllı tayfasından olan Goravan kəndi – Goravan toponimi arasında bir əlaqə, yaxınlıq olduğu şübhəsizdir.

Sədrək kəndinin əhalisi isə Sədrəkli tayfasına mənsub idi. Vedibasər mahalında qeydə alınmış başqa tayfalardan əfşarları, qarapapaqları, qaraçorluları, milliləri, kolanıları göstərmək olar.

Vedibasər mahalının 1842-ci ilə aid kameral təsvirindən aydın olur ki, Aslan Sultan 69 yaşına çatmadan, oğlu Niftalı Sultan isə 43 yaşına çatmadan ölüblər. Həmin sənəddə Aslan Sultanın oğlanları Əbülfət Sultanla Orucun adlarını da görmürük:

“BÖYÜK VEDİ kəndi. 1842-ci il.

1.Məhərrəm Sultan Aslan Sultan oğlu 31 y; üç oğlu var: Məhəmməd Sultan 7 y; Həsən Sultan 3 y; Hüseyin Sultan 1 y.

10 əkin günü boş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 6 atı, 8 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Abdal bəy Aslan Sultan oğlu 20 y.

⁵³ И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб, 1852, стр.537.

8 əkin günü boş torpağı, 9 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 50 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 5 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Piri Niftalı Sultan oğlu 17 y”.⁵⁴

Sənəddən o da məlum olur ki, Aslan Sultanla 3 qardaşının mülkü olan Yengicə kəndi onların əlindən alınaraq knyaz İosif Arqutinskiyə verilib. Aslan Sultanın oğlu Məhərrəm Sultana isə Goravan kəndinin mülkündən 12 stil verilib.⁵⁵

İşğalçılara xidmət edən yerli feodallardan biri də mərəndli Bağır xan idi.

Ruslara göstərdiyi böyük xidmətin əvəzində Qarabağlar kəndindəki mülkün yarısı (3 ağça) və Ketuz kəndi onunla Məhərrəm Sultana məxsus idi. Məhərrəm Sultan artıq vəfat etmiş atası Aslan Sultandan miras qalan mülkün sahibi idi. Başqa bir xəyənətkar–mayor Əhməd xanın mülkləri də Qacarlar hakimiyyətinin vaxtından ona məxsus idi. Yeni mülk sahibi olan yalnız Mərəndli Bağır xan idi. Rusiya hökuməti onun işğal vaxtındakı xidmətlərini o qədər yüksək qiymətləndirmişdi ki, ümumi sahəsi 48 desyatin⁵⁶ olan mülkdən başqa, ona ildə 916 rubl 78 qəpik təqaüd də kəsilmişdi. Öləndən sonra isə həmin məbləğ onun 3 oğluna verilirdi.⁵⁷

Bağır xan işğaldakı iştirakına görə ruslar tərəfindən 48 desyatin mülk alsa da, 1885-ci ildə onun oğlanları artıq çox böyük ərazilərə iddia edirdilər. Həmin dövrdə Bağır xanın oğlanları Xanlar bəylə İrza xan Ağasıbəyli sakinlərinin əlində olan 42 desyatin, Dohnaz kəndində xəzinəyə məxsus olan 542,5 desyatin, Yuxarı Qarabağlar kəndində 102,5 desyatin,

⁵⁴ AMDTA, F.25, s.2, s.v.25.

⁵⁵ AMDTA, F.25, s.2, s.v.5.

⁵⁶ Çar Rusiyasında işlədilən ərazi vahidi 1 desyatin 1,09 ha-ya bərabərdir.

⁵⁷ Ф.Т.Марков.Экономический быт государственных крестьян Эриванского уезда//Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис:1886, Том 3, часть 1, стр.50.

Aşağı Qarabağlar (Çimənkənd) kəndlilərinin istifadəsində olan 770,5 desyatin, Keşişdağ kəndində 557,5 desyatin, Küsü-süz kəndində isə 173,75 desyatin torpağa iddialı vəziyyətdə idilər və həmin ərazilər mübahisəli ərazi kimi qeyd edilmişdir.⁵⁸

Yerli türk və kürd bəyləri bu titulu Qacarlar dövlətinin vaxtından daşısalar da, ermənilər zadəgan titulunu rus hakimiyyətinin vaxtında almışdılar.⁵⁹

Haqqında Paskeviçin bəhs etdiyi Vəli ağa Göyçə mahalının Zod kəndində, Cavad xanın nəvəsi Hüseynqulu ağa isə Göyçə mahalının Hüseynqulu ağa kəndində qeydə alınmışlar. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi yaşadığı kəndi onun adı ilə **Hüseynqulu ağa** adlandırmışdılar. Səxavətli insan kimi ad qazanmış Zodlu Səmənd ağa Vəli ağanın nəvəsi, oğlu Xamo ağanın 4 oğlundan biridir. Deyilənə görə, Səmənd ağa 1919-cu ildə ermənilər tərəfindən barışıq adı ilə görüşə dəvət edilərək öldürülmüşdür.

Paytaxtı İrəvan şəhəri olan İrəvan xanlığı işğal ərəfəsində 15 mahaldan ibarət idi: Qırxbulaq, Zəngibasar, Gərnibasar, Vedibasar, Şərur, Sürməli, Dərəkənd-Parçenis. Səədli, Talin, Seyidli-Axsaxlı, Sərdarabad, Qərbibasar, Abaran, Dərəçiçək və Göyçə mahalları.⁶⁰

1833-cü il iyunun 23-də çarın qərarı ilə İrəvan əyaləti 4 inzibati dairəyə bölünmüşdür.⁶¹

1. **İrəvan dairəsinə** İrəvan şəhəri, Göyçə, Dərəçiçək və Qırxbulaq mahalları;

⁵⁸ Там же, стр.27-28.

⁵⁹ Там же, стр.49.

⁶⁰ И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб:1852, стр.441-446.

⁶¹ Эриванская провинция//Обозрение Российских владений за Кавказом, в статистическом, этнографическом, топографическом и финансовом отношениях. СПб, 1836, стр.270.

2. *Şərur dairəsinə* Şərur, Vedibasar, Gərnibasar və Zəngibasar mahalları;

3. *Sürməli dairəsinə* Sürməli, Dərəkənd-Parçenis mahalları, Gərnibasar və Vedibasar mahallarının Araz çayının sağ sahilində yerləşən əraziləri;

4. *Sərdarabad dairəsinə* Səədli, Talin, Seyidli-Axsaxlı, Abaran, Karbi və Sərdarabad mahalları daxil idi.⁶²

1831-ci ilin kameral təsvirində Vedibasar mahalında 574 müsəlman, cəmi 2 yerli və işğaldan sonra İrandan köçürülmüş 200 erməni ailəsi qeydə alınmışdır. Amma 574 ailə müsəlmanların sayını real əks etdirmir, çünki yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, əhalinin xeyli hissəsi hərbi əməliyyatlar gedən ərazilərdən uzaqlaşmış və yalnız 1834-cü ildən sonra geri qayıtmağa başlamışdılar. 2 yerli erməni ailəsi Böyük Vədi kəndində qeydə alınmışdır, İrandan köçürülən erməni ailələrindən 1 ailə Xorvırab, 101 ailə Dəvəli, 98 ailə isə Böyük Vədi kəndində məskunlaşdırılmışdı. 1831-ci ildə Vedibasar mahalında yaşayış olan 21 kənd qeydə alınmış, 36 kənddə isə yaşayış olmamışdır. Həmin kəndlərin əhalisi 1827-ci ilin yayındakı hərbi əməliyyatlar zamanı ətraf ərazilərə dağılmışdı. 1834-1835-ci illərdə geri qayıdan müsəlman əhali bu kəndlərdən bir çoxunu - Şirazlı, Qaralar, Qarabağlar, Bağçacıq, Zimmi, Xosrov, Haxıs və bir sıra digər kəndlərini artıq məskunlaşdırmışdı.⁶³

1879-cu ildə Vedibasar mahalında 70 kənd, Şərur-Dərələyəz qəzasının keçmiş Şərur nahiyəsinə aid olan ərazidə isə 62 kənd qeydə alınmışdır.⁶⁴

Vedibasar və Şərur mahalları Osmanlı işğalı zamanı tərtib edilmiş təhriir dəftərlərində də qeydə alınmışdır. 1590-cı il tarixli

⁶² Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852. стр.448.

⁶³ AMDTA, F.25, s.2, s.v.5.

⁶⁴ Сборник сведений о Кавказе. Т.5. Списки населенных местъ Кавказского края. Ч.1. Тифлис:1879. Эриванская губерния.

müfəssəl dəftərə görə, İrəvan əyaləti 10 nahiyəsi (İrəvan, Karbi, Vedi, Aralıq, Talin, Ərmus, Abnik, Abaran, Şərabxana) olan İrəvan livasından, 16 nahiyəsi (Ağcaqala, Məvaziyi-Xatun, Mülki-Arslanlı, Qarabağ, Dərəşam, Dərəşahbuz, Bazarçayı, Şərur, Zar, Zəbil, Əlincə, Sisyan, Azadciran, Ordubad, Şorlut, Dərənürgüt) və bir qəzası (Naxçıvan) olan Naxçıvan livasından ibarət idisə, 1728-ci il tarixli İrəvan əyalətinin müfəssəl dəftərindən aydın olur ki, osmanlılar Naxçıvan bölgəsi üçün ayrıca bir müfəssəl dəftər tərtib etmiş, Zar, Zəbil və Şərur nahiyələrini Naxçıvan sancağının tərkibindən çıxararaq İrəvan əyalətinə birləşdirmişdilər. Maku, İğdır, Sürməli adlı nahiyələrin İrəvan əyalətinə birləşdirilməsi ilə bərabər, bu əyalətin ərazisində Göyçə, Məzrə`ə, Xınzirək, Qırxbulaq, Dərəçiçək və bütün əhalisi türk olan Sədərək adlı nahiyələr və Şürəkəl (Şürəyel) livası yaradılmış, XVI əsrin sonunda mövcud olmuş Talin, Ərmavi, Abnik, Şərabxana nahiyələri, Naxçıvan ərazisində isə Bazarçayı və Ağcaqala nahiyələri ləğv olunmuş, buraların kəndləri isə yeni yaradılmış nahiyələrə verilmişdir.⁶⁵

Beləliklə, 1728-ci il tarixli İrəvan əyalətinin müfəssəl dəftərinə görə, eyni adlı əyalətin ərazi inzibati quruluşu aşağıdakı şəkli almışdır: İrəvan şəhəri, Qırxbulaq, Karbi, Maku, Xınzirək, Gərnı, Vedi, Dərəçiçək, Abaran, Göyçə, Məzrə`ə, Sürməli, İğdır, Aralıq, Şərur, Sədərək, Zarzəmin nahiyələri və Şürəkəl (Şürəyel) livası, Naxçıvan sancağı isə Naxçıvan şəhəri, Naxçıvan, Əlincə, Sair Məvazi, Dərəşahbuz, Mülki-Arslan, Məvaziyi-Xatun, Qarabağ, Qışlağat, Dərəşam, Azadciran, Şorlut, Dərənürgüt, Dərələyəz və Sisyan nahiyələrindən ibarət olmuşdur. 1603-cü il tarixli "Dəftərisicili-livayi-Rəvan"da adı çəkilən Bərgüşad nahiyəsi Gəncə-Qarabağ əyalətinin tabeliyinə verilmiş, ancaq eyni livanın Urut nahiyəsinin tabeliyi haqqında heç bir məlumat yoxdur.⁶⁶

⁶⁵ İrəvan əyalətinin icmal dəftəri (Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri Z.Bünyadov, H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı:1996, səh.7-8.

⁶⁶ İrəvan əyalətinin icmal dəftəri (Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri Z.Bünyadov, H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı:1996, səh.8.

1728-ci ilin icmal dəftərinə görə İrəvan əyalətinə tabe olan **Vedi nahiyəsində** aşağıdakı kəndlər mövcud idi:

Böyük Vedi kəndi, Kiçik Vedi kəndi, Zimmi Vedisi kəndi, Kəstənli kəndi, Qarança kəndi (kəndin başqa adı Şəbiklidir), Qarança məzrə`əsi, Böyük Meralar (?) kəndi, Qarança Şətli kəndi. Haramlı Şətli kəndi, Küsühlü Şətli kəndi, Kiçik Meralar (?) kəndi, Dəvəli kəndi. Qarança kəndinin yaxınlığında olan Nəsibli qışlağı, Əfşaryerli kəndi, Qayçı kəndi (kəndin başqa adı İmamquludur), Piri-qayıb qışlağı (Qışlağın başqa adı Qayçıdır), Xaçlı kəndi (kəndin başqa adı Çiçəklidir), Sarablı kəndi, Sarı Musalı kəndi, Şirazlı kəndi, Daşlıqaya kəndi, Kürəvan kəndi, Yuxarı Çadırğan kəndi, Aşağı Çadırğan kəndi, Reyhanlı kəndi, Çovgəndiz (?) kəndi, Şıqşıq kəndi, Qarabağ kəndinin yaxınlığında yerləşən Cəfərkənd, Qızılviran kəndi, Xanəhməd kəndi, Böyük Qarabağ kəndinin yaxınlığında yerləşən Əngiz kəndi .⁶⁷

1728-ci ildə **Şərrur nahiyəsində** aşağıdakı kəndlər daxil idi:

Quşçu kəndi, Düdənki kəndi, Zaviyyə kəndi, İshaqlı Yüzbaşı qışlağı, Övratlı kəndi (kəndin başqa adı İshaqlıdır), Qazançılı kəndi, Mirzə Əli İshaqlı qışlağı, Yuxarı Şəhriyar kəndi və Sərdərabad məzrə`əsi, Yuxarı Noraşen kəndi, Xəlifəkənd kimi tanınan Oğlanşahlı kəndi, Maxta kəndi, Aşağı Kürdkənd, Yuxarı Kürdkənd, Yuxarı Comaqtır kəndi, Aşağı Comaqtır kəndi, Maqsudlu kəndi, Əxi Əhməd kəndi, Yuxarı Əlişar kəndi (kəndin başqa adı Maxtaladır), Muğancıqi-Senili (?) kəndi, Nəcəf qışlağı (əhalisi Bayat əşirətindəndir), Keştaz kəndi, Ərbatan kəndi, Dərvişlər kəndi, Yuxarı Qarxın kəndi (kəndin başqa adı Qumxanalıdır), Qaibqulu Qarxın qışlağı, Qaxıcan Qarxın qışlağı, Möhsünabad kəndi (kəndin başqa adı Zülfüqar Qarxındır), Babakı Qarxın kəndi, Gültəpə Qarxın kəndi, Bezirlik kəndi (kəndin başqa adı Verməzyardır), Ərəbyengicə kəndi, Abbas qışlağı (qışlağın başqa adı Vayxırdır), Yuxarı Parçı kəndi, Hacı İslam kəndi (əhalisi Dünbülü əşirətindəndir), Böykənd (əhalisi Dünbülü

⁶⁷ İrəvan əyalətinin icmal dəftəri (Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri Z.Bünyadov, H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı:1996, səh 38-39.

əşirətindəndir), Öküzbatır kəndi, Gikican (?) kəndi, Gərbilən kəndi, Qarabulaq kəndi, Hedel kəndi, Qara Xorzatlı. Cəbrayılı kəndi. Daşqışlaq kəndi.⁶⁸

1590-cı ildə *Şərur nahiyəsinə* aşağıdakı kəndlər daxil idi:

Parıçı kəndi, Daşarx kəndi (Başqa adı Əmətli qışlağıdır), Pəkan (?) qışlağı, Keştasb kəndi, Yalqızağac kəndi, Dərvişlər kəndi, Xələc kəndi, Yuxarı Qarqın kəndi, Kiçik Qarqın kəndi, Cəmaqtur kəndi, Oğulşalı kəndi, Aralıq kəndi, Kosacan kəndi (Başqa adı Badilüdür), Siyahqutlu kəndi, Muğancıq kəndi, Şəhriyar kəndi, Fərhad kəndi, Noreşin kəndi, Qalacıq kəndi, Zaviyyə kəndi, Quşçu kəndi, Qarabürc kəndi, Kürd kəndi, Yenicəyi-Cəmaqtur kəndi, Əxi Əhməd kəndi, Maqsudlu kəndi, Əlişar kəndi, Tənəğə kəndi, Yenicəyi-Ərəb kəndi, İsan kəndi Ərbatan kəndi (Başqa adı Çörəkkəsməzdir), Hacı Laləli kəndi, Qarahasərli qışlağı, İmamqulu qışlağı, Şahvəli qışlağı, Şikəm (?) kəndi, Düşqaya, Adıcamal, Taxtayı-Səlim, Hacı Məhəmməd yaylaqları.⁶⁹

1590-cı ildə *Vedi nahiyəsinin* kəndləri isə bunlar idi:

Böyük Vedi kəndi, Acısu ciftliyi, Əsti (?) kəndi, Kiçik Vedi kəndi, Qarabağ kəndi, Ciqin kəndi, Bağcacıq kəndi, Molla Seyfəddin kəndi, Xosrov kəndi, Görçü viranı məzrə`əsi, Böyük Dəvəli kəndi, Qızılbulğun (?) məzrə`əsi, Kiçik Dəvəli kəndi, Çukəndər (?) kəndi, Yuxarı Qarabığ kəndi, Aşağı Qarabığ kəndi, Avşar kəndi, Qızılviran kəndi, Zəncirli kəndi, İncədərə kəndi (Başqa adı Gəncəlidir), Ağcakilsə kəndi, Kütüs kəndi, Bakir məzrə`əsi, Heks kəndi, Çaklı kəndi, Cərməris kəndi, Axurabulaq və Dikmədaş məzrə`ələri, Küsüsüz kəndi, Çardaqlı kəndi, Punus kəndi, Qaraca Abdal kəndi, Gülkənd, Tinas kəndi, Şeyxçiç kəndi, Kənizək kəndi, Axirəs (?) kəndi, Xəməd kəndi, Kar-van-sara məzrə`əsi, Mənkik kəndi, Sənasir (?) məzrə`əsi, Qədli kəndi, Tizəkü kəndi, Əngiz kəndi, Musa Dərviş kəndi, Salmansaray

⁶⁸ İrəvan əyalətinin icmal dəftəri (Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri Z.Bünyadov, H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı:1996, səh.53-55.

⁶⁹ Yənə orada, , səh. 130-131.

kəndi, Əliqara kəndi, Misir Dərviş kəndi, Şiranqoç kəndi, Qaraxaç kəndi, Herarus kəndi, Ərmük kəndi, Güldərviş kəndi, Qamışlıçuxur kəndi, Kiçik Dəvəli kəndi, Kürəvan kəndi, At ağılı və At qışlağı məzrə ələri, Yaraqlıbucaq kəndi, Pirilər kəndi.⁷⁰

Göründüyü kimi, istər Şərrur, istərsə də Vedibasar mahallarının 1831-ci ilə aid kameral təsvirlərindəki kənd adlarının əksəriyyəti 1590-cı və 1728-ci ildə tərtib edilmiş təhrir dəftərlərindəki adları ilə uyğun olmaqla türk mənşəlidir.

Şərrur mahalının 1831-ci ilə aid kameral təsvirində yaşayış olan 50 kənddə 1.305 müsəlman ailəsi qeydə alınmış, bir nəfər də yerli erməni ailəsi qeydə alınmamışdır. İrandan köçürülən 336 erməni ailəsindən 92 ailə Ulya (Böyük) Noraşen, 28 ailə Siyaqut, 34 ailə Parçı, 53 ailə Ələkli, 42 ailə Vərməzyar, 62 ailə Xanlıqlar, 25 ailə Keştas kəndində yerləşdirilmişdi. Xanlıqlar kəndindən başqa, həmin kəndlərdə türklər yaşayırdı.⁷¹

Şərrur mahalının 1831-ci ilə aid kameral təsvirində 11 boş kənd qeydə alınmışdır.⁷²

İrəvandan Naxçıvana gedən poçt yolu hər iki mahaldan keçirdi.

İran Qacarlar hakimiyyətinin vaxtında hər bir poçt stansiyasını bir nəfər idarə edirdi. Bunun üçün ya hansısa bir kəndin gəliri ona verilir, ya da ayrıca maaş təyin edilirdi. Bunun müqabilində həmin şəxs bütün yolçulara qonaqpərvərlik göstərməli və yollarına davam etmək üçün hər cür şərait yaratmalı idi. Bu şərtlər daxilində poçt stansiyasının yerləşdiyi Şərrur mahalının Noraşen kəndi Əliməmməd bəyə tiyul kimi verilmişdi. Noraşen

⁷⁰ İrəvan əyalətinin icmal dəftəri (Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri Z.Bünyadov, H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı:1996səh.135-136.

⁷¹ И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб:1852, стр.555-566.

⁷² Камеральное описание Эриванской провинции. Ч.6. Магаль Шарурский. Нац.Архив Армении, Ф.90, оп.1, д.90.

stansiyasına 9 at xidmət göstərirdi. Atla xidmətin 1 verst üçün xidmət haqqı 2 gümüş qəpik idi.⁷³

Rus müəllifi F.T.Markov İrəvan quberniyasının İrəvan qəzasına daxil olan Gərnibasar və Zəngibasar mahalları ilə yanaşı, Vedibasar mahalının əhalisi haqqında da maraqlı məlumatlar verir. Müəllif yazır: “İrəvan xanlığı 1828-ci ildə Rusiyaya birləşdirilənə qədər indiki İrəvan qəzasında tatarlar, ermənilər və kürdlər yaşayırdı və tatar əhali əvvəl olduğu kimi indi də böyük çoxluq təşkil edir. 30-cu illərin axırlarında və 40-cı illərin əvvəllərində tatarlar İrana və Türkiyəyə köçməyə başladılar, onlardan boşalmış kəndlər isə həmin ölkələrdən gələn ermənilərlə məskunlaşdırıldı (məsələn, Ərdəşir və Bəycivazlı kəndləri). Yerli hakimiyyət orqanları bir çox hallarda İrandan və Türkiyədən köçürülən erməniləri və aysorları tatar kəndlərinə yerləşdirib yerli tatarları başqa yerə köçürürdülər (40-cı illərdə tatarları Aşağı Koylasar kəndindən köçürdülər və onlar Şorkənd adlı kənd saldılar, Aşağı Koylasara isə aysorları yerləşdirdilər).⁷⁴

Müəllif qeyd edir ki, buradakı aysorlar qədim siro-xaldeylərin nəsiləridir; onlar özlərini Nuhun nəslindən olan Nəmrudun və Asurun törəmələri sayırlar; əfsanəyə görə Nəmrud Babil, Asur isə Ninəva şəhərlərinin əsasını qoymuşdur. Onların dili qədim yəhudi dili ilə oxşardır və hazırda aysorlarla yəhudilər bir-birini sərbəst şəkildə başa düşürlər. Aysorlar öz aralarında öz dillərində, digər millətdən olanlarla isə *qəzada ümumi ünsiyyət vasitəsi olan tatar dilində* danışırlar. Aysorlar özlərini “siro-xaldey”, yerli idarəçilər “aysor”, qonşu xalqlar “asor”, nəhayət iranlılar onları “nəzrani” adlandırırlar. Bu söz onların Nazaretli İsusun təlimini qəbul etmələri ilə bağlıdır. Aysorlar 30-cu illərin sonlarında İrandan çıxmış və İrəvan qəzasında 4 kənd sal-

⁷³ И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб, 1852, стр.727-728.

⁷⁴ Ф.Т.Марков. Экономический быт государственных крестьян Эриванского уезда.//Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Т.3, Ч.1., стр.5.

mışlar: bunlar Aşağı Quylasar, Dvin-aysor, Arznı və Göl-aysor kəndləridir. Təzə buraya köçəndə aysorlar öz dinlərinə ibadət et-sələr də, tezliklə pravoslavlığı qəbul etmişlər. Ayinləri öz dillə-rində oxuyurlar.⁷⁵

Vedibasar mahalının vergi mükəlləfiyyətli əhalisi mülkə-dar və xəzinə torpaqlarında yaşasalar da, hamısı dövlət kəndli-ləri idi. Bu kəndlilər oturaq və yarımköçəri həyat tərzini sürürdü-lər. Yarımköçəri əhaliyə öz mal-qarası ilə yaylaqlara çıxan sa-kinlər aid edilir. Bundan başqa, Vedibasar mahalında bir çox kö-çəri kürd tayfaları yaşayırdı və onlar qəbilə başçısına tabe ol-maqla vergini icma şəklində ödəyirdilər.⁷⁶

Qacarların hakimiyyəti dövründə İrəvan xanlığındakı vergi sistemi Naxçıvan xanlığından fərqlənirdi. İrəvan xanlığındakı vergi-lər həm pulla, həm də natural vergilər olmaqla iki hissədən ibarət idi.

Pulla alınan vergilər də bilavasitə və bilvasitə olmaqla iki yerə ayrılırdı.

Birbaşa (bilavasitə) vergilərdə fərdlərdən vergi alınmırdı, Sərdar icmalar, yəni əkinçilər, şəhər əhalisi, köçəri xalqlar (elatlar) və s. üçün icma şəklində vergilər təyin etmişdi. Məsələn İrəvan şəhərindəki müsəlman əhalidən 1.254, ermənilərdən 440, qaraçılardan isə 30 tükən vergi alınırdı. Kimin nə qədər ödəyə-cəyini icma üzvləri öz arasında razılaşırdılar.

Köçəri türk tayfalarından böyük çobankərəllilər 350, saraş-lılar 150, dəmirçilər 50, kərimbəylilər 150, millilər, qaraçorlular və əliqanlılar bir yerdə 300, ayrımlar 1.040 tükən illik vergi ödə-yirdilər.

Kürd tayfalarından zılanılar 4.000, cəlalilər 2.000, və s., Şəhur qaraçıları 10 tükən vergi verirdilər.⁷⁷

⁷⁵ Ф.Т.Марков. Экономический бытъ государственных крестьянь Эриванского уезда.//Матер. для изучения экономического быта государственных крестьянь Закавказского края. Т.3, Ч.1.

⁷⁶ АМДТА, F.25, s.2, s.v.5.

⁷⁷ И.Шопен.Историчесий памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб, 1852, стр..969.

Erməni vilayətində torpağa sahibkarlıq hüququ Zaqafqaziyanın başqa ərazilərindən tamamilə fərqlənirdi, buradakı torpaq istifadəçilərini onun sahibi hesab etmək olmazdı, çünki hər şey şaha, yəni xəzinəyə məxsus idi. Buradakı sahibkarları yalnız gəlirdən pay alanlar kimi başa düşmək lazımdır. Hökmdarların fəth etdiyi torpaqlar onun mülkiyyəti sayılırdı. Bu torpaqlar isə xanlıqlara, mahallara, kəndlərə bölünərək onlara idarəçilər təyin edilirdi. Bu, hərbi əməliyyatlarda fərqlənləri mükafatlandırmaq, həm də yaşamaları üçün məvacib kimi nəzərdə tutulurdu və burada elə bir qayda yox idi, hər şey onu paylayanın, yəni hökmdarın iradəsindən asılı idi.⁷⁸

Torpaq idarəçiliyinin aşağıdakı formaları var idi.

Məmurlara maaş əvəzinə *mülk*⁷⁹ verilirdi. Həmin adam *mülkədar* adlanırdı. Mülkədar kəndin, torpağın və ya əhalinin sahibi deyil, mülkün gəlirindən pay alan şəxs idi. Onun sakinlərə hər hansı şəkildə təsir və ya təzyiq göstərməsi qadağan idi, sadəcə olaraq məhsul yığımından sonra payına düşən məhsulu kəndxudanın vasitəsilə tələb etmək hüququ vardı. Əgər başqa sakinlər kimi mülkədar da hansısa ərazini becərmək istəsəydi, bunun üçün Sərdardan icazə almalı idi. Ən qədim zamanlardan mülkədara düşən pay əkilib-biçilən bitkilərdən əldə olunan məhsulun onda bir hissəsi idi. Hesablama üçün məhsulun həmişə 30 hissəsindən istifadə edilirdi. Beləliklə, məhsulun 30 hissəsindən 3 payı mülkədara çatırdı. İşğaldan sonra isə rus hökuməti mülkədarların vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün onların payını 1/30 da artırmış və 2/15-ə çatdırmışdı (30-dan 4 pay).⁸⁰ Ümumiyyətlə, Qacarlar dövlətinin vaxtında məhsulun 30-dan 7 payı vergi kimi alınırdı. Onun 3 payı mülkədara, 4 payı xəzinəyə çatırdı, çar hökuməti isə bu nisbəti mülkədarların xeyrinə də-

⁷⁸ И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи., стр.925-926.

⁷⁹ Ərəb dilindən tərcümədə "malik olmaq" mənasını verir.

⁸⁰ И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб, 1852, стр. 928.

yişdi: 4 pay mülkədara, 3 pay xəzinəyə verildi. Yeni müstəmləkəçilər bu yolla yerli ağaların rəğbətini qazanmaq istəyirdi.⁸¹

Mülkiyyətin başqa bir növü isə *tiyul* idi. Tiyul istisnasız olaraq xidmətə görə ömürlük bağışlanır və tiyuldar öldükdən sonra xəzinəyə qayıdırdı. Tiyul o halda atadan oğula keçirdi ki, atasının tutduğu vəzifəni oğlu daşısın.⁸²

İrəvan xanlığında iki cür tiyul vardı: mükafat kimi verilən tiyul və əvəzinə verilən tiyul.

Mükafat kimi verilən tiyullar Sərdara yaxın olan və kifayət qədər böyük vəzifə sahiblərinə məxsus idi. Məsələn, belələrinə Sərtip Məhəmməd xanı, Topçubaşı Cəlil bəyi və başqalarını misal göstərmək olar.⁸³

Əvəzinə verilən tiyullar isə (bu tiyula *mağavuz* deyirdilər) mülkədarlara verilirdi. Sərdar Hüseynqulu xan vəzifəyə yeni təyin edilən vaxt bu üsulu yerli mülkədarların nüfuzunu zəiflətmək üçün tətbiq etmişdi. Mülkədarın gəliri dəqiq hesablanır və başqa kənddə ona həmin məbləğdə gəlir verən tiyul verilirdi. Bu tiyulun mükafat kimi verilən tiyuldan fərqi var idi. Əgər tiyuldar ölürdü, ya həmin tiyul, ya da onun əvvəlki mülkü onun övladlarına verilirdi.⁸⁴

Əgər tiyuldar həm də həmin kənddə mülkədar idisə, həm xəzinəyə çatan, həm də mülkədara çatan hissəyə sahib olurdu. Elə hal mümkün idi ki, bir kənddə tiyul bir şəxsə, mülk isə başqasına məxsus olurdu. Bütün hallarda tiyuldar və mülkədara çatan hissənin cəmi ümumi vergidən artıq ola bilməzdi. Qacarlar hakimiyyətinin vaxtında *bəhrəkarlıq* üsulu mövcud olan kəndlərdə məhsulun 30-dan 3 hissəsi mülkədara, 4 hissəsi və hər bi-

⁸¹ И.Шопен.Историчесий памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб, 1852

⁸² Там же.

⁸³ Там же, стр.929.

⁸⁴ И.Шопен.Некоторые замечания на книгу «Обозрение Российских владений за Кавказом». С.Пб, 1840, стр.111.

naçıdan 10 түmən pul vergi kimi xəzinəyə alınır. Əgər kənd tiyul kimi kiməsə verilmişdisə, xəzinənin payı tiyuldara çatır. ⁸⁵

Qonaqlara verilən tiyul *arpalıq* adlanırdı. Məsələn şahzadə Aleksandra tiyul kimi verilən *Dərələyaz mahalı arpalıq idi*. ⁸⁶

Mahiyyət etibarilə, bütün İrəvan xanlığı da Sərdar Hüseynqulu xana verilmiş tiyul idi.

Vedibasar mahalında yalnız bir tiyul var idi və Asrı kəndindəki həmin tiyulun sahibi Həsən Sultan idi. Şərrur mahalında isə 8 tiyul var idi: Aralıq Kəlbəli xan kəndində tiyulun yarısı Naxçıvan naibinə, Sufla Noraşen kəndi göstərdiyi poçt xidmətinin əvəzində tiyul olaraq Əli Məhəmməd bəyə, Aralıq Məmmədəli bəy kəndi tiyul olaraq Məmmədrza bəyə, Yalqız-ağac kəndi tiyul kimi İrəvan xanlığının Şeyxülislamına, Diadin, Ərəbyengicə və Qarahəsənli kəndləri tiyul kimi Sərtib Məhəmməd xana, Arbatan kəndi isə tiyul kimi Məmmədrza Sultana məxsus idi. Digər tiyuldarlar öldüyünə, Sərtip Məhəmməd xan isə Hüseynqulu xanla İrana getdiyinə görə həmin tiyullar ləğv edilmişdir. Ümumiyyətlə, dövlətinə sadıq qalaraq Sərdarla İrana gedən dövlət adamlarının, məmurların evləri, bağları, dəyirmanları, mülk və tiyulları müsadirə edilərək xəzinəyə keçirilmişdir. ⁸⁷

Şərrur mahalında mülk sahibi olan şəxslər bunlar idi:

Düdəngə kəndində mülk Sərdarın vaxtında Kərbəlayı Əli Kərbəlayı İsxan oğluna məxsus idi;

Zeyvə kəndində mülk Sərdarın arvadı Hacı Bəyimə məxsus idi;

Sufla Noraşen kəndində mülk poçt xidmətinin əvəzində Əliməmməd bəyə verilmişdi;

⁸⁵ И.Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб, 1852, стр. 929.

⁸⁶ Там же, стр.930.

⁸⁷ Камеральное описание Эриванской провинции. Город Эриван.Часть Шагарская за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.80.

Aksı kəndində mülkün 3 ağçası⁸⁸ Sərdara, qalan 3 ağçası isə Qəhrəman bəy, Cahangir bəy, Fətəli bəy və Ağakışi bəyə məxsus idi.

Ulya Noraşen kəndində mülk əvvəlcə Hübət bəyə məxsus olub, lakin Sərdar bu kəndi onun əlindən alıb və əvəzinə Dəmirçi Şollu və Cüvriş kəndlərini vermişdi. İşğaldan sonra Sərdar İrana getdiyinə görə, Ulya Noraşen kəndi xəzinəyə keçirilmişdir.

Loşan kəndində mülkün 3 ağçası Cahangir bəylə qohumlarına məxsus idi;

Kürtçülü kəndində mülkün 4 ağçası Mirzəxan bəyə məxsus idi;

Məmmədsabir kəndində mülkün 3 ağçası Həsən Sultana, 0,5 ağçası Tağı bəyə, 1,5 ağça 14 stil İrana gedən Abdulla Sultanın 4 qardaşına, 6 stili isə onun özünə məxsus idi;

Mirzə Müslüm qışlağında mülkün 2 ağçası Mirzə Müslümün oğluna, 4 ağçası isə Sərdarın arvadı Hacı Bəyimə məxsus idi;

Aralıq Kəlbəlixan kəndində mülk və bəhrə tiyul kimi Kəlbəli xanın oğlu Mehdi ağaya verilmişdi;

Aralıq Məmmədəli bəy kəndində mülk və bəhrə tiyul kimi Məmmədəli bəyə verilmişdi;

Siyaqut kəndində mülk makulu Əli xana məxsus idi.

Kosacan kəndində mülkün 5 ağçası Məmmədbağır bəyə, 1 ağçası isə onun qardaşı Məmmədhüseyn bəyə məxsus olub. Sonra onu Markar ağa adlı bir erməni ələ keçirib;

Parçı kəndi İrəvan şəhərindəki Böyük məscidə məxsus olub. Hakimiyyətinin son illərində Sərdar Hüseynqulu xan ondan istifadə edib. Əvvəllər isə İrəvanın əvvəlki xanı Sərdar Məhəmməd xana məxsus olub;

⁸⁸ İrəvan xanlığında mülkü və istənilən əşyanı hissələrlə ifadə etmək üçün faiz anlayışından deyil, “ağça” və “stil” anlayışından istifadə edilirdi. Mülk bütövlükdə 6 ağça, 1 ağça isə 20 stil hesab edilirdi, yəni mülk 120 stildən ibarət idi. Mülkün 3 ağçası və ya 60 stili onun 50 %-i və ya yarısı demək idi və s.

Ələkli kəndində mülk və bəhrə Sərdara məxsus olub;

Yalqızağac kəndində mülk və bəhrə Şeyxülislam Axund Molla Məhəmmədə, Qarabağdan gələnlərə ayrılan ərazi isə Sərdara məxsus olub;

Tumaslı kəndində mülk əvvəllər Kərim bəy Məhəmməd bəy oğluna məxsus olub, lakin Sərdar bu mülkü onun əlindən alıb, əvəzində Qışlaq Abbas kəndində ərazi verib, bu kəndin gəlirini isə *qayınatası Xudadat xana* vermişdi;

Diadin kəndində mülk və onun bəhrəsi tiyul olaraq Sərtib xana məxsus idi;

Ərəb Yengicə kəndində mülk mayor Əhməd xana, bəhrə isə tiyul kimi Sərtib xana məxsus olub;

Qarahəsənli kəndində mülk və onun bəhrəsi tiyul kimi İrana gedən Sərtib xana məxsus olub, sonra xəzinəyə götürülüb;

Keştaz kəndində mülk Sərdarın arvadı Hacı Bəyimə məxsus olub, işğaldan sonra xəzinəyə götürülüb;

Dərvişlər kəndində mülkün 1,5 ağçası Məmməd həsən bəyə, 0,5 ağçası Abdulla bəyə, 1 ağçası Məşədi Hüseynaliya, 1 ağçası Məmmədkərim bəyə, 10 stili Əliqulu bəyə, 1 ağçası isə Hüseynalı Sultana məxsus olub, amma İrana getdiyinə görə onun payı xəzinəyə keçirilib;

Arbatan kəndində mülkün 3 ağçası Əliməmməd bəyin 7 oğluna, qalan 3 ağçası isə xəzinəyə məxsus olub;

Kürdcülü kəndində mülkün 4 ağçası xəzinəyə, 1 ağçası Məmməd həsən bəylə qardaşlarına, 1 ağçası isə xəzinə torpaqlarını 160 tımənə iltizama götürmüş Abdulla bəylə 3 qardaşına məxsus idi;

Boş qalmış Örtülü Məzrə kəndində mülkün 3 ağçası İrana gedən Sadıq xana, 3 ağçası isə Mustafa xana, Məmməd vəli bəyə, Əlimirzə bəyə və Şeyxəli bəyə məxsus olub. Bu şəxslərdən Mustafa Sultan da qaçıb və onun payı xəzinəyə keçirilib;

Boş Yavşan Mirzə kəndini Sərdar naxçıvanlı Əli Sultana vermişdi, o xəzinəyə ildə 15 tımən ödəyirdi.⁸⁹

⁸⁹ Erm.Milli Arxivi, F.90, s.1, s.v.90.

Göründüyü kimi, Şərur mahalındakı torpaqların çoxu mülkədar torpaqları və tiyullar idi.

Vedibasar mahalındakı mülk sahibləri:

Sufla Vedi (Kiçik Vedi) kəndində mülkün 3,5 ağçası mayor Əhməd xana, 2,5 ağçası isə Yüzbaşı Mustafa bəy Şadlinskiyə məxsus idi;

Əliməmməd qışlağı kəndində mülkün 3 ağçası Sərtib xana, 3 ağçası isə xəzinəyə məxsus idi;

Şidli kəndində mülkün 3 ağçası Məmmədhüseyn bəyə, 1 ağça 2,5 stili Ulya Vedi (Böyük Vedi) kənd sakini Qoçəli İsa oğluna, 1 ağça 17,5 stili isə Sərtib xana məxsus olub;

Daşlı kəndində mülkün 2 ağçası xəzinəyə, 2 ağçası Məmmədqulu bəyə, 2 ağçası isə Niftalı bəyə məxsus olub. O, çox güman ki, Aslan Sultan Şadlinskiyənin oğlu – atası kimi işğalçılara fəal kömək edən Niftalı Sultandır.

Goravan kəndində mülk hərəsi 1,5 ağça olmaqla Aslan Sultan Şadlinskiyə, Abbasəli bəyə, Məmmədqulu bəyə və İrana getmiş Həzən Sultana məxsus idi;

Yengicə kəndində mülk Aslan Sultan Şadlinski ilə 3 qardaşına bərabər miqdarda məxsus idi;

Asnı kəndi işğaldan sonra İrana getmiş Həsən Sultanın tiyulu idi;

Qədili kəndində mülkün 3 ağçası İrana getmiş Məhəmməd Sultana, 3 ağçası isə Həsən Sultana məxsus idi;

1831-ci ildə boş kənd kimi qeydə alınan Qaralar kəndində mülkün 3 ağçası mayor Əhməd xana, 3 ağçası isə Yüzbaşı Mustafa Şadlinskiyə məxsus idi;

Boş Kiçik Qarabağlar və Böyük Qarabağlar kəndlərində mülk əvvəllər Məhəmməd bəyə məxsus olub, amma Sərdar mülkü onun əlindən alıb və əvəzində ayrı torpaq vermişdi;

Boş Abbasabad kəndində mülkədarları (adları yazılmayıb) İrana getdiklərinə görə mülk xəzinəyə keçirilib.⁹⁰

⁹⁰ Erm.Milli Arxivi, F.90, s.1, s.v.92.

1842-ci ilin kameral siyahısından aydın olur ki, mülklərin sahibliyində müəyyən dəyişikliklər olub, məsələn, Əliməmməd Qışlağı kəndində əvvəllər Sərtib xana məxsus olan 3 ağçalıq mülkün 2 ağçası Mehdiqulu bəy Həsən xan oğluna, 1 ağçası isə Xanbaba xana verilib;

Sərtib xanın Şidli kəndindəki 1 ağça 17,5 stil mülkü Xoşbaxan ağaya verilib;

Yeni məskunlaşdırılan Qarabağlar kəndi mülk olaraq Bağır xana verilib;

Daşlı kəndində mülk sahibləri tamamilə dəyişib: 1,5 ağça Abbasqulu bəyə, 15 stili Ağa bəyə, 15 stili Həsən bəyə, 3 ağçası isə Cəfərqulu bəyə verilib;

Goravan kəndində mülkün 12 stili Məhərrəm Sultana (Aslan Sultanın oğlu), 7,5 stili Ağa bəyə, 1,5 ağçası Qədim bəyə, 2 ağça 5 stili isə Knyaz Arqutinski Dolqorukova verilib;

1831-ci ilin kameral siyahısında Aslan Sultana 3 qardaşına bərabər miqdarda (hərəsinə 1,5 ağça) məxsus olan Yengicə kəndi Knyaz İosif Arqutinskiyə verilib. 1831-ci ilin kameral siyahısına görə Goravan kəndində 1,5 ağça (30 stil) mülkü olan Aslan Sultanın mülkünün 12 stili oğlu Məhərrəm Sultana verilmişdir.

Tiyul kimi Həsən Sultana məxsus olan Asnı kəndi onun işğaldan sonra İrana getməsi ilə bağlı olaraq xəzinəyə keçirilmişdi. Dövlət Xəzinə Palatası jurnalının qeydinə görə həmin kənd mülk olaraq bir neçə mülkədara verilsə də, kameral siyahıda onların adları qeyd edilməyib;

Yeni məskunlaşdırılan Ketuz kəndi Bağır xanla Məhərrəm Sultana mülk verilib;

Yeni məskunlaşdırılan Şirazlı kəndi mülk kimi Baba xana verilib;

Yeni məskunlaşdırılan Taytan kəndi isə adı göstərilməyən Mollayev soyadlı bir nəfərə mülk verilib.⁹¹

⁹¹ AMDTA, F.25, s.2, s.v.5.

Aydındır ki, yeni mülk sahibləri Rusiya İmperiyası qarşısında xüsusi xidmətləri olan şəxslər, yəni öz dövlətinə, Qacarlar dövlətinə xəyanət etmiş adamlar idilər.

İrəvan xanlığında “*binaçı*” adlanan təsərrüfat subyekti vergi vahidi kimi tətbiq edilirdi. Becərdikləri torpağın vəziyyətindən, suyun olub-olmamasından, yola yaxınlığından və s. asılı olaraq bir binaçıya neçə ailənin aid olunması haqqında qərar verilirdi. Bəzən yoxsul bir kənd bütövlükdə 1 binaçı hesab edildiyi kimi, zəngin bir ailə də 1 binaçı sayıla bilirdi. Məsələn, Zəngibasar mahalının məhsuldar torpaqları olan Hacı Elləz kəndində 1 binaçı 3 ailədən ibarət idi. Orta rəqəm isə təxminən 10 ailə idi. Bəzi mahallarda pulla vergi ödəyən binaçılar yox idi. Şərur mahalında torpaq Sərdarla yarı-yarıya becərilirdi və ona görə də pulla binaçı vergisi alınmırdı. Natural vergiləri yığmaq üçün mahal 126 binaçıdan ibarət sayılırdı.⁹²

Sərdar bacarıqlı təsərrüfatçı kimi başqa yerlərdən gələn qaçqınlar üçün hər cür şərait yaradır, onları toxum, qoşqu heyvanları, kotan və başqa zəruri şeylərlə təmin edir, bir neçə il vergilərdən azad edir, ailə ayağa qalxanda isə onları binaçılara daxil edib vergiyə cəlb edirdi.⁹³

İrəvan xanlığında binaçının 2 növü vardı: bəhrəkar və yarıkar binaçı.

Bəhrəkar binaçı ildə pulla 10 түmən və ya 40 rubl vergi ödəməli idi.

Yarıkar binaçı isə ildə 3 түmən və ya 12 rubl ödəyirdi.⁹⁴

Bundan başqa, hər il Novruz bayramında Sərdara “peşkəş” deyilən vergi də ödənilirdi. Vedibasar mahalı Gərnibasar mahalı ilə birlikdə 70 түmən, Şərur mahalının sakinləri 70 түmən, Eçmi-

⁹²Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр.1010-1015.

⁹³Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр.988.

⁹⁴ Там же.

adzin monastrı 150 tümən, Sürrməli mahalının sakinləri 100 tümən peşkəş ödəyirdilər.

Mahal rəislərinə, mirzələrə maaş vermək üçün də vergi alınırdı.

İrəvan xanlığının ərazisində torpaqdan alınan məhsul müs-təsna dərəcədə suvarma ilə bağlı olduğuna görə suya görə tez-tez dava-dalaş, ölümlə nəticələnən hallar baş verdiyindən, bu-rada *mirab* vəzifəsi təsis edilmişdi. Mirab münəqişə yaranma-ması üçün suyun növbəlik əsasında və ədalətli şəkildə bölün-məsinə ciddi şəkildə nəzarət edirdi. Vedibasar mahalında mirab üçün 29, Şərurda isə 30 tümən vergi yığılırdı. Bundan başqa, Gərnibasar və Vedibasar mahalları mirab üçün birlikdə 730 taç-kir buğda, 158 taçkir arpa, 144 taçkir çəltik verirdilər ki, bu da pulla hesablandıqda 200 tümən edirdi.⁹⁵

Şərur mirabı üçün puldan başqa 40 batman düyü, 120 taçkir buğda, 240 taçkir arpa və 10 batman inək yağı toplanırdı ki, bu da 64 tümən edirdi.⁹⁶

Taxıl vergilərini və başqa vergiləri toplamaq üçün çoxlu məmurlar cəlb edirdilər, onlara maaş və mükafat ödəmək üçün sakinlərdən *qulluqpulu* deyilən vergi alınırdı. Sərdar üçün ödə-nilən buğda, arpa və darının hər xalvarı üçün sakinlərdən əlavə olaraq 6 şahı (12 gümüş qəpik), pambığın və tütünün 1 xalvarı üçünsə 2 tümən (8 rubl) qulluqpulu alınırdı. Gərnibasar və Vediba-sar mahalları birlikdə taxıl üçün 158 tümən 9 minaltun, pambiq üçünsə 113 tümən, 3 minaltun, 5 şahı qulluqpulu ödəmişdilər.⁹⁷

Taxıl biçənlərin hər birindən 34 şahı vergi alınırdı. Gərnibasar və Vedibasar mahalı birlikdə ildə 50 tümən, tək-cə Şərur mahalı isə 65 tümən biçinçi vergisi ödəmişdi. Buradan aydın olur ki, Şərur mahalında biçilən taxıl Vedibasar və Gərnibasar mahallarının cəmindən çox idi.

⁹⁵ Шопен. Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоеди-нение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр.977.

⁹⁶ Там же,

⁹⁷ Там же. стр.988

İltizama verilən sahələrlə birlikdə İrəvan xanlığında işğaldan qabaq 158.837 gümüş rubl vergi toplanırdı.⁹⁸

Pulla alınan vergilər ildə 2 dəfə-payızda məhsul yığımından sonra və fevralda, pambıq təmizlənilib qurtardıqdan sonra yığılırdı. Əhalini xəbərdar etmək üçün Sərdarın yasovulu mahal başçısının mirzəsi ilə bütün mahalı gəzir, kəndxudalardan vergiləri vaxtında toplamaq haqqında iltizam alırdı. Vergilər vaxtında toplanmadıqda cərimələr tətbiq edilirdi.⁹⁹

Əkilən bitkilərdən, mal-qaradan, eləcə də vergi kimi yun, yağ, odun, ağac kömürü, hətta toyuq və yumurta da alırdılar.

İrəvan xanlığında torpağın əkilib-becərilməsinin 5 növü var idi:

- 1.Bəhrəkarlıq
- 2.Yarıkarlıq
- 3.Rəncbərlik
- 4.İltizamçılıq
- 5.Parakarlıq.

Məhsuldar torpağı və bol suyu olan kəndlərdə *bəhrəkarlıq* mövcud idi. Bu cür kəndlərdən ildə hər binaçıya görə 10 tümən pul və məhsulun 30-dan 7 hissəsini vergi kimi alırdılar.¹⁰⁰

Müxtəlif müharibələr nəticəsində ağır ziyan görmüş və boş qalmış kəndləri dirçəltmək üçün Sərdar həmin kəndləri məskunlaşdırır və orada *yarıkarlıq* tətbiq edirdi. Hətta kənar əyalətlərdən gələn qaçqınları və didərgin adamları da qəbul edirdilər. Bu adamlara torpaq paylayır, toxum, qoşqu heyvanları və hər cür əkinçilik alətləri verirdilər. Məhsul yığımından sonra gələn ilin toxumluq taxılını ayırır, məhsulun qalan hissəsini isə bərabər şəkildə 2 yerə bölürdülər. Bu cür kəndlər *yarıkar* kənd adlanırdı.¹⁰¹

⁹⁸ Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр.986.

⁹⁹ Там же, стр.986-987.

¹⁰⁰ Там же стр.988.

¹⁰¹ Там же

Rəncbərlər əldə edilən məhsulun üçdə iki hissəsini ödəməli idilər. Bu cür şəxslərə yalnız işəməzd fəhlə kimi yanaşırdılar və onların vəziyyəti bütün mahallarda eyni cür deyildi. Məsələn, Zəngibasər mahalının Çarbox kəndində onlar çəltik və pambığın üçdə iki, qalan məhsulların isə üçdə bir hissəsini ödəyirdilər.¹⁰²

Şərur mahalının Çomaxtur kəndində rəncbərlər çəltiyin üçdə iki hissəsini ödəyirdilər, qalan məhsullar isə yararlılıq əsasında bölünürdü.¹⁰³

Elə kəndlər var idi ki, Sərdarın özü onları *iltizama* götürmüşdü və həmin kəndlərin gəlirindən təkbaşına istifadə edirdi. Uluxanlı, Behbudabad, Abul kəndi və Seyid kəndi bu kəndlərin sırasında idi. O, mülkədarlara hər il 7,5 xalvar buğda, 7,5 xalvar arpa, 12 batman pambıq və 30 batman soğan ödəyirdi.¹⁰⁴

Vedibasər mahalının boş Qarabağlar kəndinə görə Sərdar həmin kəndin mülkədarlarına 10 xalvar buğda ödəyirdi.

Yuxarıdakılardan başqa, İrəvan xanlığında *parakarlıq* adlanan təsərrüfat üsulu vardı. Torpağı və suyu bol olan kəndlərin əhalisi Sərdar üçün müəyyən bitkilər becərməli idilər. Onlar Sərdarın verdiyi buğda toxumundan 5 dəfə, arpa toxumundan 7 dəfə, çəltik toxumundan 8 dəfə çox, 1 xalvar pambıq toxumunun əvəzində isə 60 batman təmizlənmiş pambıq qaytarmalı idilər. Vedibasər mahalında Sufla Vedi, Şidli, Xalisa, Dəvəli, Avşar, Reyhanlı və Sədərək kəndləri, Şərur mahalında isə Yengicə, Şəhriyar, Alışar, Qarxun, Mahmudkənd, Zeyvə, Düdəngə, Vərməzyar, Daşarx, Çərçiboğan, Siyaqut, ümumiyyətlə 25 kənd parakarlıq əsasında Sərdara məhsul yetişdirməli idi.¹⁰⁵

İşğaldan sonra İrəvan xanlığını 6 ay ərzində Rusiyaya təhvil vermək vəzir və maliyyə naziri Mirzə İsmayıl həvalə edilmişdi. O, bütün İrəvan xanlığında yığılan vergilərin cədvəlini hazırlamışdı. Hər şeydə inamsızlıq göstərən rus müstəm-

¹⁰²Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852 , стр.989-990.

¹⁰³ Там же, стр.990.

¹⁰⁴ Там же, стр.989.

¹⁰⁵ Там же, стр.1119-1122.

ləkəçiləri Mirzə İsmayılın cədvəlini də şübhə altına almış, amma yoxladıqdan sonra ancaq cüzi fərqlər aşkar etmişdilər.¹⁰⁶

Biz həmin cədvəldən nəşrə hazırladığımız Vedibasar və Şərur mahalları üçün də qiymətli məlumatlar əldə edə bilirik.

Mirzə İsmayılın cədvəlinə görə, Şərur mahalı ildə Sərdar Hüseynqulu xanın xəzinəsinə gömrük, mirabpulu, peşkəşpulu, taxılbiçənlərdən alınan vergi kimi, hər binaçıdan alınan 3 yük odun (1 yükün dəyəri 45 qəpik olmaqla cəmi 48 tümən), toyuq və yumurtalar (dəyəri 42 tümən) olmaqla 541 tümən, 6 minaltun 10 şahı pul, 9.879 taçkir buğda, 4.330,5 taçkir arpa, 3.380 taçkir darı, 41.665 taçkir çəltik, 140 xalvar 95 batman pambıq, 9 xalvar 10 batman gənəgərçək yağı ödəyirdilər.¹⁰⁷

Vedibasar və Gərnibasar mahalları isə birlikdə 3.338 tümən pul, 30.168 taçkir buğda, 10.417 taçkir arpa, 3.434,5 taçkir darı, 15.357,5 taçkir çəltik, 6 batman tütün, 17 xalvar 29 batman soğan, 106 xalvar 81 batman pambıq, 18 xalvar 84,5 batman gənəgərçək yağı, 57 batman küncüt, 8 xalvar 41 batman kətan toxumu, 204 batman noxud ödəmişdir.¹⁰⁸

İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının Rusiyaya birləşdirilməsi ilə nəticələnən Türkmənçay müqaviləsindən sonra bu mahalların böyük bir hissəsi 1 il boş qalmışdı. Əhalinin bir hissəsi qonşu ölkələrə getmiş, bir çoxu isə əlçatmaz dağlıq yerlərdə gizlənmişdilər. 1828-ci ildə İran Azərbaycanından bu ərazilərə köçürülən erməni əhalisi müharibə nəticəsində qaçan kəndlərə girib onların evini, dəyirmanlarını, bütün mülklərini ələ keçirmişdilər. Sülhdən sonra 1829-cu ildə öz evlərinə qayıdanlar ermənilərin onların evlərində yaşadıklarını gördülər, amma yeni çar hökuməti onlara öz ev-əşiyini qaytarmadı. Müsəlmanlar məcbur olub məhsuldar torpaqlar arasındakı əlverişsiz torpaqlarda özlərinə kənd sal-

¹⁰⁶ Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852 стр.992.

¹⁰⁷ Там же, стр.1011-1018.

¹⁰⁸ Там же, стр.1003-1011.

mağa başladılar, çoxu isə dağlıq yerlərə çəkilib yeni kənd saldılar.¹⁰⁹

Beləliklə, İrəvan Sərdarına ən çox gəlir gətirən ən məhsuldar torpaqlar ermənilərə çatdı, üstəlik Rusiya hökuməti onları 6 il bütün vergilərdən azad etmişdi.¹¹⁰

Knyaz Paskeviçin qərarı ilə Erməni vilayətinin yerli əhalisi də 1834-cü ilə qədər Qacar hökumətinin vaxtındakı vergilərin yarısını ödəməkdən azad edilmişdi. Lakin Naxçıvan əyaləti və Ordubad dairəsi üçün vergi güzəşti tətbiq edilməmişdir.¹¹¹

Erməni vilayəti üzrə İnzibati İdarənin İqtisadi Şöbəsini ayıraraq vilayətin Vergi gəlirləri və xəzinə mülkiyyəti üzrə ayrıca idarəsi yaradıldı. Bundan sonra vergilər hər yerdə eyni miqdarda alınmağa başladı, bütün bitkilərdən əldə edilən məhsulun 1/5 hissəsi, yəni 20 %-i alınır. 1836-cı ildən 6 il müddətinə təcrübə üçün sabit vergi tətbiq edilməyə başlandı. 140 kənd və 5.706 ailədən ibarət olan *Şəhur dairəsi* (keçmiş Şəhur, Vedibasar, Gərnibasar və Zəngibasar mahalları birlikdə) ildə 2.670 xalvar buğda, 509 xalvar arpa, 111 xalvar darı, 1.599 xalvar çəltik, 107 xalvar 18 batman pambıq və gümüş pulla 1.056 rubl 4 qəpik vergi ödəməli idi.¹¹²

Həmin əmtəələrin 1 xalvarının vilayətdəki qiymətləri isə belə idi:¹¹³

Əmtəənin adı	Əla növ	Aşağı növ
Buğda	12 rubl	6 rubl
Arpa	7 rubl	3 rubl 50 qəpik
Darı	6 rubl	3 rubl
Çəltik	12 rubl	8 rubl
Pambıq	205 rubl	120 rubl

¹⁰⁹ Шопен.Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр.1217.

¹¹⁰ Там же, стр. 1217.

¹¹¹ Там же, стр.1218.

¹¹² Там же, стр.1231.

¹¹³ Там же, стр.745.

Şərrur və Vedibasar mahallarında torpağın adətən 3 ildən bir yenidən bölgüsü həyata keçirilirdi. Bu qayda həyətyanı sahəyə, bağlara və özüş yerlərinə aid edilməsə də, ailəyə düşən ümumi torpaq payında onun həyətyanı sahəsinin və bağının ərazisi nəzərə alınır. Torpaqlar ya kameral siyahıda qeyd olunan ailələrin sayına, ya ailələrdəki kişi cinsindən olanların, ya da ailə üzvlərinin ümumi sayına görə bölüşdürülürdü – yeni yaranan ailələr də torpaqla təmin edilməli idi. Bölgüyə məruz qalan torpaqlar suvarılan torpaqlar idi, çünki dəmyə torpaqlar bir qayda olaraq özüş yeri idi.¹¹⁴

Torpaqların yenidən bölüşdürülməsi hər iki mahalın bəzi kəndlərində hampa-çərək üsulu ilə həyata keçirilirdi.¹¹⁵

Şərrur mahalının əkin yerləri Arpaçaydan çəkilmiş bir neçə arxla suvarılırdı. Hər arxdan 5-10 kənd icması istifadə edirdi və burada ciddi qayda-qanun vardı. Hər bir kəndə ayrılan su oradakı əkin sahələrinin miqdarına görə müəyyən edilirdi.¹¹⁶

Suvarma suyunun vahidi kimi *bel* (lopotka) terminindən istifadə edilirdi. 1 bel su 1 nəfər suçunun (cubar) idarə edə biləcəyi miqdarda su olmaqla 1 kub rus futu qəbul edilmişdi və təxminən 30 litrə bərabər idi. *1 bel su arxdan 1 saniyədə keçən 30 litr suyun miqdarı idi*. Bəzi yerlərdə 1,5 belə bərabər olan *zorbabel*, eləcə də dəyirmanı işlədəcək miqdarı nəzərdə tutan və 4-6 belə bərabər olan *“1 dəyirman”* su terminindən də istifadə edilirdi.¹¹⁷

¹¹⁴ А.В.Парвицкий.Экономический бытъ государственных крестьян северо-западной части Шарура и восточной части Даралагези, Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии//.Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис, 1886, Т.4, стр.111.

¹¹⁵ Вах: Qazax nahiyəsinin Kameral təsviri (Tərcümə. tərtib, ön sözüün və qeydlərin müəllifi N.Əhmədli). Bakı:2018, səh.30-31.

¹¹⁶ А.В.Парвицкий.Экономический бытъ государственных крестьян северо-западной части Шарура и восточной части Даралагези, Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии//.Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис, 1886, Т.4, стр.113.

¹¹⁷ А.Г.Деконский.Экономический бытъ государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии

Şəhur mahalının bir sıra kəndlərinə verilən suyun miqdarı belə idi: Maxta kəndinə 4,5 bel, Qaraburc kəndinə 3 bel, Ağ Əhmədə 4 bel, Kürdkəndinə 3 bel, Şəhriyar kəndinə 5 bel, Alışar kəndinə 2 bel, Qarxun kəndinə 4,5 bel, Çomaxtura 3,5 bel, Çərçiboğana 2 bel, Arbatana 3 bel, və s. su verilir. ¹¹⁸

Suyun kəndlər üzrə düzgün paylanmasına *mirab* nəzarət edirdi. Kəndlərdə suyun düzgün bölünməsinə nəzarət edən şəxslər isə *cubarlar* idi və buna görə sakinlər onlara haqq ödəyirdi. Məsələn, Muğanlı kəndində cudara ildə 50 rubl, Çərçiboğana 30 rubl, Xələcdə isə 3 xalvar (105 pud ¹¹⁹) buğda ödəyirdilər. ¹²⁰

Şəhurun bəzi kəndlərində sakinlər öz əkin sahələrini sulamır və müəyyən əmkhaqqının müqabilində bunu *əmgəmçi* adlanan şəxs həyata keçirirdi. Məsələn Çomaxtur kəndində əmgəmçiyə 50 pud buğda və 50 pud çəltik, Maxta kəndində 20 rubl, Arbatan kəndində isə 10 rubl pul ödəyirdilər. ¹²¹

Lakin quraqlıq illərində su çatışmazlığı baş verdikdə, suyun düzgün bölünməməsinə, sui-istifadə hallarına görə davadlaşlar, bəzən ölümlə nəticələnən konfliktlər baş verirdi. ¹²²

//Матер.для изучения экономического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис:1886,Т.1., стр.702.

¹¹⁸ А.В.Парвицкий.Экономический быт государственных крестьян северо-западной части Шарура и восточной части Даралагези, Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии//.Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис, 1886, Т.4, стр.113-114.

¹¹⁹ Şəhur xalvarı 35 puda bərabər idi.

¹²⁰ А.В.Парвицкий.Экономический быт государственных крестьян северо-западной части Шарура и восточной части Даралагези, Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии//.Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис, 1886, Т.4, стр.115.

¹²¹ А.В.Парвицкий.Экономический быт государственных крестьян северо-западной части Шарура и восточной части Даралагези, Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии//.Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис, 1886, Т.4

¹²² Там же.

Şərur mahalının Arpaçayın suyu ilə suvarılan məhsuldar torpaqlarının su çatışmazlığını aradan qaldırmaq üçün əvvəlki idarəçilər Dərələyəz dağ silsiləsinin şərq ətəklərindən axan Bazarçayın axarını qərbə döndərüb, Arpaçaya qatmaq istəmişdilər, amma onların təşəbbüsləri nəticəsiz qalmışdı.¹²³

Qışda yağın qarın miqdarından asılı olaraq may ayının sonunda Vedi çayının suyu saniyədə 75-150 belə çatırdı, iyunun 20-də isə bu sudan cəmi 17 bel qalırdı.¹²⁴

Suyu yaz vaxtı, kameral siyahıya düşən ailələrin sayına görə bölürdülər. Bağ və pambıq əkini yalnız o kənddə mümkün idi ki, həmin kəndin suvarma üçün ayrıca suyu olsun.¹²⁵

Mənbəyini Arxaşan dağının yaxınlığından götürən Vedi çayının suyu ilə 20-dən artıq kəndin əkinləri suvarılır və bu çaydan çəkilən 5 arxla su belə bölünürdü: Goravan kəndi 2,5 bel; Böyük Vedi 15,5 bel; Qaralar 4,5 bel; Yengicə 1,5 bel; Kiçik Vedi 7 bel; Şıxlar 6 bel; Taytan 1,5 bel; Şirazlı 2,5 bel; Reyhanlı 3 bel; Əliməmməd qışlağı 6 bel; Dəvəli 19 bel; Xalisə 10 bel; Avşar 8,5 bel və s.¹²⁶

Sədərək kəndi Çanax çay və Qarasu bulağının suyundan istifadə edirdi.¹²⁷

Qeyd etmək lazımdır ki, kənd təsərrüfatının qan damarları olan, əhalinin mövcudluq vasitəsi sayıla biləcək arxların hamısı – “Şah arxı”, “Xan arxı” kimi adlarından da göründüyü kimi əvvəlki idarəçilərin vaxtında çəkilmişdi. Həmin idarəçilərin arasında isə İrəvanın sonuncu hakimi Sərdar Hüseynqulu xan xüsusilə fərqlənmişdir. Sonuncu Rusiya-İran müharibəsi onun çək-

¹²³ Ю.А.Гагамейстра.Новые очерки Закавказья. С.Пб:1848, стр.151.

¹²⁴ Ф.Т.Марков.Экономический быт государственных крестьян Эриванского уезда//Матер. Для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского краяю Тифлис 1886Ю Т.3, Ч.1, стр. 33.

¹²⁵ Там же, стр.33-34.

¹²⁶ Ф.Т.Марков.Экономический быт государственных крестьян Эриванского уезда//Матер. Для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского краяю Тифлис 1886Ю Т.3, Ч.1, стр.38.

¹²⁷Там же, стр.37-38.

məyə hazırlaşdığı bir çox arxları yarımçıq qoymuşdu. Rus müəllifi Y.Qaqameystra etiraf edir ki, suvarma sistemlərinin və bu sahədəki qayda-qanunun Zaqafqaziyanın başqa əraziləri ilə müqayisəolunmaz dərəcədə yüksək olmasına görə bütün Ermənistan məhz Sərdar Hüseynqulu xana borcludur.¹²⁸

Şərur mahalında da başqa mahallarda olduğu kimi mübahisəli ərazilər mövcud idi.

Kəndli mühitində hər bir ev xüsusi təsərrüfat vahidi olmaqla hər birinin başçısı var idi. O, ailə üzvlərinin hər birinin taleyi barədə qərar verir, onların arasında əmək bölgüsü aparırdı. Ailə başçısı vəfat etdikdə onun yerini böyük oğlu tuturdu. O ya atası kimi ailədə sərəncam verir, ya da hər şey, o cümlədən torpaq sahəsi də qardaşlar arasında bərabər miqdarda bölünürdü. Onların bacısına heç nə çatmırdı, çünki ərə gedən qız ailədəki bütün əmlak hüququndan məhrum olurdu.¹²⁹

Azyaşlıların hüququ icma tərəfindən ciddi şəkildə qorunurdu. Əgər uşaq həm atadan, həm də anadan yetim qalmışdısa, həddi-buluğa çatmış qardaşı da yox idisə, ona 2-3 qəyyum təyin edilirdi və onlar onun bütün mülkiyyətini təhvil alıb, həddi-buluğa çatanda ona qaytarmalı idilər. Həddi buluğa çatmaq isə yaşla deyil, uşağın iş qabiliyyəti ilə müəyyən edilirdi.¹³⁰

Şərur mahalında taxıl bitkilərindən ən çox əkilən payızlıq buğda idi. Onu oktyabrın əvvəllərində səpir, payız 1 və ya iki dəfə suvarırdılar. Yazda, istilər düşəndə isə hər iki həftədən bir suvarılırdı. Şərurda taxıl iyun ayının birinci yarısında yetişirdi. 1 desyatın suvarılan torpağa 15-17 pud¹³¹ toxum səpirdilər. 1884-

¹²⁸ Ю.А.Гагамейстра.Новые очерки Закавказья. С.Пб:1848, стр.147.

¹²⁹ А.Г.Деконский.Экономический быт государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии //Матер. для изучения экономического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис:1886,Т.1., стр.705.

¹³⁰ А.Г.Деконский.Экономический быт государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии //Матер. для изучения экономического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис:1886,Т.1, стр.705-706.

¹³¹ 1 pud 16,38 kq-a bərabərdir.

cü ilin statistik məlumatına görə Şərurda suvarılan torpaqlarda 1 desyatindən 122 pud (təxminən 2 ton) taxıl götürülmüş, məhsuldarlıq 7,33 sam olmuşdur (1 hektarın məhsuldarlığı 22 sentner). Daha az miqdarda səpilən arpanın məhsuldarlığı isə 9 sam olurdu. 1 pud buğda təqribən 50 qəpiyə, heyvandarlıqda yem kimi istifadə edilən arpanın pudu isə 40-45 qəpiyə satılırdı.¹³²

(Məhsuldarlığı göstərən “*sam*” termini əldə edilən məhsulun səpilən toxumdan neçə dəfə artıq olduğunu göstərirdi).

Şərurda buğda və arpadan başqa darı, çəltik, pambıq, tütün və başqa bitkilər də əklirdi.

Vergilərin strukturunda edilən dəyişikliyə görə, artıq sakinlərdən natural vergilər alınmır və bütün vergiləri pulla ödəyirdilər.

XIX əsrin sonlarında dövlət kəndliləri 3 növ vergi verirdilər: torpaq vergisi ilə birlikdə alınan evbaşına vergi, zemski vergilər və ictimai mükəlləfiyyətlər. Zemski vergilər də dövlət və quberniya vergiləri olmaqla iki yerə bölünürdü.¹³³

Evbaşına ödənilən vergilər bütün kəndlərdə eyni deyildi. Bəzi kəndlərdə 2,5 rubl, bəzilərinə 5, bəzilərinə isə hətta 7 rubl evbaşına vergi alınırdu. Zemski vergilər isə bütün kəndlərdə eyni idi: dövlət xəzinəsi üçün 5 rubl, quberniya üçünsə 2,8 rubl vergi alınırdu.¹³⁴

İctimai mükəlləfiyyət üçün alınan vergilər mirab və cuvarların saxlanması, bəzi kəndlərdə kəndxudalara maaş vermək, sahə qarovulçuları və başqa məqsədlər üçün toplanırdu. Ələkli kəndində 197,3 rubl evbaşına vergi, 503,5 rubl torpaq vergisi, 295 rubl dövlət rüsumu, 221,2 rubl quberniya rüsumu, 215,6 rubl ictimai mükəlləfiyyət üçün vergilər, cəmi 1.432,8 rubl vergi yığılmışdı. Kənddə

¹³² А.Г.Деконский.Экономический бытъ государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии //Матер.для изучения экономического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис:1886,Т.1., стр. 719-720.

¹³³ А.Г.Деконский.Экономический бытъ государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии //Матер.для изучения экономического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис:1886,Т.1., стр.733.

¹³⁴ Там же.

75 ailənin yaşadığını nəzərə alsaq, hər ailə orta hesabla 19,1 rubl vergi ödəmişdir. Bir çox əmtəələrin qiymətlərini müqayisəli şəkildə araşdırmaqla, hər ailənin indiki kursla 2.000 manat vergi ödədiyini müəyyən edə bilərik. Bu rəqəm Vərməzyar kəndi üçün 19,66 rubl, Yengicə üçün 23,45 rubl və s. olmuşdur.¹³⁵

Vergilər Verdibasar mahalında da Şəhur mahalında olduğu kimi idi.

126 ailənin yaşadığı Əfşar kəndinin sakinləri 285 rubl evbaşına vergi, 654,5 rubl torpaq vergisi, 570 rubl dövlət xəzinəsinə, 319.2 rubl quberniya xəzinəsinə zəmski vergisi, ictimai mükəlləfiyyətlərlə birlikdə 2.142. 25 rubl ümumi vergi ödəmişdi ki, bu da hər ailə üçün 17 rubl demək idi. 64 ailədən ibarət olan Qaralar kəndinin əhalisi 114 rubl evbaşına vergi, 144 rubl torpaq vergisi, 228 rubl dövlət xəzinəsinə. 114 rubl quberniya xəzinəsinə zəmski vergi ödəmişdilər. Kənd idarəsinin saxlanması 17 rubl, kəndxudanın maaşı üçün 23 rubl, çöl qoruqçusuna 26,4 rubl, miraba 12,54 rubl, cuvara 26,4 rubl, dəlləyə 54,21 rubl, cəmi 759,25 rubl vergi ödənilmişdi ki, ailə başına orta hesabla 11,86 rubl vergi düşürdü. Bu, Əfşar kəndi ilə müqayisədə Qaralar kəndinin yoxsul yaşadığının göstəricisi sayılmalıdır. Böyük Vədi kəndində bu rəqəm 17,9 rubl, Vərməzyar kəndində 20,17 rubl, Xalisədə 14,17 rubl, Gerovanda 25,2 rubl, Cırmanisdə (Kolanlı) 12,88 rubl, Qədilidə 10,44 rubl, Aşağı Qarabağlarda (Çimənkənd) 16,82 rubl və s. olmuşdur.¹³⁶

Kənd icmasına daxil olan ailələrdən hansısa vergini verə bilmədikdə icma həmin ailənin pay torpağını əlindən alıb könüllülük əsasında elə ailəyə verirdi ki, həmin ailənin yerinə vergini

¹³⁵ А.Г.Деконский.Экономический быт государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии //Матер.для изучения экономического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис:1886,Т.1стр.738; 756-757.

¹³⁶ Ф.Т.Марков.Экономический быт государственных крестьян Эриванского уезда.//Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис, 1886, Т.3, Ч.1, стр.132-226.

ödəsin. Torpağın bu cür verilməsi ömürlük deyil, müvəqqəti xarakter daşıyır və nadir hallarda rast gəlirdi.¹³⁷

Şərur və Vedibasar mahallarının da daxil olduğu İrəvan xanlığında işlədilən çəki, ölçü və pul vahidləri isə belə idi.

Ən ağır çəki vahidi olan xalvar 27 pud, 32 funt və 12 zolotnikə bərabər idi. 1 pudun 16,38 kq, 1 rus funtunun 1/40 pud və ya 96 zolotnikə bərabər olduğunu nəzərə alsaq, 1 xalvar təxminən 455 kq-a bərabər idi. 1 xalvar 100 batmana və ya 10 taçkirə (ona səmər də deyirdilər. Səmər farsca palan demək olduğuna görə, 1 səmər “1 eşşək yükü” mənasını verir) bərabər olduğuna görə, taçkir 45,5 kq, batman isə 4,55 kq idi. Naxçıvan xalvarı və batmanı İrəvan xalvarından və batmanından fərqli idi. 1 batman 1.000 misqala bərabər idi.¹³⁸

İrəvan xanlığının başqa mahallarında 1 xalvar 100 batmana bərabər olsa da, Şərur mahalında 110 batmana bərabər idi, başqa sözlə, Şərur xalvarı daha ağır olmaqla, 500 kq-a bərabər idi.¹³⁹

Çəki vahidi kimi rus dilində “dördə bir” mənasını verən “çetvert”dən də istifadə edilirdi. 1 çetvert xalvarın dördə biri ağırlığında idi.¹⁴⁰

Batmanla yanaşı, məişətdə ən çox işlədilən çəki vahidi girvənkə təxminən 400 qrama bərabər idi. Məsafə vahidi kimi arşın, sajen və verst işlədilirdi. 1 arşın 0,71 sm, 1 sajen 3 arşın olmaqla 2,13 m, 1 verst isə 1,0668 km-ə bərabər idi. Şərq ölkələrində işlədilən 1 ağac məsafə isə təxminən 7,5 km-ə yaxındır.

Çəki vahidləri olan xalvar, səmər və batman ərazi vahidi kimi də işlədilirdi. 1 xalvar ərazi, 1 xalvar taxıl toxumunun sə-

¹³⁷Ф.Т.Марков.Экономический бытъ государственных крестьян Эриванского уезда.//Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис, 1886, Т.3, Ч.1, стр.119.

¹³⁸ И.Шопен.Историчесий памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр.886.

¹³⁹ И.Шопен.Историчесий памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852

¹⁴⁰ Göyçə mahalının Kameral təsviri (Tərcümə, tərtib və ön sözün müəllifi N.Əhmədli). Bakı:2017, səh.27.

pildiyi əraziyə bərabər qəbul edilirdi. Səpilən toxumun miqdarı müxtəlif bitkilər və müxtəlif məhsuldarlığı olan torpaqlar üçün fərqləndiyinə görə, ərazi vahidi kimi “xalvar” yaygın termin idi. Amma orta rəqəm kimi, 1 xalvar ərazi 1,6 ha-ya bərabər idi. Xalvar 4 əkingünü əraziyə bərabər sayıldığına görə, 1 əkingünü ərazinin 0,4 ha-ya bərabər olduğu aydın olur.¹⁴¹

Sonralar ərazi vahidi kimi 1,09 ha-ya bərabər olan desyatindən daha çox istifadə edilirdi.

Şərur və Vedibasar mahallarının da daxil olduğu Erməni vilayətində 1 desyatın suvarılan torpağın qiyməti 50-200 rubl, Şamaxı qəzasında isə 10 rubl idi.¹⁴²

Taxıl məhsullarının məhsuldarlığı “*sam*” deyilən terminlə ifadə olunurdu. Sam səpilmiş toxumdan neçə dəfə artıq məhsul götürüldüyünü ifadə edirdi. Buğdanın məhsuldarlığı təxminən 5 sam, arpanınkı 6 sam, darınınkı 10 sam, çəltiyinki isə 16 sam idi. Payızlıq əkində, suvarılan torpaqlarda məhsuldarlıq daha yüksək olurdu. Məhsuldarlığı ilə seçilən Şərur mahalının suvarılan torpaqlarında taxılın məhsuldarlığı bəzən sam 10 və daha yüksək olurdu.¹⁴³

İrəvan əyalətində 1879-cu il quraqlıq və qıtlıq ili kimi tarixə düşmüşdür. Həmin il taxılın məhsuldarlığı 2 sam-a düşmüş, taxılın 1 xalvarının qiyməti 200 rubla yüksəlmiş, xeyli insan və mal-qara aclıqdan ölmüşdür.¹⁴⁴

Taxılın qiymətinin artmasına isə təkcə qıtlıq səbəb olmurdu. 1870-ci ildə İrəvan quberniyasında taxılın məhsuldarlığı kifayət qədər yüksək olmuş, əhalinin istehlak etdiyi və toxumluq taxılı çıxıldıqdan sonra satmaq üçün 55.012 çetvert taxıl artıq qalmışdı. Rusiya İmperatorluğunun Osmanlı dövləti ilə müharibəyə başla-

¹⁴¹ Камеральное описание Шарурского магала Эриванской провинции за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.90.

¹⁴² Ю.А.Гагамейстра.Новые очерки Закавказья. С.Пб:1848, стр.117.

¹⁴³ А.Г.Деконский.Экономический быт государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралазского уезда Эриванской губернии// Матер.для изучения экономического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис:1886,Т.1., стр.720.

¹⁴⁴ Там же, стр.685.

yacağı haqqındakı şayiələrə görə möhtəkirlər taxılın 1 xalvarının qiymətini 40 rubla qaldırmışdılar. Mühəribə haqqında dolayan şayiələr təsdiq olunmadıqda isə bu qiymət 20-22 rubla enmişdi.¹⁴⁵

Heyvandarlıq məhsullarından 1 batman yağın qiyməti 1-1,6 gümüş rubl, 1 batman yun 0,6-1 rubl, 1 batman pendir 30-40 qəpik idi.¹⁴⁶

Ev heyvanlarından sağmal inək 6-12 rubl, öküz 10-20 rubl, qoyun 2-3 rubl, at 15-40 rubl və s. idi.¹⁴⁷

İstər Vedibasar, istərsə Şərur mahalında əhalinin əsas məşğuliyyət əkinçilik, bağçılıq və heyvandarlıq olmuşdur. Bu mahallarda 1831-ci ildə aşağıdakı miqdarda ev heyvanları qeydə alınmışdır.

Vedibasar mahalı üzrə¹⁴⁸

	tatarlarda	yerli erm.	gəlmə erm.	cəmi
camış və kəl	270	2	282	554
inək və öküz	4.881	18	669	5.568
dəvə	2			2
at	1.014	1	124	1.139
ulaq	151		85	236
qoyun və keçi	19.743	28	1.608	21.379

Şərur mahalı üzrə¹⁴⁹

	tatarlarda	gəlmə erm.	cəmi
camış və kəl	2.261	232	2.493

¹⁴⁵ Н.Спасский Сельскохозяйственно-статистические сведения об Эриванской губернии за 1870 год.//Сборник сведений о Кавказе. Тифлис:1872, Т.2, стр.171-172.

¹⁴⁶ И.Шопен.Историчесий памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб:1852, стр.794.

¹⁴⁷ Там же, стр.795

¹⁴⁸ Там же, стр.785

¹⁴⁹ И.Шопен.Историчесий памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб:1852, стр.785.

inək və öküz	6.014	839	6.853
dəvə			
at	1.769	137	1.906
ulaq	153	61	214
qoyun və keçi	12.664	1.022	13.680
donuz	250		250

Göründüyü kimi, mahalların hər ikisində qatır, Şərur mahalında dəvə, Vedibasar mahalında isə donuz qeydə alınmamışdır. Qatır o dövr üçün ən qiymətli nəqliyyat növü idi. Onun orta qiyməti 300 rubl, ən ucuzu isə 50 rubl idi.¹⁵⁰

Hər iki mahalda bağçılıq mühüm yer tuturdu. 1831-ci ilin kameral təsvirlərinə görə, Vedibasar mahalında 15,75 xalvar ərazini tutan 76, Şərur mahalında isə 78 xalvar ərazini tutan 248 bağ var idi.¹⁵¹ 1 batman üzümün və meyvənin qiyməti 20 gümüş qəpik idi. 50 batmana və ya 40 vedrəyə bərabər olan 1 karas şərab isə keyfiyyətindən asılı olaraq 25-40 rubla satılırdı.¹⁵²

Erməni vilayətinin 1831-ci ilə aid kameral təsvir sənədlərinin müəllifi olan İ.Şopen bütün Azərbaycanda məşhur olan *“Qoy desinlər Şahbudağın bağı var, alması yox, heyvası yox, narı yox”* zərb-məsəli ilə bağlı maraqlı məlumat verir: “Vedibasar mahalından Dəhnə yolu ilə Şərur mahalına girərkən Quşçu Dəmirçili kəndinə çatmamış, hasara alınmış xeyli ərazini tutan, indiyə qədər də qalan, dördbucaqlı ərazi diqqəti cəlb edir. Buranın sakinləri danışır ki, Şahbudaq adlı bir nəfər öz adını yaşatmaq üçün daşlı-kəsəkli, susuz və boş bir ərazini çəpərləyib ki, qoy desinlər Şahbudağın bağı var! O, müəyyən mənada öz məqsədinə nail də olub, çünki onun adı buradan keçən səyahətçilərə məlumdur və hətta yerli sakinlər arasında zərb-məsələ də çevrilmişdir. Lakin bəziləri deyir ki, Şahbu-

¹⁵⁰ Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединения к Российской Империи. С.Пб: 1852стр.795.

¹⁵¹ Там же, стр. 747-748.

¹⁵² Там же, стр.748.

dağ ehtimal olunan bağdan yuxarıda, onun özünə məxsus olan dağda su anbarı tikmək istəyirmiş. Əgər onun planı baş tutsaydı, haqqındakı ayama əvəzinə ona xeyli gəlir gətirə bilərdi”.¹⁵³

İrəvan xanlığının işğalı ərəfəsində burada hər üç qonşu dövlətin – Qacarlar İrani, Osmanlı imperiyası və Rusiyanın pulu işləyir və onların arasında mübadilə kursu mövcud idi. Mübadilə ilə məşğul olan *sərraf* adlı şəxslər müxtəlif mübadilə sxemlərindən istifadə edərək varlanırdılar. Əyalətdəki ən bahalı valyuta Qacarların pul vahidi olan qızıl tümən və Osmanlıların pul vahidi qızıl mahmudi sayılırdı. Hər ikisinin kursları eyni olmaqla 4 gümüş rus rubluna bərabər idilər. 1 tümən 10 sahibqırana və ya 10 minaltuna bərabər idi. 1 şahı isə 2 gümüş rus qəpiyinə bərabər idi. 2 pənahabad 1 sahibqırana və ya 10 şahıya, yəni 1 pənahabad 5 şahıya və ya 10 gümüş rus qəpiyinə bərabər idi.¹⁵⁴

1831-ci ilin kameral siyahısına görə Vedibasara mahalında 1.828 kişi, 1.621 qadın, cəmi 3.449 nəfər olmaqla 574 yerli müsəlman ailəsi, 9 kişi, 6 qadın, cəmi 15 nəfər olmaqla 2 yerli erməni ailəsi qeydə alınmışdır. İşğaldan sonra buraya İrandan 555 kişi, 514 qadın, cəmi 1.069 nəfər olmaqla 200 erməni ailəsi köçürülmüşdür. Hətta gəlmə erməniləri də nəzərə alsaq, 1831-ci ildə Vedibasara mahalının əhalisinin (cəmi 4.533 nəfər) 76 %-i müsəlman əhali idi.¹⁵⁵ Yeni məskunlaşdırılan kəndləri və mahalda yaşayan Biruki, Cəlali, Banuki və s. kimi köçəri kürd tayfalarını da nəzərə alsaq, 1842-ci ilin statistikasına görə, müsəlman əhalinin sayı 90 %-dən az deyildi.

¹⁵³ Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр.752-753.

¹⁵⁴ Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединение к Российской Империи. С.Пб: 1852, стр. 888-890.

¹⁵⁵ Камеральное описание Ведибасарского магала Эриванской провинции Армянской области. НАА, Ф.90, оп.1, д.92.

1831-ci ilin kameral təsvirinə görə Vedibasar mahalında hər 100 kişiyə 89 qadın, Şərur mahalında isə 100 kişiyə 92 qadın düşürdü.¹⁵⁶

1831-ci ildə Vedibasar mahalının Ulya (Böyük) Vedi kəndinin 85 yaşlı sakini Kazım Kərbəlayı Məhəmməd oğlunun, Sədərək kəndində 90 yaşlı Həsən Pirbudaq oğlunun, Cığın kəndində 90 yaşlı Sadıq Yəhya oğlunun adlarına rast gəlirik. Mahalın ən yaşlı sakini isə Cırmanis kəndində yaşayan 92 yaşlı Hüseyinxan Əli oğlu olmuşdur. 1842-ci ilin kameral təsvirində isə Dəmirçilər tayfasının sakini Mansur Hacı oğlu 102 yaşında qeyd edilmişdir.¹⁵⁷

Şərur mahalında isə 80 yaşdan yuxarı 1 nəfər qeydə alınmışdır. Bu, Ulya Vayxır¹⁵⁸ kəndinin 99 yaşlı sakini Aydın Məmmədخان oğludur. Amma onun 20 yaşında oğlunun göstərilməsi Aydın Məmmədخان oğlunun yaşını göstərən rəqəmi şübhə altına alır. Kürtçülü kəndində Ağaməhəmməd Qasım oğlu, Yengicə kənd sakini Kərbəlayı Allahverdi Kərbəlayı Məmməd-hüseyn oğlu, Çomaxtur kənd sakini Xudaverdi Allahverdi oğlu, Kosacan kənd sakini Əhmədağa Əli oğlu, Yalquzağac kənd sakini Kərbəlayı Cəfər Elləz oğlu, Qışlaqabbas kənd sakini Kərbəlayı Əli Məhəmməd oğlu, Arbatan kənd sakini Sadıq Hacı Pənah oğlu, Ulya Vayxır kənd sakini Əliqulu Məmmədqulu oğlu və Alışar kənd sakini Seyid Səlim Seyid Sadıq oğlu 80 yaşlı adamlar olaraq qeydə alınmışlar.¹⁵⁹

Alışar kəndi başqa bir göstəricisi ilə də diqqəti çəkir: mahalda qeydə alınan 4 dərviş ailəsindən ikisi, 10 seyid ailəsindən isə 5-i Alışar kəndində yaşamışdır. İki seyid ailəsi Yengicə kəndində, iki seyid və bir dərviş ailəsi Ərəb Yengicə

¹⁵⁶ Там же.

¹⁵⁷ Камеральное описание Ведибасарского магала Эриванской провинции Армянской области. НАА, Ф.90, оп.1, д.92..

¹⁵⁸ Hazırda bu kənd Püsyən kimi tanınır və öz adını orada yaşayan püsyən tayfasının adından götürüb.

¹⁵⁹ Камеральное описание Шарурского магала Эриванской провинции за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.90.

kəndində, bir seyid ailəsi Xələc kəndində, bir dərviş ailəsi isə Ağ Əhməd kəndində qeydə alınmışdır.¹⁶⁰ Maraqlıdır ki, Şərur mahalının Dərvişlər kəndində nə dərviş, nə də seyid ailəsi qeydə alınmamışdır. Çox güman ki, bu kənd öz adını əvvəllər burada yaşamış dərvişlərlə bağlı almış, sonradan hansı səbəbdənsə onlar başqa yerlərə köçmüşlər. Görünür, onlar təqibə məruz qalmışlar.

İşğaldan sonra Vedibasər mahalında 16 bəy və Sultan ailəsi, Şərur mahalında isə 1 xan, 57 bəy və Sultan, 1 erməni məliyi ailəsi qeydə alınmışdır. 1842-ci ilin kameral təsvirində isə Vedibasər mahalının Qarabağlar kəndində Bağır xan Nəzərəli xan oğlu qeydə alınmış və kənd onun mülkiyyətinə olmuşdur.¹⁶¹

Vedibasərdə 5 axund və molla ailəsi, 2 mirzə, 1 seyid, Şərur mahalında isə 22 axund və molla, 9 mirzə, 10 seyid, 4 dərviş ailəsi¹⁶² yaşayırdı.

XIX əsrdə dərvişlik Naxçıvanda geniş yayılmışdı, hətta Naxçıvan şəhərində ayrıca dərvişlər məhəlləsi var idi. Bu səbəbdən də dərvişlik haqqında bilgi verməyi lazım bilirik.

Dərvişlik əsasən Türkiyədə və Şimali Afrikada yaranıb digər ərazilərə yayılmışdır. Orta Asiyada onun Nəqşibəndilik¹⁶³ təriqəti daha geniş yayılmış və inkişaf etmişdir. İstər şiələr, istərsə də sünnilər arasında yayılan dərvişliyə sufizmin istiqamətlərindən biri kimi yanaşmaq lazımdır. Türküstanın bütün şəhərlərinin küçələrində üst-başı çirkli, paltarları cırıq, alabəzək geyimli və şiş papaqlı, saç-saqqalı pırtlaşmış, istər dəstə, istərsə də tək halda rast gəlinən, uca və cır səslə nəğmələr oxuyan dərvişlərə rast gəlmək nadir hadisə deyildi. Nəqşibəndilik cərəyanının

¹⁶⁰ Şərur rayonunda yerləşən həmin kənd hazırda səhvən Axamət adlanır.

¹⁶¹ Камеральное описание Ведибасарского магала Эриванской провинции Армянской области. НАА, Ф.90, оп.1, д.92.

¹⁶² İ.Şopen "Erməni vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirildiyi dövrdəki vəziyyətinə dair tarixi abidə" (S.Pb, 1852) kitabında dərviş ailələrinin sayını səhvən 3 göstərmişdir.

¹⁶³ Sufizm cərəyanlarından biri olan nəqşibəndilik öz adını, banisi, Buxara yaxınlığında doğulan Bəhaəddin Nəqşibəndidən (1318-1389) götürmüşdür.

tanınmış üzvlərini *qələndər* adlandırırdılar. Bundan başqa, küçələrdə dəstə ilə gəzənlər, əksəriyyəti yaşlı olan bu adamlar *məddah* adlanırdı. Onlar küçə və bazarlarda, insanların gur olduğu yerlərdə ortaya çıxıb gur səslə, vəcdə gəmiş vəziyyətdə və fanatik bir şəkildə öz kəlamlarını yayırdılar. Onlar hamının ünsiyyətdə ola bildiyi dərvişlər idi, lakin elələri də vardı ki, öz orijinal və məxsusi həyatlarını yaşayırdılar. Onlar Qafqazda *mürid* adı ilə tanınırdılar, müsəlmanların yaşadığı daxili Rusiya və Sibirdə, eləcə də Orta Asiyada onlara *işan* deyilirdi. Dərvişliyin bu növü göz qabağında olmasa da, onlar qüdrətli və güclü bir qüvvə olmaqla, bəzən Qafqazda olduğu kimi qasırğa kimi qəflətən meydana çıxmağa bilirdilər.

Dərvişlərin bir neçə adı vardır. İranda onlar ərəb sözü ilə *sufi*, Türkiyə və Afrikada *dərviş*, Orta Asiyada *işan*, Qafqazda isə *mürid* adlandırılan bu ordenin nümayəndələri mistik-spiritual təlim olmaqla, Quranın bir çox müddəaları ilə də razılaşırdılar. Sufizm Quranda bəhs edilən cənnətə yetişməklə kifayətlənməyib, Allahın özünə yaxınlaşmaq və onun cismində əriyib yox olmağı son nəticə kimi qarşıya məqsəd qoymuş təlimdir. Beləliklə, dərvişlik insan ruhunun ilahiləşdirilməsini son məqsəd kimi qarşıya qoyur. Dərvişlər bu mərtəbəyə öz mübhəm həyatları, Şərq dinlərindən, o cümlədən xristianlıqdan götürülmüş tərkidünyalıq, zahidlik həyat tərzilə yetişməyə istəyirdilər.¹⁶⁴

Hər bir dərviş ordeninin rəisi olur və yerindən asılı olaraq müxtəlif cür – şeyx, mürşid, işan və ya pir adlanırdı. Teokratik struktura malik olan təşkilatın başçısından sonra xəlifə və ya naib, ondan sonra isə müridlər gəlir, mənası “*arzu edən*” anlamına gəlir, elə dərvişliyin mahiyyətində də həqiqət axtarmaq, həqiqətpərəstlik durur.¹⁶⁵

¹⁶⁴ Н.А.Смирнов.Мусульманское сектанство. Москва:1930,стр.17.

¹⁶⁵ Н.А.Смирнов.Мусульманское сектанство. Москва:1930,,стр.18.

Bəzən dərviş ordenləri islamla çulğlaşmış, hətta İranda, Hindistanda və Orta Asiyada olduğu kimi dini işlərin başında durmuşdur, Türkiyədə isə bu nominal xarakter daşımışdır.

Nəqşibəndilikdən başqa sufizmin *qədriyyə və qələndəriyyə* adlı təsirli cərəyanları olmuşdur. Nəqşibəndilik təriqətinə görə, mürid olmaq istəyən hər bir şəxs Quranın tələblərinə ciddi şəkildə tabe olmalı və peyğəmbərdən nümunə götürməlidir. O, öz günahlarına görə səmimi qəlbədən peşman olmalı və incitdiyi adamdan bağışlanmasını xahiş etməli, üpis vərdişlərdən əl çəkməli, islamdan kənara çıxmağı qadağan hesab etməli, artıq yeməkdən, yuxudan və söhbətdən imtina etməli, bütün vəziyyətlərdə və hallarda Allaha səcdə etməlidir. Sonra bütün dünyəvi şeylərdən, ən əsası isə bu yalançı dünyadan imtina etməyi bacarmalı və bütün hallarda taleyindən razı qalmalıdır. Kim bu keyfiyyətləri özündə cəm edə bilsə, o Rəbbin məqamına yetişə bilər.¹⁶⁶

Nəqşibəndilik təriqətinin Azərbaycandakı görkəmli nümayəndəsi Mir Həmzə Seyid Nigarinin xəlifələrindən olan Hacı Mahmud Əfəndi 1815-ci ildə Qazax nahiyəsinin Aslanbəyli kəndində doğulmuş və 1891-ci ildə orada da vəfat etmişdir.¹⁶⁷

Nəqşibəndiliyin gücləndiyindən qorxuya düşən çar hökuməti cərəyanın fəal üzvlərini 1850-1860-cı illərdə Sibirə dürgün etməklə onun qarşısını almaq istəyirdi. Məsələn, Qazax nahiyəsinin Salahlı kənd sakinləri 24 yaşlı Yusif Məmmədxəlil oğlu, 30 yaşlı Molla Mahmud Yusif oğlu və 46 yaşlı Mansır Mustafa oğlunu buna misal göstərmək olar.¹⁶⁸

Rusiya dövlətinin müridizmdən duyduğu narahatlıq və onun fəal nümayəndələrinin Sibirə sürgün edilməsi yerli əhali arasında həyəcan yaratmış, bəzi ailələr köçüb Osmanlı dövlətinə getmişlər. Hətta 1874-cü ilə aid bir sənəddə Qazax qəzasındakı

¹⁶⁶ Н.А.Смирнов.Мусульманское сектанство. Москва:1930,стр.23-24.

¹⁶⁷ Вах: Qazax nahiyəsinin kameral təsviri (Tərcümə, tərtib, ön söz və qeydlərin müəllifi N.Əhmədli).Bakı:2018, səh.26-27.

¹⁶⁸ Yəne orada, səh.26.

üç kəndin sakinlərinin tamamilə Osmanlı dövlətinə köçməsinə bəhs olunur.¹⁶⁹

Naxçıvan şəhərində və Şərur mahalında qeyd olunan dərişlərə görə, belə ehtimal edə bilərik ki, müridizm cərəyanı burada da mövcud olmuşdur.

1854-cü ilin statistik məlumatına görə Şərur mahalında 30 seyid, 49 bəy, 75 molla və axund qeydə alınmışdır. 1.299 qriqoryan kişi, 1.261 qadın, 73 katolik kişi və 87 katolik qadın olmaqla cəmi 2.720 nəfər erməni qeydə alınmışdır ki, onların hamısı İrandan bu əraziyə köçürülənlər idi.¹⁷⁰

Mülkədar torpaqlarında 1.454 kişi və 1.656 qadın, xəzinə torpaqlarında 12.408 nəfər türk, 2.685 nəfər kürd və 6 nəfər maaf olmaqla 18.204 nəfər müsəlman yaşayırdı. Beləliklə, müsəlmanlar 20.923 nəfər əhalinin 87 faizini təşkil edirdilər.¹⁷¹

1853-cü ildə Şərur mahalında 7.320 çetvert buğda, 2.756 çetvert çəltik, 246 xalvar pambıq əkilmişdi. Buradakı 69 kənddə 8 üzüm və 150 meyvə bağı, 6.000 at, 12.000 baş iribuynuzlu, 50.000 baş xırdabuynuzlu heyvan qeydə alınmışdı ki, bu fakt əkinçiliklə yanaşı heyvandarlığın da Şərur mahalında ciddi inkişaf etdiyini göstərir.¹⁷²

Şərur və Vedibasar mahallarında şəxs adlarının tədqiqi də maraq doğurur.

İrəvan şəhərinin 1831-ci ildə tərtib edilmiş kameral təsvirindən fərqli olaraq, İrəvan əyalətinin mahallar və elatlar üçün tərtib edilmiş kameral siyahılarına qadınların adları daxil edilməmişdir. Bununla belə, sənədlərdə yer alan kişi adlarının tədqiqi də böyük maraq doğurur. Bu adları şərti olaraq aşağıdakı qruplara bölmək olar:

¹⁶⁹ Bax: Qazax nahiyəsinin kameral təsviri (Tərcümə, tərtib, ön söz və qeydlərin müəllifi N.Əhmədli). Bakı: 2018, səh. 27.

¹⁷⁰ Кавказский Календарь на 1855 год. Стр. 285.

¹⁷¹ Кавказский Календарь на 1855 год. Стр. 285.

¹⁷² Кавказский Календарь на 1855 г. Стр. 291.

Birinci qrupa başqa mahallarda da ən çox rast gəlinən peyğəmbərimizin və onun əhli-beytinin adları və onlardan yaranmış mürəkkəb adları aid edə bilərik: Məhəmməd, Əli, Həsən, Hüseyin, Məmmədəli, Məmmədhəsən, Məmmədhüseyn, Əliməmməd, Məmmədqulu, Əliqulu, Hüseyinqulu, Həsənalı, Hüseynalı, Məmmədbağır, Məmmədqasım, Məmmədrza, Məmmədşəfi, Məmmədrəsul, Kəlbihüseyn, Kəlbəli, Kəlbirza, Əlinağı, Abbasəli, Novruzəli, Bayraməli, Əzizəli, Yarməmməd, Ağaməmməd, Məmmədxan, Əlmərdan, Ələsgər, Ələkbər, Nurəli, Pirəli, Nurməmməd, Ağəli, Xanməhəmməd. Ağahüseyn, Şahhüseyn, Şahəli, Şıxəli, Sevdimalı, Dünyamalı, Murtuzaqulu, və s. Bu kateqoriyaya adı çəkilən şəxslərin vəsfi adlarını ifadə edən adları da daxil edə bilərik, məsələn, Heydərخان, Mustafa, Əhməd, Murtuza, Rəsul, Nəbi və s.

Kəlbəli, Kəlbihüseyn və Kəlbirza mürəkkəb adları xüsusi maraq doğurur. Adın birinci hissəsindəki “*kəlb*” sözü farscadan tərcümədə “*it*” deməkdir. Göründüyü kimi, qatı şiə mühitində yaşayanlar övladlarını İmam Əlinin, İmam Hüseynin və ya İmam Rzanın iti adlandırmaq dərəcəsinə fanatik olmuşlar. Bu baxımdan, ruspərəst fəaliyyətinə görə 1795-ci ildə Ağaməhəmməd şah Qacar tərəfindən dünya işığından məhrum edilən Naxçıvan xanının adının düzgün yazılış forması bir çox müəlliflərin yazdığı kimi “Kalbalı” deyil, Kəlbəli xandır.

İkinci qrupa əhli-beytə aid olmasa da, yenə də dini anlam daşıyan şəxs adlarını göstərə bilərik: Tanrıverdi, Tanrıqulu, Mövlamverdi, Allahverdi, Allahqulu, Xudaqulu, Xudaverdi, Haqnəzər, Şükrulla, Fərəculla, Pirqulu, Malik, Səməd, Musa, Usub (Yusif), İbrahim, İsmayıl, Yaqub, Xəlil, Usubxan, Mehdi-xan. Mehdiqulu, Yaqubqulu, Süleyman, İsgəndər, Həməzə, Qurban və s. Şükrulla, Xudanəzər, Saleh. Namaz, Nəcəf və s.

Üçüncü qrupa dünyəvi adları aid edə bilərik: Bəxtiyar, Zaman, Şirin, Səyyad, Abdı, Cahangir, Bəşir, Balı, Cavanşir, Babış, Rüstəm, Eyvaz, Məjlum, Şahmirzə, Xanmirzə, Şahqulu, Şahgəldi, Xanqulu, Yolçu, Qərib, Talıb, Mail, Sail, Qəhrəman, Şahsuvar, Təhməz, Şahbaz, Kamal, Qulam, Gülmirzə, Qoca,

Cümşüd, Baba, Bədəl, Qədim, və s. Nadir rast gəlinən bəzi adları da bu qrupa aid edə bilərik: Aydın, Master, Dilənçi, Gəncəli, Əmikişi, Ağakişi, Cahanşah, Köçəri, Aslan, Orduxan, Pəncəli, Şərbət, Yediyar, Ədna, Sərdar, Çuxadar və s. Bu adların bəziləri indi də istifadə olunur.

Maraqlıdır ki, Şərur mahalının Ulya (Böyük) Vayxır kəndində Araz adlı şəxs adına da rast gəlinir. Əhalisi Qarabağdan gələn və Püsyanlı tayfasına mənsub olan və hazırda Şərur rayonunda yerləşən həmin kənd “Püsyan” adı ilə tanınır.

Şəxs adları ilə bağlı tərcümədə qarşıya çıxan bir məsələyə də diqqət vermək lazımdır. Belə ki, Məmməd və Məhəmməd, eləcə də Əli və Alı adları bu sənədlərdə eyni cür yazıldığına görə, onlardan hansının adının Məmməd, hansının Məhəmməd, Əli və ya Alı olduğunu müəyyən etmək mümkün olmadı.

Şərur mahalının sakinləri arasında müqəddəs yerləri ziyarət edən və dini titul daşıyan xeyli şəxslərə rast gəlinir. Onların arasında kərbalayılar əksəriyyət təşkil edirlər. Hacılarla və məşədilərə az rast gəlinir.

Şəxs adları ilə vəziyyət Şərur mahalı ilə qonşu olan Vedibasar mahalında da oxşardır. Amma Şərurda rast gəlməyən, əksəriyyəti dünyəvi adlar olan bir sıra şəxs adları var: Qacarəli, Şaban, Nadirqulu, Darbaz, İshaq, Daşdəmir, Abbasxan, Müseyib, Tahir, Xeyirxəbər, Məmi, Maqsud, Ataş, Alaman, Abdal, Qoçəli, İsa, Abuş, Səfi, Şərəf, Cəmil, Hadi, Xışman, Məmiş, Cahan, Etibar, Abul, Becan, Nadirxan, Yusifxan, Tahar, Bədirxan, Durmuş, Qənimət, Dilavər, Cəbi, Mövsüm, Adilxan, Teymuraz və s.

Vedibasar mahalında da dini titullar arasında “Kərbəlayı” adı üstünlük təşkil edir ki, bu da hər iki mahalın əhalisinin dindar şiə olduğunu göstərir.

Adqoyma ənənəsinə gəlincə, əgər oğlan uşağı doğulan vaxt babası həyatda yox idisə, uşağa əsasən onun adını qoyurdular. Elə hallar olurdu ki, uşaq doğulmamışdan, ana bətnində ikən onun atası vəfat edirdi, bu halda uşağa atasının adını qoyurdular,

məsələn hazırkı kameral təsvirlərdə rast gəldiyimiz Əhməd Əhməd oğlu, Hüseyn Hüseyn oğlu, Mehralı Mehralı oğlu və s. kimi.

Bəzi şəxs adlarında onların hərbi rütbəsini bildirən sözlər var. Sultan və Yüzbaşı Qacarlar dövlətinin vaxtında verilmiş rütbələrdir. Əhməd xana verilmiş mayor, Aslan Sultana verilmiş poruçik, Kazım ağaya verilmiş praporşik rütbələri isə işğalçılara göstərdikləri qulluğun əvəzində onlara ruslar tərəfindən verilmiş rütbələr idi.

Oxuculara əlverişli olması üçün 1831-ci ilə aid Kameral təsvirlərin hər ikisindəki “*İzahat yazısı*”nın yerləri kitabda sənədin son bölümündən onun əvvəlinə keçirilmişdir.

Müəllif kitabın elmi və məsul redaktorlarına, rəyçilərinə, onun işıq üzü görməsində əməyi keçmiş hər bir şəxsə təşəkkürünü bildirir.

İRƏVAN ƏYALƏTİ, VEDİBASAR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ. 1831-ci il.

VEDİBASAR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİNƏ ÜMUMİ İZAHAT YAZISI (v.158-163)

Coğrafi mövqeyi və ərazisi

Vedibasar mahalı Araz çayı boyunca Şərur və Gərnibasar mahallarının arasında yerləşir. Çayları Vedi çayına tökülən bütün dağlar və Sədərəyə qədər olan dərələr bu mahala aiddir. Onun Xorvirabdan Dəhnəyə qədər olan uzunluğu 50 verst, bu mahalı Göyçədən ayıran dağların zirvəsindən Araza qədər olan eni də 50 verstdir və beləliklə onun sahəsi 2.500 kv.verst və ya ... xalvardır.¹⁷³

Sərhədləri

Vedi mahalı şimalda Göyçə mahalı ilə həmsərhəddir. Bu iki mahalı Ağmanqaldan başlayıb Dərələyəzə qədər uzanan başı qarlı dağ silsiləsi ayırır.

Qərbdə Gərnibasar mahalı ilə həmsərhəddir, onları insan yaşamayan daşlı-kəsəkli bir çökəklik ayırır və lap Arazın qırağında, Xorvirab kurqanı ilə başa çatır. Cənubda Kiçik Ağrı və Maku xanlığı, şərqdə isə Şərur mahalı ilə həmsərhəddir. Bu iki mahalı da daşlı-kəsəkli ərazi ayırır ki, o dağlardan Araza qədər uzanıb yüksək Dəhnə kurqanı ilə başa çatır. Yuxarıdan baxanda düşünmək olar ki, Araz çayı əvvəllər buradan axıb və bu keçidi yuyub, yaxud da onu insan əli yaradıb. Araz çayı cənubda Vedi mahalının təbii sərhədləridir.

Meşələri

Bu mahal kiçikboylu meşə cəhətdən kasıb deyil. Vedi, Qarabağlar, Cıgın-Cırmanis dərələrinin yuxarı hissəsi və bu çayların sahili kol meşələri ilə örtülmüşdür. Dağları isə ardıcıl zən-

¹⁷³ Rəqəm göstərilməyib.

gindir və ondan ağac kömürü düzəldirlər. Bundan başqa, bütün bağlar əllə əkilmiş söyüd və qarağacla doludur.

Biçənəklər

Araz sahilləri, bütün çayların və axarların kənarları, bütün dağlar və dərələr əla örişlər və biçənəklərlə örtülmüşdür, bundan başqa, sakinlərin 1,5 xalvar yonca əkini də var.

Suları

Əgər suyu bol olsaydı, bu mahal vilayətin ən çox əhali yaşayan və taxil əkilən yeri ola bilərdi. Ona görə də onun böyük bir hissəsi biruki və cəlali kürdlərinə qışlaq yeri kimi verilir. Su çatışmazlığını aradan qaldırmaq üçün Küsüsüz dərəsi ilə faydasız şəkildə Göyçə gölünə axan Arxaşan çayına nəzər yetirmək olar. Bundan başqa, Arazın torpaq sahilləri olan yerlərdə çaya daş-kəsək töküüb onun səviyyəsini qaldırmaq və suvarma üçün istifadə etmək olar.

Əhali içmək üçün çox yerdə quyu suyundan istifadə edir.

Mahalın mühüm çayları və bulaqları bunlardır:

1)***Vedi çayı*** bir sıra bulaqları da qəbul edərək cənuba doğru düz axır. Boş qalmış Qarabağlar kəndinin yaxınlığında sağ tərəfdən eyniadlı çayı, sol tərəfdən Cıgın-Cırmanis və bir çox digər çaylar da Vedi çayına qarışır (onların bəzilərinin suyu duzlu və turşdur), Böyük Vedi kəndinin torpaqlarını qidalandırır, ondan aşağıda kiçik irmaqlar şəklində kəndlərə bölünür və nəhayət susuz və suya həsrət torpaqlarda itib gedir. Yalnız yazda, qarlar əriyəndə bu çay Araza çatır.

2)***Cıgın-Cırmanis çayı***. Ona görə çayın adı belədir ki, bu adı daşıyan iki qoldan ibarətdir. Onlar mənbəyini Göyçə mahalına söykənən ən yüksək dağlardan götürür. Onun axın istiqaməti şərqdən qərbə doğru olmaqla, Qarabağlar kəndinin qənşərində Vedi çayına tökülür.

3)***Həsən su***. Bu qol Həsənqala yaxınlığındakı çox yüksək dağlardan başlayır və qərbə doğru axaraq Cıgın-Cırmanis çayına tökülür.

4)*Daşbulaq çayı.* Cıgın-Cırmanis çayının cənub tərəfində yerləşən dağdan çıxaraq şimala dönür və Camışbasan kəndi yaxınlığında həmin çaya tökülür.

5)*Qarabağlar çayı.* Vedi vadisinin qərbindəki dağlardan başlayıb şərqi doğru axır və boş qalmış istifadəsiz Qarabağlar kəndi yaxınlığında Vedi çayına tökülür.

6)*Asni çayı.* Sərt bir qayanın yaxınlığından çıxaraq Dəvəli ilə Sədərək arasındakı dar bir dərəyə axır və Araza çatmadan itir.

7)*Qaraxaç çayı.* Qədili dərəsində kiçik bir çaydır və Çopan Arxa tökülür.

8)*Kərki çayı.* Qədili dərəsindən axan bol sulu bir çay olmaqla Çopan Arxa tökülür.

9)*Çopan Arxin* Qədili dərəsindəki mənbələri bir çox ırmaqları da qəbul edərək daşlı və dar bir dərədən keçir və Sədərək kəndinin torpaqlarını qidalandırır, həmin kəndin əkin yerlərində yox olub gedir.

10)*Dəvəli çayı* da öz mənbəyini həmin kəndin yaxınlığından götürür və əkin yerlərində itib gedir.

11)*Sədərək Qarasuyu* öz mənbəyini həmin kəndin yaxınlığından götürür və bir neçə verst aşağıda itib gedir.

12)Arazın sol tərəfindəki *Kiçik Qarasu* çayını da buraya əlavə etmək lazımdır, onun əmələ gətirdiyi bataqlıq yerlərdəki biçənəklərdən cəlali kürdləri istifadə edir.

Bundan başqa, dağlarda xeyli bulaqlar var ki, bir qədər axdıqdan sonra torpaqda itib gedirlər.

Böyük Vedi kəndinin 3 verstliyində və Dəvəli kəndinin yaxınlığında turş sulu bulaqlar var.

İqlimi

Buranın iqlimi çox müxtəlifdir. Araz yaxınlığındakı çökəkliklərin və Böyük Vedinin iqlimini ölüdürücü adlandırmaq olar. Daim qarlarla örtülü dağlara tərəf qalxdıqca hava sərinləşsə

də, buranın iqlimini də sağlam adlandırmaq olmaz. Ona görə belə hesab edirəm ki, dağların çox hissəsi daşlaşmış gillərdən ibarətdir və onlar zərərli qazlar buraxır.

Əkinləri

Aşağı yerlərdə əla pambıq, çəltik, gənəgərçək, küncüt, bostan bitkiləri və payızlıq buğda yetişir. Yuxarı hissədə yazlıq buğda, arpa, darı, kətan, noxud, mərcimək, soğan, çətənə, tütün və buna bənzər digər şeylər əkirlər. Lakin çəltik əkilməsini qadağan etmək lazımdır ki, başqa kəndlərə də su çatsın.

Xəzinəyə məxsus 9 dəyirman var, onun 5-i işlək, 4-ü isə yararsızdır.

Vergilər

Hər bir kənddən alınan ayrıca vergidən başqa, mahalın əhalisi Sərdarın qoyduğu qaydaya görə aşağıdakı vergiləri də ödəməli idi:

1)Sərdar bir neçə kəndin əhalisini özünə lazım olan qədər bitkiləri rəncbər şərtləri ilə əkməyə vadar edir və ehtiyac olduğu qədər pulsuz fəhlə tələb edirdi..

2)Əkilən bitkilərdən sakinlərin payına düşəndən xəzinə vergiləri alırdılar, 3 pay da cuvar-axça adı ilə alınır, bu, suyun bölünməsinə nəzarət etmək üçün idi. Bu vergilər 730 taçkir buğda, 158 taçkir arpa və 144 taçkir çəltik edirdi.

3)Əhalidən 29 түмән 7,5 minaltun alınıb miraba ödəyirdilər.

4)Novruz bayramında əhali peşkəş kimi Sərdara Gərnibasar mahalı ilə bir yerdə 70 түмән verməli idilər.

5)Bu mahalın boyaqxanaları Gərnibasar mahalının kılarkı ilə birlikdə ildə 299 түмәнə iltizama verilmişdir.

6)Gömrük də iltizama verilmiş və ildə 90 түмән gəlir verirdi.

7) Əhali pambığı yarıkar əsaslarla əkirdi.

8) Sərdara çatan buğda, arpa, darı və çəltiyin daşınması üçün hər xalvarına görə 6 şahı qulluqpulu alınır, bu isə ildə 160 tümən edirdi.

9) Sərdarın payına düşən pambığın hər xalvarının çətdirilməsi üçün 2 tümən qulluq pulu alınır. Bu, ildə 120 tümən edirdi.

10) Taxıl biçinçilərinin hər birindən adambaşına 34 şahı pul alınır.

11) Hər binaçdan 3 yük odun, 3 toyuq və 6 yumurta alınır.

Faydalı qazıntıları

Vedibasar dərəsində və mahalın bir çox başqa yerlərində əhəngdaşı tərkibli ağ damar var ki, laylara ayrılır və litoqrafiyada istifadə edilir.

Küsüsüz kəndi yaxınlığında barmaq qalınlığında vintşəkilli daşlar var.

Bağları

Bütün bağların sayı 76-dır. 15,75 xalvar sahəsi olan bu bağlar ildə 1.050 batman müxtəlif meyvələr verir ki, onun da çoxu ərikdir.

Heyvandarlıq Vedibasar mahalı üzrə belədir:

	Tatarlarda	Yerli ermənilərdə	Gəlmə erm.	Qaraqoyunlularda	Qarapaqlarda	Cəmi
Camış	259	2	282	11		554
öküz	1.438	7	281	117	36	1.879
İnək	1.587	6	208	166	53	2.020
Buzov	1.338	5	180	106	40	1.669
Qoyun-keçi	17.289	28	1.608	2.131	323	21.379
At	941	1	124	64	9	1.139
Ulaq	140		85	8	3	236
Dəvə	2					2

Müəssisələri

12-i işlək, 37-i yararsız 49 dəyirman, 3 yararsız bəzixana var.

Yolları

İrəvandan Naxçıvana gedən Poçt yolu Vedibasar mahalından keçir. Ardaşardan Dəvəliyə qədər ... verst, Dəvəlidən Sədərəyə qədər ... verst, bu kənddən Şərur mahalının Noraşen kəndinə qədər ... verstdir.¹⁷⁴

Araz çayı üzərindəki ən yaxşı keçid Şidli kəndi yaxınlığındadır.

Göyçə mahalına gedən bir neçə yol olsa da, onlar dəhşətli dərəcədə pis və demək olar ki, keçilməz vəziyyətdədirlər.

Qeyd. Bu mahalın bütün aşağı hissəsi Araz boyu köçəri kürdlərlə doludur. Sağ sahilə Maku vilayətinin sərhəddinə qədər cəlalə tayfası, sol sahilə isə biruki tayfası qışlayır.

Faydalı təkliflər

Bu mahalı vilayətdə ən yaxşı mahallardan biri etmək üçün vəsait tapıb suvarma üçün yeni arxlar çəkmək lazımdır. Çünki burada təbiət susuz heç nə yetirmir. Bu məqsədə nail olmaq üçün mən iki üsulu sınaqdan çıxarmağı təklif edirəm:

1. Yüksək dağlardan mənbəyini götürən bulaqlardan çoxu Göyçə mahalına tərəf axır, halbuki, burada onlar lazımsızdır. Onları, xüsusilə Ağrıca vadisində itən Arxaşan çayını Vedibasar mahalının yerləşdiyi dərəyə axıtmaq lazımdır. Əvvəllər buraya bol su axıb.

2. Maşın və ya bənd vasitəsilə Arazın suyunu qaldırıb arxlar vasitəsilə Əliməmməd qışlağından mümkün qədər dağlara yaxın olmaqla Dəhnəyə qədər çəkmək lazımdır. Bunun üçün hətta adi suqaldıran çarxlar da kifayətdir. Yeri gəlmişkən, mahalın aşağı hissəsində hələ də izləri qalan qədim arxların bərpasını da sınaqdan keçirmək lazımdır.

***Erməni Vilayəti üzrə İdarənin müşaviri, kollejski assasör
İvan Şopen.***

Kollegiya qeydiyyatçısı İvan Novikov.

¹⁷⁴ Rəqəmlər yoxdur.

№ 1.XORVİRAB kəndi (v.2)

Vedibasar və Gərnibasar mahallarının arasındakı dağlardan Araza qədər enən daşlı və qeyri-məhsuldar bir sahə bu iki mahalı bir-birindən ayırır. Həmin sahənin qurtaracağında Arazın sularının yuduğu daşlı və dairəvi bir təpəlik Xorvirab adlanır. Təpənin şərq tərəfində eyniadlı kənd var, xeyli torpağı olsa da, su çatışmazlığına görə Vedi çayı ilə cəmi 25 xalvar ərazini çətinliklə suvarmaq olur. Arazdan su çəkmək mümkün deyil.

Araz sahillərində xeyli biçənəkləri var.

Buğda, arpa, darı, pambıq, kətan və başqa bitkilər əkilər.

Heyvandarlıq: 2 öküz, 2 inək, 2 buzov, 120 qoyun və keçi, 1 at.

1. Bağır bəy Məmmədrza bəy oğlu 25 y; onun arvadı.
2. Məmmədalı Məşədi Qurban oğlu 25 y; onun arvadı və qızı.
3. Məşədi Qurban Qacar Əli oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Ələkbər 15 y.

Makudan gəlmiş erməni

1. Nazar Vartanov 55 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Daniel 11 y; qardaşı Qriqor 17 y.

Xorvirab kəndində 4 ailə, 7 kişi, 7 qadın olmaqla cəmi 14 adam yaşayır.

№2. SUFLA VEDİ kəndi (v.3-7)

Mülkün 3,5 axçası mayor Əhməd xana, 2,5 axçası Mustafa bəyə¹⁷⁵ məxsusdur.

Xorvirab kəndinin şərq tərəfində dördbucaqlı daş hasar içərisində 2 kilsə və bir neçə monax hücrəsi var. Altarın sağ tə-

¹⁷⁵ Həmin şəxs Yüzbaşı Mustafa Şadlinskidir.

rəfindəki kiçik kilsədə dar bir dəlik var, maraqlananlar 28 pilləli taxta pilləkənlə quyuya enə bilirlər. Tiridatın şahlığı dövründə erməni din xadimi Maarifçi Qriqorini buradakı zindana atıblar ki, ilanlar onu yesin, amma o burada bir neçə il sağ-salamat qalıb.

İran dövlətinin vaxtında monastr boş olub, ancaq indi günah işləyən rahibləri Eçmiadzindən buraya sürgün edirlər.

Burada Şıxların nəsiləri də var.

Bu kənd Xorvirabdan şimalda, kiçik kurqanın yaxınlığında yerləşir, torpağı çox olsa da, su çatışmazlığına görə Vedi çayının suyu ilə çətinliklə yalnız 100 xalvar əkin sahəsini suvara bilirlər.

Araz yaxınlığında kifayət qədər biçənəkləri var.

Buğda, arpa, darı və pambıq əkirlər.

Heyvandarlıq: 46 camış, 67 öküz, 57 inək, 36 buzov, 1.029 qoyun və keçi, 59 at və 21 ulaq.

Sərdarın vaxtında buradakı 3 binaçı bəhrəkar əsaslarla ildə 30 tımən pul, məhsulla isə 350 taçkir buğda, 447 taçkir arpa, 110 taçkir darı, 55 batman pambıq və 5 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Şahgəldi Məhəmməd oğlu 32 y; onun arvadı, anası, qızı, bacısı; iki oğlu: Əli 6 y; Bünyad 2 y; iki qardaşı: Şaban 25 y; Həsənxan 20 y.

2.Hüseyn İsmixan oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Cəfər 7 y; Xudaverdi 1 y;

iki qardaşı var: Bünyadəli 30 y; onun arvadı;

İsmixan İsmixan oğlu 20 y.

3.Sadiq Şahəli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 1 y;

qardaşı Yaqubəli 60 y; onun arvadı, qızı;

onun üç oğlu: Şahəli 32 y; onun arvadı və iki oğlu: Nəbi 3 y; Ələsgər 2 y;

Əli 15 y; Ramazan 10 y.

4. Nəbatəli Cəfər oğlu 50 y; onun iki arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Qasım 7 y; Məsim 2 y;

qardaşı İbrahim 60 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Məmmədcəfər 15 y; Kərim 10 y.

5. Kərbəlayi Xudaverdi Əli oğlu 50 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Darbaz 30 y; onun arvadı və qızı; onun oğlu Əkbər 10 y; Namazəli 20 y.

6. Haxverdi Cəfər oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Nəbi 6 y.

7. Orduxan İsmayıl oğlu 40 y; onun arvadı və anası; oğlu Məmmədhüseyn 12 y;

iki qardaşı var: Muradxan 35 y; onun arvadı və oğlu Mahmud 8 y;

Hümbətəli 25 y; onun arvadı.

8. Məhəmməd İman oğlu 70 y; onun arvadı; oğlu Zeynalabdin 12 y.

9. Cəfər Vəli oğlu 20 y; qardaşı Nadirqulu 15 y.

10. Məmmədhüseyn Məmmədvəli oğlu 40 y; onun arvadı, anası və qızı; oğlu Baba 12 y;

qardaşı Həsən 30 y; onun arvadı və iki qızı.

11. İshaq Mahmud oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədsaleh 10 y.

12. Sadıq Kəlbəli oğlu 30 y; onun iki arvadı, qızı və anası; oğlu Məmmədəli 6 y; qardaşı Oruc 25 y.

13. Kərbəlayi Həsən Murad oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Allahverdi 40 y; onun arvadı və qızı;

Ələsgər 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Süleyman 8 y.

14.Əhməd Məmməd vəli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Hümbət 6 y;

qardaşı Hüseyin 25 y; onun arvadı.

15.Bağır Məmməd həsən oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı;

iki qardaşı var: Qulu 25 y; onun arvadı və qızı; Hüseyin 20 y.

16.Kərbəlayi Əhməd Həsən xan oğlu 50 y; onun iki arvadı və iki qızı; oğlu Daşdəmir 3 y.

17.Məmməd vəli Əli oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Əli 25 y; Məmməd alı 15 y.

18.Əhməd Əli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 8 y.

19.Bədəl Əli oğlu 28 y; onun arvadı; oğlu Allahverdi 2 y.

20.Həsən Qulaməli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məmməd həsən 15 y; Səfər 7 y.

21.Qədiməli Hümbət oğlu 35 y; onun arvadı və qızı.

22.Əli Əhməd oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Bayraməli 6 y.

23.Qurbanəli Nəzərəli oğlu 60 y; onun iki arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Murad 8 y; Nəbi 4 y.

24.Məhəmməd Hüseyin oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

25.**Axund Molla Məhəmməd Ağaməhəmməd oğlu** 60 y; onun iki arvadı və iki qızı; iki oğlu var: İsmayıl 20 y; Sadıq 3 y.

26.Dünyamalı İmaməli oğlu 30 y; onun arvadı, anası və qızı; oğlu Mürsəl 7 y.

27.Zeynalabdin Abbas xan oğlu 25 y; onun anası.

28.Mustafa Həsən oğlu 6 y; onun anası.

Sufła Vədi kəndində 28 tatar ailəsi, 83 kişi, 83 qadın, cəmi 166 adam yaşayır.

№3. ƏLİMƏMMƏD QIŞLAĞI kəndi (v.8-11).

Bu kənd Xorvirab kəndindən bir neçə verst aşağıda, Araz çayının kənarında yerləşir. Torpağı çoxdur, lakin Vedi çayının suyu ilə 200 xalvarı suvarıla bilər.

Araz qırağındakı biçənəklərdən başqa, 0,5 xalvar yonca əkilir.

Buğda, arpa, darı, pambıq və noxud əkilir.

Buranın yarısı xəzinəyə, qalan yarısı isə Sərtib xana məxsusdur.

Vergilər: Burada bəhrəkarlıq əsasında 3 binaçı olub. Onlar 30 tükən pul, 302 taçkir buğda, 345 taçkir arpa, 135 taçkir darı, 2 xalvar pambıq və 45 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Məmmədhüseyn Əli oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Bayram 7 y;

qardaşı Məmmədhəsən 25 y; onun arvadı, qızı və oğlu Baxşəli 3 y.

2.Əlimirzə İbrahim oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ələkbər 12 y; **qardaşı** Həmzə 30 y; onun arvadı.

3.Məmmədalı Əlverdi oğlu 70 y;

oğlu Məmmədcəfər 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Xudabəxş 8 y.

4.Məmmədqulu Şahəli oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Xudayar 2 y.

5.Abbasəli Məmmədalı oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədqədim 2 y;

qardaşı Məmmədsaleh 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Allahyar 4 y.

6.Məmmədsalah Allahqulu oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Tarverdi 8 y; **qardaşı** Allahverdi 20 y; onun arvadı.

7.Əli Balı oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; **iki oğlu var**: Məmmədcəfər 30 y; onun arvadı; Məmmədağa 10 y.

8.Əli Süleyman oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; **qardaşı** Abbasəli 14 y; onun arvadı.

9.Məmmədhəsən Almurad oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Məmmədqasım 1 y.

10.Müseyb İbrahim oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; oğlu İbrahim 7 y.

11.Qasım Məmmədhəsən oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Məmməd 1 y.

12.Məmmədnağı Allahverdi oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Tanrıqulu 1 y.

13.Məmmədcəfər Həsən oğlu 43 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədsadiq 8 y.

14.Hüseynalı Qaybalı oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Cəfərqulu 20 y.

15.Cəfər Alı oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Allahverdi 5 y.

16.Məmməd Murtuzəli oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; oğlu Bağır 20 y.

17.Əhməd İbrahim oğlu 60 y; onun arvadı.

18.Mustafa Nəbi oğlu 30 y; onun anası; qardaşı Qurban 8 y.

19.Molla Məmmədhüseyn Molla Həsənxan oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı; iki oğlu var: Həsən 12 y; Hüseyn 10 y.

20.Qurbanəli Nəbi oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Musa 1 y.

Əliməmməd Qışlağı kəndində 20 tatar ailəsi, 49 kişi, 53 qadın, cəmi 102 adam yaşayır.

№4. ŞİDLİ kəndi (v.12-19)

Bu kənd Əliməmməd qışlağı kəndindən bir qədər aşağıda, Araz qırağında yerləşir. Yararlı torpağı 200 xalvardır, Vədi çayından çəkilməmiş 1 arxla suvarılır. İçmək üçün Arazın suyundan istifadə edirlər.

Araz qırağında xeyli biçənəyi var.

Buğda, arpa, darı, pambıq əkilir.

Heyvandarlıq: 2 dəvə, 66 camış, 132 öküz, 123 inək, 109 buzov, 1.303 qoyun və keçi, 73 at, 27 ulaq.

Kənddə bir nəfər bez toxuyan var.

Məmmədhüseyn bəyin 3 axça, Qoçəli İsa oğlunun 1 axça 2,5 stil, Sərtib xanın 1 axça 17,5 stil mülkü var.

Vergilər: Bəhrəkarlıq əsasında 3 binaçı 30 tümən pul, 303 taçkir buğda, 592 taçkir arpa, 130 taçkir darı, 5 xalvar 34 batman pambıq və 40 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Məhəmməd Yaqubəli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əliqulu 15 y; **iki qardaşı var:** İsmayıl 35 y; onun arvadı və oğlu Həsən 2 y; İsgəndər 25 y; onun arvadı və dörd qızı; **qardaşı oğlu** Əli Qəniverdi oğlu 20 y.

2.İsmayıl İbrahim oğlu 52 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Məmmədhənifə 6 y; Sadıq 3 y.

3.Hacı Şahgəldi oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məmmədbağır 5 y; Rüstəm 2 y; **qardaşı** Məmiş 45 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Kərim 15 y; Sadıq 12 y; Tağı 10 y; Məmmədhəsən 3 y.

4.Xıdır Zaman oğlu 40 y; onun arvadı və anası; iki oğlu var: İsmayıl 7 y; Tahir 6 y; **qardaşı** Nəbi 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Həsən 10 y.

5.Qulaməli Allahverdi oğlu 47 y; onun iki arvadı, anası, üç qızı; iki oğlu var: Məhəmməd 17 y; Qəhrəman 8 y;

üç qardaşı: Kəlbəli 35 y; onun arvadı və iki oğlu: Ələkbər 8 y; Ələsgər 6 y; Nəcəfəli 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Həsən 1 y; Həmzə 20 y.

6. Abdulla Hüseyin oğlu 55 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: İbrahim 20 y; Ramazan 10 y; İsmayıl 1 y; qardaşı Mehdi 30 y.

7. Novruzəli Məmmədalı oğlu 50 y; onun arvadı, üç qızı, anası; oğlu Allahverdi 7 y; **iki qardaşı var:** Məmmədcəfər 25 y; onun arvadı; Ramazan 20 y.

8. Mustafa Şahgəldi oğlu 40 y; onun iki arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Abdulla 25 y; Səttar 20 y; Cəfər 15 y.

9. Hümbət Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası; oğlu Daşdəmir 1 y; qardaşı Kazım 25 y; qardaşı Ələsgərin iki oğlu: Cümşüd 15 y; Rəcəb 12 y.

10. Abbas Məhəmməd oğlu 30 y; onun iki arvadı və iki qızı; qardaşı Əli 15 y.

11. Budaq Süleyman oğlu 60 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Mustafa 25 y; Əhməd 15 y; Məhəmməd 7 y.

12. Əli Həsən xan oğlu 35 y; onun arvadı, üç qızı, anası; iki oğlu var: Həsən xan 10 y; Məmmədbağır 1 y; **iki qardaşı var:** Mürsəl 30 y; onun arvadı, qızı, oğlu Tanrıqulu 4 y; Rəfi 25 y.

13. Qasım Həsən oğlu 50 y; onun arvadı, qızı, bacısı, anası; altı oğlu var: Məsim 20 y; Məhəmməd 15 y; Məmməd həsən 10 y; Abdulla 8 y; Əsəd 5 y; Hüseyin 3 y.

14. İbrahim Şahgəldi oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: İsmayıl 20 y; Əhməd 5 y.

15. Əsədulla Həsən oğlu 25 y; onun arvadı və iki qızı.

16. Abdulla Ocaqqulu oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı, anası; oğlu Tanrıverdi 7 y; **qardaşı** İrza 20 y; onun arvadı.

17.Gülməmməd Allahverdi oğlu 60 y; onun arvadı; iki oğlu var: Tağı 10 y; İsmayıl 4 y.

18.Əli Kazım oğlu 65 y;

dörd oğlu var: Qurban 35 y; onun arvadı və qızı;

Xeyirxəbər 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əli 4 y;

Əhməd 20 y; Mahmud 15 y.

19.Məhəmməd Süleyman oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Həsən 12 y.

20.Yaqub Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğlu var: Tahir 5 y; Nağı 1 y; qardaşı Məmmədbağır 15 y.

21.Mirzəli Salman oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Oruc 12 y; Xudaverdi 8 y; qardaşı Hüseyinalı 20 y.

22.Fərzalı Salman oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

23.Məmmədbağır Yaqubəli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

24.Abdulla Mirzəqulu oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əsəd 7 y; Şükruulla 3 y.

25.Mövlamverdi Şahverdi oğlu 30 y; onun arvadı; üç oğlu var: Şahverdi 6 y; Allahverdi 2 y; Xudaverdi 1 y.

26.Məmmədəli Məmmədqulu oğlu 70 y; onun arvadı; oğlu Məhəmməd 5 y.

27.Tağı Bünyadəli oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Rüstəm 16 y.

28.Salman Bünyadəli oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Bünyadəli 5 y; Əli 2 y.

29.Ələkbər Bünyadəli oğlu 30 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Nəcəfali 12 y.

30.Sadıq Hüseyin oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; **üç oğlu var:** Əmiraslan 20 y; onun arvadı və qızı; Əli 10 y; Vəli 5 y.

31.Məmi İmamverdi oğlu 75 y; onun arvadı və dörd qızı; **üç oğlu var:** Nəbi 35 y; onun arvadı, qızı və oğlu Cıraq 5 y; Qəhrəman 25 y; Səfəralı 15 y; Ələkbər 10 y.

32.Məhərrəm Əli oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; **qardaşı** Məhəmməd 30 y; onun arvadı və qızı.

33.Məsim Qasım oğlu 45 y; onun iki arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Ələkbər 12 y; Qafar 4 y;

qardaşı Məmmədhüseyn 30 y; onun arvadı.

34.Həsən İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı, anası; iki oğlu var: Məhəmməd 6 y; Cəfər 4 y; qardaşı Hüseyin 20 y.

35.Hüseyn Durmuş oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Mustafa 18 y; Abbas 12 y.

Şidli kəndində 35 tatar ailəsi, 135 kişi, 128 qadın, cəmi 263 adam yaşayır.

№5.XALİSƏ kəndi (v.20-24)

Bu kənd Ulya (Böyük) Vedidən bir qədər şimalda, dağlara tərəf yerləşir. Torpağı çox olsa da, onun 300 xalvarı əkinə yararlıdır. Vədi çayından 1 arxla su çəkilib, ancaq kifayət etmir. Yay vaxtı isə içmək üçün quyu suyundan istifadə edirlər.

30 xalvar biçənəyi var, 50 min bağ ot biçirlər.

Buğda, arpa, darı, pambıq əkirlər.

2 əkin günü¹⁷⁶ yer tutan 2 bağ var, amma hələlik az məhsul verir, meyvələrin çoxu ərikdir.

Heyvandarlıq: 23 camış, 78 öküz, 48 inək, 40 buzov, 662 qoyun və keçi, 32 at və 6 ulaq.

Vergilər: Bəhrəkarlıq əsasında olan 6 binaçı ildə 60 tümən pul, 720 taçkir buğda, 602 taçkir arpa, 30 taçkir darı, 4 xalvar 50 batman pambıq və 50 batman gənəgərçik ödəyir.

¹⁷⁶ Ərazi vahidi olan 1 əkin günü 0,4 ha-ya bərabər idi.

1. Kəndxuda İbrahim Saleh oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;
iki oğlu var: Qoçəli 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Musa 12 y;

iki əkiz qardaşı: Hüseyin 40 y; onun arvadı və qızı; Həsən 40 y; onun arvadı. qızı və oğlu İsmayıl 12 y.

2. Molla Maqsud Kərbəlayi Məhəmməd oğlu 70 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Novruzəli 15 y; Abbas 10 y; Qulaməli 7 y;

iki qardaşı: Məşədi Əlirza 68 y; onun arvadı və qızı;

onun üç oğlu: Xudaverdi 30 y; onun arvadı və qızı;

Məmməd Həsən 15 y; Abdülhüseyn 10 y;

Mirzəxan 60 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu:
Məmməd Cəfər 16 y; Həsənəli 12 y.

3. Qəhrəman Ağasaleh oğlu 70 y; onun arvadı və iki qızı;
iki oğlu var: Oruc 12 y; Rəhim 4 y.

4. İsmayıl Nəcəfəli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı;

qardaşı İbrahim 25 y; onun arvadı, qızı və oğlu Hüseyin 3 y;

iki əmisi oğlu: Baba Nəzərəli oğlu 14 y; Qəmbərəli 12 y.

5. Kazım Kərbəlayi Məhəmməd oğlu 85 y; onun arvadı;
oğlu Əli 15 y.

6. Xeyirxəbər Ataş oğlu 30 y; onun arvadı, anası və iki bacısı; iki oğlu var: Novruzəli 6 y; Bayraməli 4 y; **üç qardaşı var:** Cəfər 25 y; onun arvadı və qızı; Qəhrəman 20 y; Əli 18 y.

7. Allahverdi Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Əli 1 y; qardaşı Abdulla 12 y.

8. Əsədulla Tarverdi oğlu 30 y; onun arvadı;

üç qardaşı var: Allahverdi 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Ələsgər 10 y; Məmməd Hüseyin 5 y;

Fəzulla 35 y; onun arvadı və oğlu Məmmədhənifə 6 y;
Fətulla 20 y;

atası Tarverdi Cəfəralı oğlu 80 y; onun arvadı.

9.Mustafa Qurban oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu
Məhəmməd 12 y.

10.Vəli Cəfəralı oğlu 80 y; onun arvadı; iki oğlu var:
Abdülhəsən 20 y; Qurbanəli 7 y.

11.Məhəmməd Həsən oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

12.Nəsir Rəcəbalı oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu
var: Abbas 5 y; Rəcəbalı 2 y.

13.İbrahimxan Həsənalı oğlu 30 y; onun arvadı və qızı;
oğlu Kərim 3 y.

14.Mehbalı Vəli oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Vəli 6 y.

15.İsmayıl Məmmədcəfər oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu
Murtuzaqulu 4 y.

16.Məmmədhəsən Məmmədəli oğlu 30 y; onun arvadı; iki
oğlu var: Əliqulu 15 y; Abbas 12 y.

17.İmaməli Cəfərəli oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Səfəralı 18 y; onun arvadı və oğlu Bayraməli 2 y;
Cəfərəli 12 y.

18.Abbas Məhəmməd oğlu 15 y; onun anası və bacısı;
qardaşı Əmirqulu 10 y.

19.Novruzəli Vəli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu
Hüseyn 10 y.

20.Məhəmməd Vəli oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğlu var:
Abdulla 10 y; Ələkbər 5 y.

21.Heydər Kərbəlayi Əlləz oğlu 40 y; onun arvadı və qızı;

oğlu Abbasəli 10 y; atası Əlləz İmamverdi oğlu 85 y; onun arvadı.

22.Allahverdi Kərbəlayi Əli oğlu 40 y; onun arvadı, anası və qızı; oğlu Mövlamverdi 10 y; iki qardaşı: Fərzəli 20 y; Məhərrəm 15 y.

23.Kərbəlayi Əli Sarıxan oğlu 80 y; onun arvadı və qızı.

Xalisə kəndində 23 tatar ailəsi, 81 kişi, 68 qadın, cəmi 149 nəfər yaşayır.

№6.DƏVƏLİ kəndi (v.25-43)

İrandan gələn 101 erməni ailəsinin siyahısı.

1.Cəfər Kərbəlayi Kərim oğlu 55 y; onun iki arvadı;

iki oğlu var: Həsən 30 y; onun arvadı və iki qızı; Qasım 25 y;

dörd qardaşı var: Bayram 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu Allahverdi 12 y;

Məhəmməd 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Abbas 15 y;

Mirzə 30 y; onun arvadı və qızı;

Hüseynalı 25 y; onun arvadı və iki qızı.

2.Ələsgər Kərbəlayi Mürsəlqulu oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Mürsəlqulu 15 y.

Dəvəli kəndində 2 tatar ailəsi 11 kişi, 17 qadın, cəmi 28 nəfər tatar və İrandan köçürülmüş 101 erməni ailəsi yaşayır.

№7.ULYA¹⁷⁷ VEDİ kəndi (v.44-83)

Şadlı tayfası

Bu böyük kənd Vədi çayının axdığı dərənin yaxınlığında yerləşir. Ətrafında torpağı çoxdur, lakin əkinə yararlı torpağı 1.000 xalvardır. Çaydan 3 arxla su çəkilib.

¹⁷⁷ Bu sözü “böyük” kimi, Sufla sözünü isə “kiçik” kimi oxumaq lazımdır.

Buğda, arpa, darı, kətan, küncüt, çəltik, pambıq, kələm, soğan, çətənə, yonca və tütün əkirlər.

Burada 8,5 xalvar ərazisi olan 45 bağ var, ildə 3.500 batman meyvə verir, çoxu ərikdir.

Tatarlarda heyvandarlıq: 28 camış, 331 öküz, 274 inək, 255 buzov, 3.885 qoyun və keçi, 260 at və 16 ulaq.

2 boyaqxana, 6-sı işlək 12 dəyirman və 2 bəzixana var.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: Buradakı yerli sakinlərdə 4 binaçı olub ki, onlar çəltik və pambıqdan yarıkarlıq, başqa məhsula görə də hərəsi 3 түмән olmaqla cəmi 12 түмән vergi ödəyirdilər. Lakin əsas əhali şadıllı tayfası idi. Onlar 250 түмән vergi, məhsulun isə 30-dan 7 hissəsini verirdilər, bu da ildə 262 түмән pul, 1.864 taçkir buğda, 438 taçkir arpa və 252 taçkir darı edirdi. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, ödənilməli verginin böyük bir hissəsi gizlədilib, çünki bu kəndin vergisi başqa kəndlərdən müqayisədəilməz dərəcədə çox olmalı idi. Bundan başqa, burada çəltik və pambıq da əkirlər, lakin onlardan vergi verilməyib.

Bu kənddən bir neçə verst yuxarıda, Vedi çayının yerləşdiyi dərənin yaxınlığında suyu həddən artıq turş olan xeyli bulaq var.

Qeyd: nəzarət etmək lazımdır ki, Ulya-Vedi kəndinin sakinləri çəltik əkməsinlər, çünki bu bitki çoxlu su tələb etdiyindən, aşığadakı kəndlər susuz qala bilər və bu da xəzinə itkisinə səbəb ola bilər.¹⁷⁸

Tatarlar:

1.Aslan Sultan Bünyadəli Sultan oğlu 58 y; onun üç arvadı, üç qızı və anası;

onun dörd oğlu: Əbülfət 25 y; onun arvadı və qızı;

Məhərrəm 20 y; Oruc 4 y; Abdal 4 y.

¹⁷⁸ Göründüyü kimi, çar hökumətində dövlətin mənafeyi birinci yerdə dururdu

2.Niftalı Sultan Aslan Sultan oğlu 32 y; onun iki arvadı, iki qızı, xadiməsi; oğlu Piri 7 y.

3.Əhməd Yüzbaşı Mehralı Yüzbaşı oğlu 40 y; onun iki arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Əmirxan 20 y; Əli 12 y; Məhəmməd 12 y.

4.Alaman Həsən oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Nəcəf 20 y; onun arvadı; Abbas 12 y;

qardaşı Hüseyn 40; onun arvadı, iki qızı və oğlu Usub 9 y.

5.Ayvaz Allahverdi oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Qəhrəman 18 y; Hüseyn 12 y; Oruc 9 y.

6.Xudamədət İrza oğlu 20 y; onun arvadı və anası; oğlu İrza 1 y; üç qardaşı var: Cahanbəxş 18 y; Cahangir 16 y; Əhməd 16 y; əmisi oğlu Şirəli İsa oğlu 3 y.

7.Əsəd Abdulla oğlu 45 y; onun iki arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Məhəmməd 15 y; Fətulla 10 y; İsmayıl 8 y.

8.Qasım Bünyadəli Sultan oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Nəzəralı 5 y; qardaşı oğlu Əliqulu Şükrulla oğlu 20 y.

9.Mehdi Abdulla oğlu 30 y; onun arvadı, anası və dörd qızı; iki oğlu var: Abidin 4 y; Abdulla 3 y; qardaşı Novruz 5 y.

10.Xeyrxəbər Fətulla oğlu 40 y; onun arvadı, anası və iki qızı; iki oğlu var: Məhərrəm 12 y; Səməd 8 y.

11.Cəfər Əliməmməd oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Rəhim 10 y.

12.Abbas Zeynal oğlu 25 y; onun arvadı, anası və bacısı; oğlu Məhəmməd 2 y; üç qardaşı var: Əli 20 y; Əzim 15 y; Bağır 10 y.

13.Bağır Şahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; **qardaşı** Məmmədağlı 25 y; onun arvadı və qızı; **qardaşı oğlu** Əlinəzər Nağı oğlu 7 y.

14.Məhəmməd Nəcəf oğlu 45 y; onun arvadı.

15.Rəsul Məmmədrza oğlu 35 y; onun arvadı və qardaşı qızı; iki oğlu var: Məmmədrza 4 y; Əlirza 2 y.

16.Xanmurad Şahkərim oğlu 35 y; onun arvadı və qızı.

17.Davud Qurban oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğlu var: Mirzə 10 y; Qurban 4 y.

18.Əli Bayram oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu İsmayıl 20 y.

19.Yəqinəli Qurbanəli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

dörd oğlu var: Məhərrəm 15 y; onun arvadı; Cahangir 10 y; Süleyman 6 y; Səməd 4 y.

20.Tarverdi Həsən oğlu 40 y; onun arvadı, qızı, anası; qardaşı Abbas 12 y;

əmisi oğlu Əhməd Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və qardaşı qızı.

21.Əhməd Əhməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Ocaqqulu 10 y; Allahqulu 6 y; Süleyman 4 y.

22.Səfər Şahverdi oğlu 40 y; onun arvadı, anası və iki qızı; iki oğlu var: Səfi 6 y; Əzim 3 y;

qardaşı Səfər 30 y; onun arvadı və oğlu Musa 1 y.

23.Əli Mustafa oğlu 60 y; onun arvadı;

qardaşı oğlu İbrahim 20 y; onun arvadı və oğlu İsmayıl 2 y.

24.Yüzbaşı Hüseyn oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Hüseyn 15 y; Mərdanəli 6 y.

25.Yaqub Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və iki bacısı; oğlu Məhəmməd 4 y;

iki qardaşı var: Məmmədrza 20 y; Əhməd 12 y; onun anası;

iki əmisi oğlu: Şirəli Əlirza oğlu 20 y; Məmmədbağır 12 y.

26. Novruz Abdal oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, anası, qardaşı qızı; üç qardaşı var: Avdal 20 y; Bayram 15 y; Zeynalabidin 10 y; əmisi oğlu Kamal Əli oğlu 10 y.

27. Muradxan Həsən oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Oruc 15 y; Şahəli 10 y; Məmmədəli 8 y; Həsən 5 y.

28. Əhməd Nəbi oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Nəbi 12 y; Y Əli 8 y; Vəli 1 y.

29. Baba Kazım oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Mərdanəli 5 y; Məhəmməd 1 y.

30. İsmayıl Şahverdi oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Hüseyn 9 y; Rüstəm 6 y; Əli 3 y.

31. İrza Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; əmisi oğlu Yaqub Həzrətqulu oğlu 10 y.

32. Allahverdi Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abdulla 6 y.

33. Nurməmməd Mehralı oğlu 25 y; onun arvadı və dörd bacısı; iki qardaşı: Xanməmməd 15 y; Allahqulu 10 y.

34. Hacı Məhəmməd Vəli oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məhəmməd 10 y; Ələsgər 1 y.

35. Cəfər Hüseyn oğlu 40 y; onun arvadı və anası; iki oğlu var: İsmayıl 2 y; Mail 1 y;

iki qardaşı: Məhəmməd 16 y;

Müzəffər 25 y; onun arvadı.

36. Gülməmməd Cəfər oğlu 30 y; onun arvadı və anası; qardaşı Pirməmməd 25 y.

37. İmamverdi Şaban oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Şirməmməd 8 y; Heydər 7 y; Oruc 3 y.

38.Qoçəli İsa oğlu 30 y; onun iki arvadı, qızı, anası, bacısı, qardaşı qızı; oğlu İsa 1 y; iki qardaşı: Cahangir 20 y; Xeyirxəbər 7 y; əmisi oğlu Mirzə Rüstəm oğlu 6 y; iki qardaşı oğlu: Məhəmməd İman oğlu 10 y; Baxşəli 8 y.

39.Hüseyn Şaban oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı.

40.Ocaqqulu Təhməz oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Muradhasil 19 y; Mansır 10 y.

41.Abuş Mustafa oğlu 29 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmiş 4 y.

42.Xudaverdi Yaqub oğlu 20 y; onun arvadı; iki qardaşı: Məhərrəm 18 y; Qurban 4 y; *əmisi* İsmayıl İsmayıl oğlu 60 y; onun iki oğlu: Yaqub 3 y; Əhməd 2 y.

43.Mahmud Şərəf oğlu 60 y; onun arvadı; *üç oğlu var*: Muradhasil 30 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Piri 7 y; Məhəmməd 1 y; Nəcəfəli 20 y; onun arvadı və oğlu Məhərrəm 1 y; Qəhrəman 15 y.

44.Hüseyn Nəbi oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Cəfər 20 y; Bayram 7 y.

45.İbrahim Mehralı oğlu 25 y; onun arvadı; iki qardaşı var: İmamverdi 15 y; Xanəli 15 y.

46.Qasım Səfi oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Ələkbər 20 y; Ələsgər 15 y; Səfi 3 y.

47.Məhərrəm Qoca oğlu 25 y; onun arvadı, anası, qızı, iki bacısı; oğlu Alməmməd 1 y.

48.Mustafa Yaqub oğlu 60 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Alməmməd 10 y; Məhəmməd 1 y.

49.Əli Şərəf oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Rüstəm 12 y; Baba 9 y.

50.İbrahim Maqsud oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu İsmayıl 2 y; qardaşı Məmməd həsən 20 y.

51.Əhməd Səfi oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əliqulu 15 y; Cəfərqulu 8 y.

52.Həsən Allahverdi oğlu 30 y; onun iki arvadı, anası və qızı; beş oğlu var: Xudamədət 7 y; Fətulla 5 y; Rüstəm 3 y; Məhəmməd 4 y; Əli 3 y.

53.Hüseyn Xanməmməd oğlu 60 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Məhəmməd 12 y; Əsəd 7 y.

54.Muradxan Əhmədxan oğlu 80 y; onun arvadı; **iki oğlu var:** Kəlbəli 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Abbas 7 y; Cəfər 20 y.

55.Qasıməli Qurbanəli oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Qurbanəli 7 y; Hümbət 5 y; Səfəralı 3 y; Əli 1 y; qardaşı Vəli 20 y.

56.Əli Allahverdi oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı.

57.Xudaverdi Hüseynalı oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Məhəmməd 1 y.

58.Bağır Bayram oğlu 20 y; onun arvadı, anası və bacısı; oğlu Abbas 1 y; iki qardaşı var: Bayram 15 y; Nəbi 7 y.

59.İsmayıl Məhəmməd oğlu 45 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Abbasqulu 10 y; Bayrımqulu 7 y; Məhəmməd 2 y.

60.Novruzəli Vəli oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Rza 10 y; Mirza 7 y; Kəlbirza 4 y.

61.Əli Abbas oğlu 60 y; onun arvadı; **üç oğlu var:** Abbas 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abdulla 3 y; Qasım 15 y; Həsən 8 y.

62.Məhəmməd Yaqub oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Abdulla 4 y; Əsədulla 4 y; **qayınatası** Bünyadəli Şərif oğlu 80 y; onun arvadı.

63.Balı Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məhərrəm 10 y; Məhərrəm 6 y.

64. Ağəli Vəli oğlu 75 y; onun arvadı; **iki oğlu var:** Abdulla 20 y; onun arvadı və oğlu İsmayıl 1 y; Fərzalı 6 y.

65. İsmayıl Allahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Məmmədbağır 40 y; onun arvadı və oğlu Qasım 1 y;

Allahverdi 15 y; Abdulla 5 y.

66. Mirzəli İmaməli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Oruc 1 y; **atası** İmaməli Allahverdi oğlu 90 y.

67. Məhəmməd Hüseyn oğlu 25 y; onun arvadı; **qardaşı** Hümbət 20 y onun arvadı.

68. Xudaverdi Şareverdi oğlu 30 y; onun arvadı, anası, qardaşı qızı; üç oğlu var: Bayram 6 y; Şareverdi 4 y; İmamverdi 1 y; qardaşı Allahverdi 20 y.

69. Həsən Nəcəfəli oğlu 25 y; onun arvadı; qardaşı Hüseyn 20 y.

70. Həsən Məhəmməd oğlu 60 y; onun iki arvadı və üç qızı; dörd oğlu var: Niftəli 15 y; Qəhrəman 8 y; Məhəmməd 7 y; Əli 3 y.

71. Şahverdi Məmmədağlı oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Həsən 3 y.

72. Hüseyn Hüseyn oğlu 1 y onun anası və iki bacısı.

73. Nəcəf Həsən oğlu 25 y; onun arvadı və bacısı;

üç qardaşı var: Allahverdi 20 y; onun arvadı və oğlu Həsən 1 y;

Bayraməli 15 y; Hüseyn 10 y.

74. Əhməd Məmməd oğlu 50 y.

75. Nəbi Haxverdi oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Məmmədağlı 4 y; **iki qardaşı var:** Mustafa 20 y; onun arvadı; Məmmədcəfər 15 y.

76.Məhəmməd İsmayıl oğlu 25 y; onun arvadı, anası, bacısı, qızı; oğlu İsmayıl 1 y.

77.Şirməmməd Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 4 y.

78.Yüzbaşı Mustafa Əhməd Yüzbaşı oğlu 45 y; onun iki arvadı və iki qızı; dörd oğlu var: Azad 15 y; Hüseyin 10 y; Məhəmməd 10 y; Həsən 5 y.

79.Səfər Allahverdi oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Bayraməli 8 y.

80.Nəbi Xudaverdi oğlu 20 y; onun bacısı.

81.Allahverdi bəy Darbaz bəy oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: İsmayıl 10 y; Səfəralı 4 y; Hüseyinalı 1 y.

82.Abbasəli Təhməz oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədkərim 10 y.

83.Xudaverdi Hüseyinalı oğlu 20 y; onun arvadı və qızı; qardaşı Məmmədqasım 12 y.

84.İsmayıl Hüseyin oğlu 20 y; onun anası; iki qardaşı var: Həsən 12 y; Haxverdi 4 y.

85.Niftalı Şahkərəm oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Kərəm 10 y; *qardaşı* Muradxan 25 y; onun arvadı.

86.İsmayıl Nəbi oğlu 25 y; onun arvadı; iki oğlu var: Nəbi 8 y; Vəli 3 y.

87.Abuş Vəli oğlu 20 y; onun arvadı və anası; iki qardaşı var: Əli 16 y; Vəli 8 y.

88.Abbas Mikayıl oğlu 40 y; onun qızı; üç oğlu var: Şahbaz 15 y; Oruc 8 y; Bayraməli 5 y.

89.Məhəmməd İsmayılخان oğlu 30 y; onun arvadı.

90.Cəmil bəy Xəlil bəy oğlu 25 y; onun bacısı; qardaşı Məmmədhüseyn 7 y.

91.İrza Mirzə oğlu 60 y; onun arvadı; **oğlu** Əliqulu 20 y; onun arvadı; nəvəsi Oruc Əhməd oğlu 8 y.

92.Zeynalabdin Mustafa oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Rüstəm 6 y.

93.Rüstəm Yüzbaşı Ağababa Yüzbaşı oğlu 35 y; onun arvadı, üç qızı, anası, bacısı, gəlin, qardaşı qızı; iki oğlu var: Rəhim 8 y; Zaal 5 y; iki qardaşı: İmamverdi 20 y; Xudaverdi 15 y;

əmisi oğlu Xeyirxəbər Rzaqulu oğlu 25 y; onun arvadı və üç oğlu: İrzaqulu 8 y; Mirzəqulu 4 y; Əliqulu 1 y.

94.Molla Əsgər Mirzə oğlu 80 y; onun iki arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Bəşir 10 y; Abbas 6 y; Əbdülmanaf 1 y;

üç qardaşı oğlu: Mirzə Ələkbər oğlu 15 y; Qafar 6 y; Musa 4 y.

95.Sadıq Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası; üç oğlu var: Tanrıqulu 8 y; Nəcəfqulu 6 y; Məhəmməd 2 y; qardaşı oğlu Əhməd Nabat oğlu 10 y.

96.Mehbalı Ağaməmməd oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Qulaməli 15 y; qardaşı Novruzəli 25 y; **atası** Ağaməhəmməd Əli oğlu 90 y.

97.Məhəmməd Bağır oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Fərrux 15 y; Əbdülqasım 2 y.

98.Əli Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Həsən 15 y; Hüseyin 2 y;

qardaşı Məhərrəm 20 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu Səməd 3 y; Səyyad 2 y;

99.Qulu Məmmədcəfər oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğlu var: Oruc 6 y; Məmmədcəfər 3 y.

100.Hüseyn Hacı oğlu 20 y; onun arvadı.

101.Xudamədət Allahverdi oğlu 50 y; onun arvadı və anası;beş oğlu var: Allahverdi 20 y; Mustafa 10 y; Oruc 6 y; Novruz 4 y; Əli 2 y.

102.Məhəmməd Məmmədhüseyn oğlu 25 y; *qardaşı* Sadıq 30y; onun arvadı.

103.Oruc Usub oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Məhəmməd 8 y; Hümbət 3 y; Əhməd 2 y; *qardaşı* Novruz 30 y; onun arvadı.

104.Qasım Əhməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əhməd 5 y.

105.Ağababa Əhməd oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; altı oğlu var: Abbas 30 y; Oruc 10 y; Məhəmməd 20 y; Qurban 8 y; Namaz 6 y; Niyaz 5 y.

106.Məmiş Həsən oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və anası; iki oğlu var: Xudaverdi 13 y; Əbdülrəhman 8 y.

107.Murtuzaqulu Qurbanəli oğlu 40 y; onun arvadı, qızı, anası; üç oğlu var: Məhəmməd 8 y; Əli 6 y; Mustafa 5 y;

qardaşı İmamverdi 20 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Qurbanəli 6 y.

108.İbrahim Fətəli oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı, anası və bacısı; oğlu Qəhrəman 1 y.

109.Novruz Təhməz oğlu 56 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Nəcəf 30 y; onun arvadı; İsmayıl 20 y.

110.Məhəmməd Məmmədrza oğlu 25 y; onun arvadı; iki oğlu var: Abdulla 6 y; Məmmədrza 2 y.

111.Xəlil Allahverdi oğlu 25 y; onun arvadı; qardaşı Məhəmməd 15 y.

112.Məmmədtağı Kərbəlayi Süleyman oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

- 113.Cəfər Abdulla oğlu 15 y; onun anası və bacısı.
- 114.Səməd Molla Səfi oğlu 10 y; onun anası və iki bacısı.
- 115.İbrahim Kərbəlayi Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Mustafa 10 y; əmisi oğlu Hüseyin Abdulla oğlu 15 y.
- 116.Məmmədkərim bəy Xudaverdi bəy oğlu 25 y; onun arvadı və anası; üç oğlu var: Xudaverdi 8 y; Həsənali 6 y; Hüseyinalı 1 y.
- 117.Məmmədalı Qoca oğlu 35 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məhəmməd 7 y; Əhməd 3 y.
- 118.İsmayıl Ələsgər oğlu 10 y; gəlin və iki qardaşı qızı; qardaşı İbrahim 7 y; **əmisi oğlu** Əli Cəfər oğlu 2 y.
- 119.Hadi Hüseyin oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Əlihüseyin 20 y.
- 120.İbrahim Əli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 7 y.
- 121.Şirməmməd Məjlum oğlu 15 y; qardaşı oğlu Məjlum Qasım oğlu 12 y.
- 122.Məmmədveli Ayvaz oğlu 35 y; onun arvadı.
- 123.Hüseyin Oruc oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu İbrahim 2 y.
- 123.Fərzalı Qurbanəli oğlu 25 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Məhəmməd 6 y; Əhməd 3 y;
- qardaşı** Məhəmməd 20 y; onun arvadı.
- 125.Məmmədxan Əhməd oğlu 66 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əsəd 6 y.
- 126.Xışman Abdulla oğlu 35 y; onun arvadı və anası; **iki qardaşı**: Həşim 25 y; onun arvadı, qızı və oğlu Xıdır 2 y; Usub 15 y.

127.Məmmədhüseyn Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Ələsgər 15 y; Məhəmməd 1 y.

128.Bağır Əhməd oğlu 35 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Məmmədalı 8 y; Həsənalı 4 y.

129.Hüseyn Baba oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Baba 4 y.

130.Şirəli bəy Məhəmməd bəy oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Məhəmməd 16 y; Mustafa 10 y; Kərim 6 y.

131.Əhməd Şükür oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Şükruulla 5 y.

Ulya-Vedi kəndində 131 tatar ailəsi, 441 kişi, 358 qadın, cəmi 799 nəfər tatar, 2 yerli və İrandan köçürülmüş 98 erməni ailəsi yaşayır.

№8. DAŞLI kəndi (v.84-86)

Şadılı tayfası.

Bu kənd Ulya-Vedi kəndindən bir qədər yuxarıda, dağlara tərəf yerləşir. Vedi çayından çəkilmiş bir arxla suvarılan 100 xalvar əkinəyararlı torpağı var.

Ayrıca biçənəkləri yoxdur, dərə kənarlarından ot biçirlər.

Buğda, arpa, darı, pambıq və bostan bitkiləri əkirlər.

1 əkin günü yer tutan 1 bağ var, lakin o qədər də məhsul vermir.

Heyvandarlıq: 2 camış, 19 öküz, 4 inək, 3 buzov, 119 qoyun və keçi, 9 at.

2 yararsız dəyirman var.

Mülkün 2 axçası xəzinəyə, 2 axçası Məmmədqulu Sultana, 2 axçası isə Niftalı bəyə məxsusdur.

Vergilər: Burada yaşayan şadılı tayfası məhsulun 30-dan 7 hissəsini vergi kimi ödəyirdi və onların vergiləri Ulya (Böyük) Vedi kəndi ilə bir yerdə göstərilib.

1.Məmmədqulu Sultan Hacıbaba bəy oğlu 27 y; onun iki arvadı, anası, bacısı və üç qardaşı qızı; iki oğlu var: Həsən 1 y; Məmmədalı 1 y.

2.Abbasqulu bəy Hacıbaba bəy oğlu 20 y; qardaşı Qələndər 15 y.

3.Hacıbaba Nəcəfqulu Sultan oğlu 4 y; onun anası və beş bacısı.

4.Cəfərqulu bəy Nəsir bəy oğlu 30 y; onun iki arvadı, qızı və anası; üç oğlu var: Nəsrulla 5 y; Əsədulla 4 y; Əli 3 y.

5.Zeynal Həsən oğlu 50 y; onun arvadı, anası və qızı; üç oğlu var: Məhərrəm 18 y; Rəcəb 3 y; Mirzə 2 y; qardaşı Bağır 30 y.

6.Oruc Vəli oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası, gəlin; oğlu Əmirxan 2 y.

7.Abbas Murad oğlu 20 y; onun arvadı və qızı; atası Murad Aban oğlu 60 y; onun arvadı.

8.Fətulla Yaqub oğlu 30 y; onun arvadı.

9.Bayram Allahverdi oğlu 60 y; onun iki qızı; qardaşı oğlu Allahverdi Əmrah oğlu 8 y.

10.İbrahim Molla Hadı oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; *işçisi* Baba 30 y.

11.İbrahim Həsənalı oğlu 40 y; onun iki arvadı və iki qızı; dörd oğlu var: Həsən 10 y; Abbas 3 y; Hüseyin 2 y; Hüssün 1 y.

12.Məhəmməd Nəzər oğlu 40 y; üç oğlu var: Abbas 12 y; Ramazan 6 y; Hümbət 2 y.

13.Məhəmməd Hüseyin oğlu 20 y; onun anası.

14.Allahverdi Əsgər oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

15.Əhməd Məmməd oğlu 40 y; onun arvadı; üç oğlu var: Məhəmməd 20 y; Həsənalı 6 y; Məmmədalı 4 y.

16.Şakər Haxverdi oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Cəfər 25 y; Abdulla 10 y; *nəvəsi* Həsən Cəbrayıl oğlu 1 y.

Daşlı kəndində 16 tatar ailəsi, 43 kişi, 41 qadın, cəmi 84 adam yaşayır.

№9. GORAVAN kəndi (v.87-88)

Şadlı tayfası.

Bu kənd Ulya-Vedi kəndindən sağda yerləşir, torpağı çoxdur. Amma su onun yalnız 200 xalvarına çatır. Vedi çayından çəkilmiş bir arx var.

Xüsusi biçənəyi yoxdur. Arx kənarlarından ot biçirlər.

Buğda, arpa, darı, pambıq və başqa şeylər əkilər.

Heyvandarlıq: 8 camış, 21 öküz, 16 inək, 16 buzov, 267 qoyun və keçi, 10 at və 3 ulaq.

Kənddə xəzinəyə məxsus 2 yararsız dəyirman var.

Aslan Sultanın, Abbasəli bəyin, Məmmədqulu bəyin və qaçıb getmiş Həsən Sultan Sədərəklinin hərəsinin 1,5 axça mülkü var.

2 yararsız dəyirman kimi, qaçıb getmiş Həsən Sultanın mülkü də xəzinəyə məxsusdur.

Bu kənddə əvvəl də şadlılar yaşayıb və vergiləri öz icmaları ilə birlikdə ödəyiblər.

1.Kəndxuda Xəlil Mahmud oğlu 60 y; onun iki arvadı, iki qızı; üç oğlu var: Hüseyin 7 y; Həsən 4 y; Bayram 2 y.

2.Kərbəlayi Cənnəhməd Şıxkərəm oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Xudaverdi 15 y; Tarverdi 12 y; Haxverdi 8 y; ***əmisə oğlu*** Allahverdi Zeynalabdin oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Zeynalabdin 3 y.

3.Abbasəli Məmiş oğlu 30 y; onun arvadı və anası; iki oğlu var: Rüstəm 4 y; Məmmədəli 2 y; əmisə oğlu Zeynalabdin Cəfər oğlu 15 y.

4.Şahəli Cahən oğlu 80 y; onun arvadı; ***üç oğlu var:*** Süleyman 25 y; onun arvadı; Əli 15 y; Məhməd 8 y.

5.İrza Fərhad oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əsədulla 1 y; qardaşı oğlu Hüseyin Məhməd oğlu 7 y.

6.Əhməd Oruc oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhməd 3 y.

7.Ramazan Allahverdi oğlu 25 y; onun arvadı; oğlu Allahverdi 1 y; iki qardaşı: Novruz 7 y; Nəbi 4 y.

8.Məmmədrza Mirzə oğlu 30 y; onun arvadı və anası; **qardaşı** Şahverdi 25 y; onun arvadı və oğlu Mirzə 1 y.

9.Mustafa Həsən oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; dörd oğlu var: Qəhrəman 15 y; Ələsgər 12 y; Ələkbər 10 y; Baxşəli 8 y.

Goravan kəndində 9 tatar ailəsi, 35 kişi, 24 qadın, cəmi 59 adam yaşayır.

№10. YENGİCƏ kəndi (v.89-90)

Bu kənd Ulya-Vedi kəndindən qərbdə, Gərnibasar mahalına tərəf və Böyük Poçt Yolundan bir qədər yuxarıda yerləşir. Torpaqları həddən artıq çox olsa da, su yalnız 40 xalvarı suvarmağa çatır.

Ayrıca biçənəyi yoxdur.

Buğda, arpa, darı, pambıq və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 1 camış, 11 öküz, 8 inək, 4 buzov, 150 qoyun və keçi, 10 at və 1 ulaq.

Bu mülk poruçik Aslan Sultan Şadlinski ilə onun 3 qardaşına bərabər şəkildə məxsusdur.

Vergilər: Sərdarın vaxtında məhsulun 30-dan 10 payını vergi verirdilər: 3 pay mülkədara, 1 pay Sərdara, 6 pay xəzinəyə. Xəzinə payının nə üçün Ulya Vedi ilə qarışdırılmasının səbəbi məlum deyil.

1.Xudaverdi Yüzbaşı Nurməmməd Yüzbaşı oğlu 40 y; onun iki arvadı. anası və üç qızı; oğlu Nurməmməd 6 y; **qardaşı** Cümşüd 50 y; onun arvadı; oğlu İmamqulu 10 y.

2.Nəcəfahı Hüseyinxan oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Almədət 30 y; onun arvadı və qızı; Əlizaman 18 y.

3.Kərbəlayi Zaman Cümşüd oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; **beş oğlu var:** Zeynalabdin 25 y; onun arvadı və iki oğlu:

İsmayıl 4 y; Məmmədağa 1 y; Ələkbər 20 y; İbrahim 15 y; Ələsgər 10 y; Süleyman 6 y.

4.Hətəm Əli oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Cəfər 15 y; Qasım 6 y.

Yengicə kəndində 4 tatar ailəsi, 18 kişi, 19 qadın, cəmi 37 adam yaşayır.

№11. AVŞAR kəndi (v.91-93)

Bu kənd Vədi çayının sol sahilində yerləşir. Torpağı çox olsa da, 1 arxla çəkilən su yalnız 100 xalvarın suvarılmasına çatır.

Müxtəlif yerlərdə biçənəkləri var.

Buğda. arpa. darı, pambıq və noxud əkilir.

Hərəsi 1 əkin günü ərazi tutan 2 bağ var, meyvəsinin çoxu ərik və tutdur, ildə 100 batman meyvə verir. Bağın yarından çoxu isə əllə əkilmiş söyüd ağaclarıdır.

Heyvandarlıq: 7 camış, 35 öküz, 31 inək, 31 buzov, 270 qoyun və keçi, 5 at və 3 ulaq.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: boş qalmış Reyhanlı kəndi ilə burada 4 binaçı vardı və bəhrəkarlıq əsasında ildə 40 tümən pul, məhsulla isə 919 taçkir buğda, 1.275 taçkir arpa, 337 taçkir darı, 3 xalvar 22 batman pambıq, 220 batman noxud ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Etibar Kərim oğlu 35 y; onun iki arvadı və anası;

üç qardaşı: Ələkbər 25 y; onun arvadı və oğlu Kərim 3 y; Vəli 20 y; Novruz 15 y;

2.Həzrətqulu İbrahim oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İbrahim 8 y; İsmayıl 2 y; **qardaşı** Ələsgər 16 y; onun arvadı və oğlu Ələkbər 1 y.

3.Məmmədrza Ocaqulu oğlu 45 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Məmmədhənifə 15 y; İsmayıl 1 y.

4.Həsən İsa oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Abdulla 15 y.

5.Qasım Mustafa oğlu 45 y; onun arvadı, anası və dörd qızı; oğlu Əli 10 y;

qardaşı Hüseyn 20 y; onun arvadı və qızı.

6.Əli Kərbəlayi Kazım oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Abbas 6 y; Kazım 2 y.

7.Abul Əsgər oğlu 40 y; onun iki qızı.

8.Yəqinəli Qurbanəli oğlu 60 y; onun arvadı; üç oğlu var: Qasım 10 y; Məhəmməd 7 y; Məmmədhənifə 4 y.

9.Mehdi Abul oğlu 45 y; onun arvadı; dörd oğlu var: Allahverdi 12 y; Məhərrəm 10 y; İsmayıl 8 y; Oruc 6 y.

10.Əli Bayramqulu oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Qurban 10 y; Qulu 8 y.

11.İrza Mürsəl oğlu 5 y; onun anası və iki bacısı.

12.Haxverdi Kərbəlayi Nurməmməd oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Mustafa 2 y; iki qardaşı var: İmamverdi 15 y; Rəcəb 10 y.

13.Mustafa İsa oğlu 60 y; onun arvadı; iki oğlu var: Niftalı 20 y; İsa 15 y.

Afşar kəndində 13 tatar ailəsi, 42 kişi, 38 qadın, cəmi 80 adam yaşayır.

№12.SƏDƏRƏK kəndi (v.94-121)

Bu böyük kənd İrəvandan Naxçıvana gedən yolun üstündə yerləşir və Vedibasar mahalının Şərur mahalına tərəf ən şərqdə yerləşən kəndidir. 900 xalvara yaxın torpağı var, suvarma üçün

Çapan Arx çayının suyundan istifadə edirlər. Bundan başqa ayrı bulaqlar da var və onlar bataqlıq yarıdan Qarasu çayını əmələ gətirirlər. Suvarma üçün 600 xalvara su çatır.

Araz sahillərində geniş əraziləri tutan biçənlər var.

Burada 5 xalvar sahəni tutan 22 bağ var və 1.500 batman meyvə verir. Onun çoxu ərik və tutdur. Çoxlu söyüd ağacları da var.

Heyvandarlıq: 24 camış, 389 öküz, 394 inək, 361 buzov, 3.648 qoyun və keçi, 215 at və 52 ulaq.

4 işlək dəyirman var. Qaçıb getmiş Məhəmməd Sultandan və Həsən Sultandan qalan həmin dəyirmanlar və kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər. Sərdarın vaxtında burada hərəsi ildə 5 tümən verən 50 binaçı olub. Onlar bəhrəkarlıq əsasında ildə 250 tümən pul, 1.709 taçkir buğda, 1.005 taçkir arpa, 500 taçkir darı, 18 batman tütün, 6 xalvar pambıq, 19 batman gənəgərçək və 150 batman noxud ödəyirdilər.

Qeyd. Burada İrəvandan Naxçıvana gedən yolda 3-cü poçt stansiyası yerləşir, Noraşənə qədər isə ... verstdir.¹⁷⁹

Buğda, arpa, darı, tütün, pambıq və noxud əkirlər.

1.Sultan Hacı Əli bəy oğlu 25 y; onun arvadı, anası və bacısı; üç qardaşı var: Mirzalı 18 y; Nəcəfali 15 y; Kəlbəli 9 y.

2.Kəndxuda Kərbəlayi Şahbaz Ayvaz oğlu 70 y; onun arvadı;

dörd oğlu var: Sadıq 40 y; onun arvadı. iki qızı və oğlu Abdulla 5 y;

Alı 36 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Həsən 10 y; Kazım 8 y; Məmmədrəhim 6 y;

Vəli 30 y; onun arvadı və oğlu Cəfər 1 y;

Məhəmməd 25 y.

¹⁷⁹ Rəqəm yazılmayıb.

3.Kəndxuda Kərbəlayi Həsən Qəhrəman oğlu 60 y; iki oğlu var: Xudaverdi 20 y; Mehdi 15 y;

kürəkəni Ağa Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu İsmayıl 7 y.

4.Kərbəlayi Nəbi Həsən oğlu 60 y; onun arvadı; **dörd oğlu var:** Həsən 35 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Məhəmməd 9 y; Abdulla 5 y; Məmmədrəsul 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu İsmayıl 6 y; Hüseyin 25 y; onun arvadı və qızı; Alı 20 y.

5.Hüseyin Mehbali oğlu 35 y; onun iki arvadı, anası, iki qızı; oğlu Süleyman 7 y;

iki qardaşı: Əbülhəsən 25 y; onun arvadı və qızı; Alı 9 y.

6.Mustafa Davud oğlu 70 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Səfər 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Nağı 20 y;

Həsən 35 y; onun arvadı, qızı və oğlu İsmayıl 6 y;

Hüseyin 30 y.

7.Mehdi Məhəmməd oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Abbas 20 y; Məhəmməd 9 y;

qardaşı Hüseyinalı 35 y; onun arvadı; **kordur; əmisi** Pırbudaq Nəsim oğlu 50 y.

8.Sadiq Yaqub oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu İsmayıl 2 y.

9.Məmmədhənifə Nəsir oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası; oğlu Əhəd 6 y; **qardaşı** Bayraməli 30 y; onun arvadı.

10.Həsən İsxan oğlu 55 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Məmmədalı 25 y; Hüseyinalı 25 y; Həsənalı 18 y; Bayraməli 14 y.

11.Məhəmməd Abbas oğlu 33 y; onun arvadı; iki oğlu var: Vəli 4 y; Abbas 2 y.

12.Mehdi Zaman oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı və anası; iki oğlu var: Kazım 6 y; Ələsgər 4 y;

qardaşı İsmayıl 30 y; onun arvadı və oğlu Rzaxan 1 y.

13.Həsənخان Salehخان oğlu 36 y; onun arvadı, iki qızı, anası və kor bacısı.

14.Ağaməhəmməd Kərbəlayi Ağa oğlu 40 y; onun qızı, anası, iki bacısı; iki oğlu var: Məhəmməd 18 y (**kor**); Məmmədsadiq 12 y; üç qardaşı var: Həsən 30 y; Alı 22 y; Vəli 20 y.

15.Almədət Qədim oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Ələsgər 6 y; iki qardaşı var: Alı 25 y; Vəli 20 y.

16.Məmmədqulu Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və anası; **qardaşı** Məmmədəli 30 y; onun arvadı.

17.Nəbi Nəsir oğlu 30 y; onun arvadı və anası; iki qardaşı var: Alı 25 y; Məmmədrəsul 12 y.

18.Alməmməd Vəli oğlu 50 y; onun arvadı və dörd qızı; oğlu Vəli 15 y;

qardaşı Müseyibخان 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Qədim 10 y; Məmmədrəhim 5 y.

19.Mustafa Səfər oğlu 60 y; onun arvadı və dörd qızı; iki oğlu var: Mahmud 20 y; Tağı 15 y;

iki qardaşı: Səfər 50 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Abbas 10 y; Məmmədəli 6 y;

Qədim 25 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Həsən 1 y.

20.Səfər Məhəmməd oğlu 60 y;

iki oğlu var: Qədim 30 y; onun arvadı; Hüseyin 25 y; onun arvadı.

21.Feyzulla Kərim oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Ələkbər 12 y.

22.Qasım Nəcəf oğlu 60 y; onun arvadı;

dörd oğlu var: Hüseyin 35 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Bağır 7 y; Nəcəf 25 y; Zeynalabdin 15 y; Məhəmməd 12 y.

23.Xəlil Molla Məhəmməd oğlu 70 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Ələsgər 41 y; onun üç arvadı, qızı və iki oğlu: Əli 13 y; Həsən 4 y;

Ələkbər 30 y; onun arvadı və oğlu İsmayıl 3 y;

Qasım 25 y.

24.Həsənəli Baba oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Yaqubqulu 40 y; onun arvadı və oğlu Məhəmməd 4 y;

Baba 30 y; onun arvadı.

25.Cəfər Qurbanqulu oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Seyidqulu 7 y.

26.İmamqulu Kərim oğlu 35 y; onun iki arvadı və anası.

27.Yəqinəli Məmmədali oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədali 6 y;

qardaşı Baba 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu: Zeynalabdin 5 y; Abdulla 3 y.

28.Məmmədali Qəhrəman oğlu 55 y; onun arvadı; dörd oğlu var: Abbas 16 y; Ələkbər 10 y; Ələsgər 5 y; Alı 3 y.

29.Bayramqulu Becan oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Bayram 20 y; Qasım 15 y; Məhəmməd 8 y.

30.Ağaməmməd Əhməd oğlu 32 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 2 y.

31.Kəlbi Alı oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; oğlu Hüseyn 5 y.

32.Cəfər İbrahim oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Sadıq 5 y.

33.İrza Kazım oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Əli 8 y; Cəfər 1 y;

qardaşı Zamanxan 20 y; onun arvadı.

34.Allahverdi Talıb oğlu 40 y; onun arvadı; dörd oğlu var: Kərim 10 y; Ələsgər 8 y; Ələkbər 4 y; Məhəmməd 1 y.

35.Məhəmməd Mustafa oğlu 30 y (**dəyirman ustası**); onun arvadı, anası və iki qızı; iki oğlu var: Zeynalabdin 5 y; Kəhyaxan 1 y;

iki qardaşı: Qasım 20 y; onun arvadı və anası; Məmmədhüseyn 15 y.

36.Allahverdi Əbdüləzim oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Ələsgər 6 y.

37.Hüseyn Alı oğlu 30 y; onun nənəsi.

38.Həsən İmamverdi oğlu 40 y; onun iki arvadı və iki qızı; oğlu Hüseyn 8 y; iki qardaşı: Əhməd 15 y; Hətəm 15 y.

39.Cəfər Bədəl oğlu 50 y; onun arvadı və qız nəvəsi;

iki oğlu var: Tanrıqulu 25 y; onun arvadı; Rəsul 16 y.

40.Məmmədcəfər Vəli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Abdulla 7 y.

41.Məhəmməd Mirzəqulu oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; oğlu Cəfər 20 y.

42.Cəfəralı Ağahüseyn oğlu 46 y; onun arvadı. iki qızı və anası; oğlu Abbas 15 y.

43.Əhməd Nağı oğlu 25 y (**bərbər**); onun arvadı; oğlu Cəfər 1 y; qardaşı Sadiq 10 y.

44.İbrahim Məmmədhüseyn oğlu 20 y; onun arvadı; qardaşı Ələsgər 10 y;

əmisi Alı Sultanhüseyn oğlu 50 y; onun arvadı.

45.Məhərrəm Səfəralı oğlu 35 y; onun arvadı. qızı və bacısı; oğlu Ələsgər 1 y.

46.Nadixan İmamverdi oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və anası.

47.Həsən Pirbudaq oğlu 90 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Kərim 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu Hüseyn 6 y;
Süleyman 35 y; onun arvadı;
İbrahim 25 y.

48.Məhəmməd Bəxtiyar oğlu 40 y; onun arvadı və qızı;
oğlu Hüseyn 4 y.

49.Məhəmməd Abbas oğlu 60 y; onun arvadı; dörd oğlu
var: İbrahim 30 y; Cəfər 20 y; Ələkbər 15 y; Ələsgər 7 y.

50.Həsən Alməmməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Alməmməd 30 y; onun arvadı və qızı; iki
oğlu: Cəfər 6 y; Alı 1 y;

Vəliməmməd 25 y.

51.Qurban Tanrıverdi oğlu70 y (**dəyirman ustası**); onun
arvadı və qızı; iki oğlu var: Qədim 30 y; İsmayıl 20 y.

52.Qasım Qərib oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu
var: Həsən 18 y; Hüseyn 7 y; Alı 5 y; Məhəmməd 3 y.

53.İrzalı Səfi oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; dörd oğlu
var: Ramazan 25 y; MəmmədHəsən 23 y; Alı 7 y; Qasım 2 y.

54.Qədim Yusifxan oğlu 25 y; onun arvadı; iki qardaşı:
Mustafa 18 y; Hüseynalı 15 y.

55.Təhməz Şahnavaz oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu
Şirəli 10 y;

iki qardaşı: Qurban 30 y; onun arvadı və qızı; Qurbanəli
28 y; onun arvadı və iki oğlu: Alı 12 y; Vəli 7 y.

56.Kazım Vəli oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: MəmmədVəli 25 y; onun arvadı;

Alı 22 y; Hüseyn 18 y.

Cəfər Qurban oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı;

qardaşı Sadıq 30 y; onun arvadı.

58.Kəlbəli Əli oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədhəsən 8 y; iki qardaşı: Qurbanəli 25 y; Hüseyin 23 y.

59.Zeynalabdin Ali oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu Məmmədalı 15 y; Qasım 8 y.

60.Kərbəlayi Şahgəldi Mehralı oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Hüseyin 20 y; Ali 8 y.

61.İbrahim Murtuzaqulu Yüzbaşı oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; dörd oğlu var: Murtuzaqulu 16 y; Məhəmməd 12 y; Zeynalabdin 5 y; Hüseyin 1 y;

iki qardaşı: Bayramqulu 49 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Abbas 7 y; Abdulla 4 y;

Məmmədhüseyn 25 y; onun arvadı və qızı.

62.Məmmədalı Əhməd oğlu 38 y; onun arvadı; oğlu İsmayıl 3 y;

qardaşı Fərzalı 25 y; onun arvadı.

63.Həzrətqulu Niyazqulu oğlu 25 y; onun bacısı; iki qardaşı: İmamqulu 20 y; Məmmədqulu 18 y.

64.Səlim Məmmədveli oğlu 15 y; onun anası; qardaşı Kərim 13 y.

65.Yusif Həsənخان oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Qasım 13 y; Zeynalabdin 7 y.

66.Vəli Allahverdi oğlu 40 y; onun arvadı; qardaşı Ali 30 y.

67.Qasım Ayvaz oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: İrza 15 y; Hüseyin 10 y; Hüseyinalı 7 y.

68.Məhəmməd Heydər oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Nəsrulla 5 y; Cəfər 2 y.

69.Salman Tahar oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı, anası; oğlu Əli 7 y; qardaşı Süleyman 25 y.

70.Zeynalabdin Həsən oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ələsgər 14 y.

71.Məmmədnesir Qazıxan oğlu 40 y; onun arvadı, anası, qızı; **qardaşı** Məhərrəm 30 y; onun arvadı və qızı.

72.Zeynalabdin Rəcəb oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Bayram 12 y.

73.Məmmədqulu İsmayıl oğlu 50 y; onun arvadı və anası; oğlu Ramazan 30 y; **qardaşı** Tağı 40 y; onun arvadı və oğlu İsmayıl 16 y.

74.Oruc Mehralı oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Abbas 3 y.

75.Usub Musa oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Ələkbər 15 y; Ələsgər 12 y; Həsən 8 y;

qardaşı Məmmədağa 30 y; onun arvadı.

76.Alı Süleyman oğlu 60 y;

dörd oğlu var: Fərzalı 40 y; onun arvadı və üç oğlu: Zeynalabdin 9 y; Həsən 5 y; Hüseyin 2 y;

Nağdəli 30 y; onun arvadı;

Məhərrəm 20 y; Məmmədalı 15 y.

77.Mirzə Alı oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

dörd oğlu var: İbrahim 35 y; onun arvadı;

İsmayıl 25 y; onun arvadı və qızı;

Həsən 20 y; Hüseyin 15 y.

78.Cəfərqulu Qulu oğlu 60 y; onun arvadı və anası;

üç oğlu var: Məmmədalı 35 y; onun arvadı, üç qızı və oğlu Həsən 15 y;

Hüseyin 14 y; Qasım 5 y.

79.Ələkbər Kərim oğlu 55 y; onun arvadı; oğlu Rüstəm 7 y.

80.Məmməd həsən Zaman oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Zaman 25 y; Hüseyn 18 y.

81.Şahverdi Mövlamverdi oğlu 20 y; onun anası və bacısı.

82.Baba Əhməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; qardaşı Mustafa 20 y.

83.Əlirza Mehralı oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu İsmayıl 16 y.

84.İsmayıl Əli oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, bacısı; qardaşı Nabatalı 20 y.

85.Qasım Sadıq oğlu 25 y; onun anası və bacısı; iki qardaşı var: Rəsul 15 y; Kərim 10 y.

86.İbrahim Mürsəl oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Məhəmməd 3 y.

87.Rəhim İbrahim oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: İbrahim 20 y; Məhəmməd 15 y; İsmayıl 8 y.

88.Əliyar Ağahüseyn oğlu 52 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Hüseyn 30 y; onun arvadı və qızı;

Şəfi 20 y; onun arvadı; Hüseyn 10 y.

89.Məhəmməd Mehralı oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Mehralı 30 y; Məmmədrza 20 y; Novruzəli 15 y.

90.Hacı Bəyməmməd oğlu 30 y; onun anası və bacısı; qardaşı Sadıq 5 y.

91.Qoca Qulu oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Məhəmməd 15 y; Alı 14 y; Ələsgər 7 y; Ələkbər 5 y.

92.Cəfəralı Pənah oğlu 25 y; onun anası; qardaşı Hacı 20 y.

93.Məmməd həsən Kərbəlayi Məhəmməd oğlu 20 y; onun anası və bacısı; qardaşı Məmməd hüseyn 18 y.

94.Bağır Musa oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Hüseyn 8 y;

üç qardaşı: Ələsgər 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Sadıq 3 y;

Bayram 35 y; onun arvadı, qızı və oğlu Həsən 10 y;

Yusif 30 y; onun arvadı və oğlu İsmayıl 5 y.

95.Rəhim İrzaxan oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Cəfər 10 y; Sadıq 7 y; Məhəmməd 1 y. qardaşı Alqulu 20 y.

96.Bayram Kərbəlayi Alı oğlu 45 y; onun arvadı və qızı;

dörd oğlu var: Zeynalabdin 20 y; onun arvadı;

Kərim 8 y; Qədim 6 y; Hüseyin 5 y;

qardaşı Məmmədqulu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Alı 5 y.

97.Qərib Kərbəlayi Məhərrəm oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Mustafa 15 y; Tağı 13 y; Abul 9 y;Cəfər 7 y.

98.Məhəmməd Kərbəlayi Məhərrəm oğlu 47 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Məmmədali 14 y; Rəsul 8 y.

99.Nadir Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı, anası və bacısı; qardaşı Heydər 14 y.

100.Məmmədkərim Yadigar oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Xudakərim 10 y; Həsən 5 y; Hüseyin 3 y;

qardaşı Əbdülkərim 30 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu İbrahim 3 y.

101.Kərbəlayi Nəsir Qəhrəman oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Yaqub 30 y; onun arvadı və qızı;

Ağaverdi 25 y; onun arvadı.

102.Həsən Sadıq oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası; qardaşı Hüseyin 23 y.

103.İsaxan Alı oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Vəli 25 y.

104.Əhməd Zamanxan oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Ələsgər 25 y; Zaman 20 y; Hüseyin 15 y.

105.Zeynal Talib oğlu 35 y; onun iki arvadı və qızı.

106.Məmmədnəsir Məhərrəm oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Qasım 10 y; qardaşı Alı 25 y.

107.Mehralı Mehralı oğlu 65 y; onun arvadı; iki oğlu var: İmamverdi 15 y; Məmmədbağır 4 y.

108.Qulaməli Kərbəlayi Məmmədəli oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Məmmədrəsul 13 y; Qasım 2 y.

109.Hüseyin İmamqulu oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Baba 8 y; Alı 4 y;

üç qardaşı var: Səid 15 y; onun arvadı, anası və qızı; Ələsgər 16 y; Məhəmməd 6 y.

110.Yaqub Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı, anası və qızı; iki oğlu var: Hüseyin 4 y; Həsən 3 y; qardaşı Məmmədyusif 15 y.

111.Abbas Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı, anası və qızı; iki oğlu var: Ələsgər 5 y; Ələkbər 3 y;

iki qardaşı var: Burcalı 25 y; onun arvadı; iki oğlu: Əli 5 y; Əbdülsəməd 2 y; Namaz 20 y.

112.Yusif Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı; oğlu Sadıq 1 y; iki qardaşı var: İsmayıl 15 y; Bayram 12 y.

113.Mustafa Molla İbrahim oğlu 30 y; onun arvadı. anası və bacısı; oğlu Abdulla 4 y;

iki qardaşı var: Məhəmməd 27 y; onun arvadı;

Axund Molla Hüseyin 25 y.

114.Hüseyin Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı; üç oğlu var: Məmmədcəfər 25 y; Mustafa 18 y; Abdulla 12 y.

115.İbrahim Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Ələsgər 10 y; Həsən 3 y.

116.Əli Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Hüseyn 6 y; Vəli 4 y.

117.Salman Tapdıq oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Alı 25 y.

118.Bədirxan Musa oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı.

119.İbrahim Ələkbər oğlu 22 y; onun bacısı; qardaşı Nurməmməd 18 y.

120.Hüseyn Musa oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı.

121.İsmayıl Həsənalı oğlu 25 y (*dəyirman ustası*); onun arvadı; oğlu Alı 1 y.

122.Əhmədali Həsənalı oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Allahverdi 20 y.

123.Məhəmməd Pirməhəmməd oğlu 18 y; onun anası və iki bacısı.

124.Əli İsmayıl oğlu 60 y (*dülgər*); onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məhəmməd 20 y; Allahverdi 18 y.

125.Niyaz İmamverdi oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məmməd həsən 10 y; Məmmədcəfər 7 y.

126.Abbas Baba oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məhəmməd 5 y.

127.Tağı Əli oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Abdin 15 y; Cəfər 12 y; Həsən 5 y.

128.Məmmədali Mömünəli oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Alqulu 12 y.

129.Süleyman Məhərrəm oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Sadıq 6 y.

130.Ələsgər Novruz oğlu 35 y; onun arvadı.

131.Əmrah Durmuş oğlu 40 y (*dulusçu*); onun arvadı, iki qızı. anası; oğlu Şahbaz 15 y.

132.Əli Rzaqulu oğlu 20 y; onun anası və bacısı; qardaşı Məmmədali 15 y.

133.Hüseynxan Kəlbirza oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Cəfər 20 y; İrza 15 y.

134.Məmmədyar Mirzə oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

135.*Atası məlum olmayan Həşim* 15 y; onun anası; qardaşı Məmmədali 10 y.

Əhalisi tatar olan Sədərək kəndində 135 ailə, 469 kişi, 409 qadın, cəmi 878 tatar yaşayır.

№13.ASNI kəndi (v.122-123)

Bu kənd Dəvəli və Sədərək kəndlərinin arasındakı gözəl mənzərəli bir dərədə yerləşir. Burada həmin kəndlə eyni adlı bir çay axır və Vədi düzənliyində itib gedir. Kənddən yuxarıda, sət çayanın lap zirvəsində bulaq var. Dərənin aşağı hissəsində 6 xalvaya yaxın suvarılan torpağı var, lakin dağlarda dəmyə əkinləri çoxdur.

Dərələrdə xeyli biçənəklər var.

Buğda, arpa, darı, tütün və başqa şeylər əkilir.

Heyvandarlıq: 26 öküz, 20 inək, 14 buzov, 150 qoyun və keçi, 3 at.

Asnı çayının üzərində 8 yararsız dəyirman var.

Bu kənd indi qaçıb getmiş Həsən Sultana tiyul kimi verilmişdi.

Həsən Sultandan sonra qalmış it damı dövlətə məxsusdur.

Kənddə 5 bağdan başqa sakinlərin cəviz və tut ağacları da var.

1.Kəndxuda Əli Əli oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Məmmədخان 2 y.

2.Köçəri İman oğlu 25 y; onun arvadı, qızı, anası.

3.İsmayıl İbrahim oğlu 45 y; onun arvadı və qızı.

4.Qədim Musa oğlu 37 y; onun arvadı və qızı; oğlu Zeynalabdin 2 y.

5.Ramazan İsgəndər oğlu 70 y; onun arvadı; **oğlu** İsgəndər 30 y; onun arvadı və qızı.

6.Həsən Cəbrayıl oğlu 35 y; onun arvadı və qızı.

7.Məmmədcəfər Xəlil oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu İbrahimxəlil 3 y.

8.Məmmədəli İbrahim oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ələkbər 7 y.

9.Məmmədəli Cəbrayıl oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Cəbrayıl 18 y; Mikayıl 5 y.

10.Seyid Xıdır Seyid Əhməd oğlu 65 y; **oğlu** Seyid Qəmbər 35 y; onun arvadı, qızı və oğlu Seyid Qasım 4 y.

11.Xudaverdi Eliyas oğlu 60 y.

Asnı kəndində 11 tatar ailəsi, 20 kişi, 21 qadın, cəmi 41 adam yaşayır.

№14. KƏRKİ kəndi (v.124)

Bu kənd Qədili dərəsindən aşağıda, daşlıq və istifadəsiz dağların arasında yerləşir. Torpağı çoxdur, lakin Kərki kəndinin yaxınlığında suvarılan 10 xalvar əkin yeri var.

Dərələrdə və bulaq yaxınlıklarında kifayət qədər biçənəkləri var.

Buğda, arpa və darı əkiirlər.

Heyvandarlıq: 6 öküz, 8 inək, 7 buzov, 70 qoyun və keçi, 3 at.

1 yararlı dəyirman var.

1.Kəndxuda Kərbəlayi Nurəli Salman oğlu 50 y; onun arvadı; üç oğlu: Zeynalabdin 6 y; Ramazan 3 y; Məmmədbağır 1 y.

2.Əli Salman oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Süleyman 20 y; Nəzərəli 10 y; Məhəmməd 1 y.

3.Atakişi Əliməmməd oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Qasım 10 y; Ələsgər 7 y.

Kərki kəndində 3 tatar ailəsi, 11 kişi, 6 qadın, cəmi 17 adam yaşayır.

№15. QƏDİLİ kəndi (v.125-127)

Bu kənd hərəsi 3 axça olmaqla qaçıb getmiş Məhəmməd Sultana və Hacı Sultana məxsus olub.

Vergiləri Sədərək kəndi ilə bir yerdə veriblər.

Bu kənd eyni adlı dərənin ətrafındakı dağlardan birinin üstündə yerləşir. Dağlardakı dəmyə torpağı 100 xalvara yaxındır, suvarılan torpağı isə 25 xalvardır. Qaraxaç çayının suyundan istifadə edirlər. Burada hava soyuqdur.

Biçənəkləri kifayət qədər, hətta lazım olandan da çoxdur.

Yazlıq buğda və arpa, darı, tütün və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 4 camış, 31 öküz, 36 inək, 31 buzov, 144 qoyun və keçi, 4 at və 1 ulaq.

5 yararlı dəyirman var.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər Sədərək kəndi ilə bir yerdə göstərib.

1.Məmmədqədim Yüzbaşı Şərəf Yüzbaşı oğlu 70 y; onun arvadı; ***yeddi oğlu var:*** Məhəmməd Yüzbaşı 35 y; onun arvadı və qızı; Mustafa 30 y; onun arvadı; İrza 27 y; Ələsgər 10 y; Zeynalabdin 7 y; Ələkbər 3 y; Həsən 1 y.

2.Baba Muxtar oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Zeynalabdin 2 y; qardaşı Məmmədhəsən 25 y.

3.Sadıx İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı və anası; qardaşı Mirzalı 20 y.

4.Əlinağı Əli oğlu 60 y; **iki oğlu var:** Xəlil 30 y; onun arvadı və qızı; Məmmədcəfər 25 y; onun arvadı.

5.Qasım Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı.

6.Əhməd Mehralı oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Hüseyin 15 y.

7.Hüseyin Kərbəlayi Məhərrəm oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

8.Oruc Məmmədrza oğlu 25 y.

9.Mövlamverdi Əsgər oğlu 20 y; onun arvadı və anası.

10.Musarza Mehralı oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

11.Cəfər Sadıx oğlu 18 y; onun anası.

Qədili kəndində 11 tatar ailəsi, 24 kişi, 21 qadın, cəmi 45 adam yaşayır.

№16. QARAXAÇ kəndi (v.128-131)

Bu kənd boşalıb yararsız hala gəlmişdi, bu yaxınlarda Bağır bəy¹⁸⁰ tərəfindən bərpa edilib. Qədili dərəsində yerləşir, 200 xalvar dəmyə torpağı var. Qaraxaç çayının suyundan istifadə edirlər.

Dağlarda və dərələrdə xeyli biçənəklər var.

Buğda, arpa, darı, tütün və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 34 öküz, 42 inək, 40 buzov, 620 qoyun və keçi, 34 at.

Mülk xəzinəyə məxsusdur. **Vergilər** Qədili kəndi ilə bir yerdə göstərilmişdir.

1.**Bağır bəy**¹⁸¹ **Namazəli xan oğlu 28 y;** onun arvadı, anası, iki qızı, bir qulluqçusu; **iki qardaşı oğlu:** Cəfərxan bəy Əbdüləzim bəy oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və üç oğlu:

¹⁸⁰ Bu şəxs Bağır xandır.

¹⁸¹ Bu şəxs Bağır xandır. Ya ona xan titulu 1831-ci ildən sonra verilib, ya da qeydiyyatçı katib səhvən onu “Bağır bəy” kimi yazıb. Eyni fikir birinci abzasdakı Bağır bəyə də aiddir.

Əbdüləziz 18 y; Fətulla 14 y; Əbdülrəhim bəy 8 y; qardaşı Ələkbər 25 y; *əmisə* Məhəmməd bəy 48 y; onun arvadı, üç qızı və üç oğlu: İsmayıl 12 y; Əli 9 y; Ələsgər 1 y; **6 nökrəri var:**¹⁸² Ələskər Sərdar bəy oğlu 26 y; **onun qardaşı** Ələkbər bəy 30 y; Məhəmməd bəy Mirzəhüseyn oğlu 22 y; onun arvadı və qızı; Yusifəli Qənimət oğlu 30 y; Abbas Sultan Məhəmməd bəy oğlu 40 y; Məmmədəli bəy Səfəralı bəy oğlu 28 y; onun qardaşı oğlu Nəsrulla bəy İbrahimxəlil bəy oğlu 18 y; **onun iki nökrəri:** Allahverdi 20 y; Cabbar 20 y.

2.Qurban bəy Vəli oğlu 60 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məmmədrza 10 y; Mütəllib 7 y.

3.Şirməmməd Həsən Yüzbaşı oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; dörd oğlu var: Həsən 20 y; Hüseyn 10 y; Əli 7 y; Qasım 4 y.

4.Allahverdi Həsən Yüzbaşı oğlu 30 y; onun iki arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Abbas 12 y; Əziz 6 y.

5.Abdulla Həsən Yüzbaşı oğlu 25 y; onun arvadı, iki qızı və anası.

6.İmamverdi Həsən Yüzbaşı oğlu 30 y; onun arvadı və dörd qızı; oğlu Məhəmməd 4 y.

7.Abdulla Allahyar oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Qulaməli 8 y; Cabbar 5 y.

8.Mövlamqulu Tağı oğlu 26 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Əli 10 y; Əlimirzə 8 y; Cəfər 4 y.

9.Əliqulu Dilavər oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Fərəc 12 y; Əsəd 8 y; Abış 4 y.

10.Ələsgər Nağı oğlu 30 y; onun arvadı; **adı yazılmayan bir oğlu** 8 y.

¹⁸² Bəy titulu olan bu şəxslərin Bağır xanın nökrələri kimi göstərilməsi anlaşılmazlıq doğurur.

11. Hüseyn Hübət oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; dörd oğlu var: Hübət 15 y; Vəli 12 y; Əli 5 y; İsmayıl 3 y.

12. Məhəmməd Abdulla oğlu 20 y; onun anası.

Qarağac kəndində 12 tatar ailəsi, 52 kişi. 42 qadın, cəmi 94 adam yaşayır.

№17. CAMIŞBASAN kəndi (v.132-133)

Qaraçorlu tayfası.

Bu kənd Cığın çayının sol tərəfində və onun əmələ gətirdiyi dərədə yerləşir. 35 xalvərə yaxın torpağı var və həmin çayın suyu ilə suvarılır. 5 xalvar ayrıca biçənəyi var.

Buğda, arpa, darı və tütün əkirlər.

Heyvandarlıq: 29 öküz, 44 inək, 32 buzov, 537 qoyun və keçi, 10 at.

2 yararsız dəyirman var, kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: bu kənd Sərdarın vaxtında boş və yararsız olub.

Bu kəndin sakinləri yay vaxtı Göyçə mahalının Ağrıca vadisinə yaylağa çıxırlar.

1. Kəndxuda Şahgəldi Baba oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Allahverdi 20 y; Əmiraslan 18 y; Baba 9 y; Abbas 7 y; Həsənalı 5 y.

2. Ayvaz İman oğlu 41 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İsmayıl 3 y; Şahbaz 2 y.

3. Əliyaz İman oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məhəmməd 3 y.

4. Hüseynqulu İman oğlu 39 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: İsgəndər 8 y; Alməmməd 2 y.

5. Kərim Fərhad oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası və bacısı; iki qardaşı var: Cəfərxan 15 y; Kərimxan 12 y.

6.Şahverdi Şahgəldi oğlu 28 y; onun arvadı və iki qızı.

7.Əli Nəbi oğlu 53 y; onun arvadı, iki qızı və anası; üç oğlu var: Vəli 10 y; Məhəmməd 6 y; Nəbi 4 y.

8.Zeynal İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı; iki qardaşı var: Yusif 20 y; Çıraq 8 y.

9.Sübhənverdi Novruz oğlu 10 y; onun anası və bacısı.

Camışbasan kəndində 9 tatar ailəsi, 26 kişi, 25 qadın, cəmi 51 adam yaşayır.

№18.CIĞIN kəndi (v.134-140)

Cırmanis çayının Cığın çayına qarışdığı yerdən bir qədər yuxarıda yerləşir. Bu iki çay isə 20 verst aşağıda Vedi çayına tökülür. Qarabağlar kəndinin qənşərində, dağlarda 25 verstə yaxın suvarılan əkin sahəsi var.

8 xalvar biçənəyi var.

Buğda, arpa, darı, kətan və tütün əkirlər.

Qaraqoyunlularda heyvandarlıq: 11 camış, 117 öküz, 166 inək, 166 buzov, 2.131 qoyun və keçi, 64 at, 8 ulaq.

Qarapapaqlarda heyvandarlıq: 36 öküz, 53 inək, 40 buzov, 323 qouin və keçi, 9 at və 2 ulaq.

2 yayrarsız bəzixana var, kənd xəzinəyə məxsusdur.

Sərdarın vaxtında burada milli kürdləri yaşayıb, pul vergisini öz icmaları ilə, məhsulun isə 30-dan 7-sini veriblər ki, bu da 293 taçkir buğda, 153 taçkir arpa edirdi.

1.Mövləmverdi Kazım oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Allahverdi 20 y.

2.İbrahimxəlil Köçəri oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Kərim 6 y.

3.Hüseyn Allahverdi oğlu 30 y; onun arvadı; qardaşı Abbas 20 y.

4.Kəndxuda Alı Yüzbaşı Əyyub oğlu 44 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Mürsəl 10 y.

5.Məhəmməd Nəbi oğlu 40 y; onun iki arvadı və iki qızı; üç oğlu var: İbrahim 10 y; Alı 7 y; Canı 5 y.

6.Molla Abdulla İbrahim oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Məhəmməd 20 y; Qurban 15 y; Vəli 10 y;

7.Sadiq Yəhya oğlu 90 y; onun arvadı və oğlu Nəsib 25 y.

8.Yəhya Sadiq oğlu 38 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Gülməmməd 2 y.

9.İsmayıl Yusif oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; **iki oğlu var:** İbdulla 25 y; onun arvadı və oğlu Yusif 1 y; Nəsib 12 y.

10.İsa Əyyub oğlu 28 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Hüseyn 6 y.

11.Vəli Musa oğlu 34 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məhəmməd 8 y; Tato 3 y.

12.Allahyar Cəfər oğlu 36 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 6 y.

13.Abdulla Musa oğlu 50 y; onun arvadı; **iki oğlu var:** Mustafa 20 y; onun arvadı; Allahverdi 10 y.

14.Tarverdi Cəfər oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Oruc 4 y.

15.Mustafa Əyyub oğlu 32 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Bağır 10 y; Vəli 6 y.

16.Abdulla Alı oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Alı 14 y; Ramazan 12 y.

17.Adıgözəl Vəli oğlu 20 y; onun arvadı və anası.

18.Yusifəli Alı oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; **iki oğlu var:**Əyyub 25 y; onun arvadı; Qasım 10 y.

19.Əli Qasım oğlu 50 y; onun arvadı; **oğlu** Qasım 25 y; onun arvadı və qızı.

20.Məhəmməd Kərim oğlu 60 y; onun arvadı; **üç oğlu var**: Qoca 25 y; onun arvadı; Şahgəldi 15 y; Cəzbəli 12 y.

21.Mustafa Məhəmməd oğlu 41 y; onun arvadı. iki qızı və anası; qardaşı Namaz 24 y.

22.Nəbi Şəmi oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Vəli 15 y.

23.Daşdəmir Məmmədali oğlu 30 y; onun arvadı.

24.Rəhim Cəfər oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Baba 5 y.

25.Namaz Məmmədali oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

26.Mustafa Səyyad oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məhəmməd 15 y.

27.Allahverən Tarverdi oğlu 32 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 5 y.

28.Süleyman Musa oğlu 32 y; onun arvadı və anası. oğlu Oruc 1 y.

29.Haxverdi Musa oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu İsmayıl 7 y.

30.Məhəmməd Əli oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Əli 9 y; İsmayıl 8 y.

31.Mirzə Allahverdi Mövlamverdi oğlu 26 y; onun anası və iki bacısı; qardaşı Xudadat 7 y.

32.Zeynal Mahmud oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Rəhim 20 y; onun arvadı.

33.Həsən Mahmud oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Qaqı 15 y; Tağı 8 y; Nəbi 3 y.

34.Hüseyn Mahmud oğlu 61 y; onun arvadı və dörd qızı; üç oğlu var: Məhəmməd 12 y; Mürsəl 5 y; Mustafa 2 y.

35.Kazım Mahmud oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Alı 8 y; Vəli 1 y.

36.Hüseyn Allahverdi oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki qardaşı: Həsən 20 y; Abbas 15 y.

37.Ramazan Rəhim oğlu 70 y; onun anası; oğlu Oruc 8 y.

Cığın kəndində 37 tatar ailəsi, 87 kişi, 91 qadın, cəmi 178 adam yaşayır.

№19. CİRMANİS kəndi (v.141-144)

Kolanı tayfası.

Bu kənd eyni adlı dərədə, ən yüksəkdə yerləşir.Dağ yüksəkliklərində 35 xalvara yaxın torpağı var. Eyni adlı çayın suyundan istifadə edirlər. 15 xalvar biçənəyi var.

Buğda, arpa, darı, kətan və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 22 öküz, 92 inək, 69 buzov, 500 qoyun və keçi, 25 at.

2 işlək və 7 yararsız dəyirman, 1 yararsız bəzixana var.

1.Məhəmməd bəy Əmirxan bəy oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və anası; üç oğlu var: Ağa 14 y; Səfəralı 9 y; Həsənali 6 y; qardaşı Ramazan 28 y.

2.Allahverdi Sədir oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; ***iki oğlu var:*** Mamo 28 y; onun arvadı; Rəhim 20 y.

3.Piri Abbas oğlu 66 y; onun arvadı və qızı; oğlu Dərvişəli 6 y.

4.Məhərrəm Zahirqulu oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Almədət 2 y.

5.Əbülhəsən Mirzəxan oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Hüseyn 5 y.

6.Məmmədşərif Sədir oğlu 54 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Şahsuvar 7 y; Baba 5 y; Qaraçı 3 y.

7.Yusif Cəbi oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Vəli 6 y; Alı 4 y.

8.Tanrıqulu Mürşüd oğlu 33 y; onun arvadı və qızı; iki qardaşı var: Musa 25 y; Qurbanəli 20 y.

9.Məmmədhəsən Mirzəxan oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Nəsib 4 y.

10.Qasım Mirzəxan oğlu 25 y; onun arvadı.

11.Tarverdi Ağakışi oğlu 20 y; onun arvadı və anası; qardaşı Alməmməd 14 y.

12.Qasiməli Allahverdi oğlu 41 y; onun arvadı; iki oğlu var: Haxverdi 10 y; Xudaverdi 3 y.

13.Doluxan Hüseyn oğlu 56 y; onun arvadı.

14.Hüseyn Məmmədbağır oğlu 20 y; onun arvadı və bacısı.

15.Mövsüm Allahverdi oğlu 30 y; onun arvadı; qardaşı Xudaverdi 18 y.

16.Hüseynxan Alı oğlu 92 y; onun arvadı və qızı; oğlu Bayraməli 20 y.

17.İbrahim Səbzi oğlu 41 y; onun arvadı.

18.Hüseyn Xangəldi oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Xudamədət 10 y; Xangəldi 6 y; Məhəmməd 9 y.

19.Vəli Alı oğlu 63 y; onun arvadı və qızı; oğlu Qəhrəman 20 y; **qardaşı** Xəlil 25 y; onun arvadı.

20.Şirin Məmmədbağır oğlu 28 y; onun arvadı; oğlu Şahbaz 1 y.

21.Şəkər Kəlbəli oğlu 29 y; onun arvadı; qardaşı Novruzəli 18 y.

22.Hüseyn Sədir oğlu 42 y; onun arvadı.

23.Kələməli Əkbər oğlu 18 y; onun anası; dörd oğlu var: Əzim 15 y; Ələkbər 12 y; Mustafa 8 y; Məmmədrza 3 y.

24.Rəşid Kərçi Kəhya oğlu 35 y; onun arvadı və anası; iki oğlu var: Aslan 5 y; Səidqulu 3 y; iki qardaşı var: Mənsim 28 y; Novruz 10 y.

Cırmanis kəndində 24 ailə, 61 kişi, 44 qadın, cəmi 105 adam yaşayır.

№20. KÜSÜSÜZ kəndi (v.145-151)

Qaraçorlu tayfası

Bu kənd Cığın kəndindən aşağıdakı bir dərədə yerləşir. Dağlarda və başqa yerlərdə 20 xalvar torpağı var. Həsənsu çayının suyundan istifadə edirlər.

3 xalvar biçənəyi var.

Buğda, arpa, darı, kətan və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 5 camış, 160 öküz, 273 inək, 199 buzov, 2.402 qoyun və keçi, 162 at.

Xəzinəyə məxsus olan bu kənddə 2 yararlı dəyirman var. Sərdarın vaxtında bu kənd boş olub.

1.Kəndxuda Şahbaz Abbas oğlu 50 y; onun arvadı; ***oğlu*** Hüseyinalı 18 y; onun arvadı.

2.Həsənalı Şahbaz oğlu 20 y; onun arvadı; oğlu Mehralı 2 y.

3.Razo Allahqulu oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Süleyman 10 y; İsmayıl 8 y.

4.Abbas Şahbaz oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Allahyar 5 y; Məmmədyar 3 y.

5.Yolçu Alı oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: İsmayıl 15 y; Əli 8 y; Namaz 3 y.

6.Şahhüseyn Alı oğlu 30 y; onun arvadı; dörd oğlu var: Alı 7 y; Vəli 5 y; Nəbi 2 y; Baba 1 y.

7.Alı Abdulla oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Vəli 20 y; Abdulla 15 y; Şahverdi 10 y; Məmmədalı 8 y.

8.Budaq Hüseyin oğlu 25 y; onun arvadı, anası və qızı.

9.Məhəmməd Alı oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədhəsən 3 y; qardaşı Alməmməd 10 y.

10.İmamverdi Kamal oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Şahhüseyn 20 y; Məhərrəm 15 y. Məmmədhüseyn 10 y.

11.Həsən Bayram oğlu 40 y; onun arvadı və beş qızı; oğlu Şahhüseyn 5 y;

12.Hüseyn Bayram oğlu 38; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Novruz 7 y; Əhməd 5 y.

13.Hüseyn Alı oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Mərdan 12 y; Qurban 8 y; Məhərrəm 5 y.

14.Məmməd Bayram oğlu 32 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məmmədhüseyn 4 y; Bayram 2 y.

15.Mirzə Mustafa oğlu 25 y; onun arvadı və anası; oğlu Nəcəfali 2 y.

16.İbrahim Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

17.Qasım Ədna oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

dörd oğlu var: Oruc 25 y; onun arvadı;

Babiş 20 y; Namaz 18 y; Fətali 8 y.

18.Daşdəmir Ədna oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu İbrahim 5 y.

19.Vəli İman oğlu 30 y; onun arvadı; üç oğlu var: İman 10 y; Süleyman 8 y; Teymuraz 5 y.

20.Pənahəli Nəbi 25 y; onun arvadı.

21.Həsənalı Yolçu oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədali 2 y.

22.Şahəli Alı oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu İsmayıl 2 y.

23.Mustafa Nəbi oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; **iki oğlu var:** Əhməd 25 y; onun arvadı; Əliməmməd 20 y.

24.İman Nəbi oğlu 70 y; onun arvadı; **üç oğlu var:** Məmmədbağır 25 y; onun arvadı; Məmmədali 12 y; Kazım 10 y.

25.Şərəf Şahbaz oğlu 70 y; onun arvadı; iki oğlu var: Allahverən 10 y; Allahyar 8 y.

26.Fətəli İsmayıl oğlu 55 y; onun arvadı və qızı; **üç oğlu var:** Allahverdi 25 y; onun arvadı; Şahverdi 15 y; Həsən 10 y.

27.Məhəmməd Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Xudaqulu 5 y.

28.Hüseyn Kamal oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; **üç oğlu var:** Kamal 30 y; onun arvadı; Əlləz 20 y; onun arvadı və qızı; Abbas 15 y.

29.Rüstəm Hüseyn oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Hüseyn 2 y.

30.Adilxan Muradxan oğlu 25 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Məhəmməd 5 y.

31.İmamverdi İmamverdi oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; **altı oğlu var:** Hüseyn 28 y; onun arvadı; Əmiraslan 25 y; onun arvadı və iki oğlu: Hüseynqulu 4 y; Həsən 5 y; Aslan 20 y; onun arvadı və oğlu Xudaqulu 1 y; Abbas 10 y; Şərif 8 y; Kazım 4 y.

32.Ayvaz İmamverdi oğlu 55 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Şahbaz 15 y; Məhəmməd 10 y; Alməmməd 8 y.

33.Yolçu Camal oğlu 30 y; onun arvadı və dörd qızı.

34.Oruc Məmmədali oğlu 15 y; onun anası və bacısı; qardaşı Məmiş 10 y.

35.Əhməd Allahverdi oğlu 40 y; onun arvadı və dörd qızı; iki oğlu var: İsmayıl 4 y; Həsən 3 y.

36.Teymuraz Ayvaz oğlu 20 y; onun arvadı.

37.Hüseyn İmamverdi oğlu 25 y; onun arvadı.

38.Əmiraslan Hüseyn oğlu 20 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Həsənalı 8 y; Həsən 7 y.

39.Novruz Məmmədali oğlu 22 y; onun arvadı və iki qızı.

Küsüsüz kəndində 39 qaraçorlu ailəsi, 113 kişi, 108 qadın, cəmi 221 adam yaşayır.

№21. ƏRMİK kəndi (v.152-153)

Qarapapaqlar

Bu kənd Camışbasan kəndindən 10 verst cənubda, bu kəndin yaxınlığında Cıgın-Cırmanis çayına tökülən Daşbulaq çayının yaxınlığında yerləşir. 15 xalvar suvarılan, 10 xalvar dəmyə torpağı var.

Biçənəkləri 15 xalvardır.

Buğda, arpa, darı və kətan əkirlər.

Heyvandarlıq: 1 camış, 13 öküz, 61 inək, 45 buzov, 720 qoyun və keçi, 20 at və 2 ulaq.

2 yararsız dəyirman var. Kənd xəzinəyə məxsusdur.

1.Kəndxuda Kərbəlayi Məhərrəm Hökməli oğlu 75 y; onun arvadı; ***üç oğlu var:*** Həsən 30 y; onun arvadı və oğlu Sadıq 4 y; Məhəmməd 25 y; Məmilı 18 y.

2.Əli Murad oğlu 41 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Ramazan 10 y; Xəlil 8 y; Həsən 4 y.

3.Novruz Tağı oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Şahmurad 20 y.

4.Babiş Eynal oğlu 25 y; onun arvadı, anası. bacısı; qardaşı Qasım 20 y.

5.Həsən Kamal oğlu 69 y; onun arvadı; oğlu Həzrətqulu 10 y.

6.Süleyman Həsən oğlu 25 y; onun arvadı.

7.Abdulla Təhməz oğlu 4 y; onun anası və bacısı.

8.Rəsul Allahverdi oğlu 35 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Məmmədbağır 15 y.

9.Həsən Təhməz oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Aqo 5 y.

Ərmik kəndində 9 tatar ailəsi, 23 kişi, 21 qadın, cəmi 44 adam yaşayır.

VEDİBASAR MAHALININ ƏHALİSİ

Tatarlar:1.828 kişi, 1.621 qadın, cəmi 3.449 nəfər (574 ailə).

Yerli ermənilər: 9 kişi, 6 qadın, cəmi 15 nəfər (2 ailə).

İrandan köçürülən ermənilər: 555 kişi, 514 qadın, cəmi 1.069 nəfər (200 ailə).

Bütün əhali: 2.392 kişi, 2.141 qadın, cəmi 4.533 nəfər (775 ailə).

Erməni Vilayəti üzrə İdarənin müşaviri, kollejski assasör İvan Şopen.

Kollegiya qeydiyyatçısı İvan Novikov.

VEDİBASAR MAHALININ BOŞ KƏNDLƏRİ (v.155-157)

1.REYHANLI KƏNDİ. Torpağı çoxdur, Vedibasar çayının suyundan istifadə edilir. Bu Kənd Avşar kəndinə məxsusdur. Dövlət mülkiyyətindədir.

2.ŞİRAZLI KƏNDİ. Torpağı çoxdur, Vedi çayının suyundan istifadə edirlər. Bu mülk bərabər şəkildə Ağa Mirzə bəylə Sərtib xana məxsusdur.

3.QARALAR KƏNDİ. Ulya-Vedi kəndinin yaxınlığında, Böyük yoldan sağda yerləşir. Burada da torpaq çoxdur, Vedi çayının suyundan istifadə edirlər. Burada mayor Əhməd xanın 3 axça, Yüzbaşı Mustafa Şadlinuinskinin də 3 axça mülkü var.

4.SARAY KƏNDİ. Reyhanlının yaxınlığında, Şirazlıdan aşağıda yerləşir. Torpağı çoxdur, Vedi çayının suyundan istifadə olunur. Lakin su kifayət etmir. Araz qırağında biçənəyi var. Xəzinəyə məxsus olan bu kənd su çatışmazlığına görə boş qalır.

5.ÇATQIRAN KƏNDİ. Torpağı çoxdur, Vedi çayının suyundan istifadə olunur. Xəzinəyə məxsusdur.

6.SUFLA QARABAĞLAR, 7.ULYA QARABAĞLAR KƏNDLƏRİ. Bu kəndlər yay vaxtı Ulya-Vedi kəndinin sakinləri tərəfindən tutulur. Bu kəndlər Cıgın və Cırmanis çaylarının Vedi çayına töküldüyü yerdə yerləşir. 4 dərə arasında əkinəyararlı 100 xalvara yaxın suvarılan torpağı, dağların ətrafında isə xeyli dəmyə torpaqları var və biçənək və örüş yerləri kimi istifadə edilir. 3 dəyirman, 1 bəzixana var. Burada buğda, arpa, pambıq, bostan bitkiləri və başqa şeylər əkirlər. Sərdar bu mülkü Məhəmməd bəyin əlindən almışdı, amma əvəzində ona müəyyən qədər taxıl vermiş.

8.TALASOVAN KƏNDİ. Ulya-Vedi və Qarabağlar kəndlərinin arasında, bir qədər solda yerləşir. Torpağı çoxdur, Vedi çayının suyundan istifadə edirlər.

9.ŞAHABLI KƏNDİ. Qədili dərəsində, Qaraxaç çayının üstündə yerləşir. 100 xalvar dəmyə, 30 xalvar suvarılan torpağı var. Xəzinəyə məxsusdur. Məhsulun vergi kimi 30-dan 7 hissəsini ödəyirdilər ki, bu da ildə 500 taqkir buğda edirdi.

10.ZİNCİRLİ KƏNDİ. Qədili dərəsində, Qaraxaç çayının kənarında yerləşir. 100 xalvara yaxın dəmyə torpağı var. Kənd və 1 yararsız bəzixana dövlətə məxsusdur. Sakinlər yarıkar kimi 1.000 taqkir buğda ödəyirdilər.

11.PÜNÜT KƏNDİ. Cırmanisdən yuxarıda yerləşir, burada bulaq və 5 xalvar suvarılan torpaq var. Dəmyə torpaqları çoxdur. Kənd də, buradakı 1 yararsız bəzixana da dövlətə məxsusdur.

12.ŞORSU KƏNDİ. 3 verst aralıda yerləşən Ulya–Vedi kəndində qeydiyyatı alınan bir neçə ailə burada məskunlaşıb. “Şor su” duzlu su deməkdir və bu adda bulaq da var. 15 xalvar torpağı olan bu kənd deyilənə görə, hərəsi 3 axça olmaqla Qoçəliyə və Xudamədətə məxsusdur.

13.DAŞNOV KƏNDİ. Bu kənd Cığından bir qədər aşağıda yerləşir. 15 xalvar suvarılan əkin yeri var və onu Cığın kəndinin sakinləri əkib-becərir. Cığın–Cırmanis çayının suyundan istifadə edilir. Kənd xəzinəyə məxsusdur.

14.HƏSƏNQALA KƏNDİ. Cığından yuxarıda, dağın ən təpəsində yerləşir. Arxaşan çayının suyundan istifadə edirlər. Torpağı çoxdur. Xəzinəyə məxsusdur.

15.QIŞVERAN KƏNDİ. Sədərəkdən yuxarıda, Çopan Arxın yaxınlığında yerləşir. 200 xalvar dəmyə, 50 xalvar suvarılan torpağı var, biçənəkləri çoxdur. 1 yararsız dəyirman var, kənd xəzinəyə məxsusdur.

16.ÇANAXÇI KƏNDİ. Sədərəkdən yuxarıda, Çopan Arx çayının üstündə yerləşir. 200 xalvar dəmyə, 50 xalvar suvarılan torpağı var. 1 yayrarsız dəyirman və 1 yararsız bəzixana var. Kənd xəzinəyə məxsusdur, burada ermənilər yaşayır.

17.QAŞXA KƏNDİ də oradadır.

18.CƏFƏRLİ KƏNDİ. Orada yerləşir, bulaq suyundan istifadə edirlər. Burada köçəri dəmirçili tayfasına mənsub sakinlər yaşayır.

19.ORTUN KƏNDİ də buradadır.

20.VƏLİDONAN KƏNDİ. Həmin yerdədir, bulaq suyundan istifadə edirlər.

21.KÖŞƏKLİ KƏNDİ. Araz çayının sağ sahilində, Sırboğanın yaxınlığında, Qarasu bataqlığındadır. Bəzi mülahizələrə görə, Sərdar onun yeganə sahibi olub.

22.ABBASABAD KƏNDİ. Arazın sağ sahilində, Sırboğanın yaxınlığında, qamışla örtülmüş bataqlıq yerdədir. Əkinə-yararlı torpağı azdır. Sahibləri qaçandan sonra bu mülk xəzinəyə qalıb. Böyük Qarasu çayının suyundan istifadə edirlər.

23.ƏLİQIZLI KƏNDİ də həmin yerdədir.

24.MURADABAD KƏNDİ və **25.ƏLİABAD KƏNDİ** də həmin yerdə yerləşir, 100 xalvardan artıq torpağı var, mülk xəzinəyə məxsusdur. Sərdarın vaxtında burada köçəri tayfalar olan *milli* və *qaraçorlular* yaşamışdır.

26.ƏLİQIRAQ KƏNDİ. Orada yerləşir, xəzinəyə məxsus mülkdür.

27.GÜNLÜK KƏNDİ. Torpaqları çoxdur, bulaq suyundan istifadə edirlər. Dəmirçili tayfası tərəfindən tutulub.

28.BAĞÇACIQ KƏNDİ. Cığın kəndi ilə üzbəüz yerləşir, 15 xalvara yaxın suvarılan torpağı, 10 xalvar biçənəyi var, ayrıca bulağın suyundan istifadə edirlər. 1 yararsız dəyirman var.

29.HƏMİD (?) KƏNDİ. Cığınla üzbəüz, çayın sol sahilində yerləşir. 5 xalvara yaxın suvarılan, 15 xalvara yaxın dəmyə torpağı var, biçənəkləri çoxdur. Cığına tökülən ayrıca bir çayın suyundan istifadə olunur. Cırmanıs dərəsində 2 yararsız dəyirman var, torpaq xəzinəyə məxsusdur.

30.QIZILVERƏN KƏNDİ. Cərmanisdən soldadır, 10 xalvar suvarılan, 10 xalvar dəmyə torpağı var, biçənəkləri çoxdur. Xüsusi bulağın suyundan istifadə olunur. 2 yararsız dəyirman və 1 bəzixana var.

31.ZİMMİ KƏNDİ. Küsüsüz kəndinin yaxınlığında yerləşir. Həsənsu çayının kənarında 5 xalvar suvarılan əkin yeri, 1 xalvar biçənəyi var. Xəzinəyə məxsusdur.

32.MUSACIQ, 33.AND, 34.QAZANÇI, 35.XOSROV KƏNDLƏRİ. Bu 4 kənd Ulya-Qarabağlar kəndindən başlayan dərədə yerləşir. Əvvəlki 3 kəndin 10 xalvar dəmyə torpağı və 1 xalvar biçənəyi, Xosrov kəndinin isə 10 xalvar dəmyə, 5 xalvar suvarılan torpağı, 2 xalvar biçənəyi var.

36.HAXIS KƏNDİ. Bu kənd Arışkadan yuxarıda yerləşir, öz bulağı var, 260 xalvar dəmyə, 100 xalvar suvarılan torpağı var. Mülk xəzinəyə məxsusdur.

Erməni Vilayəti üzrə İdarənin müşaviri, kollejski assasör
İvan Şopen.

Kollegiya qeydiyyatçısı İvan Novikov.

**İRƏVAN QƏZASI ŞƏRUR NAHIYƏSİ KƏNDLƏRİNİN
KAMERAL SİYAHISI. 1842-ci il.**

İkinci hissə.

VEDİBASAR MAHALI

№1. XORVİRAB kəndi (v.451-457).

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Şiə məzhəbinə mənsubdurlar.

Yayda [yaylaqlara]kəçür, qışı isə evdə keçirirlər.

Məhsulun 30-dan 4 hissəsini mülkədar mayor Əhməd xaa, 3 hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər.

Torpaqları kifayət qədərdir, amma su azdır.

Xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Şəhərə qədər məsafə 42, nahiyə iclasçısına qədər 72 verstdir.

Suvarılan torpaqları yoxdur, biçənəkləri kifayət qədərdir, mal-qaranın xəstələnməsinə və su çatışmazlığından taxılın məhsuldar olmamasına görə yoxsul yaayırlar.

Əgər su çəkilsə, kifayət qədər torpaqları var.

Tikintidə istifadə etdikləri meşə materiallarını Türkiyədən, odun kimi istifadə etdiklərini isə Dərələyəz mahalından gətirirlər.

1.Kəndxuda Qasım Hüseyn oğlu 40 y; iki oğlu var: Tanrıverdi 8 y; Allahverdi 4 y.

2.Gənci Hüseyn oğlu 65 y; üç oğlu var: Zeynalabdin 30 y; Məmmədbağır 10 y; Ələsgər 5 y.

3.Mehdi Hüseyn oğlu 30 y; oğlu Əlimərdan 10 y.

4.Qərib Bayram oğlu 15 y; iki qardaş var: Qoca 8 y; İmamqulu 5 y.

5.Rəhim Şahəli oğlu 30 y; oğlu Məsim 1 y; qardaşı Kərim 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

6.Əli Zeynal oğlu 60 y; iki oğlu var: Qasım 22 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Paşa 15 y.

7.Yolçu Salman oğlu 60 y; iki oğlu var: Budaq 20 y; Salman 15 y; oğulluğu Məhərrəm Zülfüqar oğlu 24 y.

8.İmamverdi Salman oğlu 50 y; üç oğlu var: Allahverdi 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Tanrıverdi 12 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Haxverdi 8 y; qardaşı Hüseyin 30 y.

9.Qasım Fərəməz oğlu 50 y; iki oğlu var: Rəhim 30 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Qurban 10 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

10.Abbasəli Nəbi oğlu 50 y; oğlu Nəbi 25 y; *iki qardaş var*: Əli 40 y; onun oğlu Nəcəfali 5 y; Ələsgər 35 y.

11.Məhəmməd Məşədi Bayram oğlu 20 y; iki qardaşı var: Məmmədhənifə 15 y; Əlisgəndər 8 y.

12.Sadiq Gənci oğlu 70 y; iki oğlu var: Qədim 30 y; onun oğlu Mürsəl 6 y; Müslüm 25 y.

13.Abdulla Kəlbəli oğlu 30 y; oğlu Şirəli 5 y; qardaş Muradəli 25 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

14.Əliməmməd Əli oğlu 40 y; oğlu Vəli 12 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

15.Oruc İrzaqulu oğlu 60 y; iki oğlu var: Hüseyin 30 y; Həsən 20 y.

16.Məhəmməd İrzaqulu oğlu 65 y (*kor*); üç oğlu var: Vəli 25 y; Səfər 23 y; onun oğlu Bayraməli 7 y; Abbas 5 y.

17.Xəlil Yolçu oğlu 70 y; üç oğlu var: Abbasəli 15 y; Qurbanəli 10 y; Məhəmməd 7 y.

18.Qasım Qəmbər oğlu 50 y; dörd oğlu var: Allahverdi 30 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Şərif 15 y; Hüseyinalı 13 y; Əli 10 y.

19.Əsgərəli Musa oğlu 50 y; iki oğlu var: Qurbanəli 12 y; Abbasəli 9 y.

20. Novruzəli İmaməli oğlu 48 y; oğlu Həsən 10 y; iki qardaşı oğlu var: Məhəmməd Qaraca oğlu 15 y; Məhərrəm 9 y.

21. Hacı Fətəli ahnadir oğlu 66 y; iki oğlu var: İbrahim 28 y; onun oğlu Əli lulu 7 y; Nadirqulu 10 y.

22. İsmayıl Hacı Fətəli oğlu 50 y; iki oğlu var: Qurbanəli 20 y; İsgəndər 18 y.

23. Zeynalabdin Cəfər oğlu 40 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); qardaşı Bağır 18 y.

24. Əsəd Əlinağı oğlu 40 y; oğlu Oruc 5 y.

25. Məmmədrza Rza oğlu 45 y; oğlu Mehdiqulu 12 y.

26. Məmmədhəsən Qurban oğlu 45 y; iki oğlu var: Əli 17 y; Mənsur 15 y; qardaşı Qasım 30 y; onun oğlu Ələskər 10 y.

27. Hüseyin Qurban oğlu 50 y; oğlu Ələkbər 14 y.

28. Məmmədhüseyin Qurban oğlu 42 y; oğlu Ağəli 7 y.

29. Oruc Qurban oğlu 30 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); oğlu Məhəmməd 4 y.

30. Novruzəli Əli oğlu 25 y; qardaşı Bayraməli 10 y.

31. Adıgözəl Abdulla oğlu 50 y; oğlu Allahverən 20 y.

32. Həsən Nəsib oğlu 50 y; oğlu Baxşəli 20 y.

33. Hüseyin Nəsib oğlu 70 y.

34. Yaqub Kərbəlayı Dövlət oğlu 30 y; oğlu Qədiməli 5 y.

35. Abdulla Süleyman oğlu 30 y; qardaşı Əli 25 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); əmisi Namaz Abdulla oğlu 50 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

36. İsgəndər Məhəmməd oğlu 50 y; oğlu Qəmbər 6 y.

37. Yusif Lazar oğlu 60 y; iki oğlu var: Hüseyin 30 y; Nəsib 25 y.

38.Xəlil Əhməd oğlu 70 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); iki oğlu var: Məhəmməd 30 y; İbrahim 25 y.

39.Hacı Əhməd oğlu 40 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

40.Allahverən Xanməmməd oğlu 40 y; oğlu Nuru 4 y.

41.Molla İsmayıl Axund Molla Məhəmməd oğlu 40 y; iki oğlu var: Məmmədağa 10 y; Məmmədcəfər 7 y.

42.Rüstəm Dünyamalı oğlu 40 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); iki oğlu var: Ələsgər 12 y; Məmmədbağır 9 y.

43.Hüeyn Kərbəlayı Murad oğlu 8 y (*əvvəlki siyahıda atası yaddan çıxıb*).

44.Ağaməhəmməd Şahəli oğlu 6 y (*əvvəlki siyahıda atası yaddan çıxıb*).

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərrur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№2. SUFLA VEDİ kəndi (v.459-464).

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat sürürlər.

Məhsulun 30-dan 4 hissəsini mülkədar mayor Əhməd xana, 3 hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər.

Torpaqları kifayət qədərdir və xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinin yerləşdiyi şəhərə 38, nahiyə iclasçısının oturduğu nahiyə mərkəzinə isə 75 verstdir. Yolları yararlıdır.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar, suvarılan torpaqları yoxdur.

Torpaqları əkinə orta dərəcədə yararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün Türkiyədən, yanacaq üçünsə Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Şahgəlidi Məhəmməd oğlu 42 y; üç oğlu var: Əli 16 y; Bünyad 12 y; Pirmurad 10 y; iki qardaşı var: Şaban 35 y; Həsənxan 30 y.

2.Hüseyn İsmixan oğlu 60 y; iki oğlu var: Cəfər 17 y; Xudaverdi 11 y; iki qardaşı var: Əli 40 y; onun oğlu Vəli 6 y; İsmixan 30 y; onun oğlu Əli 10 y.

3.Yaqubəli Şıxəli oğlu 70 y; **iki oğlu var:** Ələsgər 12 y; Əli 25 y; onun oğlu Oruc 5 y; **qardaşı oğlu** Əli Sadıq oğlu 12 y.

4.Nabatəli Cəfər oğlu 60 y; iki oğlu var: Qasım 17 y; Məsim 12 y.

5.İbrahim Cəfər oğlu 70 y; oğlu Kərim 20 y.

6.Kəndxuda Darbaz Xudaverdi oğlu 40 y; üç oğlu var: Əkbər 25 y; Namazəli 30 y; Əli 20 y.

7.Haxverdi Cəfər oğlu 60 y; iki oğlu var: Nəbi 16 y; Oruc 6 y.

8.Məmmədhüseyn Orduxan oğlu 22 y; qardaşı Muradxan 45 y (**əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb**); oğlu Mahmud 18 y.

9.Zeynalabdin Məhəmməd oğlu 22 y.

10.Cəfər Vəli oğlu 35 y; qardaşı Nadirqulu 25 y.

11.Məmmədhüseyn Məmməd vəli oğlu 50 y; iki oğlu var: Baba 22 y; Qurban 15 y (**əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb**).

12.Məmmədsalah İsxan oğlu 20 y.

13.Sadıq Kərbəlayı oğlu 40 y; qardaşı Oruc 35 y.

14.Allahverdi Kərbəlayı Həsən oğlu 50 y; qardaşı Ələsgər 40 y; onun oğlu Süleyman 18 y.

15.Əhməd Məmməd vəli oğlu 40 y; oğlu Hümbət 16 y.

16. Bağır Məmməd həsən oğlu 45 y.

17. Daşdəmir Kərbəlayı Əhməd oğlu 13 y.

18. Əli Məmməd vəli oğlu 35 y; qardaşı Məmməd alı 25 y.

19. Əhməd Əli oğlu 40 y; oğlu Əli 18 y.

20. Məmməd həsən Həsən oğlu 25 y; oğlu Səfər 17 y.

21. Kərim Əlihümbət oğlu 45 y.

22. Əli Əhməd oğlu 60 y; oğlu Bayram əli 17 y.

23. Murad Qurban əli oğlu 18 y; qardaşı Nadir 14 y.

24. Məhəmməd Hüseyin oğlu 40 y; qardaşı Kərim 20 y.

25. ***Axund Molla Sadiq Axund Molla Məhəmməd oğlu 20 y;***
üç qardaşı var: Qasım 18 y; Hüseyin alı 18 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Kazım 5 y.

26. Mustafa Həsən oğlu 17 y; qardaşı Qurban 15 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

27. Baba Hüseyin oğlu 22 y; iki qardaşı var: Mustafa 17 y; Musa 12 y; (*1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsindən gəlirlər*).

28. İsmayıl Məhəmməd oğlu 50 y; oğlu Abdulla 18 y. (*1836-cı ildə Ağ Əhməd kəndindən gəlirlər*).

29. Məmməd alı Kəlbəli oğlu 25 y; qardaşı Nağdəli 18 y. (*1834-cü ildə Ketuz kəndindən gəlirlər*).

30. Məmməd bağır Bayram oğlu 22 y; oğlu Hüseyin 6 y.

31. Qurban əli Məmməd əmin oğlu 37 y; oğlu Baba 7 y.

(*1838-ci ildə Zəngibasar nahiyəsinin Doqquz kəndindən gəlirlər*).

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№3. ƏLİMƏMMƏD QIŞLAĞI kəndi (v.465-469)

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat keçirirlər.

Mülkün 2 ağçası Mehdiqulu bəy Həsən xan oğluna, 1 ağçası Xanbaba xana, 3 ağçası isə xəzinəyə məxsusdur. Məhsulun 30 hissəsindən 4 hissəsini mülkədara, 3 hissəsini isə vergi kimi xəzinəyə ödəyirlər.

Torpaqları kifayət qədərdir. Xəzinə torpaqlarına köçmək təklifini qəbul etmədilər.

Qəza mərkəzinə 42, nahiyə mərkəzinə isə 64 verstdir.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, biçənəkəri kifayət qədərdir.

Torpaqları məhsuldardır.

Öz meşəsi olmadığından, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən, odunluq ağacı isə Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

1.Məmmədhüseyn Əli oğlu 50 y; oğlu Məhərrəm 9 y.

2.Əlimirzə İbrahim oğlu 60 y (*kor*); oğlu Ələkbər 22 y.

3.Həmzə İbrahim oğlu 40 y (*axsaq*).

4.Məmmədcəfər Məmmədalı oğlu 40 y; oğlu Xudabəxş 18 y.

5.Məmmədqulu Şahəli oğlu 60 y; iki oğlu var: Xudayar 12 y; Rəcəb 20 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

6.Abbasəli Məmmədalı oğlu 60 y; oğlu Allahyar 10 y.

7.Məmmədqədim Salah oğlu 12 y.

8.Tarverdi Məmmədsalah oğlu 18 y.

9.Əli Balı oğlu 70 y; iki oğlu var: Məmmədcəfər 40 y; Məmmədağlı 20 y.

10.Əli Süleyman oğlu 40 y; oğlu Süleyman 9 y.

11.Abbasəli Süleyman oğlu 24 y.

12.Məmməd həsən Əlimurad oğlu 40 y; oğlu Məmməd-qasım 12 y.

13.Abdulla Əlimurad oğlu 25 y.

14.Müseyyib İbrahim oğlu 55 y; oğlu İbrahim 17 y.

15.Qasım Məmməd həsən oğlu 45 y; oğlu Məhəmməd 11 y.

16.Məmmədnağı Allahverdi oğlu 50 y; oğlu Tanrıqulu 12 y.

17.Məmmədcəfər Həsən oğlu 55 y; oğlu Məmmədsadiq 18 y.

18.Cəfərqulu Hüseynalı oğlu 30 y.

19.Allahverdi Cəfər oğlu 17 y.

20.Məhəmməd Mürşüdəli oğlu 80 y; oğlu Bağır 30 y.

21.Qurban Nəbi oğlu 18 y.

22.Qurbanəli Əliməmməd oğlu 60 y; oğlu Musa 11 y.

23.Mustafa Nəbi oğlu 40 y.

24.Molla Məmmədqulu Molla Həsənxan oğlu 60 y; iki oğlu var: Həsən 22 y; onun oğlu İbrahim 2 y; Hüseyn 20 y.

25.Əli Salah oğlu 52 y; iki oğlu var: Bayram 22 y; Abbas 14 y.

1836-cı ildə Sürməli nahiyəsinin Başkənd kəndindən gəlirlər.

26.Zeynalabdin İsmayıl oğlu 87 y; iki oğlu var: Baba 27 y; onun oğlu Lalo 6 y; Hənifə 17 y; nəvəsi Cəfər Bağır oğlu 12 y;

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsinin Qoylasar kəndindən gəlirlər.

27.Məmmədağı Məmmədismayıl oğlu 42 y; oğlu Qurban 9 y.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsinin Göləysor kəndindən gəlirlər.

28.Məmmədbağır Allahverdi oğlu 57 y; üç oğlu var: Əliqulu 25 y; onun oğlu Məmmədağı 4 y; Həzrətqulu 10 y; Abdulla 7 y.

29.Məmmədnağı Mustafa oğlu 27 y; oğlu Mustafa 4 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb

30.Həsən Vəli oğlu 22 y; qardaşı Məhərrəm 12 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb

31.Məmmədəli Əhməd oğlu 30 y; oğlu Məmmədrza 6 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb

32.Hamı Xəlil oğlu 80 y; iki oğlu var: Salah 30 y; Mahmud 25 y.

1836-cı ildə İrandan gəlirlər.

33.Sulo Tamo oğlu 35 y; iki oğlu var: İbo 15 y; Hüseyn 10 y.

1836-cı ildə İrandan gəlirlər.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

KÖÇƏRİLƏR

№20. ƏLİMƏMMƏD QIŞLAĞI kəndi (v.471-473)

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Sünni məzhəbinə mənsubdurlar, köçəri həyat sürürlər.

Mülkün 2 ağçası Mehdiqulu xan Həsən xan oğluna, 1 ağçası Xanbaba xana, 3 ağçası isə xəzinəyə məxsusdur. Məhsulun 30 hissəsindən 4-ünü mülkədara, üç hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər.

Torpaqları çoxdur.

Xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 42, nahiyə mərkəzinə isə 64 verstdir.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar

Suvarılan torpaqları yoxdur. Biçənəkləri kifayət qədərdir. Yaxşı yaşayırlar.

Meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materialını Türkiyədən, odun üçün isə Dərələyəzdən gətirirlər.

1.Kəndxuda Keso ağa Nur oğlu 60 y; üç oğlu var: Bədir 17 y; Əhməd 13 y; Minas 7 y.

2.Osman Məho oğlu 70 y; oğlu Çərçi 3 y.

3.Ömər Hüsso oğlu 40 y.

4.Kəmo Məho oğlu 45 y; iki oğlu var: Qasso 19 y; Abdulla 15 y.

5.Musso İssso oğlu 60 y; üç oğlu var: Xıdır 22 y; Məhəmməd 20 y; Oruc 15 y.

6.Ərəb Rəsul oğlu 21 y; oğlu Süleyman 15 y.

7.Muso Əhməd oğlu 19 y; qardaşı İsa 17 y.

8.Məhəmməd Əhməd oğlu 22 y; qardaşı Şəmdin 18 y.

9.Aslan Nur oğlu 56 y; iki oğlu var: Əsəd 18 y; Fətulla 15 y.

10.Əhməd Abdo oğlu 30 y; qardaşı Məhəmməd 25 y.

1834-cü ildə İrandan gəlirlər.

11.Kələş Məho oğlu 30 y; qardaşı Osman 20 y.

1834-cü ildə İrandan gəlirlər.

12.Derbo Cuno oğlu 40 y; oğlu Yunus 10 y; qardaşı Həmzo 20 y.

13.İsa Ömər oğlu 50 y; oğlu Bba 3 y.

1836-cı ildə İrandan gəlirlər.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№4. ŞİDLİ kəndi (v.475-482)

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat tərzini keçirirlər.

Mülkün 1 ağça 17,5 stili Xoşbaxan ağaya, 3 ağçası Məmməd Hüseyin bəyə, 1 ağça 2,5 stili Qoçəli İsa oğluna məxsusdur. Məhsulun 30-dan 4 hissəsini mülkədara, 3 hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər.

Torpaqları çoxdur və xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 44, nahiyə mərkəzinə 58 verstdir.

Sənətkarlıqla məşğul olmurlar, suvarılan torpaqları yoxdur, biçənəkləri çoxdur, torpağın vəziyyəti və sakinlərin dolanışığı yaxşıdır.

Öz meşəsi olmadığına görə tikinti üçün meşə materialını Türkiyədən, odunu isə Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

1.Kəndxuda Məhəmməd Yaqubəli oğlu 70 y;

oğlu Əliqulu 25 y; onun oğlu Cəlil 5 y;

qardaşı İsgəndər 35 y; iki oğlu var: Rüstəm 10 y; Fətulla 6 y;

iki qardaşı oğlu: Həsən İsmayıl oğlu 12 y; Hüseyin 8 y.

2.İsmayıl bəy İbrahim bəy oğlu 62 y; iki oğlu var: Məmməd Hənifə 16 y; Sadıq 13 y.

3.Hacı Şahgəldi oğlu 50 y; iki oğlu var: Məmmədbağır 15 y; Rüstəm 12 y; iki qardaşı oğlu: Sadıq Məmiş oğlu 22 y; Tağı 20 y.

4.Xıdır Zaman oğlu 50 y; iki oğlu var: İsmayıl 17 y; Mirzə 10 y; qardaşı Nəbi 55 y; oğlanları: Həsən 20 y; Hüseyin 10 y.

5.Kərbəlayı Allahverdi oğlu 45 y; iki oğlu var: Ələkbər 18 y; Əliqulu 10 y; iki qardaşı oğlu: Məhəmməd Qulaməli oğlu 27 y; Qəhrəman 18 y.

6.Həmzə Allahverdi oğlu 30 y; oğlu İbrahim 10 y.

7.İbrahim Abdul oğlu 30 y; iki qardaşı var: Ramazan 20 y; İsmayıl 11 y; əmisi Mehdi Hüseyn oğlu 40 y (**kor**).

8.Novruzəli Məmmədali oğlu 60 y; oğlu Allahverdi 17 y;
iki qardaşı var: Məmmədcəfər 35 y; onun oğlu Bəşir 5 y;
Ramazan 30 y; oğlu Əliqulu 5 y.

9.Mustafa Şahgəldi oğlu 50 y; iki oğlu var: Abdulla 20 y; Səttar 25 y.

10.Hümbət Məhəmməd oğlu 45 y; oğlu Daşdəmir 11 y; qardaşı Kazım 35 y; qardaşı oğlu Rəcəbəli Abbasəli oğlu 22 y.

11.Abbas Məhəmməd oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 5 y; Məmmədkərim 3 y; qardaşı Əli 25 y.

12.Əhməd Budaq oğlu 25 y; qardaşı Məhəmməd 17 y.

13.Əli Həsənخان oğlu 20 y; iki oğlu var: Həsənخان 20 y; Məmmədbağır 11 y; **iki qardaşı var:** Mürsəl 40 y; onun oğlu Tanrıqulu 14 y; Rəfi 30 y.

14.Məsim Qasım oğlu 30 y; oğlu Qasım 4 y; beş qardaşı var: Məhəmməd 20 y; Məmmədhəsən 20 y; Abdulla 18 y; Əsəd 15 y (**lal-kar**); Hüseyn 13 y.

15.İsmayıl İbrahim oğlu 30 y; qardaşı Əhməd 15 y.

16.Əsədulla Həsən oğlu 35 y; oğlu Xudaməhəmməd 3 y.

17.Tarverdi Abdul oğlu 17 y;

əmisi İrza Ocaqqulu oğlu 30 y; onun oğlu Allahverdi 1 y.

18.Tağı Gülməmməd oğlu 20; qardaşı İsmayıl 14 y.

19. Qurban Əli oğlu 45 y;

üç qardaşı var: Xeyirxəbər 40 y; onun oğlu Əli 14 y;

Əhməd 30 y; onun oğlu Məhəmməd 10 y;

Mahmud 25 y; onun oğlu Cəlil 5 y.

20.Məhəmməd Süleyman oğlu 40 y; iki oğlu var: Həsən 22 y; Süleyman 20 y.

21.Tağı Yaqub oğlu 15 y; qardaşı Nağı 12 y; əmisi Məmmədbağır Mustafa oğlu 25 y.

22.Oruc Mirzalı oğlu 22 y; oğlu Mirzə 5 y; qardaşı Xudaverdi 18 y.

23.Hüseynalı Saytal oğlu 30 y; oğlu Cəfər 5 y.

24.Məmmədbağır Yaqubəli oğlu 40 ; iki oğlu var: Abbas 5 y; İrza 2 y.

25.Abdulla Mursaqulu oğlu 45 y; iki oğlu var: Əsəd 17 y; Şükrulla 11 y.

26.Mövlamverdi Şahverdi oğlu 40 y; üç oğlu var: Şahverdi 16 y; Allahverdi 12 y; Xudaverdi 11 y.

27.Məhəmməd Məmmədəli oğlu 15 y; qardaşı Həsən 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

28.Rüstəm Tağı oğlu 26 y; oğlu Əli 3 y.

29.Salman Bünyadəli oğlu 35 y; oğlu Bünyadəli 15 y.

30.Ələkbər Bünyadəli oğlu 40 y; oğlu Nəcəfali 22 y.

31.Əmiraslan Sadıq oğlu 30 y; oğlu İrzaqulu 16 y; iki qardaşı var: Əli 20 y; Vəli 15 y.

32.Qəhrəman Nağı oğlu 35 y; oğlu Novruz 5 y;

iki qardaşı var: Səfəralı 25 y; onun oğlu Əli 2 y;

Ələsgər 20 y.

33.Məsim Qasım oğlu 55 y; üç oğlu var: Ələkbər 25 y; Ələsgər 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Qafar 14 y.

34.Həsən İsmayıl oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 16 y; Cəfər 14 y; *qardaşı* Hüseyn 30 y; onun oğlu İsmayıl 6 y.

35.Mustafa Hüseyn oğlu 28 y; oğlu Hüseyn 4 y; qardaşı Abbas 22 y.

36.Fərəməz Zal oğlu 52 y; üç oğlu var: İsgəndər 32; Qələndər 27; Cağbaşı 17 y;

1840-cı ildə Sürməli nahiyəsinin Karavan kəndindən gəliblər.

37.Əliqulu Sübhanqulu oğlu 22 y;

1837-ci ildə Zəngibasar nahiyəsinin Çinəxanlı kəndindən gəliblər.

38.Hüseyn İbrahim oğlu 30 y; oğlu İbrahim 5 y; əmisi oğlu Allahverən Mustafa oğlu 40 y.

1840-cı ildə İrandan gəliblər.

39.Bağır Şahbəndə oğlu 40 y; oğlu Şahbəndə 7 y.

1836-cı ildə İrandan gəliblər.

40.Şixəli Oruc oğlu 40 y; iki qardaşı var: Qurbanəli 25 y; Əli 20 y (*əvvəlki siyahıda yadan çıxıblar*).

41.Əli Məhəmməd oğlu 15 y (*əvvəlki siyahıda yadan çıxıb*).

42.Həsən ağa İrzaqulu bəy oğlu 60 y; iki oğlu var: Məmmədkərim 25 y; Əli 22 y (*əvvəlki siyahıda yadan çıxıblar*).

43.Məşədi Əliqulu Hacı Əli oğlu 30 y; iki qardaşı var: Bayramqulu 25 y; onun oğlu İsmayıl 2 y; Tanrıqulu (*bir qolu işləmir*) 20 y (*əvvəlki siyahıda yadan çıxıblar*).

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№5. XALISƏ kəndi (v.483-492)

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar və oturaq həyat tərzini küçürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, biçənləri kifayət qədərdir, yoxsul yaşayırlar.

Torpağı gillidir və əkinə az yararlıdır.

Tikinti üçün meşə materialını Türkiyədən, yanacaq üçün Dərələyəz mahalından gətirirlər.

1.Keçəli İbrahim oğlu 40 y; oğlu Rza 8 y; qardaşı Musa 22 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Hüseyn Salah oğlu 50 y; oğlu Baba 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); qardaşı oğlu İsmayıl Həsən oğlu 22 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Novruzəli Molla Maqşud oğlu 25 y; oğlu Məhəmməd 4 y; iki qardaşı var: Abbas 20 y; Gülmalı 17 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Xudaverdi Məşədi Əlirza oğlu 40 y;

üç qardaşı var: Məmmədhəsən 25 y; onun oğlu Məmmədhüseyn 4 y;

Əbülhəsən 20 y; Hüseyn 22 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Həsənalı Zemirxan oğlu 22 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı və 5 baş iribuynuzlu və 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Oruc Qəhrəman oğlu 22 y; oğlu İbrahim 4 y; qardaşı Rəhim 14 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

7.İsmayıl Nəcəfali oğlu 50 y; iki oğlu var: Məhəmməd 5 y; Mustafa 3 y; qardaşı oğlu Hüseyn İbrahim oğlu 13 y; əmisi oğlu Kazım Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 26 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Kazım Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 95 y; oğlu Əli 25 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

9.Xeyirxəbər Hətəm oğlu 40 y; iki oğlu var: Bayraməli 14 y; Hümbətəli 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

10.Qəhrəman Hətəm oğlu 30 y; oğlu Əli 5 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 4 baş iribuynuzlu və 4 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

11.Əli Hətəm oğlu 28 y; qardaşı Məhəmməd 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 6 baş iribuyuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

12.Allahverdi Məhəmməd oğlu 40 y; oğlu Əli 11 y; qardaşı Abdulla 22 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkinivə 5 baş iribuyuzlu heyvanı var.

13.Əsədulla Tarverdi oğlu 40 y;

üç qardaşı var: Əlverdi 50 y; onun iki oğlu Ələsgər 20 y; Məmmədhüseyn 15 y;

Feyzulla 45 y; onun oğlu Məmmədhənifə 16 y;

Fətulla 36 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuyuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

14.Mustafa Qurban oğlu 60 y; iki oğlu var: Məhəmməd 22 y; Məjlum 4 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı və 9 baş iribuyuzlu heyvanı var.

15.Əbdülhəsən Balo oğlu 30 y; oğlu Vəli 6 y; qardaşı Qurbanəli 17 y; başqa qardaşı Qasım 30 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuyuzlu və 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

16.Tahir Rəcəbəli oğlu 50 y; üç oğlu var: Abbas 15 y; Rəcəbəli 12 y; Bayraməli 8 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 6 baş iribuyuzlu və 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

17.İbrahimxan Həsənalı oğlu 40 y; qardaşı Abbasəli 25 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); onun oğlu Əli 7 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini və 6 baş heyvanı var.

18.Mehbalı Vəli oğlu 40 y; üç oğlu var: Vəli 16 y; Mustafa 10 y; Süleyman 6 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuyuzlu və 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

19.İsmayıl Məmmədcəfər oğlu 40 y; iki oğlu var; Murtuza 14 y; Ağababa 6 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 7 baş iribuyuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

20.Məmmədhəsən Məmmədalı oğlu 40 y; iki oğlu var: Əhməd 10 y; Məhəmməd 8 y; iki qardaşı var: Əliqulu 25 y; Abbas 22 y.

21.İsmayıləli Cəfərəli oğlu 70 y; iki oğlu var: Səfəralı 28 y; onun oğlu Bayraməli 12 y; Cəfərəli 22 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 2 atı, 8 baş iribuyuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

22.Abbas Məhəmməd oğlu 25 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 4 baş iribuyuzlu heyvanı var.

23.Novruzəli Vəli oğlu 50 y; oğlu Hüseyn 20 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini var.

24.Heydər Kərbəlayı Eylas oğlu 50 y; üç oğlu var: Abbasəli 20 y; Babakişi 10 y; Məmməddağı 4 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 2 atı, 7 baş iribuyuzlu və 11 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

25.Məhəmməd Vəli oğlu 40 y; iki oğlu var: Abdulla 20 y; Ələkbər 15 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuyuzlu və 4 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

26.Allahverdi Kərbəlayı Əli oğlu 50 y; iki oğlu var: Mövlamverdi 20 y; İbrahim 18 y; iki qardaşı var: Fərzalı 30 y; Məhərrəm 23 y;

əmisı oğlu Həsən Abbasəli oğlu 30 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); iki oğlu var: Hüseyin 8 y; Hacı 4 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuyuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

27.Qəhrəman Zal oğlu 47 y; oğlu Cəfər 16 y; qardaşı İbrahim 40 y; oğlu Bayraməli 10 y;

1838-ci ildə Sürməli nahiyəsinin Qaravəli kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 12 baş iribuyuzlu və 6 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

28.Ələsgər Kərbəlayı Mursaqulu oğlu 60 y; iki oğlu var: Atta 27 y; İsmayıl 6 y;

1834-cü ildə Dəvəli kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı 6 baş iribuyuzlu və 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

29.Mustafa Məhəmməd oğlu 57 y; oğlu Usubəli 14 y;

iki qardaşı var: Tarverdi 22 y; oğlu İsmayıl 4 y;

Hüseyn 30 y; oğlu Məhəmməd 6 y.

1834-cü ildə Kürd kəndindən gəlirlər.

8 xalvar torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 2 atı, 8 baş iribuyuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

30.Allahverdi Məhəmməd oğlu 47 y; iki oğlu var: Cəfər 27 y; onun oğlu Əli 2 y; Allahverən 20 y.

1834-cü ildə Kürd kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 5 baş iribuyuzlu və 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

31.Qurban Qaraca oğlu 50 y;

oğlu Mədət 28 y; onun oğlu Hüseyn 5 y;

iki qardaşı oğlu var: Baba İbrahim oğlu 26 y; Xəlil 16 y.

1834-cü ildə Dəmirçi kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuyuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

32.Qulu Əli oğlu 37 y; iki oğlu var: Əli 10 y; Məhəmməd 8 y;

qardaşı Tanrıqulu 29 y; iki oğlu var: Əli 8 y; Məhəmməd 3 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 5 baş iribuyuzlu və 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

33.Xəlil Daşdəmir oğlu 29 y; iki qardaşı var: Cəlil 20 y; Sadıx 14 y.

1834-cü ildə Ağ Əhməd kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuyuzlu və 4 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

34.Zeynalabdın ağa İrza oğlu 34 y; qardaşı Səfəralı 28 y.

1834-cü ildə Ağ Əhməd kəndindən gəlirlər.

4 xalvar torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 5 baş iribuyuzlu və 18 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

35. Allahyar ağa Məhəmməd oğlu 60 y; üç oğlu var: Məhəmməd 26 y; Zeynal 20 y; Tağı 17 y.

1834-cü ildə Ağ Əhməd kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 6 baş iribuyuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

36. Abdulla Qaraca oğlu 34 y; iki oğlu var: Şahverdi 20 y; Qasım 18 y.

1834-cü ildə Ağ Əhməd kəndindən gəlirlər.

37. Abbasəli İsmayıl oğlu 55 y; oğlu Oruc 9 y;

qardaşı Zeynalabdin 30 y; onun oğlu İsmayıl 12 y.

1834-cü ildə Çomaxtur kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı və 6 baş iribuyuzlu heyvanı var.

38. Rüstəm Kərim oğlu 36 y; iki oğlu var: İbrahim 20 y; Qəmbər 10 y.

1834-cü ildə Ağ Əhməd kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 1 baş iribuyuzlu heyvanı var.

39. İsmayıl Qasım oğlu 34 y; iki oğlu var: Qasım 19 y; Ələsgər 8 y;

iki qardaşı var: İbrahim 27 y; onun oğlu Abbas 5 y;

Abdulla 19 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıblar.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuyuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

40.Məhərrəm İmamverdi oğlu 48 y; iki oğlu var: Cabbar 14 y; Cəlil 10 y;

qardaşı Allahverdi 39 y; onun oğlu Ələkbər 10 y.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsinin Yuva kəndindən gəlirlər.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 2 atı, 7 baş iribuyuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

41.Fətulla Fərzalı oğlu 47 y; iki oğlu var: Allahverdi 16 y; Əli 10 y.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsinin Yuva kəndindən gəlirlər.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini və 6 baş iribuyuzlu heyvanı var.

42.Vəli Məmmədcəfər oğlu 32 y; iki qardaşı var: Məmmədbağır 24 y; Məmmədqasım 10 y.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsinin Yuva kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 7 baş iribuyuzlu heyvanı var.

43.Cəfərəli Yaqub oğlu 32 y; oğlu Məmmədtağı 5 y; üç qardaşı var: Ələsgər 26 y; Mustafa 18 y; Nağı 8 y.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsinin Darğalı kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı 6 baş iribuyuzlu və 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

44.Ələkbər Qasım oğlu 44 y; iki oğlu var: Salman 18 y; Allahverən 5 y.

1834-cü ildə Ağ Əhməd kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 5 baş iribuyuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

45.Sadıq Məhəmməd oğlu 29 y; qardaşı Qəhrəman 20 y;

1834-cü ildə Darğalı kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 4 baş iribuyuzlu heyvanı var.

46.Kamal Mirzə oğlu 47 y; dörd oğlu var: Ramazan 28 y; İrza 25 y; Süleyman 20 y; Mirzə 16.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıblar.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini və 1.baş iribuyuzlu heyvanı var.

47. Qurban Bayramqulu oğlu 40 y; iki oğlu var: Abdulla 23 y; Rüstəm 9 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıblar.

48. Namaz Tağı oğlu 50 y; oğlu İsmayıl 20 y.

1834-cü ildə Kürd kəndindən gəlirlər.

49. Səfəralı Bayramqulu oğlu 32 y;

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıblar.

50. Məmmədqulu Əli oğlu 37 y.

Ağ Əhməd kəndindən gəlir.

51. Tanrıqulu Yaqub oğlu 37 y; oğlu Hüseyn 19 y.

1834-cü ildə Zəngibasər nahiyəsinin Koylasər kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 5 baş iribuuzlu və 8 baş xırdabuuzlu heyvanı var.

52. Süleyman Ələkbər oğlu 27 y.

1834-cü ildə Kurqumo kəndindən gəlir.

6 baş iribuuzlu və 10 baş xırdabuuzlu heyvanı var.

53. Məhəmməd Haymo oğlu 47 y; oğlu Allahverdi 9 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxırlar.

54. Yərəhməd Əlidostu oğlu 40 y; iki oğlu var: Hətəmxan 23 y; Əzimxan 14 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxırlar.

55. Namaz Hümbət oğlu 30 y; Oğlu Cabbar 12 y.

1834-cü ildə Yengicə kəndindən gəlirlər.

56. Xidmət Vəli oğlu 45 y; oğlu Vəli 14 y.

1834-cü ildə Xalac kəndindən gəlirlər.

2 baş iribuuzlu heyvanı var.

57. Səfəralı Əkbər oğlu 28 y; oğlu Əli 8 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxırlar.

58. Qasım Hacı oğlu 44 y; iki oğlu var: İsmayıl 14 y; Qəkkə 8 y.

1834-cü ildə Zəngibasər nahiyəsinin Novruzlu kəndindən gəlirlər.

59. Əli Sumo oğlu 25 y; oğlu Vəli 4 y.

1834-cü ildə Sürməli nahiyəsindən gəlir.

60. Allahverdi Sadiq oğlu 22 y (*kordur*).

61. Hüseyn Əhməd oğlu 24 y; qardaşı İsmayıl 18 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıblar.

62. Zeynal Süleyman oğlu 25 y; oğlu Süleyman 10 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıblar.

63. İbrahim Muradxan oğlu 45 y; iki oğlu var: Baba 18 y; İsmayıl 8 y;

qardaşı Heydər 30 y; onun oğlu Əli 14 y.

1834-cü ildə Alışar kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 2 baş iribuyuzlu heyvanı var.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№6.DƏVƏLİ kəndi (v.499-508)

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Əkinçiliklə məşğul olurlar.

Kifayət qədər biçənləri var. Sakinlərin dolanışığı yaxşıdır, torpağı yararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən, yanacaq üçün Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

86 erməni ailəsinin siyahısı.

Tatarlar:

87. Molla Cəfər Kərim oğlu 65 y; oğlanları: Həsən 4 y; Molla Qasım 40 y; Əli 10 y.

88. Ələkbər Xanməmməd oğlu 40 y; iki oğlu var: Çıraq 12 y; Abbas 10 y;

üç qardaşı var: Səfəralı 30 y;

Babiş 20 y; iki oğlu var: Mərdan 3 y; Budaq 2 y;

Həsən 25 y; onun oğlu Salman 2 y.

1836-cı ildə Quşçu-Dəmirçi kəndindən gəlirlər.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 4 atı, 20 baş iribuyuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

89. Qasım Süleyman oğlu 35 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*); oğlu Hüseyn 22 y; qardaşı oğlu Hətəm İsmayıl oğlu 25 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 4 atı, 15 baş iribuyuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

90. Mehdi Hümbət oğlu 60 y; iki oğlu var: Kələş 22 y; Allahverdi 18 y.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№7. BÖYÜK (ULYA) VEDİ kəndi (v.746-761)

Qeyd: Palata jurnalının 30 dekabr 1843-cü il qeydi ilə bu Kameral siyahıya daxil edilmişdir.

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat tərzini keçirirlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Sakinlərə məxsus olan 10 un dəyirmanı var. Kənddə kifa-yət qədər biçənlər var. Sakinlərin güzəranı və torpağın vəziy-yəti ortababdır.

Meşəsi yoxdur. Tikinti üçün meşə materialını Türkiyədən gətirirlər, yanacaq kimi təzəkdən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 50, nahiyə mərkəzinə 45 verstdir.

1. Məhərrəm Sultan Aslan Sultan oğlu 31 y; üç oğlu var: Məhəmməd Sultan 7 y; Həsən Sultan 3 y; Hüseyin Sultan 1 y.

10 xalvar boş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 6 atı, 8 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2. Abdal bəy Aslan Sultan oğlu 20 y.

8 xalvar boş torpağı, 9 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 50 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 5 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3. Piri Niftalı Sultan oğlu 17 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 3 atı və 1 baş iribuynuzlu heyvanı var.

4. Əli Məhəmməd Yüzbaşı oğlu 22 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 3 atı və 1 baş malı var.

5. Qardaşı Məmməd 22 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 3 atı və 1 baş malı var.

6. Ayvaz Allahverdi oğlu 55 y; oğlu Oruc 19 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 4 baş malı, 15 baş qoyunu var.

7. Qəhrəman Ayvaz oğlu 28 y; oğlu Məhəmməd 1 y; qardaşı Hüseyn 22 y; onun oğlu Həsən 4 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 6 baş malı, 25 baş qoyunu var.

8. Xudamədət bəy İrza bəy oğlu 30 y; dörd oğlu var: İrza bəy 11 y; Həsən bəy 10 y; Cəlal bəy 6 y; Cabbar bəy 3 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 6 atı, 10 baş malı, 25 baş qoyunu var.

Bu ailə bəy mənşəyinə görə 31 mart 1845-ci ildə vergi mükəlləfiyyətliyələrin siyahısından çıxarılıb.

9. Cahənbəxş bəy İrza bəy oğlu 28 y; iki oğlu var: Oruc bəy 8 y; Əli bəy 6 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 6 baş malı var.

Bu ailə bəy mənşəyinə görə 31 mart 1845-ci ildə vergi mükəlləfiyyətliyələrin siyahısından çıxarılıb.

10. Cahangir Sultan İrza bəy oğlu 26 y; iki oğlu var: Bürcü bəy 6 y; Abbas bəy 3 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3,5 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 2 atı, 8 baş malı, 10 qoyunu var.

Bu ailə bəy mənşəyinə görə 31 mart 1845-ci ildə vergi mükəlləfiyyətliyələrin siyahısından çıxarılıb.

11. Əhməd bəy İrza bəy oğlu 26 y; oğlu Vəli bəy 2 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş malı, 10 qoyunu var.

Bu ailə bəy mənşəyinə görə 31 mart 1845-ci ildə vergi mükəlləfiyyətliyələrin siyahısından çıxarılıb.

12. Əsəd Abdulla oğlu 55 y; iki oğlu var: Fətulla 20 y; İsmayıl 18 y;

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı, 10 baş malı, 20 qoyunu var.

Palata jurnalının 18 mart 1847-ci il vəziyyətinə görə daxil edilmişlər:

Beytulla Abdulla oğlu 50 y; oğlanları: Abdul 30 y; Abdulla 20 y.

13. Mehdi Abdulla oğlu 40 y; iki oğlu var: Abdil 14 y; Abdulla 13 y.

14. Cəfər Əliməmməd oğlu 60 y; oğlu Rəhim 20 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş malı, 6 qoyunu var.

15. Əli Zeynal oğlu 30 y; qardaşı Əzim 25 y; qardaşı oğlu Məhəmməd Abbas oğlu 12 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı, 10 baş malı, 20 qoyunu var.

16. Məmmədağı Bağır oğlu 35 y; oğlu Məmmədbağır 7 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 2 atı, 8 baş malı, 6 qoyunu var.

17. Əlinəzər Nağı oğlu 17 y.

18. Məhəmməd Nəcəfəli oğlu 55 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 2 atı, 5 baş malı, 3 qoyunu var.

19. Məmmədrza Rəsul oğlu 14 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini var.

20. Xanmurad Şahkərəm oğlu 45 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 2 atı və 6 baş malı var.

21. Davud Qurban oğlu 40 y; oğlu Qurban 14 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini var.

22. Cahangir Yəqin oğlu 20 y; oğlu Məhərrəm 2 y; iki qardaşı var: Süleyman 16 y; Səməd 14 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4,5 xalvar arpa əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 5 baş malı, 10 qoyunu var.

23. Abbas Həsən oğlu 22 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı, 7 qoyunu var.

24. Allahqulu Əhməd oğlu 16 y; qardaşı Süleyman 14 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 3 baş malı var.

25. Cəfər Şahverdi oğlu 40 y; oğlu Cabbar 2 y; qardaşı oğlu Əziz Səfər oğlu 13 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 6 baş malı, 6 qoyunu var.

26. İbrahim Vəli oğlu 30 y; oğlu İsmayıl 12 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı və 3 baş malı var.

27. Yüzbaşı Hüseyin oğlu 50 y; oğlu Hüseyin 25 y.

10 xalvar boş torpağı, 11 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 2 atı və 4 baş malı var.

28. Yaqub Məhəmməd oğlu 50 y; oğlu Məhəmməd 14 y; iki qardaşı var: Əhməd 22 y; Məmo 20 y; əmisi oğlu Şirəli Əlirza oğlu 30 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 3 atı, 10 baş malı, 15 qoyunu var.

29. Novruz Abdulla oğlu 50 y;

üç qardaşı var: Abdal 30 y;

Bayram 25 y; onun oğlu Məhəmməd 5 y;

Zeynalabdin 20 y;

əmisi oğlu Kələş Əli oğlu 20 y; onun oğlu Əli 2 y.

10 xalvar boş torpağı, 10 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 10 baş malı, 25 qoyunu var.

30. Muradxan Həsən oğlu 50 y; dörd oğlu var: Oruc 25 y; Şahəli 20 y; Məhəmməd 18 y; Həsən 13 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 17 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı və 6 baş malı var.

31. Əhməd Nəbi oğlu 50 y; üç oğlu var: Nəbi 22 y; Əli 18 y; Vəli 12 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3,5 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 28 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 10 baş malı, 20 qoyunu var.

32. Hüseyin İsmayıl oğlu 19 y; qardaşı Rüstəm 16 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 27 üzüm kolu olan bağı, 4 baş malı var.

33. Abdulla Allahverdi oğlu 16 y; qardaşı Məhəmməd 15 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 3 baş malı var.

34. Nurməmməd Mehralı oğlu 35 y; oğlu Məhəmməd 2 y; qardaşı Allahqulu 20 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 tut ağacı, 1 atı, 10 baş malı və 10 qoyunu var.

35.Məhəmməd Hacı oğlu 25 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 28 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 5 baş malı var.

36.Gülməmməd Cəfər oğlu 40 y; oğlu Cəfər 10 y; qardaşı Pirməmməd 35 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı var.

37.İmamverdi Şano oğlu 50 y; üç oğlu var: Şirməmməd 18 y; Heydər 14 y; Oruc 13 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 10 baş malı və 20 qoyunuvar.

38.Qoçəli İsa oğlu 40 y; oğlu Yusif 5 y;

qardaşı Cəlil bəy 30 y; onun oğlu Cəmil bəy 7 y;

əmisi oğlu Mirzə bəy Rüstəm bəy oğlu 12 y;

üç qardaşı oğlu: Mahmud bəy İman bəy oğlu 20 y; Bağçalı 18 y; Şirəli 15 y.

10 xalvar boş torpağı, 11 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 5 atı, 20 baş malı, 70 qoyunu var.

Bu ailə bəy mənşəyinə görə 31 mart 1845-ci ildə vergi mükəlləfiyyətliyətlərin siyahısından çıxarılıb.

39.Hüseyn Şano oğlu 60 y.

40.Mansır Ocaqqulu oğlu 20 y; oğlu Muradhasil 5 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 3 baş malı var.

41.Yaqub İsmayıl oğlu 13 y; qardaşı Əhməd 12 y (*ağıldan kəm*).

42.Mahmud Şərəf oğlu 70 y;

üç oğlu var: Muradhasil 40 y; onun üç oğlu var: Piri 14 y; Məhəmməd 11 y; Hümbət 5 y:

Nəcəfali 30 y; onun oğlanları: Məhərrəm 11 y; Əmirəli 3 y;

Qəhrəman 25 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 5 atı, 10 baş malı, 200 qoyunu var.

Qeyd: 41 və 42 nömrəli ailələr Qarabağlar kəndinə köçüblər.

43.Ələkbər Qasım oğlu 30 y; qardaşı Səfi 13 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı, 15 qoyunu var.

44.Əliməmməd Məhərrəm oğlu 11 y; qardaşı Məhəmməd 5 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 5 baş malı və 10 qoyunu var.

45.Əliməmməd Mustafa oğlu 20 y; qardaşı Məhəmməd 11 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 4 baş malı var.

Palata jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

46.Əli Şərif oğlu 50 y; iki oğlu var: Rüstəm 22 y; Baba 19 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 2 atı, 6 baş malı və 20 qoyunuvar.

47.İbrahim Mahmud oğlu 40 y; iki oğlu var: İsmayıl 12 y; Əli 3 y; qardaşı Məmməd həsən 30 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 6 baş malı və 15 qoyunu var.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

48.Əliqulu Əhməd oğlu 25 y; qardaşı Cəfərqulu 18 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

49.Xudamədət Həsən oğlu 17 y; oğlu Yusif 1 y; üç qardaşı var: Fətulla 15 y; Məhəmməd 14 y; Əli 12 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 4 atı, 10 baş malı var.

Palata jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

50.Hüseynxan Məhəmməd oğlu 70 y; iki oğlu var: Məhəmməd 22 y; Əsəd 17 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı, 8 baş malı və 20 qoyunu var.

51.Qasıməli Qurbanəli oğlu 45 y; dörd oğlu var: Qurbanəli 17 y; Hümbət 15 y; Səfərəli 13 y; Əli 12 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 10 baş malı və 80 qoyunu var.

52.Vəli Qurbanəli oğlu 30 y; oğlu Bayram 5 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini var.

53.Əli Allahverdi oğlu 50 y; oğlu Səbzəli 6 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

54.Xudaverdi Hüseynəli oğlu 40 y; oğlu Məhəmməd 11 y.

Palata jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

55. Bağırəli Bayram oğlu 30 y; oğlu Abbas 11 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

56. Bayram Bayram oğlu 25 y; qardaşı Nəbi 17 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

57. İsmayıl Məhəmməd oğlu 45 y; üç oğlu var: Abbasqulu 20 y; Bayramqulu 17 y; Məhəmməd 12 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

58. Novruzəli Vəli oğlu 70 y; üç oğlu var: İrza 20 y; Mirzə 17 y; Kəlbirza 14 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 2 atı, 8 baş malı, 30 qoyunu var.

59. Abbas Əli oğlu 35 y; oğlu Abdulla 13 y; qardaşı Qasım 25 y; onun oğlu Baxşəli 5 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 6 baş malı var.

Palata jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

60. Məhəmməd Yaqub oğlu 45 y; üç oğlu var: Abdulla 16 y; Əsəd 14 y; Əli 6 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 3 atı, 10 baş malı, 30 qoyunu var.

61. Balı Məhəmməd oğlu 40 y; üç oğlu var: Mehralı 20 y; Məhəmməd 16 y; Abbasəli 6 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 1 atı, 10 baş malı, 16 qoyunu var.

Palata jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

62. Abdulla Ağəli oğlu 30 y; üç oğlu var: İsmayıl 11 y; Fərzalı 16 y; Kəlbəli 6 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 2 atı, 6 baş malı, 8 qoyunu var.

Palata jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

63. Allahverdi İsmayıl oğlu 25 y; qardaşı Abdulla 15 y; qardaşı oğlu Məhəmməd Bağır oğlu 11 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı var.

64. Məhəmməd Hüseyn oğlu 35 y; oğlu Əhməd 5 y; qardaşı Hümbət 30 y; onun oğlu Əli 4 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 14 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 4 baş malı var.

65. Bayram Xudaverdi oğlu 16 y; iki qardaşı var: Nəbi 30 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); oğlu Abdulla 6 y; Məhəmməd 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı, 7 baş malı, 20 qoyunu var.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

66. Həsən Məhəmməd oğlu 70 y; dörd oğlu var: Niftalı 25 y; Qəhrəman 18 y; Məhəmməd 17 y; Əli 13 y.

12 xalvar boş torpağı, 13 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı, 10 baş malı, 3 keçisi var.

67.Şahverdi Məmmədağlı oğlu 45 y; oğlu Həsən 13 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 16 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 6 baş malı və 14 qoyunu var.

68.Həsən Nəcəfali oğlu 35 y; oğlu Nəcəf 7 y; qardaşı Hüseyin 30 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 2 baş malı var.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

69.Allahverdi Həsən oğlu 30 y; oğlu Həsən 12 y; iki qardaşı var: Əli 25 y; onun oğlu Nəcəf 2 y; Hüseyin 20 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 14 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 6 baş malı və 20 qoyunu var.

70.Nəbi Haxverdi oğlu 40 y; oğlu Məmmədağlı 14 y;

iki qardaşı var: Mustafa 30 y; onun oğlu Əlinağı 6 y;

Məmmədcəfər 25 y; onun oğlu Bayram 6 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

71.Məhəmməd İsmayıl oğlu 35 y; oğlu İsmayıl 11 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 4 baş malı, 10 qoyunu var.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

72.Şirməmməd Məhəmməd oğlu 35 y; oğlu Məhəmməd 14 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 6 baş malı, 10 qoyunu var.

73.Məhəmməd Mustafa Yüzbaşı oğlu 20 y; qardaşı Həsən 15 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı, 10 qoyunu var.

74.Bayraməli Səfər oğlu 18 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 6 baş malı var.

75.Nəbi Xudaverdi oğlu 30 y.

76.Xudaverdi Hüseynalı oğlu 30 y; qardaşı Məmmədqasım 22 y.

77.İsmayıl Hüseyn oğlu 30 y; oğlu Allahyar 3 y; iki qardaşı var: Həsən 22 y; Haverdi 14 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 16 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 6 baş malı və 15 qoyunu var.

78.Kərəm Niftalı oğlu 20 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 40 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 1 baş malı var.

79.Nəbi İsmayıl oğlu 18 y; qardaşı Vəli 13 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 4 baş malı və 10 qoyunu var.

80.Abuş Vəli oğlu 30 y; oğlu İbrahim 4 y; iki qardaşı var: Əli 26 y; Abbas 15 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 2 baş malı var.

81.Şahbaz Abbas oğlu 25 y; oğlu Abbas 1 y; iki qardaşı var: Oruc 18 y; Bayraməli 15 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

82.Cəlil bəy Xəlil bəy oğlu 35 y; oğlu Xəlil bəy 5 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 26 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 4 baş malı var.

83.Molla Mirzə Molla Ələkbər oğlu 25 y; iki qardaşı var: Qafar 16 y; Musa 14 y; iki əmisi oğlu: Bəşir Molla Ələsgər oğlu 20 y; Abbas 16 y.

10 xalvar boş torpağı, 10 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 7 baş malı var.

84.Sadıq Məhəmməd oğlu 45 y; üç oğlu var: Tanrıqulu 18 y; Nəcəfqulu 16 y; Məhəmməd 12 y.

10 xalvar boş torpağı, 10 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 27 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 7 baş malı, 5 keçisi var.

85.Axund Molla Mehbalı ağa Məhəmməd oğlu 40 y; oğlu Məhəmməd 3 y; qardaşı Novruzəli 35 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 10 baş malı var.

86.Fərrux Məmmədbağır oğlu 25 y; qardaşı Abdul 12 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı var.

87.Əli Əhməd oğlu 50 y; oğlu Hüseyn 18 y; iki qardaşı oğlu: Səyyar Məhərrəm oğlu 13 y; Səməd 12 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 7 baş malı var.

88.Qulu Məmmədcəfər oğlu 40 y; iki oğlu var: Oruc 16 y; Məmmədcəfər 13 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 4 baş malı var.

89.Allahverdi Xudamədət oğlu 30 y; üç qardaşı var: Mustafa 20 y; Oruc 16 y; Novruz 14 y.

9 xalvar boş torpağı, 9 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 6 baş malı var.

90.Novruz Yusif oğlu 40 y; oğlu Hüseyn 5 y; iki qardaşı oğlu var: Məhəmməd Oruc oğlu 18 y; Əhməd 12 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini var.

91.Abbas ağa Baba oğlu 40 y; dörd qardaşı var: Oruc 20 y; Məhəmməd 30 y; onun oğlu Bayram 2 y; Qurban 18 y; Namaz 16 y.

6 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 7 baş malı var.

92.Xudaverdi Məmiş oğlu 23 y; oğlu Məhəmməd 1 y; qardaşı Əbdülrəhman 18 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı var.

93.Murtuzaqulu Qurbanəli oğlu 50 y; üç oğlu var: Məhəmməd 18 y; Əli 16 y; Mustafa 15 y;

qardaşı İmamverdi 35 y; oğlu Qurbanəli 16 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı və 10 qoyunu var.

94.Məhəmməd Məmmədrza oğlu 35 y; iki oğlu var: Abdulla 16 y; Məmmədrza 12 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, əkini var.

95.Xəlil Allahverdi oğlu 35 y; qardaşı Məhəmməd 25 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 17 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 4 baş malı var.

96.Məmmədağa Kərbəlayı Süleyman oğlu 40 y; oğlu Əlibaba 4 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 4 baş malı var.

97.Cəfər Abdul oğlu 25 y; iki qardaşı var: İsmayıl 20 y; Hüseyin 18 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 16 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 2 baş malı var.

98.Səməd Molla Şəfi oğlu 20 y;

qardaşı Molla Ağaməhəmməd 40 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); onun üç oğlu: Məmmədşəfi 10 y; Məmmədəli 4 y; Məmmədcəfər 2 y.

99.Məmmədkərim bəy Xudaverdi bəy oğlu 35 y; oğlu Əziz bəy 7 y;

iki əmisi oğlu: Nəzərəli bəy Qasım bəy oğlu 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Baxşəli bəy Darbaz bəy oğlu 15 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

100.Nər Hacı oğlu 30 y; oğlu Abbas 4 y;

qardaşı Hacı 25 y; onun oğlu Allahverdi 6 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini 1 atı, 7 baş malı və 10 qoyunuvar.

101.İbrahim Əsgər oğlu 17 y; əmisi oğlu Əli Cəfər oğlu 12 y.

4 xalvar boş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 5 batman pambıq əkini, 16 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 4 baş malı var.

102.Məmmədveli Ayvaz oğlu 45 y; oğlu Məmmədcəfər 5 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 16 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 4 baş malı var.

103.İbrahim Hüseyin oğlu 12 y.

2 baş malı var.

104.Məhəmməd Fərzalı oğlu 26 y; üç oğlu var: Baxşəli 8 y; Kəlbəli 4 y; Hümbətəli 2 y.

9 xalvar boş torpağı, 9 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 2 atı, 6 baş malı və 20 qoyunu var.

105.Şükruulla Əhməd oğlu 15 y.

1 atı və 4 baş malı var.

106.Xangəldi Musaxan oğlu 50 y; üç oğlu var: Musa 20 y; Əli 15 y; İsa 10 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 34 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 5 baş malı və 8 qoyunu var.

107.Yaqub Qərib oğlu 50 y; iki oğlu var: Məhəmməd 20 y; Əhməd 10 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 5 baş malı və 6 qoyunu var.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsindən gəlirlər.

108.Gülmalı Tarverdi oğlu 55 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 3 baş malı var.

1834-cü ildə Yelizavetpoldan gəlir.

109.Məhəmmədəli Ramazan oğlu 15 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 25 üzüm kolu olan bağı və 2 baş malı var.

110. Tağı Abdul oğlu 30 y; oğlu Hüseyin 10 y; qardaşı Amo 25 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 4 baş malı var.

111. Abdulla Əli oğlu 15 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 baş malı və 3 qoyunu var.

1834-cü ildə Yelizavetpoldan gəlib.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

112. Xudo Cəfər oğlu 40 y; iki oğlu var: Bayram 20 y; İman 12 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 4 baş malı, 6 qoyunu var.

1834-cü ildə Naxçıvan nahiyəsindən gəliblər.

113. Bayram Bazo oğlu 50 y; iki oğlu var: Məhərrəm 25 y; Rəhim 20 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 4 baş malı var.

1834-cü ildə Naxçıvan nahiyəsindən gəliblər.

114. Məmo Haxverdi oğlu 30 y; oğlu Haxverdi 15 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

1834-cü ildə Yelizavetpoldan gəliblər.

Palata jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

115.Səfər Şərəf oğlu 50 y; üç oğlu var: Abdulla 25 y; Fətulla 15 y; Şükrulla 10 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 baş malı və 3 qoyunu var.

1834-cü ildə Göyçə nahiyəsindən gəliblər.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

116.Cəfər Hüseyn oğlu 30 y; qardaşı Bayram 15 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 qoyunu var.

Palata Jurnalının 27 iyul 1846-cı il tarixli qeydinə görə Qarabağlar kəndinə köçüblər.

117.Abbas Məhəmmədəli oğlu 30 y; qardaşı Niftalı 20 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 baş malı və 2 var.

Naxçıvan qəzasının Qıvraq kəndindən gəliblər.

118.Məmmədsadiq Hüseyn oğlu 20 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 17 üzüm kolu olan bağı və 3 qoyunu var.

119.Allahverdi Bünyadəli oğlu 35 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

1834-cü ildə Dərələyaz nahiyəsindən gəlib.

120.Bünyadəli Mehdi oğlu 20 y; qardaşı Əlləz 15 y.

1 xalvar boş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 3 baş malı var.

Yelizavetpoldan gəliblər.

121.Məmo İsgəndər oğlu 30 y; oğlu Əli 5 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 5 baş malı var.

Yelizavetpoldan gəliblər.

122.Süleyman Tağı oğlu 45 y; oğlu Əliqulu 10 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 28 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, var.

Yelizavetpoldan gəliblər.

123.Novruzəli Bünyadəli oğlu 35 y; iki qardaşı var: Köçəli 10 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 baş malı var.

Yelizavetpoldan gəliblər.

124.Hüseyn Qasım oğlu 30 y; qardaşı Həsən 20 y.

3 xalvar boş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 16 üzüm kolu olan bağı, 6 atı, 7 baş malı var.

1834-cü ildə Dərələyaz nahiyəsindən gəliblər.

125.Abo bəy Yəqinəli bəy oğlu 40 y; üç oğlu var: Nəbi bəy 10 y; Əliyar bəy 8 y; Əli bəy 6 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 26 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 6 baş malı və 8 qoyunu var.

1834-cü ildə İrandan gəliblər.

Bu ailə bəy mənşəyinə görə Palata Jurnalının 31 mart 1845-ci il tarixli qeydi ilə vergi mükəlləfiyyətlilərin siyahısından çıxarılmışdır.

126.İbaş Yəqinəli oğlu 50 y; üç oğlu var: Məmo 20 y; Yəqinəli 15 y; Novruzəli 12 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 16 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 3 baş malı var.

1834-cü ildə İrandan gəlirlər.

127.Əli Hüseyn oğlu 40 y; qardaşı Rüstəm 40 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 qoyunu var.

Yelizavetpoldan gəlirlər.

128.Əlisgəndər Yəqinəli oğlu 30 y; üç oğlu var: Nabat 10 y; İsmayıl 7 y; Kəlbəli 2 y.

2 xalvar boş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 5 baş malı və 6 qoyunu var.

1834-cü ildə İrandan gəlirlər.

129.Əsəd İsmayıl oğlu 35 y.

15 xalvar boş torpağı, 16 xalvar buğda, 6 xalvar arpa əkini, 8 atı, 40 baş malı və 150 qoyunu var.

1834-cü ildə Yelizavetpoldan gəlir.

130-135. 1834-cü ildə Dəvəli kəndindən gələn 6 erməni ailəsinin siyahısı.

Palata jurnalında 18 iyun 1846-cı ildə edilmiş qeydə görə. Bu 6 ailə Dəvəli kəndinə məxsus olan boş Reyhanlı kəndinə köçürülmüşlər.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar: Novruz, Muradhasil, Məhəmməd Sultan. 3 möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

QARABAĞLAR kəndi (v.509-510)

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Bu kənd yeni məskunlaşdırılıb.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat sürürlər.

Məhsulin 30-dan 4 hissəsini mülkədar Bağır xana, 3 hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər.

Torpaqları kifayət qədərdir və xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 56, nahiyə mərkəzinə 60 verstdir.

Sənətkarlıq yoxdur.

Biçənəkləri kifayət qədərdir.

Sakinlərin dolanışığı ortababdır. Torpaqları əkinə orta dərəcədə yararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən, odunu isə Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

1.Hadı Hüseyin oğlu 60 y; oğlu Oruc 10 y.

1834-cü ildə Böyük Vədi kəndindən gəlirlər.

2.Əlihüseyn Hadı oğlu 20 y.

1834-cü ildə Böyük Vədi kəndindən gəlib.

3.Məmmədmehdi Ramazan oğlu 40 y; iki oğlu var: Rəhim 15 y; Məmmədhəsən 8 y.

1834-cü ildə Dərələyəz nahiyəsinin Ələyəz kəndindən gəlirlər.

4.Məmmədrəsul Rəhim oğlu 25 y; oğlu Məhərrəm 6 y.

Ailə 1834-cü ildə Dərələyəz nahiyəsinin Ələyəz kəndindən gəlib.

5.Bağır xan Nəzərəli xan oğlu 38 y; oğlu İrza bəy 6 y; nökrəri Qurban Kərim oğlu 30 y.

1841-ci ildə Qaraxaç kəndindən gəlirlər.

Bu ailə Dövlət Əmlak Palatasının 5 iyul 1844-cü il vəziyyətinə görə bu kəndin sakinləri siyahısından çıxarılmışdır.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№8. DAŞLI kəndi(v.511-514)

Mülkədar torpaqlarında yaşayan xəzinə kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat tərzini keçirirlər.

Mülkün 1,5 ağçası Abbasqulu bəyə, 15 stili Ağa bəyə, 15 stili Həsən bəyə, 3 ağçası Cəfərqulu bəyə məxsusdur. Məhsulun 30-dan 4 hissəsi mülkədarlara, 3 hissəsi isə xəzinəyə ödənilir.

Torpaqları kifayət qədərdir və xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 45, nahiyə mərkəzinə 52 verstdir..

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

1 daşı olan işlək bir dəyirman var, Abbasqulu bəyə məxsusdur.

Kifayət qədər biçənlər var, sakinlərin dolanışıqı orta-babdır.

Torpaq orta dərəcədə yararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən, odunu isə Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

1.Həsən bəy Məmmədqulu Sultan oğlu 11 y.

2.Abbasqulu bəy Hacı Baba bəy oğlu 30 y; üç oğlu var: Allahyar bəy 5 y; Əliqulu bəy 3 y; Səməd bəy 1 y.

3.Hacı Baba bəy Mustafaqulu Sultan oğlu 14 y.

4.Cəfərqulu bəy Nəsir bəy oğlu 40 y; üç oğlu var: Nəsrulla bəy 16 y; Əsədulla bəy 14 y; Əli bəy 13 y.

5.Zeynal Həsən oğlu 60 y; üç oğlu var: Məhərrəm 28 y; Rəcəb 13 y; Mirzə 12 y.

6.Oruc Vəli oğlu 45 y; oğlu Əmirxan 12 y; qardaşı Məhərrəm 30 y.

7.Abbas Murad oğlu 30 y; oğlu Rüstəm 5 y; atası Murad Həsən oğlu 70 y.

8.Fətulla Yaqub oğlu 40 y; qardaşı Fərəc 30 y.

9 və 10-cu ailələr.

1836-cı ildə Yelizavetpol quberniyasından gəlmiş iki erməni ailəsi. Dövlət Palatası jurnalına görə bu 2 ailə 8 iyun 1844-cü ildə bu nahiyənin Dəvəli kəndinə köçmüşdür.

11.Əliməmməd Abbas oğlu 25 y; oğlu Abbas 1 y.

1836-cı ildə Yelizavetpol quberniyasından gəlirlər.

12.Molla Xudadat Molla Yaqub oğlu 50 y; iki oğlu var: Şükrulla 14 y; Molla Əsədulla 13 y.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№9. GÖRAVAN kəndi (v.515-517)

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat tərzini keçirirlər.

Mülkün 12 stili Məhərrəm Sultana, 7,5 stili Ağə bəyə, 1,5 ağçası Qədim bəyə, 2 ağça 5 stili isə Knyaz Arqutinski Dolqorukova məxsusdur. Məhsulun 30-dan 4 hissəsini mülkədarlara, 3 hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər.

25 iyun 1849-cu ildən bu kəndin mülkünün 1 ağça və 5,5 stili, yəni 25,5 stili xəzinəyə məxsusdur.

Torpaqlar kifayət qədərdir və xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 44, nahiyə mərkəzinə 52 verstdir.

Sənətkarlıqla məşğul olmurlar.

2 un dəyirmanı var, biri Arqutinskiyə, digəri isə sakinlərə məxsusdur.

Biçənəklər kifayət qədərdir, dolanışlıq ortababdır.

Torpağı əkinəyararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən, odunu isə Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

1.Hüseyn Xəlil oğlu 17 y; qardaşı İsmayıl 5 y.

2.Kərbəlayı Canməhəmməd Şahkərim oğlu 70 y;

üç oğlu var: Xudaverdi 25 y; onun oğlu Hüseynalı 3 y;

Tarverdi 22 y; onun oğlu Məhəmməd 4 y;

Haxverdi 18 y;

əmisi oğlu Haxverdi Zeynalabdin oğlu 35 y; iki oğlu var: Zeynalabdin 13 y; Əli 5 y.

3.Rüstəm Abbasəli oğlu 19 y; qardaşı Məmmədali 12 y.

4.Süleyman Şahəli oğlu 35 y; qardaşı Əli 25 y.

5.İrza Fərhad oğlu 40 y; iki oğlu var: Əsədulla 11 y; Şükür 6 y; qardaşı oğlu Hüseyn Məhəmməd oğlu 17 y.

6.Əhməd Oruc oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 13 y; Əli 8 y.

7.Mustafa Həsən oğlu 70 y;

dörd oğlu var: Qəhrəman 25 y; onun oğlu Əli 5 y;

Ələsgər 22 y; Ələkbər 20 y; Başnalı 18 y.

8.Cəfər Hüseyn oğlu 50 y; iki oğlu var: İsmayıl 10 y;
Mayıl 5 y.

1834-cü ildə Ulya-Vedi kəndindən gəliblər.

9.Babiş Mustafa oğlu 50 y; oğlu Əli 5 y.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№10. YENGİCƏ kəndi (v.519-520).

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat tərzini sürürlər.

Knyaz İosif Arqutinskinin mülküdür və məhsulun 30-dan 4 hissəsini ona ödəyirlər.

Torpaq kifayət qədərdir və xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 42, nahiyə mərkəzinə 66 verstdir.
Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

1 un dəyirmanı var, mülkədara məxsusdur. Sakinlərin dolanışığı ortababdır, torpaq orta dərəcədə əkinə yararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən, odunu isə Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

1.Xudaverdi Yüzbaşı Nurməhəmməd Yüzbaşı oğlu 50 y;
üç oğlu var: Qurban 7 y; Abbas 3 y; Məhəmməd 1 y.

2.İmamverdi Cəmşid oğlu20 y.

3.Nəcəfali Hüseynxan oğlu 70 y;

üç oğlu var: Əlimədət 40 y; onun oğlu Cəfər 2 y;

Əlizaman 20 y; Abbas 10 y.

4.Molla Zeynalabdin Kərbəlayı Zaman oğlu 35 y; oğlu Zaman (*yaşı göstərilməyib, əvvəlki kameral siyahıdan sonra doğulduğu qeyd edilir. Bu o deməkdir ki, yaşı 10-dan artıq deyil-N.Ə.*);

dörd qardaşı var: Ələsgər 30 y; İbrahim 25 y; onun oğlu Hüseyn 1 y; Ələkbər 18 y; Süleyman 16 y.

5.Hətəm Əli oğlu 50 y;

iki oğlu var: Cəfər 25 y; onun oğlu Məmmədali 1 y;

Qasım 16 y.

6.Hüseynalı Məhəmməd oğlu 10 y; qardaşı Abdulla Məhəmməd oğlu 4 y.

7.Molla Yusif Məhəmməd oğlu 32 y; oğlu Cəlil 1 y; qardaşı Məmmədsəfi 27 y.

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№11. AVŞAR kəndi (v.521-532).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri. İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Biçənəkləri kifayət qədərdir, torpağı əkinəyararlıdır.

Dolanışığı ortababdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən, odunu isə Dərələyəz meşələrindən gətirirlər.

Qəza mərkəzinə 45, nahiyə mərkəzinə 50 verstdir.

1. Etibar Kərim oğlu 45 y; dörd oğlu var: İmamqulu 10 y; Məmmədali 8 y; Mövlamqulu 6 y; Tanrıqulu 3 y;

qardaşı Ələkbər 35 y; onun dörd oğlu: Kərim 13 y; Şəfi 8 y; Ələsgər 5 y; Oruc 4 y;

qardaşı Novruz 25 y; Vəli 20 y; onun oğlu Bayram 3 y.

32 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini var.

2. Həzrətqulu İbrahim oğlu 45 y; üç oğlu var: İbrahim 18 y; İsmayıl 12 y; Əli 6 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

3. Ələsgər İbrahim oğlu 26 y; iki oğlu var: Ələkbər 12 y; Asman (Osman?) 6 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

4. Məmmədrza Ocaqqulu oğlu 55 y; iki oğlu var: Məmmədhənifə 25 y; İsmayıl 11 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5. Abdulla Həsən oğlu 25 y.

6. Qasım Mustafa oğlu 55 y; iki oğlu var: Əli 20 y; Vəli 10 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Hüseyn Mustafa oğlu 30 y; iki oğlu var: Mustafa 15 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*); Əli 5 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Əli Kərbəlayı Kazım oğlu 30 y; iki oğlu var: Abbas 16 y; Kazım 12 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9.Məhəmməd Yəqinəli oğlu 17 y; qardaşı Məmmədhənifə 14 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 atı və 7 baş iribuynuzlu heyvanı var.

10.Mehdi Əül oğlu 55 y;

iki oğlu var: Allahverdi 22 y; onun iki oğlu: Həsən 6 y; Heydər 3 y;

Məhərrəm 20 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 4 baş iribuynuzlu və 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

11.Əli Bayramqulu oğlu 40 y;

dörd oğlu var: Qurban 20 y; onun oğlu İsmayıl 2 y; Qulu 18 y; Həsən 10 y; Hüseyn 8 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 5 atı, 15 baş iribuynuzlu və 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

12.Müşkalı İsa oğlu 70 y;

üç oğlu var: Qasım 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); oğlu Məhəmməd 1 y; Cəfər 15 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Əsəd 12 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

13.İsa Müşkalı oğlu 25 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

14.Məhəmməd İsa oğlu 60 y; iki oğlu var: İsmayıl 20 y; Adıgözəl 3 y.

(Bu ailə əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb).

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 baş iribuynuzlu və 6 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

15.Abdulla Məmmədqulu oğlu 25 y; onun qardaşı Əlican 12 y (***əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb).***

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini var.

16.Məşədi Qurban Həsənalı oğlu 59 y; oğlu Novruzəli 22 y (***əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb).***

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, əkini, 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

17.Məmmədali Bədəl oğlu 59 y; dörd oğlu var: İbrahim 20 y; İsmayıl 12 y; Rüstəm 9 y; Məhəmməd 6 y.

(Bu ailə əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb).

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 8 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

18.Səfəralı Hüseyn oğlu 27 y; oğlu Hüseyn 5 y; qardaşı Səlim 20 y.

1834-cü ildə İrəvan şəhərindən gəlirlər.

5 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa əkini, 10 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

19.Qoca Əli oğlu 42 y; iki qardışı var: Hüseynalı 39 y; Məmmədali 30 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 15 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

20.Məmmədsalah İsmayıl oğlu 37 y; iki oğlu var: Rəhim 14 y; İsmayıl 8 y.

1834-cü ildə İrandan gəlirlər.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 2 baş iribuynuzlu və 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

21.Hüseynalı Hüseynxan oğlu 47 y; üç oğlu var: Hüseynxan 16 y; Məhəmməd 9 y; Əli 5 y.

1834-cü ildə Naxçıvan nahiyəsindən gəlirlər.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 10 baş iribuynuzlu heyvanı, 5 qoyunu və 2 keçisi var.

22.Ələkbər Sultan Mustafa oğlu 44 y; üç oğlu var: Ağa 11 y; İsmayıl 5 y; Cavad 2 y;

iki qardaşı var: Əlihəsən 24 y; onun oğlu Fərəculla 5 y; Məmmədali 19 y.

1836-cı ildə İrandan gəlirlər.

5 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 4 atı, 10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

23.Ələsgər Mustafa oğlu 20 y; qardaşı Hüseyn 15 y.

1836-cı ildə İrandan gəlirlər.

24.Əli Qurban oğlu 57 y; iki oğlu var: Allahverdi 17 y; Abbasəli 10 y.

1836-cı ildə İrandan gəlirlər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

25.Hüseyn İbrahim oğlu 32 y; oğlu Məhəmməd 7 y.

(Bu ailə əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb).

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı, 15 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

26.Əli Ocaqqulu oğlu 57 y; üç oğlu var: Bağır 22 y; Kəlbəli 17 y; Şükruulla 10 y.

1834-cü ildə Dərələyəz nahiyəsindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkinivə 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

27.Məşədi Abdulla Ağası oğlu 48 y; üç oğlu var: Xudaverdi 14 y; İsmayıl 9 y; Sadıq 3 y;

beş qardaşı: Hüseyn 40 y; onun iki oğlu: Məmmədbağır 19 y; Əli 14 y.

Əbdülrəhman 40 y; onun iki oğlu: Ağababa 12 y; İbrahim 8 y;

Həsən 34 y; onun iki oğlu: Məmmədrəsul 7 y; Məmmədtağı 1 y;

Məjlum 29 y; Mənsim 26 y.

1834-cü ildə Kürtçülü kəndindən gəlirlər.

8 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 8 xalvar buğda, 4 xalar arpa əkini, 27 atı, 40 baş iribuynuzlu və 350 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

28.Allahverdi Məsimverdi oğlu 60 y; üç oğlu var: Mirzə 24 y; Baba 9 y; Həsən 8 y.

1835-ci ildə İrandan gəlirlər.

5 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini və 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

29.Qurban Mirzalı oğlu 52 y; iki oğlu var: Mirzalı 16 y; Fərzalı 3 y;

iki qardaşı: Məmmədəli 26 y; onun oğlu Məhərrəm 8 y; Mustafa 22 y.

1835-ci ildə İrandan gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

30.Məhəmməd Kərbəlayı Kərim oğlu 54 y; iki oğlu var: Abbas 29 y; Mustafa 14 y.

1834-cü ildə Dəvəli kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 12 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

31.Bayram Kərbəlayı Kərim oğlu 67 y; oğlu Allahverdi 24 y.

1834-cü ildə Dəvəli kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

32.Mirzə Kərbəlayı Kərim oğlu 47 y; üç oğlu var: Hüseyin 17 y; Məmmədveli 11 y; Kərim 5 y.

1834-cü ildə Dəvəli kəndindən gəlirlər.

5 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

33.Hüseynalı Kərbəlayı Kərim oğlu 47 y; oğlu Ələkbər 10 y.

1834-cü ildə Dəvəli kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

34.Abbas Allahyar oğlu 53 y; iki oğlu var: Baba 18 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); Hüseyn 15 y.

1836-cı ildə Maxta kəndindən gəlirlər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 1 atı, 12 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

35.Əkbər Əli oğlu 51 y; iki oğlu var: Ələsgər 21 y; Yaqubəli 14 y.

1836-cı ildə Maxta kəndindən gəlirlər.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 atı, 12 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

36.Nəbi Nağı oğlu 57 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

37.Kərbəlayı İbrahim Haxverdi oğlu 47 y; iki oğlu var: Məhərrəm 16 y; Qulu 21 y.

(Bu ailə əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb).

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda və 1 xalvar arpa əkini var.

38.Vəlirza Kərbəlayı Abbas oğlu 29 y; iki oğlu var: Əlirza 18 y; Məhərrəm 13 y.

(Bu ailə əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb).

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 4 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

39.Cəfər Məhəmməd oğlu 33 y; oğlu Qasım 10 y.

1836-cı ildə Maxta kəndindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

40.Əhməd Möhlət oğlu 45 y; oğlu Oruc 17 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

1836-cı ildə Quşçu-Dəmirçili kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

41.Alı İsmixan oğlu 27 y; üç qardaşı var: Məhəmməd 24 y; İsmayıl 19 y; Hüseyn 15 y.

Yengicə kəndindən gəlirlər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 2 atı, 5 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

42.Tarverdi Allahqulu oğlu 45 y; oğlu Məmmədcəfər 17 y.

1834-cü ildə Kürd kəndindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

43.Haxnəzər Ocaqqulu oğlu 67 y;

dörd oğlu var: Nurməmməd 33 y; onun iki oğlu: Əsəd 15 y; İsmayıl 13 y;

Şükür 17 y; İbrahim 12 y; Hüseyin 10 y.

1834-cü ildə Kürtçulu kəndindən gəliblər.

6 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 3 atı, 7 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

44. Hübət Yüzbaşı Kərbəlayı Əli oğlu 77 y;

iki oğlu var: Abbas 29 y; onun oğlu Məhəmməd 1 y;

Əliqulu 18 y;

qardaşı Qulaməli 61 y; onun oğlu İsmayıl 19 y.

1834-cü ildə Maxta kəndindən gəliblər.

5 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa əkini var.

45. Zeynalabdin Yusif oğlu 54 y; iki oğlu var: Allahverdi 24 y; Həşim 17 y.

1836-cı ildə Dəmirçi kəndindən gəliblər.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

46. Həsən Əli oğlu 29 y; qardaşları Hüseyin 25 y; Zeynal 20 y.

1834-cü ildə Burunlu kəndindən gəliblər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

47. Qasım İsgəndər oğlu 25 y; iki qardaşı var: Abdulla 24 y; Əli 22 y.

1834-cü ildə Maxta kəndindən gəliblər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

48.Pirməhəmməd Nabat oğlu 37 y; oğlu Məmmədsadiq 4 y.

1836-cı ildə İrandan gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

49.Məhəmməd Molla Eynalı oğlu 37 y; qardaşı Ocaqqulu 19 y.

1836-cı ildə Maxta kəndindən gəlirlər.

50.Əbdülhəsən Məhərrəm oğlu 34 y; oğlu Hüseyn 1 Y.

1836-cı ildə Burunlu kəndindən gəlirlər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

51.Zaman Kərbəlayı Haxverdi oğlu 57 y; iki oğlu var: Nəcəf 17 y; İsmayıl 12 y;

üç qardaşı var: Cəfər 37 y; onun oğlu Məhəmməd 5 y;

Qurban 22 y; Bayram 21 y.

1834-cü ildə Yengicə kəndindən gəlirlər.

8 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 6 atı, 20 baş iribuynuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

52.Mehdi Yəqinəli oğlu 57 y;

iki oğlu var: Zülfüqar 25 y; onun oğlu Əli 1 y;

Səməd 17 y;

Biz imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№12. SƏDƏRƏK kəndi (v.533-571).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat tərzini sürürlər. Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Sakinlərə məxsus, hərəsinin 1 daşı olan 5 un dəyirmanı var. Biçənəkləri kifayət qədərdir. Sakinlərin dolanışıqı və torpaqların vəziyyəti yaxşıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti materialı üçün Türkiyə, yanacaq üçün Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 72, nahiyə mərkəzinə 24 verstdir.

1. Hacı Sultan Əli bəy oğlu 35 y;

üç qardaşı var: Mirzə Əli 28 y;

Nəcəfali 25 y; onun oğlu Şəfi 1 y;

Kəlbəli 19 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 60 üzüm kolu, 5 tut ağacı olan bağı, 5 atı və 15 baş iribuynuzlu heyvanı var.

2. Sadıq Kərbəlayı Şahbaz oğlu 50 y; dörd oğlu var: Abdulla 15 y; Abbas 10 y; Hüseyin 5 y; Tağı 3 y;

iki qardaşı: Vəli 40 y; onun üç oğlu: Cəfər 10 y; Mustafa 4 y; Nəcəf 2 y;

Məhəmməd 35 y; onun oğlu Şahbaz 2 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 12 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 50 üzüm kolu olan bağı, 5 atı, 15 baş iribuynuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3. Əli Sultan Kərbəlayı Şahbaz oğlu 46 y; üç oğlu var: Həsənağa 20 y; Kazım ağa 18 y; Rəhim 16 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 11 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 35 batman pambıq əkini, 50 üzüm kolu olan bağı, 12 atı, 15 baş iribuynuzlu və 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Kərbəlayı Nəbi Həsən oğlu 70 y;

dörd oğlu var: Həsən 45 y; onun üç oğlu: Məhəmməd 19 y; Abdulla 15 y; Mehdi 7 y;

Məmmədrəsul 40 y; iki oğlu var: İsmayıl 16 y; Qədim 7 y;

Hüseyn 35 y; onun iki oğlu: Qasım 6 y; Bağır 3 y;

Əli 30 y; onun iki oğlu: Kərim 3 y; Məmmədrəhim 2 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 12 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 45 batman pambıq əkini, 60 üzüm kolu olan bağı, 12 atı, 30 baş iribuynuzlu və 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Hüseyn Mehbalı oğlu 45 y; iki oğlu var: Süleyman 17 y; İbrahim 5 y; qardaşı Əli 19 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 9 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 2 atı, 15 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Mustafa Davud oğlu 80 y;

üç oğlu var: Səfər 50 y; onun oğlu Nağı 30 y; Nağının oğlu Cəfər 1 y;

Həsən 45 y; üç oğlu var: İsmayıl 16 y; Abdülqasım 10 y; Məhəmməd 5 y;

Hüseyn 40 y; üç oğlu var: İbrahim 10 y; Əli 8 y; Musa 2 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 8 atı, 30 baş iribuynuzlu və 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Mehdi Məhəmməd oğlu 55 y;

üç oğlu var: Abbas 30 y; onun oğlu Hüseyn 6 y;

Məhəmməd 19 y; Abdulqasım 8 y;

qardaşı Hüseyinalı 45 y; onun oğlu Qədim 5 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 13 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 60 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 6 atı, 35 baş iribuynuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Sadiq Yaqub oğlu 40 y; iki oğlu var: İsmayıl 12 y; Abdulla 5 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 6 atı, 4 malı var.

9.Məmmədhənifə Nəsir oğlu 45 y; üç oğlu var: Əsəd 16 y; Qasım 3 y; Hüseyin 2 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 2 atı, 15 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

10.Həsən İsxan oğlu 65 y;

dörd oğlu var: Məmmədəli 35 y; onun iki oğlu: Məhəmməd 3 y; Əhməd 1 y;

Hüseyinalı 30 y; Həsənalı 28 y; Bayraməli 24 y;

iki qardaşı oğlu: Şirməmməd Hüseyin oğlu 42 y; Cəfər 40 y; onun iki oğlu: Əli 6 y; Usub 3 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 13 xalvar buğda, 7 xalvar arpa, 50 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 36 baş iribuynuzlu və 120 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

11.Mehdi Zaman oğlu 60 y; iki oğlu var: Kazım 16 y; Ələsgər 14 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 13 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 45 batman pambıq əkini, 36 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 15 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

12.İsmayıl Zaman oğlu 40 y; iki oğlu var: İrzaxan 12 y; Zamanxan 7 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 14 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 1 atı və 10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

13.Həsənxan Salahxan oğlu 46 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı, 1 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

14.Ağaməhəmməd Kərbəlayı Ağa oğlu 40 y; iki oğlu var: Məmmədsadiq 22 y; Ağa 3 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 14 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 12 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

15.Həsən Kərbəlayı Ağa oğlu 40 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 6 malı var.

16.Əli Kərbəlayı Ağa oğlu 22 y; qardaşı Məhəmməd 20 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 12 batman pambıq əkini, 5 malı var.

17.Əlimədət Qədim oğlu 40 y; oğlu Ələsgər 16 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

18.Məmmədqulu Məhəmməd oğlu 50 y;

qardaşı Məmmədəli 40 y; oğlu Məmmədqədim 5 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 9 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 15 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

19.Nəbi Nəsir oğlu 40 y; oğlu Həsən 6 y;

iki qardaşı var: Əli 35 y; onun oğlu Nəsir 5 y;
Məmmədrəsul 22 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 9 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı, 20 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

20.Əliməmməd Vəli oğlu 60 y; oğlu Vəli 25 y;

qardaşı Müseyibxan 50 y; onun iki oğlu: Qədim 20 y;
Məmmədrəhim 15 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 14 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 50 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 20 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

21.Mahmud Mustafa oğlu 30 y; qardaşı Tağı 25 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 6 baş malı var.

22.Səfər Səfər oğlu 60 y; üç oğlu var: Abbas 20 y;
Məmmədəli 16 y; Əli 10 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 5 baş malı var.

23.Qədim Sadıq oğlu 35 y; oğlu Sadıq 7 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 2 baş malı var.

24.Qədim Səfər oğlu 40 y; iki oğlu var: Zeynalabdin 6 y;
Sadıq 3 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 baş malı var.

25.Feyzulla Kərim oğlu 50 y; üç oğlu var: Ələkbər 22 y;
Kərim 6 y; İsmayıl 3 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 2 baş malı var.

26.Zeynalabdin Qasım oğlu 35 y; oğlu Qasım 6 y;

qardaşı Məhəmməd 22 y; onun oğlu Əli 4 y;

qardaşı oğlu Bağır Hüseyn oğlu 17 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 9 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 15 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

27.Xəlil Molla Əhməd oğlu 80 y;

iki oğlu var: Ələsgər 51 y; onun üç oğlu: Əli 23 y; Həsən 14 y; Məhəmməd 2 y;

Qasım 35 y; onun oğlu Məhərrəm 1 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 20 baş iribuynuzlu və 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

28.Ələkbər Xəlil oğlu 40 y; üç oğlu var: İsmayıl 13 y; Cəfər 8 y; Məmmədhüseyn 2 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 4 atı və 10 baş malı var.

29.Yaqubqulu Həsənalı oğlu 50 y; üç oğlu var: Məhəmməd 13 y; Cəfər 5 y; Həsən 3 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 10 baş malı var.

30.Baba Həsənalı oğlu 40 y; oğlu Ələkbər 8 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini 1 baş malı var.

31.Cəfər Qurbanqulu oğlu 50 y; iki oğlu var: Seyidqulu 17 y; Əliqulu 10 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 28 batman pambıq əkini, 1 atı və 10 baş malı var.

32.İsmayılqulu Kərim oğlu 45 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 26 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 1 atı və 10 baş malı var.

33.Yəqinəli Məmmədəli oğlu 50 y; iki oğlu var: Məmmədəli 16 y; Hüseyinli 10 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 9 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini və 10 baş malı var.

34.Baba Məmmədəli oğlu 40 y; iki oğlu var: Zeynalabdin 15 y; Abdulla 13 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 9 xalvar buğda, 3,5 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 8 baş malı var.

35.Abbas Məmmədali oğlu 26 y; oğlu Məmmədali 3 y; iki qardaşı: Ələkbər 15 y; Vəli 10 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 1 atı və 10 baş malı var.

36.Bayram Bayramqulu oğlu 30 y; iki oğlu var: Hüseyin 6 y; Əli 4 y; iki qardaşı var: Qasım 25 y; Məhəmməd 18 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

37.Ağaməhəmməd Əhməd oğlu 40 y; üç oğlu var: Əli 18 y; Vəli 7 y; Hüseyin 4 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 15 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

38.Kəlbi Əli oğlu 55 y; üç oğlu var: Hüseyin 15 y; Əli 10 y; Vəli 8 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

39.Cəfər Kərim oğlu 50 y; oğlu Sadıq 15 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 17 batman pambıq əkini, 1 atı, 7 baş malı və 7 keçisi var.

40.İrza Kazım oğlu 50 y; iki oğlu var: Əli 18 y; Cəfər 12 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 13 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 50 batman pambıq əkini, 2 atı, 10 baş malı və 100 qoyunu var.

41.Zamanxan Kazım oğlu 30 y; üç oğlu var: Kazım 7 y; Zeynalabdin 3 y; Həsən 2 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 7 baş malı var.

42.Allahverdi Talıb oğlu 50 y; üç oğlu var: Kərim 20 y; onun oğlu Əli 3 y; Ələkbər 14 y; Məhəmməd 12 y;

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 11 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 15 baş malı və 30 qoyunu var.

43.Məhəmməd Mustafa oğlu 40 y; iki oğlu var: Zeynalabdin 15 y; Qayaxan 11 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

44.Qasım Mustafa oğlu 30 y; oğlu Mustafa 6 y; qardaşı Məmmədhüseyn 25 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 27 batman pambıq əkini, 6 baş malı var.

45.Allahverdi Əbdüləzim oğlu 50 y; iki oğlu var: Ələsgər 16 y; Məhəmməd 4 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı, 8 baş malı və 10 qoyunu var.

46.Hüseyn Əli oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 5 y; Əli 3 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 5 baş malı var var.

47.Həsən İmamverdi oğlu 50 y; iki oğlu var: Hüseyn 18 y; Abdulla 15 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 35 batman pambıq əkini, 1 atı, 10 baş malı və 25 qoyunu var.

48.Ata İmamverdi oğlu 25 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı və 7 baş malı var.

49.Rəsul Cəfər oğlu 20 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

50.Məmmədcəfər Vəli oğlu 50 y; iki oğlu var: Abdulla 17 y; Əsəd 10 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 5 baş malı var.

51.Əhməd Nağı oğlu 35 y; oğlu Cəfər 11 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 4 baş malı var.

52.İbrahim Məmməd Hüseyin oğlu 30 y; iki oğlu var: Əli 6 y; Vəli 3 y; qardaşı Ələsgər 20 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 15 baş iribuynuzlu və 500 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

53.Mehralı Səfəralı oğlu 45 y; oğlu Səfəralı 4 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

54.Nadirxan İmamverdi oğlu 45 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

55.Kərim Həsən oğlu 60 y; oğlu Hüseyn 16 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı və 10 baş malı var.

56.Süleyman Həsən oğlu 45 y; oğlu Əli 4 y;

qardaşı İbrahim 35 y; oğlu Həsən 3 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 11 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı və 10 baş malı var.

57.Məmmədli Bəxtiyar oğlu 50 y; oğlu Hüseyn 16 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı və 10 baş malı var.

58.Məhəmməd Abbas oğlu 40 y; oğlu Cəfər 20 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı və 6 baş malı var.

59.İbrahim Məhəmməd oğlu 40 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 2 baş malı var.

60.Ələkbər Məhəmməd oğlu 25 y; qardaşı Ələsgər 7 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 3 baş malı var.

61.Həsənli Məhəmməd oğlu 60 y;

üç oğlu var: Əliməmməd 40 y; iki oğlu var: Cəfər 16 y; Əli 11 y;

Vəliməmməd 35 y; oğlu İbrahim 5 y;

Nurməmməd 25 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 9 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 35 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı və 20 baş malı var.

62.Qasım Qərib oğlu 60 y; dörd oğlu var: Həsən 28 y; Hüseyin 17 y; Əli 15 y; Məhəmməd 13 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 2 baş malı və 25 qoyunu var.

63.İrza Əli Səfi oğlu 60 y; beş oğlu var: Ramazan 35 y; Məmməd həsən 33 y; Əli 17 y; Qasım 12 y; Məmmədsəfi 8 y.

9 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 12 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 70 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 15 baş malı və 20 qoyunu var.

64.Qədim Yusifxan oğlu 35 y; üç oğlu var: Məhəmməd 10 y; Əhməd 10 y; Bağır 4 y; qardaşı Hüseyinalı 25 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 12 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 18 baş malı və 15 qoyunu var.

65.Mustafa Yusifxan oğlu 28 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı və 10 baş malı var.

66.Qurban Şahnavaz oğlu 40 y; oğlu Hüseyin 10 y;

qardaşı Qurbanəli 38 y; onun iki oğlu: Əli 20 y; Vəli 17 y;

qardaşı oğlu Şirəli Təhməz oğlu 20 y.

9 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 11 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 26 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 15 baş malı və 40 qoyunuvar.

67.Məmmədveli Kazım oğlu 35 y; oğlu Sadiq 3 y;

iki qardaşı var: Əli 32 y; oğlu Məmmədhəsən 3 y; Hüseyin 28 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 50 batman pambıq əkini, 2 atı, 25 baş malı və 56 qoyunu var.

68.Cəfər Qurban oğlu 50 y; oğlu Məmmədsalah 3 y; qardaşı Sadiq 40 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı 1 atı, 20 baş malı və 32 qoyunu var.

69.Məmmədhəsən Nəsibalı oğlu 40 y; qardaşı Qasım 15 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı və 10 baş malı var.

70.Hüseyin Əli oğlu 33 y; iki oğlu var: Baxşəli 6 y; Mirzalı 4 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 2 baş malı var.

71.Zeynalabdin Əli oğlu 50 y;

oğlu Məmmədalı 25 y; onun oğlu Məhəmməd 3 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 20 baş malı var.

72.Hüseyin Kərbəlayı Şahgəldi oğlu 30 y; iki oğlu var: Məhəmməd 5 y; Ələsgər 3 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı və 6 baş malı var.

73.İbrahim Murtuzaqulu Yüzbaşı oğlu 60 y; üç oğlu var: Murtuzaqulu 26 y; Zeynalabdin 15 y; Hüseyin 12 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 11 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 45 batman pambıq əkini, 1 atı, baş malı və 10 qoyunu var.

74.Abbas Bayramqulu oğlu 17 y; qardaşı Abdulla 14 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı və 3 baş malı var.

75.Məmmədali Əhməd oğlu 48 y; iki oğlu var: İsmayıl 13 y; Qasım 7 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 7 baş malı var.

76.Fərzalı Əhməd oğlu 35 y; iki oğlu var: Qafar 7 y; Hüseyin 4 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

77.Həzrətqulu Niyazqulu oğlu 35 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 48 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı və 12 baş malı var.

78.İmamqulu Niyazqulu oğlu 30 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

79.Usub Həsənخان oğlu 60 y; iki oğlu var: Qasım 23 y; oğlu Abdulla 3 y; Zeynalabdin 17 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 35 batman pambıq əkini, 23 üzüm kolu olan bağı və 15 baş malı və 30 qoyunu var.

80.Qasım Eyvaz oğlu 60 y; beş oğlu var: İrza 25 y; Hüseyin 20 y; Hüseyinli 17 y; Abbas 15 y; Həsən 8 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 15 baş malı və 20 qoyunu var.

81.Nəsir Usta Məhəmməd oğlu 15 y; qardaşı Cəfər 12 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 3baş malı var.

82.Süleyman Tahar oğlu 35 y; qardaşı oğlu Əli Salman oğlu 17 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı, 1 atı və 10 baş malı var.

83.Zeynalabdin Həsən oğlu 40 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 baş malı var.

84.Məmmədnəsir Qazıxan oğlu 50 y; iki oğlu var: Məhəmməd 15 y; Hüseyin 5 y; qardaşı oğlu Həsən Ələsgər oğlu 2 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 12 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 10 baş malı və 10 qoyunu var.

85.Məhərrəm Qazıxan oğlu 40 y; oğlu Ələsgər 4 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı və 7 baş malı var.

86.Bayram Zeynalabdin oğlu 22 y; qardaşı Məhəmməd 7 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

87.Ramazan Məmmədqulu oğlu 40 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 13 batman pambıq əkini, 8 baş malı var.

88. Tağı İsmayıl oğlu 50 y; oğlu İsmayıl 26 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 2baş malı var.

89. Abbas Oruc oğlu 19 y.

90. Ələsgər Usub oğlu 25 y; oğlu Əli 3 y; iki qardaşı var: Ələsgər 22 y; Həsən 18 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 50 batman pambıq əkini, 1 atı, 13 baş malı və 30 qoyunu var.

91. Fərzalı Əli oğlu 50 y; üç oğlu var: Zeynalabdin 19 y; Həsən 15 y; Hüseyin 12 y;

iki qardaşı: Məhərrəm 30 y; onun oğlu Cəfər 1 y; Məmmədəli 25 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 60 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 16 baş malı və 35 qoyunu var.

92. Mirzə Əli oğlu 70 y;

iki oğlu var: Həsən 35 y; onun oğlu Abdulla 3 y;

Hüseyin 25 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 13 üzüm kolu olan bağı, 1 atı və 10 baş malı var.

93. İbrahim Mirzə oğlu 45 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 40 üzüm kolu olan bağı və 10 baş malı var.

94. İsmayıl Mirzə oğlu 35 y; iki oğlu var: Hüseyinalı 7 y; Əli 5 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 7 baş malı var.

95.Ələkbər Kərim oğlu 65 y; oğlu Rüstəm 17 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 2 baş malı var.

96.Məmmədhəsən Zaman oğlu 70 y;

iki oğlu var: Zaman 35 y; onun iki oğlu: Sadıq 7 y; Yaqub 5 y; Hüseyn 28 y; oğlu Qədim 3 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı və 7 baş malı var.

97.Şahverdi Mövlamverdi oğlu 30 y; oğlu Abdulla 3 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı və 5 baş malı var.

98.Baba Əhməd oğlu 40 y; iki oğlu var: Əli 7 y; Abbas 5 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 8 batman pambıq əkini, 3 baş malı var.

99.Əlirza Mehralı oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 15 y; Əli 5 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı və 15 baş malı var.

100.İsmayıl Əli oğlu 40 y; iki oğlu var: Abbas 10 y; Həsən 5 y; qardaşı Nabatəli 30 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı, 7 baş malı və 20 qoyunu var.

101.Qasım Sadıq oğlu 35 y; oğlu Sadıq 5 y; iki qardaşı: Rəsul 25 y; Kərim 20 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı və 10 baş malı var.

102.İbrahim Mürsəl oğlu 50 y; iki oğlu var: Məhəmməd 13 y; Əbdülqasım 6 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini və 10 baş malı var.

103.İbrahim Rəhim oğlu 30 y; oğlu Əhməd 2 y; iki qardaşı: Məhəmməd 25 y; İsmayıl 18 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 35 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 20 baş malı və 40 qoyunu var.

104.Allahyar Ağahüseyn oğlu 62 y;

üç oğlu var: Ağahüseyn 40 y; onun oğlu Həsən 7 y; Şəfi 30 y; Hüseyin 20 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 13 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 50 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 10 atı, 30 baş malı və 200 qoyunu var.

105.Məhəmməd Mehralı oğlu 60 y; iki oğlu var: Məmmədrza 30 y; Novruzəli 25 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 1 atı və 10 baş malı var.

106.Hacı Bəyməmməd oğlu 40 y; oğlu Cəfər 5 y; qardaşı Sadıq 16 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 12 baş malı və 20 qoyunu var.

107.Cəfər Əlipənah oğlu 35 y; qardaşı Hacı 30 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı və 15 baş malı var.

108.Hüseyn Bağır oğlu 18 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 10 üzüm kolu olan bağı və 2 baş malı var.

109.Ələskər Muso oğlu 50 y; oğlu Sadıq 13 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 10 üzüm kolu olan bağı və 5 baş malı var.

110.Bayram Muso oğlu 45 y; oğlu Həsən 20 y;

qardaşı Usub 40 y; oğlu İbrahim 15 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı və 7 baş malı var.

111.Əliqulu İrzaxan oğlu 30 y; oğlu Mustafa 8 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini 1 baş malı var.

112.Zeynalabdin Bayram oğlu 30 y; oğlu Bayram 6 y; üç qardaşı var: Kərim 18 y; Qədim 16 y; Hüseyn 15 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 1 atı, 14 baş malı və 20 qoyunu var.

113.Mustafa Qərib oğlu 25 y; oğlu Qərib 1 y; üç qardaşı var: Tağı 23 y; Abul 19 y; Cəfər 17 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 12 üzüm kolu olan bağı, 14 baş malı və 30 qoyunu var.

114.Məmmədələ Məhəmməd oğlu 24 y; oğlu Ələskər 4 y; iki qardaşı var: Rəsul 18 y; Əli 7 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan, 2 atı, 20 baş malı və 502 qoyunu var.

115.Nadir Məhəmməd oğlu 40 y; iki oğlu var: Bağır 7 y; Sadıq 5 y; qardaşı Heydər 24 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 3 atı,12 baş malı və 25 qoyunu var.

116.Məmmədkərim Yadigar oğlu 50 y; oğlu Abdulla 5 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 1 atı və 12 baş malı var.

117.Əbdülkərim Yadigar oğlu 40 y; üç oğlu var: Xudakərim 20 y; Həsən 13 y; Hüseyn 12 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 1 atı və 7 baş malı var.

118.Kərbəlayı Nəsir Qəhrəman oğlu 70 y;

üç oğlu var: Haxverdi 35 y; onun oğlu Cəfər 5 y;

Allahverdi 25 y; onun oğlu Məmmədbağır 3 y;

Məhəmməd 22 y; onun oğlu Həsən 2 y;

nəvəsi Zeynalabdin Yaqub oğlu 12 y.

10 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 13 xalvar buğda, 6 xalvar arpa, 70 batman pambıq əkini, 35 üzüm kolu olan bağı, 5 atı,35 baş malı və 100 qoyunu var.

119.Həsən Sadıq oğlu 45 y; iki oğlu var: Sadıq 10 y; Məhəmməd 5 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

120.Hüseyn Sadıq oğlu 33 y; oğlu Nağı 3 y; iki qardaşı var: Məhəmməd 25 y; Əli 22 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 30 batman pambıq əkini, 14 baş malı və 23 baş qoyunu var.

121.Vəli İsxan oğlu 35 y; iki oğlu var: Salman 7 y; Rəhim 4 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 15 qoyunu ar.

122.Əhməd Zamanxan oğlu 70 y;

üç oğlu var: Ələskər 35 y; onun oğlu Salman 4 y;

Zaman 30 y; onun oğlu Məmmədrəhim 3 y; Hüseyn 25 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 45 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 22 baş malı və 50 qoyunu var.

123.Zeynal Talib oğlu 45 y; oğlu Dərgahqulu 6 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 2 baş malı var.

124.Məmmədməsir Məhərrəm oğlu 40 y; üç oğlu var: Qasım 23 y; Sadıq 20 y; Məhəmməd 5 y;

qardaşı Əli 35 y; oğlu Məhərrəm 4 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 35 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 2 atı və 14 baş malı var.

125.Mehralı Mehralı oğlu 75 y; iki oğlu var: İmamverdi 25 y; Məmmədbağır 14 y;

əmisi oğlu Qurban Məmmədhüseyn oğlu 35 y; onun oğlu Hüseyn 5 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 2 atı, 13 baş malı və 12 qoyunu var.

126. Qulaməli Kərbəlayı Məmmədali oğlu 55 y; iki oğlu var: Məmmədrəsul 23 y; Qasım 12 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa, 35 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı və 10 baş malı var.

127. Hüseyin İmamqulu oğlu 40 y; iki oğlu var: Baba 18 y; Əli 14 y;

üç qardaşı var: Seyid 25 y; onun oğlu İmamqulu 5 y;

Ələskər 26 y; onun oğlu Mustafa 4 y;

Məhəmməd 16 y.

8 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 10 xalvar buğda, 6 xalvar arpa əkini, 14 baş malı və 23 qoyunu var.

128. Yaqub Məhəmməd oğlu 45 y; üç oğlu var: Hüseyin 14 y; Həsən 13 y; Ələskər 5 y;

qardaşı Məmmədusub 25 y; onun oğlu Abbas 4 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 30 üzüm kolu olan bağı, 2 atı və 15 baş malı var.

129. Abbas Məhəmməd oğlu 40 y; dörd oğlu var: Ələskər 15 y; Ələkbər 13 y; Cəfər 10 y; Nəbi 6 y;

iki qardaşı var: Burcalı 35 y; onun dörd oğlu: Əli 15 y; Əbdulsəməd 12 y; Sami 10 y; Tağı 8 y;

Namaz 30 y.

7 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 5 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 3 atı, 10 baş malı və 30 qoyunu var.

130. Usub Məhəmməd oğlu 35 y; oğlu Sadıq 12 y; qardaşı Bayram 22 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 5 baş malı var.

131. Mustafa Molla İbrahim oğlu 40 y; iki oğlu var: Abdulla 14 y; Cabbar 5 y;

qardaşı Mirzəli 25 y; oğlu Məhəmməd 4 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 1 atı, 8 baş malı və 20 qoyunu var.

132. **Axund Molla Hüseyn Molla İbrahim oğlu** 35 y;

qardaşı Həsən 30 y; onun oğlu Məmməd Həsən 4 y.

2 xalvar boş torpağı, 1 atı, 4 baş malı və 15 qoyunu var.

133. Məmməd Cəfər Hüseyn oğlu 35 y; qardaşı Abdulla 22 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 10 üzüm kolu olan bağı və 12 baş malı var.

134. İbrahim Məhəmməd oğlu 50 y; üç oğlu var: Ələskər 20 y; Həsən 13 y; Məmmədbağır 7 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 10 üzüm kolu olan bağı və 5 baş malı var.

135. Əli Məhəmməd oğlu 60 y; üç oğlu var: Vəli 14 y; Məhəmməd 10 y; Həsən 8 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 10 üzüm kolu olan bağı və 2 baş malı var.

136. Salman Tapdıq oğlu 70 y;

oğlu Əli 35 y; onun oğlu Cabbar 4 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 4 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 10 baş malı və 25 qoyunu var.

137. Bədirxan Musa oğlu 50 y; oğlu Hüseyin 5 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 10 üzüm kolu olan bağı və 3 baş malı var.

138. İbrahim Ələkbər oğlu 32 y;

qardaşı Nurməmməd 28 y; onun oğlu Ələkbər 1 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini, 15 üzüm kolu olan bağı, 2 atı, 12 baş malı və 25 qoyunu var.

139. İsmayıl Həsənalı oğlu 35 y; oğlu Əli 11 y; əmisi oğlu Cəfər Həsən oğlu 20 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

140. Əhmədali Həsənalı oğlu 60 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 12 üzüm kolu olan bağı və 3 baş malı var.

141. Allahverdi Əhmədali oğlu 30 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 4 baş malı var.

142. Məhəmməd Pirməmməd oğlu 28 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda əkini və 2 baş malı var.

143. Əhməd Pirməmməd oğlu 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda əkini və 2 baş malı var.

144. Məhəmməd Əli oğlu 30 y; iki qardaşı var: Allahverdi 28 y; Şahgəldi 15 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı ,6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 28 batman pambıq əkini, 10 baş malı var.

145.Məmmədhəsən Niyaz oğlu 20 y; iki qardaşı var: Məmmədcəfər 17 y; Məhəmməd 16 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 12 üzüm kolu olan bağı və 3 baş malı var.

146.Məhəmməd Abbas oğlu 15 y.

3 baş malı var.

147.Tağı Əli oğlu 60 y; oğlu Həsən 15 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini var.

148.Zeynalabdin Tağı oğlu 25 y; qardaşı Cəfər 22 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa var.

149.Əliqulu Məmmədəli oğlu 22 y.

150.Süleyman Məhərrəm oğlu 45 y; üç oğlu var: Sadıq 16 y; Abbas 10 y; Həsən 7 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 3 baş malı var.

151.Əmrah Durmuş oğlu 50 y; üç oğlu var: Şahbaz 25 y; Mustafa 15 y; Yaqub 10 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı və 5 baş malı var.

152.Əli Rzaqulu oğlu 30 y; iki qardaşı: Məmmədəli 25 y; İmamqulu 10 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı və 12 baş malı var.

153. Abdulla Vəli oğlu 22 y; iki qardaşı var: Hüseyin 15 y; Vəli 10 y; əmisi oğlu: Əli Məmmədqulu oğlu 6 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 15 baş malı və 40 qoyunu var.

154. Hüseyin Pirməmməd oğlu 20 y; oğlu Camal 5 y; qardaşı Həsən 17 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini və 6 baş malı var.

155. Məmmədqasım Nəbi oğlu 30 y; oğlu Nəbi 1 y.

1 atı və 2 baş malı var.

156. Dünyamalı Məmmədbağır oğlu 30 y; oğlu Abdulla 3 y; üç qardaşı var: İmaməli 20 y; Məhərrəm 15 y; Həsən 12 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini və 3 baş malı var.

157. İrza Yaqub oğlu 25 y; oğlu Yaqub 3 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

158. Qasım Yaqub oğlu 40 y; dörd oğlu var: Hüseyinli 20 y; Abbasəli 15 y; İbrahim 12 y; Cəfəralı 8 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 1 atı və 3 baş malı var.

1839-cu ildə İrandan gəlirlər.

159. Hüseyin Abdan oğlu 30 y; oğlu Əli 5 y; iki qardaşı var: Hüseyinli 20 y; Bayraməli 15 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 8 xalvar buğda, 3,5 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı, 1 atı, 10 baş malı və 20 qoyunu var.

160. Rəsul Əli oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 4 y;

161.Kərbəlayı Əhməd Kərim oğlu 50 y; iki oğlu var: Nəsrulla 15 y; Məhəmməd 12 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

1839-cu ildə İrandan gəlirlər.

162.Rüstəm Muradqasım oğlu 30 y; oğlu Abdulla 2 y; iki qardaşı var: Nəsir 20 y; Kərim 15 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini və 6 baş malı var.

1840-cı ildə İrəbandan gəlirlər.

163.İbrahim Həsənalı oğlu 50 y; beş oğlu var: Həsən 20 y; Hüseyin 18 y; Hüseyinalı 8 y; Abbas 6 y; Əli 3 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 1 atı, 15 baş malı və 50 qoyunu var.

1834-cü ildə Böyük Vedi kəndindən gəlirlər.

164.Məmmədəli Qasımeli oğlu 20 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

165.Elləzhan Əlinağı oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 3 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

1839-cu ildə İrandan gəlirlər.

166.Baba Əskər oğlu 25 y; iki qardaşı var: İsmayıl 15 y; Mustafa 12 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini və 10 baş malı var.

167.Sadiq Nəcəfali oğlu 50 y; üç oğlu var: Qədim 30 y; Nəcəfali 15 y; Əli 10 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 31 batman pambıq əkini, 1 atı və 5 baş malı var.

168.Xudaverdi Əli oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 4 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

1839-cu ildə İrandan gəlirlər.

169.Abbas Pirməmməd oğlu 25 y; qardaşı Məmmədali 15 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

1841-ci ildə İrandan gəlirlər.

170.İbrahim İsmixan oğlu 40 y; iki oğlu var: Abdulla 15 y; Əli 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini və 1 baş malı var.

171.İrzaxan İsmixan oğlu 30 y; qardaşı Əli 20 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini və 1 baş malı var.

172.Zülfüqar Akim oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 6 y;

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 5 baş malı var.

1837-ci ildə İrandan gəlirlər.

173.Məhəmməd Kərbəlayı Məhərrəm oğlu 30 y; oğlu İbrahim 3 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

1840-cı ildə Naxçıvan qəzasından gəlirlər.

174.Zamanxan Əhmədخان oğlu 40 y; oğlu İbrahim 3 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı və 3 baş malı var.

1837-ci ildə İrandan gəlirlər.

175..Zeynalabdin Kazım oğlu 40 y; oğlu Ələkbər 22 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 3 baş malı var.

1840-cı ildə Zəngibasar nahiyəsindən gəlirlər.

176.Molla Abbas Baba oğlu 35 y; iki oğlu var: Cəfər 6 y; Əli 4 y; qardaşı Mustafa 20 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı və 5 baş malı var.

1834-cü ildə İrəvan şəhərindən gəlirlər.

177.Həsən Mehralı oğlu 40 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 4 baş malı var.

178.Həsənalı Həsən oğlu 25 y; qardaşı Hüseyin 12 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini və 5 baş malı var.

179.Bayram Məmmədali oğlu 22 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini var.

1837-ci ildə Qarabağdan gəlir.

180.Oruc Abdul oğlu 40 y; oğlu İbrahim 4 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 4 baş malı var.

1838-ci ildə Göyçə nahiyəsindən gəlirlər.

181.Mehdi Nadirxan oğlu 60 y; iki oğlu var: Əhməd 12 y; Məhəmməd 7 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

1841-ci ildə Zəngibasar nahiyəsinin Şollu Mehmandar kəndindən gəlirlər.

182.Zeynalabdin Məhəmməd oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 4 y; qardaşı Əli 17 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 7 baş malı var.

1834-cü ildə Göyçə nahiyəsindən gəlirlər.

183.İmamqulu İrzaqulu oğlu 40 y; iki oğlu var: Əli 10 y; İrzaqulu 7 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 4 baş malı var.

1834-cü ildə Böyük Vedi kəndindən gəlirlər.

184.Məmmədəli Qurbanəli oğlu 25 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 3 baş malı var.

185.Rəsul Bəxtiyar oğlu 40 y; üç oğlu var: Abdulla 10 y; Əsəd 8 y; Məhəmməd 5 y; qardaşı Cəfər 25 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 25 üzüm kolu olan bağı və 7 baş malı var.

1837-c ildə İrandan gəlirlər.

186.Kərbəlayı Sərdar Xudaverdi oğlu 60 y; üç oğlu var: Əli 30 y; Məhəmməd 20 y; Mehdi 15 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı və 8 baş malı var.

187.Kəlbəli Kərbəlayı Məmmədalı oğlu 40 y; üç oğlu var: Yəqinəli 20 y; Nağdəli 15 y; Niftalı 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 1 baş malı var.

188.Məhəmməd Abadioz (?) oğlu 35 y; iki oğlu var: Məhəmməd 10 y; Əhməd 6 y; qardaşı Dostəli 20 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

1839-cu ildə İrandan gəlirlər.

189.Həsənəli Məmmədrza oğlu 30 y; iki oğlu var: Abbas 7 y; Məhəmməd 4 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 5 baş malı var.

1836-cı ildə Göyçə nahiyəsindən gəlirlər.

190.Abdulla Əli oğlu 40 y; dörd oğlu var: Hüseyn 15 y; Sadıq 10 y; Cəfər 5 y; Məhəmməd 2 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini, 1 atı və 15 baş malı var.

191.Əhməd Əhməd oğlu 50 y; oğlu Zeynalabdin 20 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 7 baş malı var.

192.Oruc Qasım oğlu 30 y; oğlu Qasım 5 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

1836-cı ildə Zəngibasar nahiyəsinin Yuva kəndindən gəlirlər.

193.Cəfər Muxtar oğlu 40 y; iki oğlu var: İbrahim 20 y; Sadıq 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 5 batman pambıq əkini və 2 baş malı var.

(əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb).

194.Həsən İbrahim oğlu 30 y; oğlu İbrahim 6 y; iki qardaşı var: Cəfər 20 y; Məhəmməd 17 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 4 baş malı var.

1837-ci ildə İrandan gəlirlər.

195.Əli Əlinağı oğlu 30 y; oğlu Qasım 3 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 1 baş malı var.

(əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb).

196.Abdulla Hadı oğlu 25 y *(əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb).*

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 3 baş malı var.

197.Zeynalabdin Oruc oğlu 40 y; oğlu Şahəli 20 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 3 baş malı var.

1839-cu ildə Dərələyaz nahiyəsindən gəlirlər.

198.Lütfəli Məhərrəm oğlu 40 y; oğlu Abbas 4 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 12 kol üzüm olan bağı var.

(əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb).

199.Sadiq Əli oğlu 22 y; iki qardaşı var: Məmmədalı 11 y; Kərim 9 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 7 baş malı var.

200.Məhəmməd Nurməmməd oğlu 30 y; oğlu Əbdülqasım 1 y; iki qardaşı var: İsmayıl 25 y; Qasım 20 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini, 27 kol üzümü olan bağı, 1 atı və 10 baş malı var.

1834-cü ildə İrandan gəlirlər.

201.Qədim İmamverdi oğlu 50 y; üç oğlu var: Məhəmməd 17 y; İsmayıl 8 y; Süleyman 1 y.

10 üzüm kolu olan bağı, 3 atı, 6 malı və 30 qoyunu var.

(əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb).

202.Məhəmməd Ağa oğlu 40 y; oğlu Həsən 10 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı və 10 baş malı var.

203.İsmayıl Tat oğlu 60 y; iki oğlu var: Hüseyn 22 y; Ələskər 15 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı və 2 baş malı var.

1835-ci ildə Zəngibasar mahalının Novruzlu kəndindən gəlirlər.

204.Habil Azad oğlu 35 y; iki qardaşı var: Abdulla 30 y; onun oğlu Əli 11 y; Həsən 15 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpaəkini və 6 baş malı var.

205.Vəli Ağəli oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 6 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 3 baş malı var.

1838-ci ildə İrandan gəlirlər.

206.Qasım Şərif oğlu 40 y; iki qardaşı var: Əli 10 y; Vəli 8 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 3 baş malı var.

1838-ci ildə İrandan gəlirlər.

207.Haxverdi Əli oğlu 40 y; oğlu İsmayıl 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 3 baş malı var.

208.Həsən Mehbalı oğlu 45 y; oğlu Məhəmməd 12 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 4 baş malı var.

209.Hüseynalı Əhməd oğlu 35 y; iki oğlu var: Sadiq 15 y; Əli 8 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

1837-ci ildə irandan gəlirlər.

210.Hüseynalı Kərbəlayı Məmmədali oğlu 45 y; oğlu Əli 6 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini var.

1841-ci ildə İrandan gəlirlər.

211.Şahnəzər Ramazan Yüzbaşı oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 2 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa və 2 baş malı var.

1841-ci ildə İrandan gəlirlər.

212.Qədim Qurban oğlu 30 y; oğlu Hüseyn 2 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

213. Novruzəli Əbülfət oğlu 30 y; üç qardaşı var: Əli 20 y; Qasım 15 y; Həmzə 10 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 6 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 25 batman pambıq əkini var.

1834-cü ildə Sərdarabad nahiyəsinin Zeyvə kəndindən gəlirlər.

214. Kərim Əliməmməd oğlu 50 y; iki oğlu var: Məmmədqulu 20 y; onun oğlu Vəli 1 y; Hətəm 15 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa, 20 batman pambıq əkini və 5 baş malı var.

215. Əli Allahverdi oğlu 40 y; iki oğlu var: Ələskər 20 y; Zeynalabdin 10.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 30 batman pambıq əkini və 10 baş malı var.

216. Zülfüqar Məmməd oğlu 60 y; üç oğlu var: Bəbir 20 y; Məhərrəm 12 y; Əsəd 7 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı və 6 baş malı var.

1841-ci ildə İrandan gəlirlər.

217. Zeynalabdin Qasım oğlu 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş malı var.

218. Məmmədhəsən Muxtar oğlu 37 y; iki oğlu var: Qurban 20 y; Nəbi 15 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini və 10 baş malı var.

1834-cü ildə Qədili kəndindən gəlirlər.

219. Həsən Abdal oğlu 25 y;

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 3 baş malı var.

220.Hacı Əlipənah oğlu 30 y;

4 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini və 6 baş malı var.

221.Məmmədqədim Yüzbaşı Şərif Yüzbaşı oğlu 80 y;

dörd oğlu var: Məmməd Yüzbaşı 45 y; onun iki oğlu: Məmmədhənifə 9 y; Şirəli 5 y;

Mustafa 40 y; üç oğlu var: Hüseyn 20 y; Əli 12 y; Əbdülqasım 4 y;

Zeynalabdin 17 y; Ələkbər 13 y.

6 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa, 40 batman pambıq əkini, 20 üzüm kolu olan bağı, 2 atı və 20 baş malı var.

1839-cu ildə Qədili kəndindən gəliblər.

222.Mirzalı İsmayıl oğlu 30 y; qardaşı Hüseyn 18 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 3 baş malı var.

1834-cü ildə Qədili kəndindən gəliblər.

Bu ailə Palata jurnalına 13 oktyabr 1844-cü ildə edilmiş qeydlə Qədili kəndinə aid edilmişdir.

223.Xəlil Əlinağı oğlu 40 y; iki oğlu var: Abbas 9 y; Əlinağı 4 y; qardaşı Məmmədcəfər 35 y; oğlu Məhəmməd 4 y.

1838-ci ildə Qədili kəndindən gəliblər.

224.Qasım Məhəmməd oğlu 35 y; oğlu Zeynalabdin 6 y; qardaşı Abdulla 25 y;

1834-cü ildə Qədili kəndindən gəliblər.

Bu ailə Palata jurnalına 13 oktyabr 1844-cü ildə edilmiş qeydlə (N217) Qədili kəndinə aid edilmişdir.

225.Əhməd Mehralı oğlu 60 y; iki oğlu var: Qasım 22 y; Məhəmməd 12 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa, 15 batman pambıq əkini, 1 atı və 5 baş malı var.

1834-cü ildə Qədili kəndindən gəlirlər.

226.Musarza Mehralı oğlu 40 y; oğlu Allahverən 17 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa, 10 batman pambıq əkini, 1 atı, 5 baş malı və 10 qoyunu var.

1834-cü ildə Qədili kəndindən gəlirlər.

227.Həsən Cəbrayıl oğlu 45 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 4 baş malı var.

1835-ci ildə Asrı kəndindən gəlib.

Bu ailə Palata jurnalına 13 oktyabr 1844-cü ildə edilmiş qeydlə Qədili kəndinə aid edilmişdir.

228.Məmmədəli Cəbrayıl oğlu 50 y; üç oğlu var: Cəbrayıl 28 y; Mikayıl 15 y; İbrahim 10 y.

1835-ci ildə Asrı kəndindən gəlib.

229.Seyid Qəmbər Seyid Xıdr oğlu 45 y; dörd oğlu var: Mirbağır 20 y; Seyid Qasım 14 y; Mirkazım 10 y; Seyid Cəfər 5 y.

1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər bildirik ki, hər şeyi təmiz vicdan və düzgün şəkildə göstərdik və heç kimi gizlətmədik.

6 nəfər kənd sakininin imzası. Möhür.

Şərur nahiyə iclasçısı Boqoslavski.

№13. KƏRKİ kəndi (v.573-574).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olmurlar.

Dərələrdə bir neçə biçənəkləri var, suvarılan torpaqları yoxdur.

Sakinlərin yaşayışı ortababdır. Torpağı daşlı-kəsəklidir. Sakinlər vadilərdə taxıl əkirlər.

Meşə materiallarını Dərələyəz mahalından gətirirlər.

1.Zeynalabdin Kərbəlayı Nurəli oğlu 17 y; iki qardaşı var: Ramazan 13 y; Məmmədbağır 11 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

2.Süleyman Alı oğlu 30 y; iki qardaşı var: Nəzərəli 20 y; Məhəmməd 11 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

3.Atakişi Əliməmməd oğlu 45 y; üç oğlu var: Qasım 20 y; Ələkbər 17 y; Allahverdi 6 y.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 6 baş iribuynuzlu malı və 10 keçisi var.

4.Məmmədbağır Mro(?) oğlu 30 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkinivə 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Hüseyn Hacı Məhərrəm oğlu 50 y; oğlu Xudaverdi 5 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 30 baş xırabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərrur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№14.ASNI kəndi (v.575-576).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıq yoxdur. Dərələrdə bir neçə biçənəkləri var, suvarılan torpaqları yoxdur.

Sakinlərin yaşayışı ortababdır. Torpağı daşlı-kəsəklidir, vadilərdə əkin edirlər.

Dərləyöz meşələrindən istifadə edirlər.

Palata jurnalının 10 sentyabr 1845-ci il taixli vəziyyətinə görə bu mülkün bütün 6 ağçası da mülkədarlara məxsusdur.

1.Əli Əli oğlu 45 y; oğlu Məmmədخان 12 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Zeynalabdin Qədim oğlu 12 y.

3.İsgəndər Ramazan oğlu 40 y; oğlu Məhəmməd 7 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini var.

4.Məmmədəli İbrahim oğlu 70 y; iki oğlu var: Ələkbər 17 y; Ələsgər 30 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*);

oğulluğu Məhəmməd Baba oğlu 40 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); onun oğlu Qasım 2 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Əli İsmayıl oğlu 25 y.

Əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkinii var.

6.Atababa İbrahim oğlu 30 y; oğlu İsmayıl 3 y.

Bu ailə əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 1 malı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№15. QARAĞAC kəndi (v.577-579).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.
İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıq yoxdur.

Biçənəkləri çoxdur. Örüş yeri yoxdur.

Yaşayış səviyyəsi ortababdır.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəklidir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Həsən Şirməmməd oğlu 30 y; üç oğlu var: Hüseyn 20 y; Əli 17 y; Qasım 14 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Allahverdi Həsən Yüzbaşı oğlu 40 y; iki oğlu var: Abbas 22 y; Əzim 16 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 6 baş malı var.

3.Mövlaqulu Tağı oğlu 56 y; üç oğlu var: Hüseynfərəc 22 y; Əsəd 18 y; Abış 14 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu və 6 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Mövlaqulu Dilavər oğlu 60 y; üç oğlu var: Əli 20 y; Əlimirzə 18 y; Cəfər 14 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Ələsgər Nağı oğlu 40 y; oğlu Mahmud 15 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

6.Hümbət Hüseyn oğlu 25 y; üç qardaşı var: Vəli 22 y; Əli 15 y; İsmayıl 13 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 7 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Əli Cəlil oğlu 40 y; üç oğlu var: Fətəli 15 y; Cəlil 7 y; Cabbar 4 y.

1834-cü ildə Göyçə nahiyəsinin Dəliqardaş kəndindən gəliblər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

8.Salman Oruc oğlu 50 y; oğlu Paşa 4 y; iki qardaşı: Məhəmməd 30 y; Zeynal 25 y.

1834-cü ildə İrandan gəliblər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

9.Həmzə Qalo oğlu 20 y; qardaşı Sado 15 y.

1839-cu ildə Gül kəndindən gəlirlər.

1 inəyi və 5 qoyunu var.

10.Qədim bəy Novruzəli oğlu 40 y; iki oğlu var: Novruzəli 5 y; Fərzalı 1 y.

1834-cü ildə Dərələyəz nahiyəsinin Ertiş kəndindən gəlirlər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuy-nuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

BİRƏLİ kəndi (v.581-586).

Əvvəlki Kameral təsvirdə yoxdur.

İrandan gəlmiş 16 erməni ailəsinin siyahısı.

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

№16.QƏDİLİ kəndi (v.587-588).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat keşirirlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Dərələrdəki biçənəklərdən başqa ölümləri yoxdur.

Yaşayış səviyyələri ortababdır.

Torpağı daş-kəsəklidir, vadilərdə əkin edirlər.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Mövlamverdi Əsgər oğlu 30 y; üç oğlu var: Əli 10 y; Vəli 7 y; Hüseyn 5 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

2.Cəfər Sadıq oğlu 28 y; oğlu Sadıq 8 y; iki qardaşı: Kazım 26 y; Musa 15 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

3.Məhəmməd Usub oğlu 30 y; iki qardaşı var: Əhməd 20 y; Əliməmməd 12 y.

1834-cü ildə Dərələyəz nahiyəsindən gəlirlər.

4 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 4 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa əkini, 2 baş iribuynuzlu və 6 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Musa Şahverdi oğlu 25 y; iki qardaşı var: İsa 18 y; İrza 12 y.

1834-cü ildə Dərələyəz nahiyəsindən gəlirlər.

2 xalvar əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Hüseyn Allahverdi oğlu 32 y; oğlu Dünyamalı 3 y.

1834-cü ildə Dərələyəz nahiyəsindən gəlirlər.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

6.Kəndxuda İrza Qədim Yüzbaşı oğlu 26 y; oğlu Nəsrulla 2 y; qardaşı Ələsgər 17 y.

7.Kazım İsmayıl oğlu 50 y; iki oğlu var: Qədim 20 y; Hüseyin 4 y.

4 xalvar əkin yeri, 4 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№16.QƏDİLİ kəndi (v.589-590).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

1834-cü ildə Göyçə mahalının Gözəldərə kəndindən gəlirlər.

Köçərilər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıq yoxdur, suvarılan torpaqları yoxdur, dərələrdən ot biçirlər. Yoxsul yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daş-kəsəklidir.

Dərələyəz nahiyəsinin meşələrindən istifadə edirlər.

1.Kərbəlayı Xəlil Şahsuvar oğlu 60 y; iki oğlu var: Məhəmməd 25 y; Məmmədali 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

2.Əli Allahverdi oğlu 50 y; iki oğlu var: Xudaverdi 15 y; İmamverdi 7 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

3.Xudaverdi Ədna oğlu 45 y; üç oğlu var: İbrahim 20 y; Rəhim 10 y; Məmmədcəfər 5 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

4.Savalan Allahverdi oğlu 55 y; oğlu Məhəmməd 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Ağaməmməd Şahsuvar oğlu 40 y; iki oğlu var: Ələsgər 15 y; Ələkbər 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

6.Süleyman Salman oğlu 30 y; oğlu Məhərrəm 5 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

7.Bəbir Şahsuvar oğlu 50 y; oğlu Əli 7 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

8.Molla Cəfər Kərbəlayı Cəfər oğlu 25 y; qardaşı Məhəmməd 12 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini və 1 baş iribuynuzlu heyvanı var.

9.Məmmədhüseyn İbrahim oğlu 45 y; oğlu Əmir 4 y; qardaşı Bayraməli 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 2 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

10.İsmayıl İmamverdi oğlu 35 y; iki oğlu var: Abbas 5 y; Həsən 3 y.

1 xalvar qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqomolov.

KEŞİŞVİRAN kəndi (v.591-592).

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

1834-cü ildə Dərələyəz mahalından gələn 10 erməni ailəsinin siyahısı.

QAŞQA kəndi (v.593-596).

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

1835-ci ildə Dərələyəz mahalından buraya köçən 9 ermən ailəsinin siyahısı

ZİNCİRLİ kəndi (v.597-601).

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

1835-ci ildə Dərələyəz mahalının Əyər kəndindən buraya köçən 49 erməni ailəsinin siyahısı.

YENİ ÇANAXÇI kəndi (v.603-608)

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur

1835-ci ildə Dərələyəz mahalından buraya köçən 22 erməni ailəsinin siyahısı.

YUXARI ÇANAXÇI kəndi (v.609-610)

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

Yeni məskunlaşblar.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat keçirirlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar və suvarılın torpaqları yoxdur.

Dərələrdən ot biçirlər. Dolanışiq ortababdır.

Torpağı daşlı-kəsəklidir.

Məşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən gətirir, yanacaq kimi təzəkdən istifadə edirlər.

1. Abbas Süleyman oğlu 30 y; iki oğlu var: Hüseyn 9 y; Talib 6 y;

üç qardaşı var: Əsgər 20 y; onun oğlu Baba 4 y;

Əkbər 15 y; Sadıq 10 y.

1835-ci ildə Dərələyəz nahiyəsindən gəlirlər.

7 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 7 xalvar buğda əkini, 3 atı, 12 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2. Məmmədbağır Kərbəlayı Sadıq oğlu 60 y; üç oğlu var: Molla Vəli 30 y; Həsən 20 y; Allahverdi 10 y.

1835-ci ildə Təzəkənddən gəlirlər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda əkini, 2 atı, 8 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3. Həsən Hüseyn oğlu 25 y; iki oğlu var: Məhəmməd 6 y; Məhərrəm 3 y; üç qardaşı var: Səfər 20 y; Abdulla 15 y; Əli 10 y;

1835-ci ildə Dərələyəz nahiyəsindən gəlirlər.

6 xalvar qoyulmuş əkin yeri, 6 xalvar buğda əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4. Hüseyn Məmməd Həsən oğlu 25 y; iki oğlu var: Həsənəli 10 y; Ələkbər 5 y; qardaşı Orucəli 15 y.

1835-ci ildə Dərələyəz nahiyəsindən gəlirlər.

9 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 10 xalvar buğda əkini, 2 atı, 12 baş iribuynuzlu və 18 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz burada imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

QARALAR kəndi (v.611-614)

Yeni məskunlaşanlar.

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

1831-ci ildə Zəngibasar mahalının Bəycivazlı kəndindən gəlirlər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat keçirirlər.

Mülkədar mayor Əhməd xanın torpaqlarında yaşayırlar, məhsulun 30-dan 4 hissəsini ona, 3 hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər. Torpaqları kifayət qədərdir, xəzinə torpaqlarına köçək istəmədilər.

Qəza şəhərinə 46, nahiyə iclasçısının oturduğu yerə 61 verstdir. Yolları yararlıdır.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar, biçənləri kifayət qədərdir, dolanışqları ortababdır.

Torpaqları ortabab keyfiyyətlidir.

Tikinti üçün meşə materialını Türkiyədən, yanacaq üçünsə Dərələyəz mahalından gətirirlər.

Bu kənddə mülkün 0,5 ağçası xəzinəyə, 5,5 ağçası isə mülkədara məxsusdur (*sonradan edilmiş qeyddir-N.Ə.*)

1. Hüseyin Kərbəlayı Əsgər oğlu 32 y; oğlu Cabbar 5 y;

qardaşı Abdulla 27 y; onun oğlu Murad 7 y.

2.Şəfi Əli oğlu 42 y; iki oğlu var: İsmayıl 10 y; İbrahim 7 y;

qardaşı Şirəli 32 y; onun oğlu Əli 12 y.

3.Həsən Zal oğlu 47 y; iki oğlu var: Məhəmməd 17 y; Əhməd 10 y;

qardaşı Rüstəm 60 y; üç oğlu var: Hüseyin 22 y; Zal 12 y; Abdulla 9 y;

əmisi oğlu Babış 30 y; onun oğlu İsmayıl 10 y.

4.Bayramqulu Əli oğlu 42 y; oğlu Əli 7 y; qardaşı Abbasəli 20 y.

5.İrza Cəfərqulu oğlu 27 y; qardaşı Cəfər 15 y.

6.Təhməz Cəfərqulu oğlu 45 y; oğlu Cəfər 22 y.

7.Sərdar Nəcəf oğlu 50 y; iki oğlu var: Oruc 22 y; Zeynalabdin 17 y;

qardaşı oğlu Nəcəf Məmmədbağır oğlu 30 y.

8.İsmayılverdi Məhərrəm oğlu 25 y; oğlu Ələsgər 5 y; qardaşı oğlu Əkbər Haxverdi oğlu 7 y.

9.Novruz Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 17 y; Kərim 7 y;

qardaşı Zeyni 40 y; iki oğlu var: Abdul 20 y; Abdulla 15 y.

10.Tanrıqulu Xəlifəqulu oğlu 50 y; iki oğlu var: Allahverdi 17 y; Ələkbər 12 y; qardaşı oğlu Məmmədhanifə Mövlamqulu oğlu 15 y.

11.Nəsrulla Hacı oğlu 37 y.

12.İrzaqulu Mustafa oğlu 20 y; qardaşı Mehdiqulu 10 y.

13.Əli Daşdəmir oğlu 25 y; oğlu Allahverdi 5 y.

Biz burada imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdanvə ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

**İmzalar: Nəcəf Məmmədbağır oğlu və başqaları.
Möhür.**

Şərrur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslovski.

№20. KÜSÜSÜZ kəndi (v.615-616).

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, dərələrdən ot biçirlər.

Sakinləri yoxsuldur, az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəklidir. Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Həsənalı Şahbaz oğlu 30 y; onun oğlu Mehralı 12 y.

2.Şahhüseyn Əli oğlu 40 y; üç oğlu var: Əli 17 y; Vəli 15 y; Nəbi 12 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Budaq Hüseyn oğlu 35 y.

3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

4.Məhəmməd Əli oğlu 45 y; oğlu Məmmədhəsən 13 y; qardaşı Əliməmməd 20 y.

1 xalvar əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Məmmədhüseyn Məhəmməd oğlu 14 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.İbrahim Mustafa oğlu 40 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Oruc Qasım oğlu 35 y; üç qardaşı var: Babış 30 y; Namaz 28 y; Fətəli 18 y.

3 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Həsənəli Yolçu oğlu.

6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

№21. ƏRMİK kəndi (v.617-618).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.
İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, otu dərələrdən biçirlər, kasıb yaşayırlar.

Daşlı və kəsəkli olan az miqdarda torpaqları var.

1.Kəndxuda Məhəmməd Yüzbaşı Hacı Məhərrəm oğlu 35 y;

iki qardaşı var: Həsən 40 y; onun oğlu Əsəd 5 y;

Əli 28 y; onun oğlu Abdulla 3 y;

atası Hacı Məhərrəm Hökmalı oğlu 85 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 4,5 xalvar arpa əkini, 3 atı, 15 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Əli Murad oğlu 51 y; üç oğlu var: Ramazan 20 y; Xəlil 18 y; Həsən 14 y;

qardaşı Məsim 25 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*); onun oğlu Oruc 4 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Bünyadəli Tağı oğlu 60 y; oğlu Həsən 20 y;

qardaşı oğlu Şahmurad Novruz oğlu 30 y; onun oğlu Novruz 2 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 15 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.İsmayıl Sultan Əli oğlu 60 y; **üç oğlu var:** Məmmədbağır 25 y; onun oğlu İmamqulu 3 y; Kazım 20 y.

1835-ci ildə Küssüsüz kəndindən gəlirlər.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Molla Əhməd Mustafa oğlu 30 y; oğlu Ağaməmməd 4 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1835-ci ildə Küsüsüz kəndindən gəliblər.

6.Məhəmməd Mustafa oğlu 40 y; oğlu Xudaqulu 5 y.

1835-ci ildə Küsüsüz kəndindən gəliblər.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 12 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Əhməd Allahverdi oğlu 40 y; oğlu İsmayıl 10 y.

1835-ci ildə Küsüsüz kəndindən gəliblər.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 12 baş iribuynuzlu heyvanı var.

8.Ataxan Muradxan oğlu 40 y; oğlu Oruc 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

GERONİS kəndi (v.619-620).

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsinin Körpüqulağı kəndindən gəliblər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla, oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar, öriş yerləri yoxdur, dərələrdə biçənlər var.

Dolanışları ortababdır.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəkdir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1. Yaqub ağa Savalan ağa oğlu 70 y;

üç oğlu var: İsmayıl 30 y; onun iki oğlu: Sadıq 15 y; Məmmədkərim 7 y;

Şahməmməd 25 y; onun iki oğlu: Əliməmməd 3 y; Süleyman 1 y;

Savalan 18 y.

Bu ailə Dövlət Əmlak Palatası jurnalının 9 fevral 1844-cü ilə olan vəziyyətinə görə Naxçıvan qəzası, Dərələyəz nahiyəsinin Rınd kəndinə aid edilmişdir.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 36 baş iribuynuzlu və 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2. Molla Qulu Savalan oğlu 60 y; üç oğlu var: Xudaverdi 30 y; Məhəmməd 25 y; Allahverdi 15 y.

Bu ailə Dövlət Əmlak Palatası jurnalının 9 fevral 1844-cü ilə olan vəziyyətinə görə Naxçıvan qəzası, Dərələyəz nahiyəsinin Rınd kəndinə aid edilmişdir.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3. Həsənalı Məhəmməd oğlu 60 y; iki oğlu var: Şahməmməd 30 y; onun oğlu Məmmədveli 3 y; Məhəmməd 18 y.

Bu ailə Dövlət Əmlak Palatası jurnalının 9 fevral 1844-cü ilə olan vəziyyətinə görə Naxçıvan qəzası, Dəräləyəz nahiyəsinin Rınd kəndinə aid edilmişdir.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 8 baş xırda-buynuzlu heyvanı var.

4. Aman Şano oğlu 30 y; oğlu Məhəmməd 5 y.

Bu ailə Dövlət Əmlak Palatası jurnalının 9 fevral 1844-cü ilə olan vəziyyətinə görə Naxçıvan qəzası, Dəräləyəz nahiyəsinin Rınd kəndinə aid edilmişdir.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu heyvanı və 10 keçisi var.

5. Novruz Həsən oğlu 25 y; qardaşı Əliməmməd 12 y.

Bu ailə Dövlət Əmlak Palatası jurnalının 9 fevral 1844-cü ilə olan vəziyyətinə görə Naxçıvan qəzası, Dəräləyəz nahiyəsinin Rınd kəndinə aid edilmişdir.

3 xalvar dincə qoyulmuş dincə qoyulmuş, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini və 10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərrur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

BAĞÇACIQ kəndi (v.621-622).

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Kənd yeni məskunlaşıb. Sakinlər 1834-cü ildə Cıgın kəndindən gəliblər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olmurlar, suvarılan torpaqları yoxdur, dərələrdə biçənəklər var.

Dolanışlıqları ortababdır.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəkdir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Xudadat Molla Mövlamverdi oğlu 22 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Rəhim Zeynal oğlu 30 y; oğlu Kərim 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı, 11 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Həsən Məhəmməd oğlu 60 y; iki oğlu var: Nağı 25 y; Nəbi 13 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini, 2 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Hüseyn Mahmud oğlu 71 y; iki oğlu var: Məhəmməd 22 y; Mürsəl 15 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini, 3 baş iribuynuzlu və 2 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Kazım Məhəmməd oğlu 55 y; oğlu Əli 18 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

6.Həsən Allahverdi oğlu 30 y.

7.Məhəmməd İbrahim oğlu 40 y; oğlu Zülfüqar 20 y.

1834-cü ildə Ketuz kəndindən gəlirlər.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 5 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdanvə ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

HAXIS kəndi (v.623-624).

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

1834-cü ildə Göyçə nahiyəsinin Gözəldərə kəndindən gəlirlər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, otu dərələrdən biçirlər.

Sakinlərə məxsus olan 1 un dəyirmanı var.

Kasıb yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəkli.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 12, nahiyə mərkəzinə 56 verstdir.

1.Seyid Ağa Seyid Zaman oğlu 50 y; iki oğlu var: Seyid Salman 25 y; Seyid Əli 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 2 atı, 5 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Məhəmməd Qara oğlu 60 y;

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 2 atı və 4 baş iribuynuzlu və heyvanı var.

3.Baba Hüseyin oğlu 60 y;

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 7 baş iribuynuzlu heyvanı var.

4.İbrahim Hüseyn oğlu 30 y; oğlu İsmayıl 10 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 2 atı və 10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Mustafa Həsən oğlu 40 y; oğlu Həsən 8 y; iki qardaşı var: Qurban 30 y; Məmmədali 15 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 5 atı, 15 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Bayram Qara oğlu 30 y; qardaşı Şahməmməd 50 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

7.Şahhüseyn Barxudar oğlu 60 y; iki oğlu var: Əli 30 y; Həsənali 28 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdanla ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərrur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

GÜL kəndi (v.625-626).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

Zəngibasar nahiyəsində köçəri xalqların sırasında 5 nömrə ilə qeyd olunan qafarlı tayfası. Bu kəndə 1834-cü ildə gəlirlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Dərələrdə kifayət qədər biçənəklər var.

Əhalinin güzəranı ortababdır, torpaq çox olsa da, o qədər də əkinə yararlı deyil.

1 dəyirman var.

Tikinti üçün meşə materialını Türkiyədən gətirirlər, yandırmaq üçünsə təzəkdən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 72, nahiyə mərkəzinə 60 verstdir.

1.Allahverən Vəli oğlu 59 y; iki oğlu var: Vəli 18 y; Əli 15 y.

2 atı, 15 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Nəbi Vəli oğlu 56 y; üç oğlu var: Bayraməli 30 y; Abbasəli 25 y; Hüseyinalı 22 y.

3 atı, 15 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Kərim Yəqinəli oğlu 40 y; iki oğlu var: Yaqub 14 y; Allahyar 7 y.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Həşim Əli oğlu 40 y.

1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Mahmud Əliverdi oğlu 42 y; oğlu Allahverdi 5 y; qardaşı Şahverdi 30 y.

5 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var

6.Rəhim Yəqinəli oğlu 40 y; oğlu Yəqinəli 16 y.

1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var

7.Fətəli Allahverdi oğlu 30 y; oğlu Oruc 3 y; qardaşı Hüseyin 20 y.

1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var

8.Nəsim Molla Hüseyin oğlu 40 y; iki oğlu var: Əli 10 y; Yusif 6 y.

1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 3 baş xırdabuynuzlu heyvanı var

9.Aslan İsmayıl oğlu 35 y; oğlu Məmmədalı 4 y.

1835-ci ildə İrandan gəlirlər.

10. Allahverdi Azad oğlu 3 y; qardaşı Adıgözəl 2 y;

onların atası Azad Ömər oğlu yaddan çıxıb.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

MƏNGÜK kəndi (v.627-628).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

1834-cü ildə Göyçə mahalının Alçalı kəndindən gəlirlər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, otu dərələrdən biçirlər.

Sakinlərə məxsus olan 1 un dəyirmanı var.

Kasıb yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəklidir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 78, nahiyə mərkəzinə 70 verstdir.

1. Allahyar Kərbəlayı Hüseyn oğlu 60 y; oğlu Əli 15 y;

qardaşı İrzaqulu 30 y; onun oğlu Allahqulu 30 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 9 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2. Məmiş Molla Mustafa oğlu 30 y; oğlu Hüseynalı 6 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 2 atı, 8 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3. Məhəmməd Molla Əli oğlu 25 y; oğlu Əhməd 5 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 2 atı, 4 baş iribuynuzlu və 4 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Əmirxan Şahhüseyn oğlu 60 y; oğlu Yusif 20 y; qardaşı Həsən 40 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı, 7 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Həsən Qədim oğlu 25 y; oğlu Qasım 2 y.

6.Molla Rza Məmmədrza oğlu 40 y; oğlu İbrahimxəlil 6 y; iki qardaşı var: Şahrza 30 y; Ağamirzə 25 y;

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 4 baş iribuynuzlu və 2 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Rüstəm Əlirza oğlu 60 y; iki oğlu var: Zal 25 y; İsgəndər 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Eyvaz Kərbəlayı Eyvaz oğlu 30 y; qardaşı Təmraz 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqomolov.

XOSROV kəndi (v.629-630).

1835-ci ildə Göyçə mahalının Yarpızlı kəndindən gəlirlər.

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, dərələrdən ot biçirlər.

Sakinlərə məxsus olan 1 un dəyirmanı var.

Kasıb yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəkli.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 65, nahiyə mərkəzinə 55 verstdir.

1.Həsən Məhəmməd oğlu 40 y; iki oğlu var: Salman 15 y;
Cəfər 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Məhəmməd Murad oğlu 50 y; iki oğlu var: Həsən 7 y;
İsgəndər 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 3 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Məmmədhəsən Yusif oğlu 50 y; oğlu Cəlil 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini və 3 baş iribuynuzlu və heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

ZİMMİ kəndi (v.631-633).

Əvvəlki siyahıda yoxdur.

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Kənd yeni məskunlaşdırılıb.

1834-cü ildə Küsüsüz kəndindən gəlirlər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.
Suvarılan torpaqları yoxdur, otu dərələrdən biçirlər.
Sakinlərə məxsus olan 1 un dəyirmanı var.
Kasıb yaşayırlar.
Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəklidir.
Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.
Qəza mərkəzinə 89, nahiyə mərkəzinə 56 verstdir.

1.Kəndxuda Abbas ağa Şahbaz bəy oğlu 30 y; onun oğlu Allahyar. Qardaşı Əli 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

2.Hüseyn Bayram oğlu 50 y; oğlu Novruz 18 y;

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Əli Abdulla oğlu 50 y; iki oğlu var: Abdulla 20 y; Şahverdi 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 9 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Hüseyn İmamverdi oğlu 20 y;

1834-cü ildə Göyçə mahalının Yarpızlı kəndindən gəlib.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini və 1 baş iribuynuzlu heyvanı var.

5.Məhəmməd Canbaz oğlu 45 y; oğlu Allahverdi 8 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 6 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Məmmədveli Təhməz oğlu 25 y; qardaşı Məmmədbağır 20 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Xələf Avçı oğlu 45 y; iki oğlu var: Məhərrəm 18 y; Həsən 15 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Abbasəli Səfi oğlu 30 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

9.Həsən Şahnəzər oğlu 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

10.Kərbəlayı Hüseynalı Şahəli oğlu 50 y; iki oğlu var: Həsən 25 y; Hüseyn 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

11.Məhəmməd Kərbəlayı Həsənəli oğlu 30 y; qardaşı Mehdiqulu 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 3 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

12.İsmayıl Qasım oğlu 40 y; oğlu Niftalı 25 y;

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 3 baş iribuynuzlu və 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1835-ci ildə Göyçə mahalının Yarpızlı kəndindən gəlirlər.

13.Ələkbər Əli oğlu 40 y; oğlu Allahverdi 10 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu heyvanı və 5 keçisi var.

14.Əli İsmayıl oğlu 30 y; oğlu Qasım 7 y.

1841-ci ildə Xosrov kəndindən gəlirlər.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 3 baş iribuynuzlu heyvanı və 1 keçisi var.

15.Hüseyn Məhəmməd oğlu 30 y; oğlu Mehdi 8 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 1 atı və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdanvə ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

ŞAHABLI kəndi (v.635-639).

Əvvəlki siyahıda yoxdur.

1834-cü ildə Göyçə mahalının Qaranlıq kəndindən gəlirlər.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar, oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, otu dərələrdən biçirlər.

Sakinlərə məxsus olan 1 un dəyirmanı var.

Kasıb yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəkdir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 68, nahiyə mərkəzinə 45 verstdir.

1.Kəndxuda Bayram Yüzbaşı Əlmərdan oğlu 45 y; üç oğlu var: Əlimərdan 15 y; İmamqulu 9 y; Mahmud 5 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1,5 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Hüseyn Məhərrəm oğlu 40 y; üç oğlu var: İsmayıl 15 y; Məmmədbağır 12 y; İbrahim 6 y; qardaşı Nəbi 30 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 4 atı, 10 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Hüseyn Canbaz oğlu 60 y;

iki oğlu var: Canbaz 30 y; oğlu Allahverdi 5 y;

İbrahim 20 y; oğlu İsmayıl 3 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Şahbaz Haxverdi oğlu 50 y; iki oğlu var: Allahverdi 30 y; İmamverdi 20 y; oğlu Hüseyn 3 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 4 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Kərbəlayı Allahverdi Oruc oğlu 50 y; iki oğlu var: Məmmədbağır 10 y; Almurad 7 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Həsən Yaqub oğlu 50 y; oğlu Yaqub 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 5 baş iribuynuzlu heyvanı və 4 keçisi var.

7.İmamverdi Oruc oğlu 40 y; oğlu Əli 4 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

8. Alməmməd Yusif oğlu 50 y; üç oğlu var: Abbasəli 25 y; Səfi 15 y; Hüseyinalı 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 2 atı və 10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

9. İsgəndər Həsən oğlu 30 y; iki oğlu var: Həsən 10 y; Məmmədhəsən 6 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

10. Qasım Həsən oğlu 60 y;

iki oğlu var: Nəcəfəli 30 y; onun oğlu Abbasəli 8 y;

Şahbaz 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

11. İsmayıl Mirzə oğlu 40 y; iki oğlu var: Mirzə 15 y; İbrahim 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

12. Məhəmməd Köçəri oğlu 30 y; qardaşı Məmmədhəsən 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

13. Əliməmməd Məhəmməd oğlu 40 y; qardaşı oğlu Məhəmməd Qurban oğlu 15 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 2 atı və 10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

14. Qurban Mirzə oğlu 30 y; qardaşı Şahverdi 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı və 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

15. Baba Mərdan oğlu 40 y; iki oğlu var: Həsənxan 15 y; Mirzə 10 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

16. Süleyman Məjlum oğlu 40 y; iki oğlu var: Məjlum 15 y; Əli 10 y.

1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Bəy mənşəyinə görə 27 yanvar 1848-ci ildə Palata jurnalının vergi mükəlləfiyyətliləri siyahısından çıxarılmışdır.

17. Molla Həsən Kərbəlayı Hüseyn oğlu 60 y; iki oğlu var: Molla Məhəmməd 20 y; İbrahim 11 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı və 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

18. Şahbaz Sultan Hüseyn Yüzbaşı oğlu 55 y; üç oğlu var: Almurad 20 y; Bəxtiyar bəy 17 y; İsmayıl bəy 11 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

19. Seyid Həsən Seyid Şahnəzər oğlu 30 y; oğlu Seyid Abbasəli 2 y.

1 atı və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

1841-ci ildə Dərələyəz nahiyəsinin Ağkənd kəndindən buraya köçüb.

20. Hüseynxan Sultanəli Yüzbaşı oğlu 30 y; iki oğlu var: Əlican bəy 10 y; Abbasqulu bəy 8 y.

1 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

21. Allahaman Sadıq oğlu 40 y; 40 y; oğlu Sadıq 3 y; qardaşı Abbasəli 15 y.

1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

22. İbiş Bayram oğlu 30 y; oğlu Bayram 12 y.

23. Abdulla İsmayıl oğlu 5 y.

24. Hüseyn Həsən oğlu 50 y; iki oğlu var: Abbasəli 25 y; Həsənəli 15 y.

1 inəyi var.

25. İbrahim Məmməd xan oğlu 30 y; oğlu Məmməd xan 8 y.

26. Həsən Allahverdi oğlu 30 y.

27. Əli İman oğlu 30 y; oğlu İman 2 y.

1 atı və 2 baş malı var.

28. Vəli Əli oğlu 30 y.

1 atı və 1 inəyi var.

29. Salman Məhəmməd oğlu 60 y; oğlu Məmməd vəli 15 y.

1 inəyi var.

30. Ağababa Hüseyn oğlu 40 y; iki oğlu var: Hüseyn 20 y; Eyvaz 15 y.

2 inəyi var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar: Kənd xuda Bayram Yüzbaşı, Əliməmməd Məhəmməd oğlu və başqaları. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

KETUZ kəndi (v.641-642).

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Bu kəndin əhalisi 1834-cü ildə Göyçə mahalının Gözəldərə kəndindən gəlib.

1-5-ci ailələr İslam dininin şiə, 6-8-ci ailələr isə sünni məzhəbinə mənsub olmaqla köçəri həyat sürürlər.

Mülk Bağır xanla Məhərrəm Sultana məxsusdur.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Suvarılan torpaqları yoxdur, otu dərələrdən biçirlər.

Sakinlərə məxsus olan 1 un dəyirmanı var.

Ortabab yaşayırlar.

Torpaqları əkinə orta dərəcədə yararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün Türkiyə, yanacaq üçün Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 62, nahiyə mərkəzinə 70 verstdir.

Qəza mərkəzinə və nahiyə mərkəzinə gedən yolları yaxşı vəziyyətdədir.

1.Kəndxuda Şahbəndə Süleyman oğlu 50 y; iki oğlu var: Salman 25 y; Kərim 10 y.

2.Süleyman Kəlbəli oğlu 30 y; qardaşı Şahgəldi 15 y.

3.Məhəmməd Kərbəlayı Hüseyin oğlu 20 y; qardaşı Qərib 15 y.

4.Əbdül Mansur oğlu 30 y; oğlu Abbas 6 y.

5.Qələndər Barxudar oğlu 45 y; oğlu Xudaverdi 1 y.

Dəhnə kəndindən gəlirlər.

6.Kazım Allahverdi oğlu 45 y; oğlu Süleyman 10 y; qardaşı Məhərrəm 30 y.

7.İsgəndər Məhəmməd oğlu 35 y.

8.Yusif Nəbi oğlu 50 y; oğlu Hüseyin 5 y.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar: Kəndxuda Şahbəndə və 1 digər imza.

Şərrur nahiyəsinin iclasçısı Boqoslavski.

ŞİRAZLI kəndi (v.643-648)

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Bu kəndi 1834-cü ildə Göyçə nahiyəsindən gələnlər məskunlaşdırıblar.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat keçirirlər.

Mülk Xanbaba xana¹⁸³ məxsusdur. Məhsulun 30 hissəsindən 4 hissəsini ona, 3 hissəsini isə xəzinəyə ödəyirlər. Xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 42, nahiyə mərkəzinə 66 verstdir.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar, kifayət qədər biçənəkləri və az miqdarda örüş yerləri var var.

Sakinlərin dolanışığı ortabab, torpaqların keyfiyyəti isə yaxşıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün Türkiyə, yanacaq üçün Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Kəndxuda Nəbi bəy Yaqub bəy oğlu 70 y;

iki oğlu var: Ağa bəy 30 y; onun oğlu Məhəmməd 9 y;

Qasım 25 y; onun oğlu Əhməd 4 y.

2.Seyid Xudaverdi Seyid Nəbi oğlu 50 y;

üç oğlu var: Seyid İmamverdi 30 y; onun oğlu Seyid İrza 1 y;

Seyid Nəbi 25 y; Seyid İbrahim 5 y.

3.Seyid Oruc Seyid Mirzə oğlu 70 y; oğlu Seyid Hüseyn 20 y.

4.Şahəli Süleyman oğlu 55 y; üç oğlu var: Kəlbihüseyn 25 y; Ağahüseyn 20 y; Qurban 15 y.

5.Əli Süleyman oğlu 60 y; üç oğlu var: İsmayıl 25 y; İbrahim 2 y; Yusif 12 y.

¹⁸³ Adı həm də Məhəmmədhəsən xandır və İrəvan xanlığının işğalından sonra İrana gedən Sərtib xanın oğludur. İranda şah sarayında xidmət edirdi.

6.Məhərrəm Rəşo oğlu 50 y; iki oğlu var: Abbasəli 21 y; Həsənalı 18 y.

7.Məmmədali Rəsul oğlu 40 y; qardaşı Hüseynalı 35 y.

8.Əli Vəli oğlu 40 y; iki oğlu var: Qasım 20 y; Hüseyn 11 y.

9.Həsən Köçəri oğlu 50 y; iki oğlu var: Hüseyn 20 y; Məhəmməd 15 y.

10.Hüseyn Novruz oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 21 y; Həsən 9 y.

11.Hüseyn Balı oğlu 20 y; iki qardaşı var: Yusif 25 y; Əli 11 y.

Dövlət Əmlak Palatası Jurnalının 14 iyul 1844-cü il tarixli qeydi ilə 11, 13, 14, 17, 19 və 20 nömrəli ailələr Çatqıran kəndinin siyahısına aid edilmişlər.

12.İrzaqulu Mirzə oğlu 70 y;

iki oğlu var: Nəbi 30 y; onun oğlu İmamqulu 5 y;

Məhərrəm 25 y; onun oğlu Cəfər 4 y.

13.Mikayıl İsmayıl oğlu 70 y;

iki oğlu var: İbrahim 20 y; onun oğlu İrza 3 y;

Allahyar 16 y.

Çatqıran kəndinə köçüblər.

14.İsmayıl Məmmədqulu oğlu 50 y; üç oğlu var: Bayram 20 y; Qurban 16 y; Sultanəli 8 y.

Çatqıran kəndinə köçüblər.

15.İbrahim Məmmədخان Yüzbaşı oğlu 25 y; oğlu Məmmədhüseyn 3 y.

16.Məmmədqulu Talib oğlu 60 y; oğlu Məhəmməd 15 y.

17.Eyvaz Məhəmməd oğlu 30 y; oğlu Həsən 9 y.

Çatqıran kəndinə köçüblər.

18.Ağa Hüseyn oğlu 40 y; oğlu Murad 9 y;

qardaşı Hüseynalı 30 y; onun oğlu İbrahim 3 y.

19.Zeynal Həsən oğlu 60 y; üç oğlu var: Həsən 25 y; Hüseyn 22 y; Oruc 19 y.

Çatqıran kəndinə köçüblər.

20.Süleyman Kazım oğlu 16 y;

Çatqıran kəndinə köçüblər.

21.Süleyman Həsən oğlu 40 y; oğlu Abbas 15 y.

22.Oruc Vəli oğlu 40 y; oğlu Vəli 11 y.

23.Abbas Vəli oğlu 30 y; oğlu Əli 1 y; iki qardaşı var: Həsən 20 y; Bayram 17 y.

24.Məhəmməd Vəli oğlu 21 y; qardaşı Oruc 11 y.

25.Ələkbər Babaxan oğlu 30 y; qardaşı Ələsgər 20 y.

26.Məmmədcəfər Xəlil oğlu 55 y; oğlu Xəlil 12 y.

27.Xangəldi Məhəmməd oğlu 40 y; oğlu İmamqulu 10 y.

28.İbrahim Bağır oğlu 50 y; iki oğlu var: Allahyar 20 y; Allahverən 12 y.

29.Mustafa Kəlbi oğlu 35 y; qardaşı Nəbi 20 y.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdanla ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar: Kəndxuda Şahbəndə və 1 digər imza.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

Palata jurnalının 20 dekabr 1844-cü il qeydi ilə aşağıdakı 4 ailənin də adı əlavə edilib:

30.Zeynal Raşo oğlu 30 y; oğlu Əli 15 y.

31.Həsənəli Əli oğlu 27 y; **iki qardaşı var:** Abbasəli 25 y; onun oğlu Məmiş 2 y; Usub 15 y.

32.Molla Abdulla Kərbəlayı Şahhüseyn oğlu 40 y; oğlu Məmmədhasən 7 y; üç qardaşı var: İbrahim 25 y; Məhəmməd 27 y; Molla Abbas 20 y.

33.Əli Balı oğlu 40 y; oğlu Məhəmməd 8 y.

32 nömrəli ailə Palata jurnalına görə 20 dekabr 1844-cü ildə Çatqıran kəndinə aid edilmişdir.

Podporuçik Apafin.

Böyük masa rəisi vəzifəsini icra edən Drozdov.

№17. CAMIŞBASAN kəndi (v.652-653).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Qaraçorlu tayfası.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Dərələrdə kifayət qədər biçənləri var, yoxsul yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəklidir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 78, nahiyə mərkəzinə 47 verstdir.

1.Hüseyn Alı oğlu 50 y; iki oğlu var: Məhərrəm 20 y; Qurban 10 y.

1835-ci ildə Küsüsüz kəndindən gəlirlər.

2.Məmmədali Aydın oğlu 40 y; oğlu Əlirza 7 y; qardaşı Şirəli 20 y; qardaşı oğlu Mehbalı Bayraməli oğlu 3 y.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdanvə ədalətlə söylədik və heçkimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

№18.CIĞIN kəndi (v.654-657).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Dərələrdə kifayət qədər biçənəkləri var, yoxsul yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəklidir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 96, nahiyə mərkəzinə 45 verstdir.

1.Kəndxuda Əli Yüzbaşı Əyyub 96 y; iki oğlu var: Mirzə 20 y; Xudaverdi 10 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.İbrahim Məhəmməd oğlu 20 y; iki qardaşı var: Əli 17 y; Cənab 15 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 2 atı, 12 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Yəhya Sadıq oğlu 48 y; iki oğlu var: Gülməmməd 12 y; İsgəndər 4 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

4.İsmayıl Yusif oğlu 70 y; iki oğlu var: Abdulla 35 y; Nəsib 22 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı, 15 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.İsa Əyyub oğlu 28 y; iki oğlu var: Hüseyn 12 y; Məhəmməd 3 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Vəli Musa oğlu 44 y; iki oğlu var: Məhəmməd 18 y; Tato 13 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Allahyar Cəfər oğlu 26 y; iki oğlu var: Məhəmməd 16 y; İsmayıl 3 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Abdulla Musa oğlu 60 y; iki oğlu var: Mustafa 30 y; onun oğlu Əli 5 y; Allahverdi 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9.Oruc Tarverdi oğlu 14 y.

10.Musa Əyyub oğlu 42 y; oğlu Bağır 20 y.

0,5 xalvar dincə qoyulmuş, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 6 baş iribuynuzlu və 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

11.Abdulla Əli oğlu 70 y; oğlu Əli 24 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzu heyvanı var.

12.Adıgözəl Vəli oğlu 30 y;

qardaşı İmaməli 28 y; onun oğlu İsmayıl 5 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

13.Yusif Əli oğlu 50 y; iki oğlu var: Əyyub 32 y; Qasım 20 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 11 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

14. Mustafa Məhəmməd oğlu 51 y; qardaşı Əli 30 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

15. Vəli Nəbi oğlu 25 y.

1 atı və 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

16. Rəhim Cəfər oğlu 50 y; oğlu Baba 13 y. 42

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

17. Allahverdi Tarverdi oğlu 42 y; oğlu Əli 15 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

18. Süleyman Musa oğlu 42 y; qardaşı Əhməd 30 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

19. Məhəmməd Əli oğlu 55 y; iki oğlu var: Əli 19 y; İsmayıl 18 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri və 1 xalvar buğda əkini var.

20. İsmayıl Mahmud oğlu 40 y; oğlu Mahmud 5 y.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb.

1 xalvar əkin yeri və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar: Kəkdaxda Əli Yüzbaşı və başqaları. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

№19. CIRMANİS kəndi (v.658-660).

Kəlakı tayfası

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.
İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar. Kənddə 1 dəyirman var.
Dərələrdə kifayət qədər biçənləri var, yoxsul yaşayırlar.
Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəkdir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 98, nahiyə mərkəzinə 60 verstdir.

1.Rəhim Allahverdi oğlu 30 y; oğlu Heydər 1 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 5 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.***Dərviş*** Əli Piri oğlu 17 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Əbülhəsən Mirzəxan oğlu 50 y; oğlu Ələsgər 15 y; qardaşı Qasım 25 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 10 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Məmmədşərif Sədir oğlu 57 y; üç oğlu var: Şahsuvar 17 y; Baba 15 y; Qaraca 13 y.

5.Tarıqulu Mürşüd oğlu 45 y; oğlu 3 y; iki qardaşı var: Musa 35 y; Qurbanəli 30 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 baş iribuynuzlu heyvanı var.

6.Məmməd həsən Mirzə oğlu 54 y; oğlu Nəsib 14 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Hüseyn Xangəldi oğlu 60 y; üç oğlu var: Xudamədət 20 y; Xangəldi 16 y; Məhəmməd 13 y.

8.Seyid Xəlil Seyid Əli oğlu 35 y; qardaşı oğlu Seyid Qəhrəman Seyid Vəli oğlu 30 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9.Şəkər Kəlbəli oğlu 39 y; oğlu Baxşəli 3 y; qardaşı Səfəralı 15 y.

10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

10.Hüseyn Sədır oğlu 52 y; oğlu Mehdi 7 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini var.

11.Şahəli Əlibəy oğlu 40 y; oğlu Məhəmməd 7 y; qardaşı Qulu 20 y.

1840-cı ildə Məngük kəndindən gəlirlər.

12.Babiş Eynalı oğlu 40 y; oğlu Əli 2 y; qardaşı Qasım 15 y.

1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

XNUT kəndi (v.662-663).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Dərələrdə kifayət qədər biçənəkləri var, yoxsul yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəkdir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 90, nahiyə mərkəzinə 75 verstdir.

1835-ci ildə Cırmanis kəndindən gəlirlər.

1. Tarverdi Ağakəşi oğlu 30 y; qardaşı Əliməmməd 24 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1,5 xalvar buğda əkini, 1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

2. Möhsün Kərimay(?) oğlu 38 y; oğlu Məhəmməd 3 y; iki qardaşı var: Novruz 20 y; Rəşid 25 y (*dəli*).

1 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 1 xalvar buğda əkini, 4 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

VEDİBASAR MAHALININ QIŞLAQLARI

№20. ÇATQIRAN qışlağı (v.664-667)

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsub olmaqla oturaq həyat sürürlər.

Suvarılan torpaqları yoxdur. Az miqdarda biçənəkləri var.

Dolanışmaları ortababdır. Torpaqları orta dərəcədə yararlıdır.

Öz meşəsi yoxdur, tikinti üçün meşə materiallarını Türkiyədən gətirirlər. Yanacaq üçün Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Kəndxuda Darbaz ağa İsa ağa oğlu 40 y; dörd oğlu var: Sado 11 y; Abdal 12 y; Abbas 3 y; Əmirxan 2 y; iki qardaşı var: Nabo 25 y; Kolos (?) 20 y.

3 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 3 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı, 3 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Mirzo Musa oğlu 40 y; oğlu Təhməz 15 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Hüseyn Osman oğlu 50 y; oğlu Vəli 25 y.

4.Mami Şafə oğlu 56 y;

iki oğlu var: Kelos 30 y; onun oğlu Məhəmməd 11 y; Ərəb 20 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 3 atı, 12 baş iribuynuzlu və 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Bro Alı oğlu 20 y.

2 atı, 8 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Məhəmməd Duman oğlu 30 y.

1 atı və 1 baş iribuynuzlu heyvanı var.

7.Həsən Bozo oğlu 50 y; oğlu Çato 15 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş əkin yeri, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 2 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

8.Ərəb Osman oğlu 30 y;

qardaşı Nəbi 25 y; onun oğlu Həməzə 2 y.

1 atı, 7 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9.Kəlo Həssə oğlu 60 y; iki qardaşı var: Ərəb 15 y; Purto 22 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

10.Ələkbər bəy Məmmədhüseyn bəy oğlu 30 y; oğlu Həsənəli 3 y; iki qardaşı var: Bünyadəli bəy 20 y; İsmayıl bəy 18 y.

1834-cü ildə Göyçə nahiyəsinin Alçalı kəndindən gəlirlər.

5 əkin günü dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2,5 xalvar arpa əkini, 3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

11.Qurban Şahbaz bəy oğlu 18 y.

5 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Göyçə nahiyəsinin Alçalı kəndindən gəlirlər.

12.Piri Məho oğlu 50 y; qardaşı Rüstəm 20 y (*əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb*).

1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

13.Karo Alı oğlu 40 y; iki oğlu var: Ömər 5 y; Əli 2 y.

Əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb.

1 atı və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

14.Abbas Yusif oğlu 40 y;

qardaşı Nəbi 30 y; onun oğlu Həsən 10 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

Drozdovun siyahısında əlavə olaraq aşağıdakı ailələr də var:

- 15.Kolos Həssə oğlu 40 y; oğlu Ağacan 10 y.
- 16.Vəli Həssə oğlu 40 y; oğlu Osman 5 y.
- 17.Çato Məho oğlu 62 y; qardaşı Nado 14 y.
- 18.Usub Məho oğlu 50 y; oğlu Məmməd 14 y.

AĞKİLSƏ kəndi (v.670-671).

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

1834-cü ildə Göyçə nahiyəsinin Gözəldərə kəndindən gəlirlər.

Sənətkarlıqla məşğul olurlar.

Dərələrdə biçənləri var, yoxsul yaşayırlar.

Az miqdarda torpaqları var, o da daşlı-kəsəklidir.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

Qəza mərkəzinə 80, nahiyə mərkəzinə 56 verstdir.

1.Molla Qasım Molla Yusif oğlu 25 y;

qardaşı Salman 30 y; onun oğlu Yusif 7 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkinii və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

2.İmamqulu Əli oğlu 35 y.

2 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 2 xalvar buğda, 1 xalvar arpa əkini, 1 atı və 7 baş iribuynuzlu heyvanı var.

3.Xıdır Əli oğlu 40 y; oğlu Cəfər 7 y.

1 xalvar dincə qoyulmuş torpağı, 1 xalvar buğda, 0,5 xalvar arpa əkini, 1 atı, 2 baş iribuynuzlu heyvanı və 3 keçisi var.

4.Hüseynalı Həsənalı oğlu 25 y; oğlu Əli 2 y.

1 xalvar boş torpağı və 1 xalvar buğda əkini var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

№3. DƏMİRÇİLİ TAYFASI (v.672-677).

Dəhnə dağının yaxınlığında qışlayırlar.

Xəzinə torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

İslam dininin şiə məzhəbinə mənsubdurlar.

Sakinlərdən bəziləri dəmirçilik sənəti ilə məşğul olur.

Suvarılan torpaqları yoxdur.

Dərələrdən ot biçirlər.

Dolanışığı ortababdır. Torpaqları yaxşı torpaqdır.

Dərələyəz meşələrindən istifadə edirlər.

1.Allahverdi İsmayıl oğlu 74 y;

dörd oğlu var: Məhərrəm 32 y; Qurban 26 y; Əhməd 20 y; onun oğlu Baba 1 y; Mehdi 18 y.

8 xalvar boş torpağı, 8 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 1 atı, 7 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Oruc Allahverdi oğlu 42 y; beş oğlu var: Mirzə 18 y; Məhəmməd 17 y; Allahverən 11 y; Cəfər 15 y; Mahmud 3 y.

10 xalvar boş torpağı, 10 xalvar buğda, 5 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.İbrahim Əli oğlu 42 y; üç oğlu var: Qurban 22 y; Kazım 21 y; Abbas 18 y.

7 xalvar boş torpağı, 7 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 10 baş iribuynuzlu və 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Musa Usub oğlu 76 y;

altı oğlu var: Şıxəli 30 y; onun oğlu Hüseyinalı 2 y;

Həsən 27 y; Zeynalabdin 25 y; Səfər 20 y; Cəfər 18 y;
Mövlamqulu 16 y.

12 xalvar boş torpağı, 14 xalvar buğda, 8 xalvar arpa əkini, 1 atı, 9 baş iribuynuzlu və 14 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Yaqub Məhəmməd oğlu 42 y; iki oğlu var: Əsgər 18 y;
Abdulla 14 y;

qardaşı Əhməd 35 y; onun oğlu Məhəmməd 2 y.

9 xalvar boş torpağı, 9 xalvar buğda, 7 xalvar arpa əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Mansur Hacı oğlu 102 y;

üç oğlu var: Daşdəmir 41 y; onun oğlanları: Əhməd 17 y;
Cavad 8 y;

Qasım 35 y; onun oğlu Bayramqulu 4 y;

Allahverən 20 y.

11 xalvar boş torpağı, 12 xalvar buğda, 6 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Əli Məhəmməd oğlu 38 y; iki oğlu var: Nəbi 12 y;
Məhəmməd 10 y.

9 xalvar boş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 1 atı və 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

8.Novruz Nəsib oğlu 38 y; iki oğlu var: Xanəhməd 7 y;
Nəsib 3 y; qardaşı Qasım 28 y.

9 xalvar boş torpağı, 10 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 2 atı, 9 baş iribuynuzlu və 6 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9. Usub Şahəli oğlu 52 y; iki oğlu var: Məhəmməd 22 y; Ayvaz 20 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

10. Nəsib Şahəli oğlu 39 y; oğlanları: İbrahim 6 y; Oruc 3 y.
4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

11. Cəfər ağa Əmirqulu oğlu 41 y; oğlu İbrahimxəlil 4 y;
üç qardaşı var: Babış: 30 y; onun oğlu Əmirqulu 5 y;
Allahverən 24 y; Hüseyin 20 y.

11 xalvar boş torpağı, 12 xalvar buğda, 7 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 14 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

12. Mustafa Əhməd oğlu 58 y; iki oğlu var: Əli 18 y; Ələsgər 4 y;

qardaşı Həsən 38 y; oğlu Məhəmməd 6 y.

13 xalvar boş torpağı, 15 xalvar buğda, 7 xalvar arpa əkini, 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

13. Oruc Əhməd oğlu 42 y; iki oğlu var: Əhməd 11 y; Haxverdi 6 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 11 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

14. Vəli Daşdəmir oğlu 55 y; dörd oğlu var: Yuquş 32 y; Məhəmməd 30 y; Abdulla 15 y; Yusif 12 y.

10 xalvar boş torpağı, 11 xalvar buğda, 5 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

15. Allahverdi Məhəmməd oğlu 44 y; iki oğlu var: Məhəmməd 18 y; Hüseyin 11 y; iki qardaşı var: Xəlil 20 y; Salah 18 y.

10 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

16.Məhəmməd Allahverdi oğlu 44 y; iki oğlu var: İbrahim 9 y; Allahverdi 4 y.

2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

17.Tağı Məhəmməd oğlu 30 y; oğlu Bədəl 6 y; üç qardaşı var: Nağı 25 y; Nağdəli 20 y; Məmmədخان 18 y.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

18.Əli Salman oğlu 22 y; iki qardaşı var: Məmmədcəfər 17 y; Məmmədqulu 14 y.

19.Rəhim Kərim oğlu 30 y; üç oğlu var: Əsəd 8 y; Ələsgər 6 y; Ələkbər 4 y; iki qardaşı var: Əli 20 y; Vəli 18 y.

1834-cü ildə Zəngibasar nahiyəsindən gəlirlər.

12 xalvar boş torpağı, 13 xalvar buğda, 7 xalvar arpa əkini, 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

20.İsmayıl Allahverdi oğlu 40 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

21.Bayram Allahverdi oğlu 25 y; oğlu Fərzalı 2 y.

10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

22.Səfiqulu Şahqulu oğlu 50 y; üç oğlu var: Əliqulu 20 y; Şamqulu 18 y; Məmmədqulu 9 y.

1834-cü ildə Sürməli nahiyəsindən gəlirlər.

9 xalvar boş torpağı, 9 xalvar buğda, 3 xalvar arpa əkini, 1 atı və 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

23.Qurban Həşim oğlu 40 y; iki oğlu var: Məmmədəmin 20 y; Məmmədcəfər 7 y; qardaşı Xələf 25 y.

1834-cü ildə Sürməli nahiyəsindən gəlirlər.

5 xalvar boş torpağı, 5 xalvar buğda, 2 xalvar arpa əkini, 1 atı, 7 baş iribuynuzlu və 11 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

24. Tanrıqulu Vəli oğlu 50 y; üç oğlu var: Əli 25 y; Əhməd 17 y; Məhəmməd 14 y.

8 xalvar boş torpağı, 6 xalvar buğda, 4 xalvar arpa əkini, 1 atı, 12 baş iribuynuzlu və 26 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmzalar. Möhür.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

TAYTAN kəndi (v.678-679).

Əvvəlki kameral siyahıda yoxdur.

Mülkədar torpaqlarında yaşayan dövlət kəndliləri.

1841-ci ildə Cıgın kəndindən buraya köçüblər.

Sənətkarlıq yoxdur.

Daşı mülkədara məxsus olan bir un dəyirmanı var.

Biçənəkləri yoxdur, yoxsul yaşayırlar. Torpağın vəziyyəti ortababdır.

Meşə yoxdur, tikinti üçün meşə materialını Türkiyədən gətirirlər, yanacaq üçün Dərələyöz meşələrindən istifadə edirlər.

Torpaqları kifayət qədərdir və xəzinə torpaqlarına köçmək istəmədilər.

Qəza mərkəzinə 40, nahiyə mərkəzinə 58 verstdir.

Mülkün sahibi Mollayevdir və məhsulun 30 hissəsindən 4-nü ona ödəyirlər.

Bu kənddə Böyük Vedinin Taytan Məzrəsindən birləşdirilmiş 19 stıl xəzinə torpağı var.

1. Mirzə Allahverdi Mövlamverdi (oğlu) Mollayev 36 y; oğlu İsmayıl 14 y.

2.Həsən Yusif oğlu 50 y; oğlu Qasım 20 y.

1841-ci ildə İrandan gəlirlər.

3.Məhəmməd Pirverdi oğlu 50 y; oğlu Murad 11 y.

Biz aşağıda imza edənlər burada yazılanların hamısını təmiz vicdan və ədalətlə söylədik və heç kimi gizlətmədik.

İmza.

Şərur nahiyəsinin iclasçısı kollejski katib Boqoslavski.

KÜRDLƏR

№14. BİRUKİ TAYFASI (v.680-697).

Vedibasar mahalının Arazdəyən kəndində qışlayırlar.

Əkinçiliklə məşğul olmur və köçəri həyat sürürlər.

Əsas məşğuliyyətləri heyvandarlıqdır.

I Hissə.

1.Tayfa başçısı Əhməd ağa Həşim oğlu 65 y;

dörd oğlu var: Rüstəm ağa 30 y; oğlu Mustafa (*yaşı göstərilməyib*).

Mahmud ağa 10 y; Köçəri 5 y; Yüzbaşı 4 y;

üç qardaşı var: praporşik Mirzə ağa 42 y; iki oğlu var: Məmməd ağa 10 y; Usub 3 y.

Mustafa 24 y; Hacı ağa 39 y;

nökər Çato Bəhlo oğlu 50; onun oğlu Hüseyin 8 y.

4 atı, 10 baş iribuynuzlu, 500 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Mado Məmməd oğlu 35 y; oğlu Məmo 19 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Şuto Hacı oğlu 50 y; iki oğlu var: Həssə 30 y; Raso 12 y.

- 1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 4.Abdo Həməzə oğlu 35 y; oğlu Azo 15 y.
- 2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 5.Kamso İsmayıl oğlu 45 y; oğlu Məho 15 y.
- 1 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 6.Həssə Gühar oğlu 45 y; oğlu Məho 25 y; qardaşı Hüso 35 y.
- 4 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 7.Hamo Rəsul oğlu 30 y; oğlu Məmməd 9 y.
- 4 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 8.Hüseyn Mirzə oğlu 70 y; oğlu Məmməd 9 y.
- 1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 9.Həssə Hiyal oğlu 42 y; oğlu Məho 10 y; qardaşı Abdo 30 y.
- 5 atı, 8 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 10.Yüzbaşı Hacı 40 y; oğlu Mustafa 4 y; qardaşı Məho 30 y.
- 1 atı, 3 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 11.Həssə Ağca oğlu 40 y; iki oğlu var: iki oğlu var: Hüseyin 20 y; Musto 15 y.
- 7 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 12.Nəbi Abdı oğlu 35 y; oğlu Sado 7 y.
- 3 baş iribuynuzlu, 14 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 13.Uso Dəmbə oğlu 50 y; üç oğlu var: Məho 25 y; Əli 20 y; Rusto 15 y.
- 4 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 14.Həsən Hacı oğlu 40 y.
- 2 baş iribuynuzlu, 3 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

15.Süleyman Hamo oğlu 70 y; üç oğlu var: Rüstəm 30 y; Çato 13 y; Musto 11 y.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

16.Kalo Nəssə oğlu 50 y; oğlu Mədo 14 y.

3 atı, 9 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

17.Əhməd Hacı oğlu 40 y.

3 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

18.İsmayıl Hüseyn oğlu 63 y; iki oğlu var: Hüseyn 30 y; Zəkana 25 y.

1 atı, 4 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

19.Alı Hüseyn oğlu 40 y; oğlu **Koroğlu** 14 y.

4 atı, 11 baş iribuynuzlu, 120 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

20.Alı Qolo oğlu 58 y; oğlu Qədir 6 y.

5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

21.Əbdülrəhman Qalo oğlu 40 y; üç oğlu var: İsmayıl 17 y; Əli 15 y; Osman 10 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

22.Süleyman Batil oğlu 40 y; üç oğlu var: İsa 16 y; Cəfər 10 y; Məmo 8 y.

3 atı, 7 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

23.Bazo Mirzə oğlu 50 y; oğlu İbrahim 18 y.

5 atı, 15 baş iribuynuzlu, 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

24.Hamo Məmo oğlu 62 y; iki oğlu var: Usub 30 y; Əmir 25 y.

6 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

25.Musto Məmo oğlu 50 y; oğlu Ömər 22 y.

7 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

26.Məho Mirzağa oğlu 42 y; iki oğlu var: Abdal 21 y;
Usub 11 y.

10 atı, 12 baş iribuynuzlu, 300 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

27.Sərdar Həsən oğlu 30 y; oğlu Rüstəm 5 y; qardaşı
Murad 22 y.

5 atı, 13 baş iribuynuzlu, 115 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

28.Fəqirnəbi Cındı oğlu 50 y; iki oğlu var: Təyyar 25 y;
Gəlo 18 y.

1 atı, 10 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

29.Ham Abdal oğlu 40 y; iki oğlu var: Rüstəm 15 y; Muso
10 y; qardaşı Şəmdin 35 y.

3 atı, 15 baş iribuynuzlu, 300 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

30.Ömər Məho oğlu 35 y; oğlu Osman 6 y.

4 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

31.Fərho Muso oğlu 60 y;

iki oğlu var: Sadıq 35 y; onun oğlu Əhməd 7 y;

Daşdo 25 y.

15 atı, 25 baş iribuynuzlu, 400 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

32.Rəsul Mahmud oğlu 54 y; iki oğlu var: Qasım 22 y; Əli 17 y.

4 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

33.Osman Hamzo oğlu 44 y; iki oğlu var: Amadın 17 y;
Bişo 15 y.

6 atı, 7 baş iribuynuzlu, 300 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

34.Əhməd Hamzo oğlu 20 y.

35.Purto Kalaç oğlu 35 y; iki oğlu var: Osman 10 y;
Süleyman 6 y; iki qardaşı var: Ömər 30 y; Dəmir 15 y.

2 atı, 8 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

36.Məmməd Alı oğlu 23 y; oğlu Cano 2 y; qardaşı İsmayıl 17 y;
əmisi Məmməd Pişar oğlu 40 y; üç oğlu var: Süleyman 17 y;
Əhməd 13 y; Alı 6 y.

37.Həmzə Piri oğlu 40 y; oğlu Davud 8 y.

4 atı, 7 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

38.İbrahim Piri oğlu 40 y; iki oğlu var: Məhəmməd 20 y;
Əliyo 7 y.

1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

39.Şadman Məmməd oğlu 35 y; oğlu Musto 7 y; iki
qardaşı var: Məmməd 22 y; Abdal 17 y.

4 atı, 6 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

40.Mirzə Çalo oğlu 70 y;

dörd oğlu var: Çalo 40 y; onun oğlu Bəylər 10 y; Aydo 18 y;
Salo 13 y; Hətəm 12 y.

5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

41.Həsən Çələbi oğlu 40 y.

1 atı, 3 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

42.Mahmud Hacı oğlu 50 y; oğlu Bədir 9 y; qardaşı
Duşmal 30 y.

2 atı, 12 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

43.Daşdo Bazo oğlu 60 y;

üç oğlu var: Əliyo 30 y; onun oğlu Sadıq 3 y; Həsən 20 y;
Əhməd 19 y.

7 atı, 30 baş iribuynuzlu, 500 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

44.Məmməd Xışman oğlu 40 y; iki oğlu var: Həsən 20 y;
Hüseyn 15 y.

5 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

45.Əhməd Çoban oğlu 30 y; oğlu Çato 10 y; qardaşı Mirzə 29 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

46.İsmayıl Abdulla oğlu 40 y; iki oğlu var: Əli 10 y; Nəbi 9 y; qardaşı oğlu Xrço Məmməd oğlu 14 y.

2 atı, 25 baş iribuynuzlu, 500 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

47.Divanə Uso oğlu 40 y; oğlu Əhməd 17 y.

3 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

48.Çurço Hacı oğlu 50 y;

üç oğlu var: Təyyar 30 y; onun oğlu Hamo 1 y; Tələ 16 y;

qardaşı Əli 40 y; oğlu Həsən 6 y.

15 atı, 12 baş iribuynuzlu, 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

49.Təmo Şahhüseyn oğlu 40 y; iki oğlu var: İbrahim 17 y; Usub 14 y; qardaşı Çato 30 y.

2 atı, 7 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

50.Əliyo Raşo oğlu 47 y; oğlu İsmayıl 15 y.

5 atı, 15 baş iribuynuzlu, 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

51.Şükrulla Əmir oğlu 50 y; iki oğlu var: Əli 14 y; Hüseyin 24 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

5 atı, 12 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

52.Kalo Həmzo oğlu 50 y; oğlu Rüstəm 22 y.

5 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

53.Fağırəli Əbdülrəhman oğlu 50 y; iki oğlu var: Musto 15 y; Təyyar 18 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

54.İsmayıl Süleyman oğlu 30 y; oğlu Hüseyn 10 y; iki qardaşı var: Ömər 25 y; Kalo 20 y.

3 atı, 11 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

55.Usub Bako oğlu 70 y;

iki oğlu var: Hamo 40 y; onun iki oğlu: Hacı 15 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*); qardaşı Məmməd 30 y.

12 atı, 15 baş iribuynuzlu, 500 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

56.Hacı Həsən oğlu 52 y; iki oğlu var: Hamo 25 y; Əli 17 y.

6 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

57.Xudo Əhməd oğlu 70 y;

iki oğlu var: Əhməd 30 y; onun iki oğlu: Əli 10 y; Ömər 8 y; Sulon 25 y.

30 atı, 25 baş iribuynuzlu, 450 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

58.Süleyman Xəlil oğlu 64 y;

oğlu Osman 31 y; onun oğlu Bayram 10 y.

6 atı, 9 baş iribuynuzlu, 130 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

59.Əhməd Darbaz oğlu 53 y; oğlu Həsən 25 y.

4 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

60.Salah Osman oğlu 25 y; qardaşı Bünyad 17 y.

2 atı, 15 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

61.Osman Əmir oğlu 56 y.

3 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

62.Yaqub Usub oğlu 40 y; oğlu Darbo 22 y.

10 baş iribuynuzlu, 55 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

63.Mirzo Usub oğlu 50 y; onun oğlu Oko 17 y.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

64.Bimar Kotan oğlu 56 y; oğlu Mahmud 13 y;

qardaşı Aməddin 55 y; onun iki oğlu: Musto 17 y; Abdo 15 y.

20 atı, 15 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

65.Mato Brov oğlu 34 y; qardaşı Usub 17 y.

2 atı, 12 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

66.Məmməd İbrahim oğlu 25 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*); qardaşı Muso 17 y.

6 baş iribuynuzlu, 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

67.Məmməd Abdulla oğlu 35 y; oğlu Çaçon 10 y.

6 atı, 10 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

68.Muko Allı oğlu 60 y;

oğlu Musto 35 y; onun oğlu Əliyo 5 y.

5 atı, 9 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

69.Həsən Ömər oğlu 64 y; iki oğlu var: Nəssə 22 y; Musto 20 y.

7 atı, 13 baş iribuynuzlu, 130 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

70.Xıdır Ömər oğlu 54 y; üç oğlu var: Ömər 23 y; Musto 16 y; İsmayıl 13 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

71.Hüseyn Əmir oğlu 56 y;

oğlu Fırqo 32 y; onun oğlu Kələş 1 y.

12 atı, 22 baş iribuynuzlu, 250 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

72.Sako Mahmud oğlu 45 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*); qardaşı Əli 20 y; qardaşı oğlu Kalış 25 y.

3 atı, 7 baş iribuynuzlu, 250 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

73.Cəbrayıl Bəşər oğlu 40 y;

üç oğlu var: Ömər 20 y; onun oğlu Əli 1 y; Əhməd 15 y.

7 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

74.Ömər Kalo oğlu 70 y;

iki oğlu var: Süleyman 40 y; onun oğlu Əhməd 3 y;

Mahmud 25 y.

3 atı, 13 baş iribuynuzlu, 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

75.Osman Məho oğlu 40 y.

3 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

76.Həsən Məho oğlu 40 y; iki oğlu var: İsmayıl 18 y; Məmməd 5 y.

3 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

77.Əliyo Məmo oğlu 35 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

78.Əmir Abdü oğlu 40 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

1 atı var.

79.Osman Ato oğlu 27 y (*əvvəlki kameral siyahıda yaddan çıxıb*).

4 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

80.Abdo Naşo oğlu 45 y; oğlu Novruz 10 y; iki qardaşı var: Əliyo 25 y; Həmzo 16 y.

2 atı, 9 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

81.Əliyo Mahmud oğlu 22 y; oğlu Məho 1 y.

1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

82.Dudo Xoşman oğlu 47 y; oğlu Mirzə 16 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

83.Avlo Durbo oğlu 50 y; iki oğlu var: Mahmud 20 y; Həsən 14 y.

3 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

84.Məho Qəro oğlu 45 y; iki oğlu vr: Kolos 25 y; İsa 15 y.

8 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

85.Raşı Həsən oğlu 32 y; oğlu Məho 7 y; qardaşı Oko 20 y.

6 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

86.Məmməd Kəbo oğlu 20 y.

2 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

87.Hamo Məho oğlu 35 y; oğlu Osman 6 y.

6 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

88.Hamo Sulo oğlu 23 y.

5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

89.Hüseyn Osman oğlu 17 y; qardaşı Sadıx 5 y.

6 baş iribuynuzlu, 55 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

90.Əliyo İsmayıl oğlu 26 y; oğlu Əyyub 9 y.

5 atı, 10 baş iribuynuzlu, 65 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

91.Abdo Hamo oğlu 45 y; oğlu bado 5 y.

3 atı, 11 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

92.Xişman Həsən oğlu 70 y; iki oğlu var: Usub 16 y; Osman 9 y.

6 baş iribuynuzlu, 65 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

93.Novruz Hamzo oğlu 25 y; qardaşı oğlu Süleyman Əhməd oğlu 8 y.

1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

94.Babo Əli oğlu 45 y; oğlu İbrahim 1 y.

5 baş iribuynuzlu, 3 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

95.Abdo Purto oğlu 50 y; oğlu Əli 20 y;

qardaşı Həssə 40 y; onun iki oğlu: Məho 10 y; Əhməd 5 y.

5 atı, 10 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

96.Usub Kamal oğlu 60 y;

üç oğlu var: Mirzə 35 y; onun oğlu Kamal 4 y;

Hüseyn 25 y.

6 atı, 15 baş iribuynuzlu, 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

97.Kalo Osman oğlu 55 y; oğlu Cəfər 20 y.

5 atı, 6 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

98.Saro Məho oğlu 45 y; üç oğlu var: Abdal 25 y; Həssə 15 y; Hüseyn 10 y.

10 atı, 7 baş iribuynuzlu, 250 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

99.Muku Raso oğlu 22 y; qardaşı oğlu Əli Əhməd oğlu 6 y.

3 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

100.İsmayıl Kamal oğlu 60 y; iki oğlu var: Əliyo 30 y; Şamo 15 y.

2 atı, 4 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

101.Həssə Mirzə oğlu 55 y; iki oğlu var: Əhməd 30 y; Hüseyn 20 y;

qardaşı oğlu İsmayıl Sevo oğlu 30 y; oğlu Təmo 2 y.

7 atı, 15 baş iribuynuzlu, 250 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

102.Abdo Musto oğlu 40 y; oğlu Buro 10 y.

1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

103.Hüseyn Ömər oğlu 35 y; oğlu Mirzə 11 y; qardaşı Həsən 20 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

104.Əli Sulo oğlu 22 y.

1 atı, 2 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

105.Ömər Süleyman oğlu 55 y; iki oğlu var: Şahbaz 20 y; Sadıq 7 y.

2 atı, 4 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

106.Məho Uzır oğlu 40 y; iki qardaşı var: Usub 20 y; Mahmud 15 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

107.Molla Əli Yusif oğlu 60 y; iki oğlu: Əhməd 16 y; Salman 10 y;

qardaşı Mustafa 40 y; onun oğlu Məho 1 y.

6 atı, 15 baş iribuynuzlu, 300 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

108.İbrahim Ömər oğlu 32 y; iki oğlu var: Məho 9 y; Salman 1 y.

5 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

109.Rüstəm İsa oğlu 30 y; qardaşı oğlu Ömər Məho oğlu 10 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

110.İsmayıl Sulo oğlu 45 y; iki oğlu var: Mirzə 12 y; Hüseyn 2 y;

qardaşı Rüstəm 31 y; onun oğlu Hüseyn 3 y.

4 atı, 12 baş iribuynuzlu, 250 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

111.Tajdo Məho oğlu 65 y;

üç oğlu var: Əliyo 31 y; onun oğlu Musto 1 y; Abdo 15 y.

3 atı, 7 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

112.Fağırhəsən Hamzo oğlu 35 y; iki oğlu var: Əhməd 11 y; Sulo 7 y; qardaşı İbrahim 40 y.

8 atı, 11 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

113.Həssə Bozo oğlu 30 y; oğlu Cəfər 3 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

114.Sulo Məho oğlu 27 y; oğlu Məho 2 y.

2 atı, 6 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

115.Ako Humo oğlu 55 y; iki oğlu var: Abdo 20 y; Həsən 19 y.

3 atı, 8 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

116.Məho Hüseyn oğlu 45 y; iki oğlu var: Usub 15 y; Mahmud 2 y; qardaşı Həsən 30 y.

5 atı, 8 baş iribuynuzlu, 120 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

117.Mustafa Həssə oğlu 25 y; qardaşı Ömər 16 y.

7 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

118.Sadıx İso oğlu 28 y; qardaşı Əli 15 y.

2 atı, 8 baş iribuynuzlu, 70 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

119.Rüstəm Bako oğlu 27 y; qardaşı oğlu Əli Buro oğlu 7 y.

3 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

120.Hacı Məho oğlu 25 y; qardaşı oğlu Təmo Şıxo oğlu 12 y.

5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

- 121.Həssə Yusif oğlu 30 y; oğlu Xəlifə 2 y; qardaşı Muso 22 y.
1 atı, 8 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 122.Aməddin Əhməd oğlu 40 y;oğlu Bədir 18 y; qardaşı İsa 22 y.
5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 123.Yusif Mirzağa oğlu 45 y; oğlu İsa 2 y.
8 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 124.Gəlo İsmayıl oğlu 30 y; oğlu Bədir 3 y.
6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 125.Mustaf Gəlo oğlu 60 y; oğlu Cəfər 20 y.
3 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 126.Hüseynağa Mirzə oğlu 50 y; iki oğlu var: Həsən 20 y;
Cəfər 11 y; qardaşı Əli 30 y.
5 atı, 10 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 127.Hüseyn Abdo oğlu iki oğlu var: Cəfər 10 y; Sado 5 y;
qardaşı Əhməd 25 y.
8 atı, 15 baş iribuynuzlu, 210 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 128.Molla Sadıq Əhməd oğlu 60 y; dörd oğlu var: İsmayıl
15 y; Usub 12 y; Məho 8 y; İsa 4 y.
7 atı, 12 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 129.Məho Ato oğlu 40 y; qardaşı Əhməd 22 y;
əmisi Mirzə 50 y; onun oğlu Musto 19 y.
6 atı, 10 baş iribuynuzlu, 280 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 130.Ata Bazo oğlu 50 y; oğlu Dəmir 13 y.
1 atı, 4 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

131.Alo Hüseyn oğlu 30 y; oğlu Davud 3 y.

4 baş iribuynuzlu, 19 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

132.Koso Usuf oğlu 23 y.

1 atı, 3 baş iribuynuzlu, 17 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

133.Alo Piro oğlu 61 y; onun oğlu Musa 14 y.

4 baş iribuynuzlu, 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

134.Məmo Abdü oğlu 42 y; oğlu Əli 12 y; qardaşı Prto 23 y.

1 atı, 4 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

135.Çalo Əli oğlu 60 y; oğlu Məmməd 12 y.

3 atı, 2 baş iribuynuzlu, 24 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

136.Təmo Ömər oğlu 30 y; oğlu Məmo 2 y.

5 baş iribuynuzlu, 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

137.Koço hüseyin oğlu 50 y; oğlu Həmzo 5 y.

4 baş iribuynuzlu, 12 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

138.Sado Molla Usuf oğlu 20 y.

6 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər bildiririk ki, hər şeyi təmiz vicdan və düzgün şəkildə göstərdik və heç kimi gizlətmədik.

6 nəfər kənd sakininin imzası.

Şəhur nahiyə iclasçısı Boqoslavski.

II HİSSƏ (v.706-725)

1.Tayfa başısı Nadir ağa Məmməd ağa oğlu 35 y; dörd oğlu var: Bədir ağa 13 y; Fatı ağa 10 y; İsa 2 y; Muxo 1 y;

dörd qardaşı var: Sadu ağa 30 y; iki oğlu var: Əhməd ağa 5 y; Həsən 4 y;

Arutin ağa 25 y; oğlu Süleyman 3 y;

Bazu ağa 23 y;

Darbaz 27 y; oğlu Yusuf 4 y.

20 atı, 15 baş iribuynuzlu, 300 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Maho Həmzə oğlu 59 y;

iki oğlu var: Şamo 35 y; oğlu Abdo 6 y;

Tamo 20 y.

20 atı, 16 baş iribuynuzlu, 250 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.İbrahim Hamzo oğlu 45 y;

iki oğlu var: Alı 22 y; oğlu Siyavuş 6 y;

Abdo 17 y.

3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Hamo Hamzao oğlu 35 y; iki oğlu var: Xalo 17 y; Qəro 12 y.

1 atı, 8 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Maho Yusub oğlu 40 y; iki oğlu var: Yusuf 25 y; Hamo 20 y.

3 atı, 6 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Hamo Muko oğlu 45 y; iki oğlu var: Usub 4 y; Maho 2 y.

6 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Kuro Muko oğlu 50 y; iki oğlu var: iki oğlu var: Şamo 20 y; Xaso 4 y.

4 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Salo Hamzo oğlu 40 y; üç oğlu var: Abdo 20 y; Sado 12 y; Mado 11 y.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 120 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9.Musto Həssə oğlu 50 y; iki oğlu var: Abdo 20 y; Həssə 14 y.

6 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

- 10.Vəliyo Muso oğlu 45 y; ?? 12 y.
15 atı, 13 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 11.Fağırməmməd Şəmdin oğlu 52 y; oğlu Əlio 14 y;
qardaşı Şəmdin 35 y; oğlu Abbas 7 y.
25 atı, 16 baş iribuynuzlu, 300 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 12.Qazı Mustafa oğlu 60 y; iki oğlu var: Abbas 13 y; Qazı 4 y.
- 13.Süleyman Salah oğlu 15 y; qardaşı Qəhrəman 10 y.
2 atı, 9 baş iribuynuzlu, 55 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 14.Əhməd Həsən oğlu 50 y;
oğlu Tamo 25 y; onun oğlu Mustafa 3 y.
5 atı, 6 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 15.Ömər Əhməd oğlu 50 y; oğlu Şabo 10 y; qardaşı Əlio 20 y.
8 atı, 19 baş iribuynuzlu, 350 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 16.Sulo Ömər oğlu 30 y; oğlu Abdo 8 y.
1 atı və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 17.Musto Abdo oğlu 55 y.
- 18.Sərdar Həsən oğlu 25 y; oğlu Bazo 5 y.
3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 19.Əhməd Ato oğlu 40 y; oğlu Hamo 7 y.
4 atı, 10 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 20.Darbaz Mustafa oğlu 28 y; oğlu Həsən 11 y.
- 21.Şamo Əhməd oğlu 35 y; iki oğlu var: Mirzaman 14 y;
Sulio 12 y.
2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 22.Qəro Əhməd oğlu 25 y.

3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

23.Vəlo Xəzo oğlu 30 y; oğlu Bazo 5 y; qardaşı oğlu Kələş Maho oğlu 14 y.

3 atı, 12 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

24.Əhməd Mahmud oğlu 25 y; qardaşı Çato 18 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

25.Simo Armuş oğlu 50 y; iki oğlu var: Kalo 11 y; Bazo 8 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

26.Amadin Qal oğlu 45 y; iki oğlu var: Kələş 13 y; Mirzo 5 y.

27.Kalo İbo oğlu 35 y; oğlu Budaq 1 y; qardaşı Musto 20 y.

1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

28.Şaho Abdo oğlu 50 y; oğlu Zabo 14 y;

qardaşı Aman 30 y; onun oğlu Babaxan 5 y.

2 atı, 7 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

29.Kələş Mirzə oğlu 40 y; iki oğlu var: Xafo 10 y; Əlio 6 y.

10 atı, 10 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

30.Zeynal Hüseyn oğlu 55 y; iki oğlu var: Həsən 30 y; Qəhrəman 20 y.

10 atı, 12 baş iribuynuzlu, 59 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

31.Məmo Hüseyn oğlu 60 y; oğlu Hüseyn 20 y.

3 atı, 15 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

32.Məmməd Aliko oğlu 16 y.

1 atı, 10 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

33.Yunis Əhməd oğlu 50 y; iki oğlu var: Maho 25 y; Həsən 19 y.

- 10 atı, 20 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 34.Hamo Əhməd oğlu 40 y; oğlu Hamo 7 y.
3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 35.Musto Əhməd oğlu 30 y; oğlu Babo 4 y.
2 atı, 7 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 36.Rusto Namad oğlu 40 y; iki oğlu var: Şavem 17 y;
Baba 15 y.
1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 37.İsmayıl Yusuf oğlu 40 y; oğlu Musto 17 y.
14 atı, 24 baş iribuynuzlu, 140 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 38.Hamo Bədir oğlu 45 y; oğlu Yusuf 13 y.
1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 39.Rüstəm Hüseyn oğlu 35 y; oğlu Əli 12 y; qardaşı
Mahmud 25 y.
1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 6 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 40.Apo Osman oğlu 17 y; iki qardaşı var: Abdulla 10 y;
Buru 8 y.
25 atı, 17 baş iribuynuzlu, 350 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 41.Osman Xaşı oğlu 45 y.
1 atı və 3 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 42.Ömər Yusuf oğlu 60 y; iki oğlu var: Salah 30 y;
Əmirxan 17 y.
3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 43.İbrahim Yusif oğlu 40 y; oğlu Əlio 10 y.
3 atı, 12 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

44. Bro Derbo oğlu 18 y;
əmisə oğlu Rusto Aslan oğlu 29 y; onun oğlu Həssə 10 y.
4 atı, 9 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
45. Farqo Abuzeir oğlu 30 y; oğlu Hamo 9 y; qardaşı Malo 20 y.
1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
46. Şuru Maho oğlu 20 y; oğlu Maho 5 y.
2 atı, 7 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
47. Ömər Çato oğlu 20 y; oğlu Yusuf 5 y.
1 atı, 9 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
48. Hüseyin Armuş oğlu 50 y; beş oğlu var: Şavaş 20 y; Həsən 19 y; Baba 8 y; Kəndağlı 16 y; Girgirə 5 y.
1 atı, 3 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
49. Həssə Silo oğlu 42 y; iki oğlu var: Yusuf 15 y; İsmayıl 13 y.
2 baş iribuynuzlu heyvanı var.
50. Maho Silo oğlu 30 y; oğlu Əlio 30 y.
6 baş iribuynuzlu heyvanı var.
51. Mirzo Tamo oğlu 40 y; üç oğlu var: Əlio 22 y; Usub 15 y; Məmməd 13 y; **qardaşı** Kəlo 25 y; onun oğlu Şamo 5 y.
2 atı, 8 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
52. İbrahim Çələbi oğlu 50 y; oğlu Ömər 10 y.
1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
53. Həssə Ato oğlu 49 y; oğlu Şavaş 2 y; qardaşı Sərdar 25 y.
54. Əlio Hamo oğlu 57 y; iki oğlu var: Hüso 17 y; Namad 13 y.
8 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

55.Qəhrəman Kaydar oğlu 40 y; oğlu Yusuf 13 y; qardaşı oğlanları: Kələş Mirzə oğlu 16 y; Cəfər Rəsul oğlu 15 y.

20 atı, 15 baş iribuynuzlu, 250 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

56.Maho Əlio oğlu 50 y; oğlu Osman 20 y; qardaşı Həssə 40 y.

7 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

57.Bru Alaka oğlu 50 y; oğlu Alı 4 y.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

58.Əlio Alake oğlu 44 y;

qardaşı Almio 40 y; iki oğlu var: Xafo 12 y; Həssə 8 y.

2 atı, 12 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

59.Maho Qeydo oğlu 50 y; iki oğlu var: Osman 13 y; Həsən 10 y.

1 atı, 13 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

60.Osman Alake oğlu 42 y; oğlu Ato 7 y.

6 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

61.Osman Bru oğlu 25 y; iki qardaşı var: Kۆçəri 19 y; Musso 10 y.

3 atı, 7 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

62.Muso Osman oğlu 50 y; oğlu Osman 4 y.

4 atı, 6 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

63.Alı Simo oğlu 30 y.

3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

64.Əlio Alı oğlu 12 y.

6 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

65.Şıxa Maho oğlu 44 y.

9 atı, 15 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

66.Mirza Maho oğlu 40 y.

1 atı və 2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

67.Əlio Musto oğlu 35 y; iki oğlu var: İbo 20 y; Məmməd 15 y.

7 baş iribuynuzlu heyvanı var.

68.Tamo Süleyman oğlu 35 y; oğlu Bru 4 y.

9 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

69.Abdal Kəlo oğlu 30 y; qardaşı Hüseyin 18 y.

3 atı, 7 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

70.Məmməd Həssəo oğlu 71 y; iki oğlu var: Osman 25 y; Əhməd 15 y.

8 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

71.Məmo Purto oğlu 16 y; qardaşı Sado 13 y.

9 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

72.Cəkil Lalo oğlu 21 y.

2 atı, 13 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

73.İsmayıl Əhməd oğlu 10 y.

7 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

74.Abdo Tamo oğlu 22 y; oğlu Temir 2 y.

4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

75.Əlio Sulo oğlu 70 y; oğlu Savaş 20 y.

7 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın yanından buraya keçiblər.

76.Kako Valio oğlu 7 y.

7 baş iribuynuzlu heyvanı var.

77.Saydo Fağırheydər oğlu 26 y; oğlu Qapo 2 y.

2 atı, 8 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın dəstəsindən buraya keçib.

78.Maho Şamo oğlu 54 y; üç oğlu var: Xalo 37 y; Abdo 25 y; Balo 22 y.

1 atı, 9 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

79.Mamo Şərif oğlu 59 y; iki oğlu var: Safo 25 y; Həsən 22 y;

4 atı, 14 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

80.Zoro Yusub oğlu 70 y.

6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

81.Amo Maho oğlu 40 y; iki qardaşı var: Çaçan 16 y; Turo 15 y.

1 atı, 8 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

82.Abdo Baro oğlu 40 y; qardaşı Çato 20 y.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

83.Mirzo Madı oğlu 25 y.

4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb.

84.Şamo Uso oğlu 50 y; qardaşı Alyo 15 y.

7 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb.

85.Alyo Şamo oğlu 45 y.

2 atı, 15 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb.

86.İsmayıl Namad oğlu 19 y; oğlu Bado 2 y.

2 atı, 12 baş iribuynuzlu, 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb.

87.Həssə Uso oğlu 50 y; oğlu Alyo 11 y.

3 atı, 15 baş iribuynuzlu, 37 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

88.Salo Xalo oğlu 50 y; oğlu Mamo 25 y; ikinci oğlu Sado 22 y;

1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 13 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

89.İbrahim Musto oğlu 51 y; iki oğlu var: Kələş 17 y; Balo 10 y; qardaşı Osman 30 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

90.Sulo Mirza oğlu 40 y.

2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

91.Ako Xoşo oğlu 45 y; iki oğlu var: Kələş 20 y; Bazo 19 y.

3 atı, 17 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

92.Həssə Əhməd oğlu 65 y; oğlu Xudo 30 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

93.Ruto Simo oğlu 20 y.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

94.Həssə Mahmud oğlu 40 y; oğlu Şamo 20 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

95.Çato Sofi oğlu 40 y; oğlu Yusuf 12 y;

iki qardaşı var: Yüzbaşı 25 y; onun oğlu Amadin 3 y;

Amar 15 y.

5 atı, 12 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb.

96.Sulo Purto oğlu 45 y; oğlu Hüseyin 10 y; qardaşı Xıdır 40 y.

3 atı, 6 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

1834-cü ildə Əhməd ağanın qəbiləsindən buraya keçib.

97.Molla Əhməd Molla Həsən oğlu 80 y;

iki oğlu var: Udo 35 y; onun oğlu Həsən 12 y; Temir 25 y.

5 atı, 10 baş iribuynuzlu, 70 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

Əvvəlki siyahıda yaddan çıxıb.

98.Abdo Hüseyin oğlu 25 y; oğlu Fero 9 y; qardaşı Qono 22 y.

3 atı, 12 baş iribuynuzlu, 3 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

99.Həssə Kondır oğlu 40 y; oğlu Şəmdin 12 y; qardaşı Kado 20 y.

1 baş iribuynuzlu heyvanı var.

100.Karo Osman oğlu 27 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

101.Əmirxan Xilo oğlu 40 y; iki oğlu var: Hüsən 12 y;
Azo 5 y.

8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

102.Daştə Əhməd oğlu 42 y; oğlu Süleyman 7 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

103.Kəlo Amar oğlu 45 y; üç oğlu var: Məmməd 25 y;
Abdal 10 y; Usub 7 y.

2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

104.Kəlo Mamo oğlu 40 y; dörd oğlu var: Məmməd 22 y;
Çato 20 y; Şamo 12 y; Babo 6 y.

3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

105.Həlo Huso oğlu 40 y; oğlu Yüzbaşı 4 y; qardaşı Saro 20 y.

4 baş iribuynuzlu, 2 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

106.Xato Huso oğlu 30 y; üç oğlu var: Şava 15 y; Əhməd
10 y; Kiko 5 y.

5 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

107.Həssə Hüsso oğlu 40 y; üç oğlu var: Namo 12 y; Alyo
6 y; Şavo 3 y.

8 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

108.Namo Əhməd oğlu 50 y; oğlu Usub 4 y; qardaşı Alyo 30 y.

4 atı, 10 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

109.Abdi Sulo oğlu 40 y; qardaşı Əhməd 20 y.

4 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

110. Bro Hacı oğlu 30 y; oğlu Usub 6 y.
1 atı və 4 baş iribuynuzlu heyvanı var.
111. Mamo Cibo oğlu 30 y.
1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
112. Mamo Abdü oğlu 30 y; oğlu Karo 12 y.
1 atı, 8 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
113. Bro Alyo oğlu 60 y; oğlu Kəlyo 10 y.
2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
114. Hüsü Əhməd oğlu 50 y; oğlu Bro 20 y.
2 atı, 6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
115. Alyo Piro oğlu 40 y.
2 atı, 12 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
116. Bazo Bro oğlu 60 y; üç oğlu var: Mirza 20 y; Amadin 15 y; Hüseyin 8 y.
1 atı, 10 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
117. Kəlo Bro oğlu 60 y; iki oğlu var: Sado 30 y; Hamo 15 y.
2 atı, 8 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
118. Abdal Heydo oğlu 40 y; oğlu Abdal 10 y.
8 baş iribuynuzlu heyvanı var.
119. Həssə Heydo oğlu 50 y; iki oğlu var: Kəlo 20 y; Balo 10 y.
10 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
120. Əhməd Sulo oğlu 40 y; oğlu İbrahim 10 y; qardaşı Mamo 30 y.
2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

121.Samo İso oğlu 30 y; iki oğlu var: Sado 5 y; Kəmo 3 y; qardaşı Kəlo 22 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

122.Abdal Ako oğlu 30 y; qardaşı Mamo 20 y.

4 atı, 6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

123.Amo Sulo oğlu 40 y; iki oğlu var: Şavlı 15 y; Zibo 10 y.

6 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

124.Kəmo Üzeyir oğlu 25 y; oğlu Rusto 5 y.

4 atı, 5 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

125.Şaho Zeynal oğlu 40 y; oğlu Alyo 6 y.

4 baş iribuynuzlu heyvanı var.

126.Həssə Ardış oğlu 50 y; iki oğlu var: Sərdar 24 y; Alyo 10 y.

8 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

127.Həssə Xali oğlu 42 y; oğlu Samo 6 y.

2 atı, 2 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

128.Osman Alyo oğlu 30 y; qardaşı Sərdar 20 y.

8 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

129.Musto Həssə oğlu 50 y; oğlu Abdo 25 y.

10 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

130.Həssə Mirza oğlu 45 y;

altı oğlu var: Maho 25 y;

Kəlo 20 y; onun oğlu Sado 3 y;

Alyo 18 y; Uno 15 y; Alyo 6 y; Həssə 2 y.

5 atı, 25 baş iribuynuzlu, 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

131.Şato Həssə oğlu 45 y; oğlu Qaydo 3 y; iki qardaşı var: Alyo 25 y; Sado 23 y.

20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

132.Həssə Behi oğlu 40 y; üç oğlu var: Abdurəhman 15 y; Alyo 8 y; Məmməd 3 y.

7 atı, 15 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

133.Amo Maho oğlu 35 y; üç oğlu var: Kəmo 10 y; Sərdar 4 y; Ruşo 3 y; üç qardaşı var; Hüseyn 25 y; Qəhrəman 18 y; Alyo 15 y.

10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

134.Novruz Yusub oğlu 35 y; qardaşı Abdulla 20 y.

2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

135.Buzo Abdı oğlu 25 y.

5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

136.Osman Dəl oğlu 45 y; iki oğlu var: Alyo 25 y; Məmməd 18 y.

1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

137.Çato Sulo oğlu 40 y; oğlu Hamo 3 y.

2 atı, 20 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

138.Hado Sulo oğlu 45 y.

10 baş iribuynuzlu heyvanı var.

139.Lolik Həssə oğlu 35 y; iki oğlu var: Mako 6 y; Məmməd 3 y.

3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

140.Həssə Amo oğlu 15 y.

5 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

- 141.Həssə Maho oğlu 35 y; iki oğlu var: Bado 6 y; Sərdar 5 y.
2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 142.Vayso Aslan oğlu 40 y; oğlu Aslan 20 y.
2 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 143.Bro Musso oğlu 50 y; oğlu Məmməd 3 y.
8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 144.Malo Molla Əmir oğlu 45 y; iki oğlu var: Rusto 25 y;
Riso 20 y.
5 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 145.Hüseyn Əliqonaq oğlu 45 y; oğlu Karo 18 y.
10 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 146.Hüseyn Parik oğlu 30 y; oğlu Məmməd 10 y; qardaşı
Babo 25 y.
1 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 147.Luri Şari oğlu 35 y; oğlu Nado 8 y.
8 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 148.Hüseyn Beztora oğlu 50 y; oğlu Abdulla 5 y.
1 atı, 7 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 149.Alyo Kəlo oğlu 40 y; oğlu Keçə 12 y.
5 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 150.Maho Əhməd oğlu 20 y; qardaşı Əli 12 y;
7 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 151.Ato Abdı oğlu 30 y.
10 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 152.Hüso Haşı oğlu 35 y.

- 2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 153.Mirza Həssə oğlu 20 y.
5 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 154.Cəvo Şəmsi oğlu 40 y.
1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 155.Amadın Hacı oğlu 30 y; qardaşı Hamo 12 y.
10 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 156.Ato Həmzə oğlu 40 y; iki oğlu var: Derbo 12 y; Xallo 10 y.
3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 157.Həssə Həmzo oğlu 35 y.
7 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 158.Abdo Həmzo oğlu 35 y.
1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 159.Sofi Kələş oğlu 30 y.
5 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 160.Sado Həmzo oğlu 30 y.
2 atı, 10 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 161.Alyo Şəmdin oğlu 50 y; üç oğlu var: Şəmdin 25 y;
Maho 20 y; Bro 15 y.
6 atı, 15 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 162.Cafo Novruz oğlu 40 y; qardaşı Qələndər 3 y.
3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 80 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 163.Hamo Tağı oğlu 50 y; iki oğlu var: Məmməd 30 y;
Abdul 22 y.
2 atı, 15 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

164.Valyo Əhməd oğlu 35 y; iki qardaşı var: Kalo 15 y; Usub 12 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

165.Musto Şəmsi oğlu 45 y; iki oğlu var: Haco 15 y; Kəlo 9 y.

2 atı, 9 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

166.Hamo Musto oğlu 42 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 8 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

167.Karo Musto oğlu 15 y.

5 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

168.Yusuf Abdüzən oğlu 47 y.

2 atı, 12 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

169.Həssə Alyo oğlu 40 y.

3 atı, 5 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

170.Musto Bro oğlu 50 y.

5 atı, 10 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

171.Sado Bro oğlu 30 y.

1 atı, 3 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

172.Kəlo Şahin oğlu 40 y.

8 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

173.Derbo Məmməd oğlu 30 y; oğlu Uso 7 y.

3 atı, 12 baş iribuynuzlu, 70 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

174.Yusuf Murad oğlu 50 y; oğlu Kəlo 18 y.

3 atı, 10 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

175.Maho Hüseyn oğlu 40 y.

- 5 atı, 20 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 176.Tako Osman oğlu 40 y; oğlu haydo 12 y.
- 4 atı, 12 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 177.Koço Alyo oğlu 35 y.
- 4 atı, 7 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 178.Bro Alyo oğlu 40 y; oğlu Şəmdin 20 y; qardaşı Osman 30 y.
- 2 atı, 12 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 179.İmiş Abdo oğlu 40 y; oğlu Kayo 8 y; qardaşı Hamo 30 y.
- 2 atı, 8 baş iribuynuzlu, 60 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 180.Əhməd Abdı oğlu 35 y; oğlu Yusuf 5 y; qardaşı Valyo 15 y.
- 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 181.Yusuf Kür oğlu 35 y; oğlu Bro 5 y.
- 10 atı, 5 baş iribuynuzlu, 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 182.Əhməd Zeri oğlu 40 y; oğlu Mamo 25 y.
- 1 atı, 6 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 183.Şamo Nəssə oğlu 55 y; üç oğlu var: Yusuf 25 y; Bazo 22 y; Malo 18 y.
- 3 atı, 12 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 184.Bro Sulo oğlu 40 y; oğlu Maho 3 y.
- 2 atı, 6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 185.Dsori Sulo oğlu 45 y; qardaşı İsmayıl 20 y.
- 10 baş iribuynuzlu, 80 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 186.Maho Həşim oğlu 42 y; qardaşı Yusuf 30 y.
- 5 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

- 187.Derbo Nəssə oğlu 50 y; oğlu Əhməd 22 y.
7 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 188.Tamo Əhməd oğlu 25 y.
4 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 189.Kato Əhməd oğlu 30 y.
1 atı, 5 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 190.Amar Buzo oğlu 30 y.
6 baş iribuynuzlu, 17 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 191.Kəzo Məso oğlu 40 y; iki oğlu var: Osman 22 y;
Batano 16 y.
2 atı, 5 baş iribuynuzlu, 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 192.Cendo 35 y; iki qardaşı var: Duzo 26 y; Sulo 17 y.
2 atı, 15 baş iribuynuzlu, 80 baş xırdabuynuzlu heyvanı var
- 193.Sulo Faro oğlu 35 y.
2 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 194.Abdo Rahi oğlu 30 y.
1 atı, 8 baş iribuynuzlu, 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var
- 195.Osman Musto oğlu 45 y.
1 atı və 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 196.Abdo Həssə oğlu 24 y.
8 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 197.Sulo Kasso oğlu 45 y; üç oğlu var: Kasso 25 y; Təmo
21 y; İskəndər 17 y.
2 atı, 9 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var
- 198.Kelqo Məmməd oğlu 40 y; oğlu Həssə 9 y.
5 atı, 20 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var

199.Sado Məmməd oğlu 40 y; üç oğlu var: Əhməd 12 y; Həsən 9 y; Əli 7 y.

9 atı, 16 baş iribuynuzlu, 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var

Biz aşağıda imza edənlər bildiririk ki, hər şeyi təmiz vicdan və düzgün şəkildə göstərdik və heç kimi gizlətmədik.

4 nəfərin imzası və möhür.

Şərur nahiyə iclasçısı Boqoslavski.

№ 15. CƏLALİ TAYFASI (v.698-705).

Əvvəlki kameral siyahıda 15 nömrə altında qeyd edilmişdir. Qışlaqları Şərur mahalında, Dəhnə dağı yaxınlığındadır.

1.Tayfa başçısı praporşik Mirzə ağa İbrahim Həşim ağa oğlu 42 y; iki oğlu var: Məmməd ağa 11 y; Yusuf ağa 2 y.

2.Xudo İsa oğlu 30 y; oğlu Əziz 11 y.

1 atı, 3 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Xaso Xudo oğlu 25 y; oğlu Məho 9 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Neqa Həsən oğlu 32 y.

5.Məho Şaho oğlu 41 y; oğlu Musto 14 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Qardaşı Osman Şaho oğlu 25 y; oğlu Hüseyn 3 y.

1 atı, 3 baş iribuynuzlu və 55 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Şabo Tamo oğlu 50 y; oğlu Həssə 31 y; onun oğlu Sulo 3 y.

1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 45 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.Mahso Abdo oğlu 65 y; oğlu Nabo 25 y; onun oğlu Alı 2 y.

2 atı, 7 baş iribuynuzlu və 120 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9.Kutu Sulo oğlu 34 y; oğlu var: Raşo 14 y; Faro 11 y.

4 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

10.Kalo Şabo oğlu 45 y; oğlu İsa 3 y.

3 baş iribuynuzlu, 55 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

11.Abdo Ərəb oğlu 80 y; oğlu Sulo 30 y.

12.Məho Həssə oğlu 40 y; oğlu Rubi 16 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

13.Həssə Bezı oğlu 40 y; oğlu Məmməd 5 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

14.Abdo Osman oğlu 50 y; oğlu Musa 10 y.

15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

15.Ruto Xalid oğlu 30 y; oğlu Abzan 10 y.

5 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

16.Kələş Xalid oğlu 30 y; oğlu Təmo 2 y.

5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

17.Xamo Usa oğlu 40 y; oğlu Avlo 3 y.

4 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

18.Həssə Heydo oğlu 30 y.

3 baş iribuynuzlu heyvanı var.

19.Devan Raso oğlu 50 y; oğlu Amo 15 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

20.Kapo Azo oğlu 25 y.

3 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

- 21.Məho Hamo oğlu 30 y.
6 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 22.Hamo Məho oğlu 50 y; oğlu Əli 5 y.
4 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 23.Məho Ərəb oğlu 20 y.
4 baş iribuynuzlu, 21 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 24.Həssə Keştı oğlu 15 y.
3 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 25.Musto Mirzo oğlu 30 y.
1 atı, 3 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 26.Qaydo Abdo oğlu 49 y; iki oğlu var: Amo 10 y; Həssə 4 y.
1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 27.Məho Rəsul oğlu 40 y.
7 baş iribuynuzlu, 30 baş baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 28.Raso Abdo oğlu 30 y; oğlu Raşo 5 y.
4 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 29.Məho Bani oğlu 35 y.
2 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 30.Saro Abdo oğlu 20 y.
2 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 31.Həssə Mirzo oğlu 50 y; iki oğlu var: Abdı 20 y; Bədir 5 y.
1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 32.Maşo Kaşo oğlu 60 y.
- 33.Musto Abdı oğlu 45 y; oğlu Qaydo 2 y.
1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

- 34.Amo Maşo oğlu 47 y; oğlu Sado 15 y.
35.Əli Şarı oğlu 30 y; qardaşı Qaydo 20 y.
3 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
36.Məho Başo oğlu 35 y; oğlu Raşo 6 y.
2 baş iribuynuzlu heyvanı var.
37.Həssə Əli oğlu 38 y; oğlu Amo 8 y.
1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
38.Mahmi İsa oğlu 25 y.
4 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
39.Aqmi Hamo oğlu 40 y.
5 baş iribuynuzlu, 7 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
40.Məho Osman oğlu 60 y.
1 atı, 4baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
41.Amo Şamo oğlu 26 y; qardaşı Hüseyn 20 y.
1 atı, 3 baş iribuynuzlu və 20baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
42.Xeydo Xalo oğlu 60 y; iki oğlu var: Raşo 20 y; Musto 3 y.
1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 70 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
43.İsa Kəlo oğlu 56 y; oğlu Salah 2 y.
1 baş iribuynuzlu heyvanı var.
44.Məho Musto oğlu 32 y; oğlu Təmo 2 y.
3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
45.Təmo Amo oğlu 25 y; qardaşı Həssə 20 y.
7 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
46.Həssə Sulo oğlu 20 y; qardaşı Hacı 10 y.
1 atı, 3 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
47.Abdo Şamo oğlu 30 y; oğlu Bədir 11 y.

- 3 baş iribuynuzlu, 9 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 48.Musto Osman oğlu 50 y; iki oğlu var: Sulo 20 y; Uso 15 y.
2 atı, 7 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 49.Rašo Ami oğlu 30 y.
10 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 50.Raso Musto oğlu 30 y; qardaşı Quso 15 y.
8 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 51.Məmo Məmməd oğlu 60 y; oğlu Salah 25 y.
1 atı, 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 52.Həssə Bəşşo oğlu 15 y.
6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 53.Rosto Zeri oğlu 50 y.
10 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 54.Uso Xudo oğlu 30 y; oğlu Alı 10 y; qardaşı Raso 20 y.
1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 55.Bro Əli oğlu 30 y; qardaşı Rosto 20 y.
2 atı, 6 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 56.İso Zeri oğlu 30 y; oğlu Musto 4 y.
3 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 57.Xudo Xatı oğlu 20 y.
7 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 58.Şabo Uso oğlu 40 y; oğlu Abdo 15 y.
1 atı, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 59.Külo Zeri oğlu 30 y.
2 baş iribuynuzlu heyvanı var.

60.Osman Amo oğlu 40 y.

6 baş iribuynuzlu heyvanı var.

Biz aşağıda imza edənlər bildiririk ki, hər şeyi təmiz vicdan və düzgün şəkildə göstərdik və heç kimi gizlətmədik.

5 nəfərin imzası.

Şərur nahiyə iclasçısı Boqoslavski.

DÖVLƏT TORPAQLARINDA YAŞAYAN

BURUKİ KÜRD İCMASI (v.736-745).

(1 may 1843-cü ildə tərtib edilmişdir)

Əsas məşğuliyyətləri yük daşımaqdır, balıqçılıqla da məşğul olurlar. Dəyirman yoxdur. Qışlaqları Araz çayının yaxınlığında, Şərur nahiyəsinə daxil olan Arazdəyən deyilən yerdədir.

1.Namo ağa Süleyman ağa oğlu 58 y; oğlanları: Abdo 28 y; Rüstəm 27 y; Amar 26 y; Bədir 10 y; Əhməd 16 y.

15 atı, 10 baş iribuynuzlu və 150 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

2.Kələş Şəmdin oğlu 32 y; oğlu Mahmud 8 y.

4 atı, 6 baş iribuynuzlu və 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

3.Hüseyn Məmməd oğlu 42 y; oğlu Mahmud 12 y; qardaşı Tamo 32 y.

1 atı, 2 baş iribuynuzlu və 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

4.Hüseyn Aslan oğlu 62 y; oğlanları Hamo 22 y; Alo 8 y.

6 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

5.Alo Sulo oğlu 40 y; oğlu Seyband 10 y; qardaşı Bişo 30 y.

1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

6.Mqo Hacı Temir oğlu 52 y; oğlanları: Maqo 20 y; Sado 30 y.

15 atı, 11 baş iribuynuzlu və 300 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

7.Keço Alı oğlu 56 y; oğlanları: Həsən 37 y; Malo 32 y; Ərəb 22 y; İsmayıl 17 y.

5 atı, 20 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

8.İsmayıl Şamo oğlu 52 y; oğlanları: şamo 12 y; Usub 11 y; qardaşları: Çalo 45 y; Vəli 40 y.

10 atı, 10 baş iribuynuzlu və 200 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

9.Bazo Tato oğlu 44 y; oğlanları: Alo 22 y; Xıdır 10 y.

2 atı, 3 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

10.Nasa Hacı Temir oğlu 52 y; oğlu Şabo 10 y.

5 atı, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

11.Sərdar Çalo oğlu 28 y; qardaşları: Terbo 22 y; Aslan 12 y.

3 atı, 10 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

12.Hado Hamo oğlu 52 y; oğlanları: Hamo 14 y; Musto 12 y.

4 atı, 8 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

13.Çato Burto oğlu 52 y; qardaşları: Sado 28 y; Hamo 22 y; Sadonun oğlu Semo 7 y.

2 atı, 8 baş iribuynuzlu heyvanı var.

14.Şaho Mqo oğlu 52 y; qardaşları: Usub 42 y; Cabbar 22 y.

7 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

15.Balo Hamo oğlu 47 y; oğlanları: Amar 12 y; Həsən 10 y.

1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

- 16.Alo Pero oğlu 52 y; oğlanları: Musa 23 y; Hamo 22 y.
10 baş iribuynuzlu, 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 17.Kuço Usub oğlu 42 y; oğlu Sulo 10 y.
8 baş iribuynuzlu, 26 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 18.Şaho Bro oğlu 42 y; oğlu Abdo 18 y; qardaşı Bado 22 y.
10 baş iribuynuzlu, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 19.Hamo Ato oğlu 42 y; qardaşları: Xudo 30 y; Maqo 20 y.
1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 20.Osman Azo oğlu 48 y; oğlu Azo 13 y.
5 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 21.Musto Kaso oğlu 60 y; oğlu Hamo 20 y.
8 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 22.Hamo Usub oğlu 50 y; oğlu Usub 15 y.
2 atı, 12 baş iribuynuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 23.Fato Sulo oğlu 40 y; oğlu Mado 11 y.
5 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 24.Alo İbrahim oğlu 40 y; qardaşı Sado 20 y.
2 atı, 8 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 25.Şato Hüseyin oğlu 40 y; oğlu Abdo 8 y; qardaşı Nazo 20 y.
1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 26.Kalo Mqo oğlu 31 y.
1 atı, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 27.Aqmo Hüseyin oğlu 50 y; oğlu Həssə 15 y.

5 baş iribuynuzlu heyvanı var.

28.Samo Mustafa oğlu 40 y; oğlu Avlo 10 y.

8 baş iribuynuzlu, 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

29.Alo Sulo oğlu 30 y; qardaşı Hamo 15 y.

1 atı, 4 baş iribuynuzlu və 4 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

30.Amar Nəbi oğlu 45 y; oğlanları: Sulo 15 y; Ruto 5 y.

7 atı, 10 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

31.Dumo Haso oğlu 50 y; oğlanları: Kəlam 25 y; Cəfər 20 y.

20 atı, 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

32.Əzim Cındı oğlu 50 y; oğlanları: Hasa 25 y; Silo 10 y; qardaşı Sərdar 40 y; onun oğlu Nebo 8 y.

6 atı, 3 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

33.Sado Abdo oğlu 30 y; qardaşları: Balo 20 y; Smo 17 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

34.Maqa Alo oğlu 40 y; oğlanları: Çaçal 10 y; Alo 2 y.

5 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

35.Təhməz Alı oğlu 50 y; oğlanları: Biko 20 y; Alo 12 y; qardaşı Qəhrəman 40 y.

5 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

36.Sado Əhməd oğlu 30 y; qardaşı Bado 20 y.

1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

37.Həsən Şaliso oğlu 40 y; oğlu Mustafa 20 y.

4 baş iribuynuzlu, 5 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

38.Kələş Həsən oğlu 40 y; oğlanları: Semo 25 y; Temir 10 y.

- 2 atı, 10 baş iribuynuzlu və 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 39.İsmayıl Karsu oğlu 50 y; oğlu Semo 27 y.
- 3 atı, 5 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 40.Təhməz Bro oğlu 40 y; qardaşı Musto 30 y.
- 6 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 41.Aslan Abdal oğlu 50 y; oğlu Rüstəm 20 y.
- 6 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 42.Simo Həssə oğlu 40 y; oğlanları: Siyabənd 20 y; Darbaz 15 y.
- 2 atı, 6 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 43.Xolo Hasa oğlu 25 y; qardaşı Şəmdin 15 y.
- 1 atı, 7 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 44.Alo Faro oğlu 50 y; oğlu Karo 20 y.
- 5 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 45.Usub Salo oğlu 50 y; oğlu Alo 25 y; qardaşı Abdulla 30 y.
- 1 atı, 10 baş iribuynuzlu və 30 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 46.Alo Əhməd oğlu 50 y; oğlanları: Talas 17 y; Bədir 15 y.
- 1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 47.Dulo Əhməd oğlu 35 y; oğlanları: Mqo 10 y; Birşar 5 y.
- 2 atı, 5 baş iribuynuzlu heyvanı var.
- 48.Cəfər Həsə oğlu 25 y.
- 1 atı, 6 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 49.Molla Şəmdin oğlu 50 y; oğlanları: Məmməd 25 y; Alo 16 y.
- 7 baş iribuynuzlu, 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 50.Kamo Mirzo oğlu 30 y; qardaşı Tamo 25 y.
- 1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 40 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

- 51.Xəlifə Hasa oğlu 50 y; oğlu Əhməd 15 y; qardaşı Amar 25 y.
1 atı, 8 baş iribuynuzlu və 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 52.Malo Abdulla Həssə oğlu 45 y; oğlu Cəfər 25 y.
2 atı, 4 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 53.Abdo Alo oğlu 25 y.
1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 35 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 54.Hacı Yunus oğlu 60 y; oğlu Hasa 20 y.
4 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 55.Kulo Mqo oğlu 35 y.
1 atı, 3 baş iribuynuzlu və 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 56.Şəmdin Alo oğlu 30 y; oğlu Sado 5 y.
1 atı, 5 baş iribuynuzlu və 25 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 57.Msto Kasa oğlu 30 y.
5 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 58.Şəmdin Osman oğlu 40 y; oğlu Amar 7 y.
2 atı, 7 baş iribuynuzlu və 50 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 59.Purdin Murad oğlu 40 y; oğlu Nadir 20 y.
7 baş iribuynuzlu, 20 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 60.Hüseyn Kazır oğlu 45 y; qardaşı Nabo 30 y.
5 atı, 10 baş iribuynuzlu və 100 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 61.Msto Hamo oğlu 40 y.
3 baş iribuynuzlu, 10 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.
- 62.Aqto Uzar oğlu 30 y; qardaşı Amar 20 y.
4 baş iribuynuzlu, 15 baş xırdabuynuzlu heyvanı var.

İmzalar

№22.BANUKİ TAYFASI (v.726-735)

Şərur mahalında, Dəhnə dağının yaxınlığında qışlayırlar. Bu tayfa əkinçiliklə məşğul olmayıb köçəri həyat tərzini sürür. Əsas məşğuliyyətləri heyvandarlıqdır.

Siyahıda 111 ailənin adı var. Lakin Palata jurnalının 6 oktyabr 1845-ci il tarixli qeydinə görə onların əksəriyyətinin xaricə qaçdığına görə Kameral siyahıdan çıxarıldığı bildirilir. Həmin səbəbdən biz də onların siyahısını verməyi lazım bilmədik(N.Ə.).

Siyahını Boqoslavski tərtib etmişdir.

ŞƏRUR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ.

1831-ci il.

ŞƏRUR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİNƏ ÜMUMİ İZAHAT (v.266-269)

Yerləşdiyi yer və ərazi

İrəvan əyalətinin cənub-qərb hissəsində yerləşməklə Vedi mahalı ilə Naxçıvan əyalətinin arasındakı ərazini tutur, Araz çayına tərəf enən daşlı-qayalı dağ silsiləsi ilə Vedi mahalından ayrılır. Mahal düzgün yarım dairə şəklindədir, Araz çayı sanki bu dairəni kəsən diametr rolunu oynayır. Qaratəpə və Dərələyəz dağları isə bu çaya doğru enən qövs əmələ gətirir. Şərur mahalı Araz çayına tökülən Şərqi Arpaçayla iki yerə bölünmüşdür. Mahalın ən uzun yeri Araz boyunca Dəhnə kəndindən Sərdarabad kəndinə qədər olmaqla təxminən 35, dağlardan Araz çayına qədər olan məsafə isə təxminən 20 verstdir. Beləliklə, bütün Şərur mahalının ərazisi 700 kv. verst və ya xalvardır.¹⁸⁴

Bir xalvar ərazinin 4 əkin günü, bir əkingünü ərzini isə 8 min kv. arşın hesab etməliyik.¹⁸⁵

¹⁸⁴ Rəqəm göstərilməyib.

¹⁸⁵ 1 arşının 0,71 m, 1 kv.arşının isə 0,504 kv.m olduğunu nəzərə alsaq, 1 əkingünü ərazi 0,4 ha-ya, 1 xalvar ərazi 1,6 ha-ya bərabərdir.

Bu ərazilərdən kəndlərdə göstərilən 6 min xalvardır. Qalan ərazilər kəndlərdən kənarda yerləşir və ya əkinə yararsızdır, ya da ölçüdə it-bata düşüb.

Sərhədləri

Şərur mahalı şimalda Göyçə mahalına qədər uzanan Dərələyəz mahalı, şərqdə Naxçıvan əyaləti, cənubda Araz çayı ilə ayrılmış Maku xanlığı, qərbdə isə daşlı-kəsəkli Dəhnə dağının ayırdığı Vedibasar mahalı ilə həmsərhəddir. Bu dağ küçə şəkilli keçidlə ortadan bölünüb, onun əl ilə, yoxsa Araz çayının yuması ilə əmələ gəldiyini indi ayırd etmək olmur.

Meşələri

Buraya yaxın meşələr Dərələyəz mahalında yerləşir, xüsusən Qarabağla sərhəddə kifayət qədər hündürboylu meşələr var. Lakin daşınması çox çətindir. Kəndlərdə əkilmiş xeyli qarağac və söyüd ağacları var.

Biçənəkləri

Hər bir kənddə ayrı göstərilib. Araz kənarlarında, xüsusən Arazın o tayında gözəl biçənəklər var, amma onu biçməyə həmişə icazə verilmir. Bundan başqa, sakinlərin sahələrində və bağlarında xeyli yonca əkini də vardır.

Suları

Bu mahal öz bar-bərəkətinə görə gözəl *Şərqi Arpaçaya* borcludur və bol suyu olan bu çay onu səxavətlə qidalandırır. Bu çay yüksək Dərələyəz dağlarındakı saysız-hesabsız bulaq və irmaqlardan yaranır, Baş Noraşen kəndi yaxınlığında düzənliyə enir, böyük Ələddin Arxını və Tağı Arxını su ilə təmin edir. Bu böyük arxlardan başqa, hər bir kəndin bu çaydan çəkilmiş ayrıca arxları da var. Əkinlər vaxtı bu çayın suyu bəzən Araza gedib çatmır. Şərqi Arpaçay Ərəb Yengicə və Qarahəsənli kəndlərinin arasında Araz çayına tökülür.

İkinci çay bataqlığı olan *Qarasu çayıdır*. Yengicə, Kürd kəndi və Şəhriyar kəndləri yaxınlığında əmələ gəlir və Araza tökülür.

Dağları

Şimalda Qaratəpə və Dərələyəz dağları, qərbdə isə Dəhnə dağları var. Onların hamısı fəvqəladə dərəcədə daşlı-qayalı dağlardır.

Sənətkarlıq

	tatarlarda	ermənilərdə	Cəmi
Toxucu	18	162	180
Boyaqçı	1	10	11
Pinəçi	1		1
Keçəçi	2	29	31
Tacir	3	7	10
Xarrat	2	6	8
Silah ustası		2	2
Dulusçu	1		1
Dərzi	1		1
Zərgər		4	4
Həkim	1		1
Dəyirman ustası	1	1	2

İqlimi

Şərur mahalında iqlim isti və zərərlidir. Yay və payız vaxtı malyariya geniş yayılır. Bunun səbəbi isə geniş çəltik tarlalarıdır. Burada əmələ gələn çürüntülər və buxarlanan zərərli su saysız-hesabsız həşəratların, ağcaqanadların yayılmasına və xəstəlik yaratmasına səbəb olur. Burada yaşayanların yay vaxtı 10 nəfərindən 5-i xəstələnir, ikisi isə ölür. İmkanlı adamlar yay vaxtı dağlara, yaylağa gedirlər.

Əkinçilik

Bu mahal bütün əyalətdə ən zəngin mahaldır. Burada çoxlu miqdarda çəltik və pambıq, keyfiyyətli buğda, bostan bitkiləri,

tütün, bir sözlə, məhsuldar və rütubətli torpağın yetirdiyi hər cür bitki əkilir.

Bağçılıq əla vəziyyətdədir. 78 xalvar ərazini tutan və ildə 200 batman üzüm, 320 xalvar müxtəlif meyvələr verən 248 bağ var. Onun çoxu adi və ağcanabat əriyi, tut, alma, albalı, iydə (finikiya növü), göyəm, şaftalı, armud, yunan qozu, nar və başqa meyvələrdir.

Heyvandarlıq

	tatarlarda	ermənilərdə	Cəmi
camış	2.261	232	2.493
Öküz	1.818	387	2.205
Inək	2.348	278	2.626
Buzov	1.848	174	2.022
Qoyun və keçi	12.664	1.022	13.686
At	1.769	137	1.906
Ulaq	153	61	214
donuz		250	250

İpəkçilik nə vaxtsa Şərur mahalı sakinlərinin məşğuliyyətinin bir sahəsini təşkil edib, bunu hələ də qalan çoxlu tut ağacları da sübut edir. Lakin sakinlər indi bu işlə məşğul olmurlar.

Müəssisələr

37-i yararlı, 10-u yararlı olmayan 47 un dəyirmanı, 32-i işlək, 13-ü yararlı olmayan 45 çəltik dəyirmanı və 2 boyaqxana var.

Xəzinə mülkiyyəti

3-ü işlək. 1-i yararlı olmayan 4 un, 5-i işlək, 8-i yararlı olmayan 13 çəltik dəyirmanı.

Ermənilər tərəfindən 1-i kilsəyə çevrilmiş 4 taxıl anbarı, 1-i poçtxanaya çevrilmiş 8 ev, 8 bağ, bir bağın 5/6 hissəsi və 2 boyaqxana.

Vergilər

Hər bir kəndin verdiyi vergidən başqa, Şərur mahalının əhalisi Sərdara bunları da aparırdı:

1) Mahalda 600 təsərrüfata yaxın qarabağlı yaşayırdı ki, ümumilikdə Sərdara 300 xalvar çəltik, 150 xalvar buğda, 50 xalvar arpa, bundan başqa, Sərdara lazım olan qədər yük heyvanı və süvari verirdilər.

2) Şərur gömrüyü 110 tükənə iltizama verilmişdi.

3) Şərur boyaqxanaları 100 tükənə iltizama verilmişdi.

4) Şərur sakinləri Novruz bayramında Sərdara əvvəllər 30 tükən, sonralar isə 70 tükən dəyərinə hədiyyə gətirirdilər. Son vaxtlar isə 1.000 taçkir buğda və 1.428 taçkir çəltik verirdilər.

5) Hər bir çəltik dəyirmanına görə toyuq və yumurtadan başqa 18 minaltun pul ödəyirdilər ki, bu da cəmi 55 tükən edirdi.

6) Hər təsərrüfatdan 3 yük odun və ya 1 minaltun 5 şahı pul alınırdı.

7) Mirabın maaşı üçün Sərdar sakinlərdən 30 tükən pul, 10 batman yağ, 40 batman düyü, 120 batman buğda və 2 xalvar 40 batman arpa alırdı.

8) Taxıl biçənlərə çatan sünbülün 10-da biri Sərdara çatırdı və ya onun yerinə həmin şəxs 34 şahı ödəyirdi ki, bu da mahal üzrə 65 tükən edirdi.

9) Ot və yoncanın hər 5 bağından biri alınırdı.

10) Samanın 5 paydan 1 payı alınırdı.

11)Pambıq təmizləyən “cığrıxçı” adlanan şəxslərə onun 15-dən biri çatırdı, amma o Sərdarın payından yox, sakinlərdən alınırdı.

12)Sakinlər Sərdarın çəltiyini öz dəyirmanlarında yarmaya çevirəndə hər xalvar çəltikdən 50 batman yarma verməli idilər. Əgər çəltik əla növ olsaydı, hər xalvardan 60 batman alınırdı.

13)Sərdar gənəgərçəyi natural şəkildə qəbul etmir və sakinlər onu yağa çevirib 4 batman gənəgərçəkdən 1 batman yağ verməli idilər.

Yolları

Gürcüstandan İrana gedən böyük yol İrəvandan, Şərurdan, Sədərəkdən, Sufla Noraşəndən və Naxçıvandan keçir və ... verstdir .¹⁸⁶

Qarahəsənli və Muğanlı kəndlərinin yaxınlığında Arazdan bərə ilə keçid var. Orada xəzinəyə məxsus bir bərə də var.

Maraqlı yerləri

Şərur Qarasuyunda yay vaxtı saysız-hesabsız xüsusi növ tısağalar əmələ gəlir və çəltiyə fəvqəladə dərəcədə ziyan verir, sonra çanaqla örtülür.

Düdəngə kəndi yaxınlığında qədim sünni məscidi var.

Qışlaqları

Dəhnə dağının və Təzəkəndin yaxınlığında cəlalilərin bir hissəsi, Dəmirçili dağının lap yaxınlığında isə kərimbəylilər qışlayır. Keştas yaxınlığında isə qaraçılar və mütrüflər¹⁸⁷ özlərinə qışlaq düzəldiblər.

Səmərələşdirici təkliflər

1)Hər yerdə olduğu kimi, bu mahalda da vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün təzə arxlar çəkmək lazımdır. Bunun üçünsə ya

¹⁸⁶ Rəqəm göstərilməyib.

¹⁸⁷ Bu etnik qrupun şiə məzhəbinə mənsub olan müsəlmanları **qaraçı**, sünni məzhəbinə mənsub olanları isə **mütrüf** adlanır.

Arazın suyunu bənd vasitəsilə qaldırmaq, ya da suqaldıran çarx düzəltmək lazımdır ki, Dəhnə və Təzəkənddən başlayan Diadin və Vayxır yaxınlığındakı geniş ərazilər suvarılsın.

2)Şəhriyar kəndi yaxınlığındakı bataqlığı qurudaraq suyunu bir arxa toplamağa çalışmaq lazımdır.

3)Bütün arxların hər iki tərəfində söyüd və tut əkmək lazımdır və onun bu xeyri olacaq: *birincisi*, arxın kənarları möhkəmlənəcək və su sızıb bataqlıq əmələ gətirməyəcək; *ikincisi*, havanı təmisləyərək sərin kölgəlik əmələ gətirəcək; *üçüncüsü* isə, sakinlər onların qol-budağından odun kimi istifadə edə bilirlər.

4)Sakinlərdə ipəkçiliyə yenidən maraq yaratmaq lazımdır.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati idarənin müşaviri, kollegiya assasörü İvan Şopen.

Quberniya katibi Pyotr Sitoviç.

№1. QUŞÇU DƏMİRCİLİ kəndi (v.2-6)

Vedibasar mahalından Şərur düzənliyinə girəndə şimal-qərbdəki ən birinci kənddir. Bu kəndin torpaqları dağlara və Vedibasar mahalına doğru 20 və daha çox verst şimala və qərbə doğru uzanır. Kənd şimalda Qaratəpə dağları, qərbdə Şərur qapıları, cənubda Təzəkənd, şərqdə isə Maxta kəndi ilə həmsərhəddir. Buraya Şərqi Arpaçaydan 2 arxla su çəkilib, ancaq 300 xalvardan artıq əraziyə kifayət etmir. Su çatan 250 xalvar əkinəyararlı torpaq var.

Biçənəkləri 50 xalvara yaxındır, amma yaz vaxtı onu bir dəfə suvarıb sürülərin orada otlamaması üçün qarovul qoymaq mümkün olsaydı, daha da çox ola bilərdi.

Bütün Şərur mahalında olduğu kimi buranın torpağı da ən məhsuldar torpaqdır və dincə qoyulmağı tələb etmir. Çəltik və pambıq əla yetişir. Bundan başqa buğda, arpa və darı da əkilir.

Burada hələlik bağ olmasa da, sakinlər bağ salmağa hazırlaşır.

Heyvandarlıq: 51 camış, 38 öküz, 32 inək, 32 buzov, 212 qoyun və keçi, 36 at və 10 ulaq var.

Kənddə 2 çəltik dəyirmanı var, birinin 3 işlək daşı var, digəri isə yararsız vəziyyətdədir. Hər ikisi buradakı iki sakinə məxsusdur.

Sakinlərdən bir nəfər pambıqdan bəz toxumaqla məşğuldur.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: Sərdarın vaxtında bu kənd yarıkar vəziyyətdə idi və adətən, ildə vergi kimi 841 taçkir buğda, 251 taçkir arpa, 7,5 taçkir darı, 1.704 taçkir çəltik, 6 xalvar 60 batman pambıq və 17 batman gənəgərçək ödəyirdi.

Maraqlı yerləri: Burada keçmiş zamanlardan qalmış bir ağılsızlıq nişanəsi var. Bu kənddə nə vaxtsa Şahbudaq adında bir tatar yaşayırmış. Şərur mahalının lap girəcəyində, Dəhnə dağlarından sol tərəfdə xeyli xərc çəkib geniş, lakin tamamilə susuz bir ərazini yalnız ona görə hasara alıb ki, oradan keçənlər desinlər ki, **“bu Şahbudağın bağıdır”**. Yeri gəlmişkən, o doğrudan da ölməzlik qazanıb, çünki Erməni vilayətinin sakinləri arasında Şahbudağın bağı zərb-məsələ çevrilib. Lakin bəzi sakinlərin dediyinə görə, Şahbudaq bağdan yuxarıdakı dağda su anbarı tikmək fikrində imiş ki, bağı suvara bilsin.

1.Kəndxuda Abutalıb Sadıq oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; qardaşı Məhəmməd 7 y; atası Kərbəlayı Məhərrəm 60 y.

2.Yüzbaşı Hüseyn Bayraməli Yüzbaşı oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və bacısı;

oğlu İmamqulu 20 y; onun arvadı.

3.Molla Cəfər Kərbəlayı Talıb oğlu 65 y; onun arvadı və qızı; oğlu Molla Məhəmməd 16 y.

4.Canəli Əkəli (?) oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Mustafa 1 y;

qardaşı Əlirza 30 y; onun arvadı, qızı və anası.

5.Məşədi Məmmədsəfi Bəктаş (?) oğlu 60 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Nəsrulla 25 y; onun arvadı;

Abdulla 15 y; Əsədulla 10 y.

6.Misirxan İsmixan oğlu 30 y; onun arvadı.

7.Məmmədqulu İsmixan oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Qəmbər 7 y.

8.Məşədi İbrahim Kərbəlayı Allahqulu oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; oğlu Qulaməli 15 y.

9.Rüstəm Kərbəlayı Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Həzrətqulu 8 y.

10.Həsən Hüseyin oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Səfər 5 y.

11.Məhəmməd Nəsir oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və anası.

12.İsmayıl Kərbəlayı Kərim oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Hüseyin 15 y.

13.İsmixan Kərbəlayı Kərim oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Cümşüd 12 y.

14.Əli Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı.

15.Həsənəli Kərbəlayı Hüseyin oğlu 40 y; oğlu Məmməd-hənifə 12 y;

qardaşı Həsənخان 25 y; onun arvadı.

16.Hacı Hüseyin Hümbətali oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Məmmədhüseyin 12 y.

17.Allahverdi Hümbətali oğlu 25 y; onun arvadı; oğlu Məmmədqasım 3 y.

18.Kərbəlayı Xəlil Vəli oğlu 70 y; onun arvadı;

oğlu Oruc 50 y; onun arvadı.

19.İsgəndər Kərbəlayı Mustafa oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Nağı 10 y.

20.Məhəmməd Mövlamverdi oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

21.Əli Vəli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

oğlu Xudaverdi 25 y; onun arvadı.

22.Allahqulu Məmmədqasım oğlu 70 y; onun arvadı;

oğlu İmamqulu 30 y; onun arvadı.

23.Məhəmməd Məmmədcəfər oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Orucəli 25 y.

24.Əli Məmmədcəfər oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Həsən 12 y.

25.Bayram İsmayıl oğlu 35 y; onun arvadı və anası; oğlu İsmayıl 2 y.

26.Kərbəlayı Ələsgər Xəlifəqulu oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Qərib 14 y.

27.Allahqulu Osman oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Süleyman 8 y.

28.Məmmədəli Qurban oğlu 30 y; onun arvadı və anası.

29.Saleh Hüseyn oğlu 70 y; oğlu Salman 45 y; onun arvadı.

30.İsmayıl Kərbəlayı Bağır oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məmmədbağır 25 y; Tağı 15 y.

31.Ələkbər Xanməhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və anası; oğlu Abbas 3 y;

qardaşı Səfəralı 40 y; onun arvadı.

32.Qurban Şahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğulluğu Baba 8 y;

qardaşı İbrahim 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Xəlil 3 y.

33.İsmayıl Hətəm oğlu 65 y; onun arvadı və qızı; oğlu Baxşəli 1 y.

34.Əli Şahverdi oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Qulu 30 y; onun arvadı;

Tanrıqulu 25 y.

35.Zeynal Usub oğlu 40 y (*toxucu*); onun arvadı və qızı; oğlu Usub 5 y.

36.Əhməd Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı.

37.Seyid İsmayıl Mirməhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı.

Quşçu Dəmirçili kəndində 37 tatar ailəsi, 77 kişi, 65 qadın, cəmi 142 adam yaşayır.

№2. MAXTA kəndi (v.7-12)

Suyuna görə burada əkinə yararlı 100 xalvar torpaq var. Suvarmaq üçün Şərqi Arpaçaydan arx çəkilib. Bu kənd qərbdə Quşçu Dəmirçili kəndi, şimalda Axcamat tərəsi, şərqdə Böyük Düdəngə, cənubda isə Ağ Əhməd Arxı, Qarabürç və Kürd kəndi ilə həmsərhəddir.

6 xalvar biçənəyi var.

Əsas əkinləri çəltik və pambıqdır, buğda, arpa və darı da əkirlər.

Kənddə 2 xalvar ərazini tutan 10 bağ var və ildə 12 xalvar müxtəlif meyvə verir. Onun çoxu adi və ağcanabat əriyi, tut və iydədir.

Heyvandarlıq: 60 camış. 42 öküz, 38 inək, 37 buzov, 158 qoyun və keçi. 33 at və 1 ulaq.

Xəzinəyə məxsus olan 1 yararsız çəltik dəyirmanı və 1 yararsız un dəyirmanı var.

Vergilər: bu kənd Sərdarın vaxtında iki bəhrəkar ailə istisna olmaqla yarıkarlıq əsasında vergini belə ödəyirdilər: 774,5 taçkir buğda, 137,5 taçkir arpa, 729,5 taçkir çəltik, 3 xalvar 50 batman pambıq və 27 batman gənəgərçək. Bəhrəkar ailələr vergini binaçı kimi ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Ocaqqulu Xanqulu oğlu 40 y; onun arvadı və anası; oğlu Ələkbər 7 y;

qardaşı Ələsgər 35 y; onun arvadı.

2.Cəfər Vəliməmməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İsgəndər 8 y; Zeynal 6 y;

qardaşı Əliməmməd 30 y; onun arvadı; oğlu Əkbər 5 y.

3.Kərbəlayı Mirzalı İman oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Hüseynqulu 8 y.

4.Kərbəlayı Həsən Molla Məmmədalı oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Ələkbər 12 y.

5.Səfəralı Nəzər oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

6.Səfəralı Əli oğlu 30 y; onun arvadı.

7.Həsən Kərbəlayı Əli oğlu 20 y; qardaşı Hüseyn 15 y;

əmisi İbrahim Məşədi Vəli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədsaleh 16 y.

8.Bünyadəli Kərbəlayı Əlixan oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Baba 25 y.

9.Mehdi Kərbəlayı Fətəli oğlu 25 y; onun anası və arvadı.

10.Oruc İmamverdi oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Həsən 3 y.

11.İbrahimxəlil Kərbəlayı Əli oğlu 40 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Nəcəfəli 8 y; Heydərəli 4 y.

12.Əli Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Tağı 12 y.

13. Hüseynqulu Əbdürrəhman oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Həsən 7 y.

14. Məsim Muradxan oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Həsən 20 y; Hüseyn 15 y.

15. Kərbəlayı Abbasəli Əbdürrəhman oğlu 60 y; onun iki arvadı; oğlu Həmzə 20 y.

16. Talib Qasım oğlu 18 y; onun bacısı.

17. Oruc Həmzə oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 8 y.

18. Salman Kərbəlayı Əli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Abbas 20 y; Əlibaba 15 y.

19. Ayvazəli Qafarməmməd oğlu 60 y; onun arvadı; **oğlu** Məhəmməd 30 y; onun arvadı.

20. Əli Zaman oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abbas 8 y; **qardaşı** Cəfər 30 y; onun arvadı.

21. Xudayar Kərbəlayı Əli oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

22. Kərbəlayı Əli Kərbəlayı Əlixan oğlu 60 y; onun arvadı; iki oğlu var: Qərib 12 y; Bayram 7 y.

23. Kərbəlayı Abbasəli Kərbəlayı Əlixan oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əbülhəsən 30 y.

24. Hüseynalı Nabatəli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

25. Rəhim Kərbəlayı Əli oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğlu var: Qəmbər 5 y; Zülfüqar 4 y.

26. Tağı Mehdi oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Məhərrəm 10 y.

27. Hümbət Yüzbaşı Kərbəlayı Əli oğlu 60 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Abbas 17 y; Əliqulu 6 y;

qardaşı İsgəndər 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Qasım 15 y; Əli 12 y.

28. Məhəmməd Əli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Cəfər 25 y.

29. Abbas Əliyər oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu Hüseyn 5 y; qardaşı İsmayıl 10 y.

30. Kərbəlayı Məhəmməd Molla Hüseyn oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Hüseyn 14 y.

31. Allahqulu Yaqub oğlu 40 y; onun arvadı.

32. Əhməd Haxverdi oğlu 23 y; onun arvadı və anası.

33. Mustafa Yəqinəli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı;

iki qardaşı var: Mehdi 35 y; onun arvadı; oğlu Səməd 6 y;

Tağı 33 y; onun arvadı və qızı.

34. Əli Məhəmməd oğlu 65 y; onun **kor** qızı;

oğlu Əkbər 35 y; onun arvadı.

35. Məhəmməd Saleh oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

36. Zeynalabdin İmaməli oğlu 30 y; onun arvadı; qardaşı Məhəmməd 25 y.

37. Molla Eynalı Ocaqqulu oğlu 60 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məhəmməd 12 y; Ocaqqulu 6 y.

38. Molla Məmməd Hüseyn Molla Məmmədali oğlu 50 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Tağı 20 y;

Nağı 15 y; onun arvadı.

39. Seyid Məhəmməd Mir Kəlbəli oğlu 60 y; onu arvadı; oğlu Mirbaba 25 y.

Maxta kəndində 39 tatar ailəsi, 90 kişi, 68 qadın, cəmi 158 adam yaşayır.

№3.DÜDƏNGƏ kəndi (v.13-16)

Burada əkinəyararlı 50 xalvar torpaq var. Kənd qərb tərəfdən Zeyvə və xarabalıqları qalan qədim türk məscidinə qədər Hacı Əhməd tərəsi, şimalda Qara bulaq, şərqdə Sufla Nəraşen və cənubda Ağ Əhməd arxı ilə həmsərhəddir. Bu arx Dündəngə kəndini Kürd kəndi və Şəhriyar kəndindən ayırır. Yeri gəlmişkən, istər buradakı, istərsə də digər torpaqların göstərilən sahəsi şübhə doğurur. Yerölçənlər bu əraziləri təzədən diqqətlə yoxlamalıdırlar.

Şərqi Arpaçaydan 3 arx çəkilib və kəndin suyu boldur. Lakin kənd sakinləri Qarabulaq çeşməsindən də istifadə edirlər.

Şərrur mahalının hər yerində olduğu kimi bu kənddə də çəltik və pambıq, bundan başqa buğda, arpa, darı, küncüt və kələm əkilir.

Kənddə 1,5 xalvar ərazi tutan 7 bağ var, ildə çoxu tut və ərik olan 4,5 xalvar müxtəlif meyvə verir. Bundan başqa, bağlarda həm də yonca əkirlər.

Heyvandarlıq: 61 camış, 26 öküz, 18 inək, 17 buzov, 85 qoyun və keçi, 21 at və 1 ulaq var.

Hərəsinin 1 daşı olan 2 un, hərəsinin 3 daşı olan 2 çəltik dəyirmanı var. Hamısı işləyir və sakinlərə məxsusdur.

Kənddə 2 nəfər toxuculuqla məşğul olur.

Bu kəndin mülkü 30 hissədən ibarətdir, onun 3 hissəsi Sərdarın vaxtında Kərbəlayı Əli Kərbəlayı İsxan oğluna məxsus olub.¹⁸⁸

¹⁸⁸ Qeydiyyatçı katib burada səhv edib. Mülk ağça ilə ifadə edilirdi və hər ağça da 20 stilə bölünürdü. Görünür, mülk bütövlükdə Kərbəlayı Əli Kərbəlayı İsxan oğluna məxsus olub. Qacarların vaxtında bəhrəkarlıq əsasında əkib-biçən kəndlilər əldə etdikləri məhsulun 30 hissəsindən 3 hissəsini mülkədara. 4 hissəsini isə xəzinəyə (əgər tiyuldar var idisə, tiyuldara) ödəyirdi. Görünür, qeydiyyatçı katib bu məsələni nəzərdə tutub.

Taxıl saxlamaq üçün böyük və yaxşı vəziyyətdə olan anbar xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: bəhrə yarıkarlıq əsasında alınır və ildə adətən 869 taçkir buğda, 87,75 taçkir arpa, 1.312 taçkir çəltik, 14 xalvar pambıq, 53 batman gənəgərçək və 20 batman küncüt təşkil edirdi.

1.Kəndxuda Nəsir ağa Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı; **üç oğlu var:** Baba Yüzbaşı 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 2 y; Məhəmməd 25 y; onun arvadı və qızı; Əlirza 20 y.

2.Kərbəlayı Əli Kərbəlayı İsxan oğlu 50 y; **iki oğlu var:** Məsimxan 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədali 2 y; Baba 15 y.

3.Molla Məmmədhəsən Molla Bağır oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Ağa 14 y; Xəlil 12 y.

4.Məhəmməd Mustafa oğlu 50 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Ağababa 25 y; onun arvadı;

Mustafa 20 y; Həsən 20 y (**Mustafa ilə əkizdirlər**).

5.Tağı Molla Bağır oğlu 60 y; onun arvadı;

oğlu Abbasəli 23 y; onun arvadı.

6.Məhərrəm Nəzər oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Nəcəf 9 y;

iki qardaşı var: Hüseyinalı 16 y; onun arvad və anası; Əlimədət 12 y.

7.Mehdi Kərbəlayı Abdulla oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İsmayıl 10 y; Fətəli 7 y.

8.Allahverdi Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı;

oğlu Məmmədali 20 y; onun arvadı.

9.Musarza Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İsmayıl 10 y; İbrahim 7 y.

10.Məhəmməd Usub oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğlu var: Abbas 15 y; Usub 10 y.

11.Məmmədqasım Əliqulu oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İsmayıl 20 y; Əliqulu 4 y.

12.Əbdüləzim Bağır oğlu 70 y; onun arvadı;

üç qardaşı oğlu var: Məmmədbağır Məmmədrza oğlu 30 y; onun arvadı və qızı;

Məmmədali 27 y; onun qızı;

Cəfər 20 y; onun arvadı.

13.Bayraməli Seyid Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı;

iki qardaşı var: Novruzəli 25 y; onun arvadı;

Orucəli 20 y.

14.Abbas Kərbəlayı Əzizəli oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Cəfər 18 y.

15.Məmmədhüseyn Əli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

16.Əhməd Məhəmməd oğlu 45 y; onun arvadı və qızı.

17.İsgəndər Pirqulu oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: İbrahim 15 y; Səyyad 10 y;

qardaşı İsmayıl 28 y; onun qızı və anası.

18.Ələkbər Pirqulu oğlu 25 y; onun arvadı və iki qızı.

19.Həsən Rəcəbəli oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Oruc 10 y.

20.Qurban Qoca oğlu 35 y(**toxucu**); onun arvadı; oğlu Qoca 1 y.

21.Baba Poğos oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Səfəralı 7 y.

22.Əliməmməd Əbdulkərim oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Novruz 12 y.

23.Abbasəli Seyid Məhəmməd oğlu 30 y(*kor*); onun arvad və qızı; oğlu Süleyman 6 y.

Düdəngə kəndində 23 tatar ailəsi, 62 kişi, 55 qadın, cəmi 117 adam yaşayır.

№4. ZEYVƏ kəndi (v.17-20)

Burada 60 xalvar torpaq var, hamısı əkinə tam yararlıdır. Kənd qərbdə Düdəngə kəndi (uçub dağılmış türk məscidindən başlayaraq), şərqdə Sufla Noraşen, cənubda Kürd kəndi və Şəhriyarlə həmsərhəddir. Burada su çoxdur, Arpaçaydan 2 arx çəkilib.

Mahalın başqa yerlərində olduğu kimi xeyli miqdarda çəltik və pambıq, qalanında isə buğda və arpa, darı, küncüt, bostan bitlikəri, bağlarda isə yonca əkirlər.

1 xalvar ərazi tutan və ildə 1.100 xalvara yaxın meyvə verən 5 bağ var. Onun dördə üçü tut, dördə biri isə ərikdir.

Kənddə 46 camış, 22 öküz, 34 inək, 32 buzov, 46 qoyun və keçi, 22 at, sakinlərə məxsus 2 işlək dəyirman var.

Sakinlər arasında ildə 102 tımən ödəməklə Şərur mahalında boyaqçı iltizamçılığı edən 1 nəfər və 1 bərbər var.

Kənd əvvəllər Sərdarın arvadı Hacı Bəyimə məxsus olub, indi isə xəzinəyə keçirilib.

Vergilər yarıkarlıq əsasında alınıb və ildə 346,75 taşkir buğda, 67 taşkir arpa, 770 taşkir çəltik, 6 xalvar 40 batman pambıq, 34 batman gənəgərçək və 19 batman küncüt ödənilirdi.

1.Kəndxuda Hüseyn Kərbəlayı Salman oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və anası.

2.Mirzə Zeynalabdin Hüseyinxan oğlu 33 y; onun arvadı; oğlu Hüseyinalı 1 y.

3.Kəlbihüseyn Kərbəlayı Davud oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Xudapənah 10 y.

4.Əbutalıb Əmirxan oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı.

5.İbrahim Mustafa oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Mustafa 15 y; Məmmədali 12 y.

6.Məmmədali Kərbəlayı Nəsim oğlu 40 y; onun iki arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Oruc 10 y; Həsən 6 y; Nəsim 3 y.

7.Mehdiqulu Ağaməhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əliqulu 20 y.

8.Yaqub Məmmədnağı oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və anası; iki qardaşı var: Fətulla 16 y; Hüseyin 9 y.

9.Qulaməli Ələsgər oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Oruc 10 y; Cavad 7 y.

10.Novruzəli Kərbəlayı Vəli oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Hüseyin 2 y.

11.Zeynal Xudaverdi oğlu 35 y; onun arvadı və anası.

12.Məmmədcəfər Kərbəlayı Davud oğlu 60 y; onun arvadı;

oğlu Davud 20 y; onun arvadı.

13.Əbdülhəsən Allahverdi oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Həsən 15 y; Əlihəsən 8 y.

14.Mirzə Məmmədrza Haxverdi oğlu 50 y; onun iki arvadı və qızı; iki oğlu var: Baba 15 y; Hacıməmməd 8 y.

15.Abdulla Kazım oğlu 30 y; onun arvadı və anası.

16.Molla Məhəmməd Abdulla oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abdulla 20 y.

17.Rüstəm Əlihəsən oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Əli 20 y.

18.Məşədi Uğurlu Məşədi Allahqulu oğlu 60 y; onun arvadı; beş oğlu var: Allahyar 20 y; Həsən 15 y; Hacı 10 y; Rüstəm 5 y; Hüseyin 2 y.

19.Məmmədşəfi bəy Ağabəy oğlu 58 y; onun iki qızı və anası; oğlu Abbasəli 12 y; qardaşı Abdulla 30 y.

20.Məmmədusub bəy Məhəmməd bəy oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Qurban 20 y; İbrahim 10 y;

onun evində iki qızı olan bir dul qadın da yaşayır.

21.İmamverdi Haxverdi oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Haxverdi 12 y.

22.İsmayıl Saleh oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Saleh 20 y; Qələndər 13 y.

23.Molla Məhəmməd Mustafa oğlu 45 y; onun arvadı;
oğlu Molla Abbas 25 y; onun arvadı.

24.Əmiraslan bəy Qasım bəy oğlu 80 y; onun arvadı;
iki oğlu var: Nəcəfəli 20 y; onun arvadı;

Əlinağı 15 y.

Zeyvə kəndində 24 tatar ailəsində 59 kişi, 57 qadın, cəmi 116 adam yaşayır.

№5. SUFLA NORAŞEN kəndi (v.21-23)

Hamısı əkinə yararlı olan 35 xalvar torpağı var. Arpaçaydan çəkilməmiş və bol suyu olan bir arxdan istifadə edirlər.

O biri kəndlərdə olduğu kimi əsasən çəltik və pambıq, bundan başqa buğda, darı, bostan bitkiləri və küncüt əkirlər. Arpa əkmirlər. Yoncunu isə bağlarda əkirlər.

Ötən müharibədə çox ziyan görmüş bir bağ var, indi bərpa olunur.

Kənddə 17 camış, 15 öküz, 18 inək, 15 buzov, 350 qoyun və keçi, 31 at, 11 ulaq, 1 daşı olan 1 un və 3 daşı olan 1 çəltik dəyirmanı var, hər ikisi işləyir.

Bu kəndin mülkü Əliməmməd bəyə məxsus olub, lakin Sərdar 30 tümən əvəzində bəhrəni də ona verib və şərt qoyub ki, kənddəki poçt stansiyasını yaxşı vəziyyətdə saxlasın ki, buradan keçənlər üçün rahat olsun.

Xəzinə mülkiyyəti: Rusiyadan İrana və İrandan Rusiyaya gedən yolçular üçün tikilmiş 3 otaqlı böyük ev və böyük at tövləsi xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: Sərdarın haqqında söhbət gedən sərəncamına qədər bu kənd vergini yarıkarlıq əsasında ödəyirdi. Bəylər istisna idi, onlar bəhrə ödəyirdilər. İldə 95 taçkir buğda, 156,75 taçkir çəltik, 1 xalvar 226 batman pambıq ödəyirdilər.

Qeyd: bu kənddə poçt stansiyası var. Bu yolla İrəvandan Naxçıvana ... , Sədərəkdən Qıvrığa qədər... verstdir¹⁸⁹.

1.Əliməmməd bəy Baba bəy oğlu 45 y; onun iki arvadı və qızı;

beş oğlu var: İbrahimxəlil bəy 25 y; onun arvadı; oğlu Hüseyinalı 2 y;

Cəlil 15 y; Allahqulu 15 y; Hüseyinqulu 12 y; Baxşəli 6 y.

2.Naşo(?) Abdulla oğlu 40 y; onun arvadı, anası və üç qızı; üç oğlu var: Abbas 12 y; Abdulla 9 y; Məhəmməd 4 y.

3.Yaqub Məhəmməd oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; oğlu İsmayıl 12 y.

4.Təhməz İsmayıl oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Hüseyinalı 25 y; onun arvadı; oğlu Həsən 1 y; Məmmədhəsən 20 y.

5.Zahar bəy Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və qızı.

¹⁸⁹ Rəqəm göstərilməyib.

6.Qəhrəman Məmmədalı oğlu 50 y; onun arvadı və anası; oğlu Məmmədveli 5 y.

7.Haxverdi Ağakışi oğlu 26 y; qardaşı Xalıqverdi 12 y.

8.Vəli İman oğlu 30 y; onun avadı; oğlu İman 2 y; qardaşı İbrahim 8 y.

9.Hacı Yarməmməd oğlu 60 y; onun arvadı, iki qızı;

qardaşı Bayraməli 50 y; onun arvadı və iki qızı;

üç oğlu var: Məmmədhüseyn 25 y; onun arvadı;

Nurəli 8 y; Məhəmməd 4 y.

10.Ağaməd bəy Baba bəy oğlu 55 y; onun qızı;

iki oğlu var: Əbdülqasım 20 y; onun arvadı; oğlu Əli 1 y;

Cəfərqulu 8 y.

11.Kərim Mirzəxan oğlu 25 y; onun anası və bacısı; dörd qardaşı var: Əsgər 20 y; Fərzalı 18 y; Məmmədrza 8 y; Musarza 5 y.

Sufla Noraşen kəndində 11 tatar ailəsində 39 kişi, 30 qadın, cəmi 69 adam yaşayır.

№6. AKSI kəndi (v.24-25)

Arpa çayından çəkilən arxla suvarılan və hamısı əkinə yararlı olan 35 xalvar torpağı var.

Çəltik, pambıq, buğda, küncüt və bostan bitkiləri əkirlər, arpa əkmirlər. Bağlarda yonca əkirlər. Arxların kənarından və taxıl sahələrinin arasından ot biçirlər.

0,25 xalvar ərazi tutan və ildə 300 batman ərik, tut və iydə verən 1 bağ var.

Heyvandarlıq: 5 camış, 7 öküz, 11 inək, 11 buzov, 3 dayça və 1 keçi.

Sakinlər arasında bir başmaqçı var.

Mənsubiyyəti: 6 ağçadan ibarət mülkü Sərdar iki hissəyə ayırmışdı, 3 ağçanı özünə götürüb, qalan 3 ağçasını isə 40 tükənə mülkədarlara iltizama vermişdi. Mülkədarlar bunlar idi: Qəhrəman bəy, Cahangir bəy, Fətəli bəy, Ağakışi bəy və onların digər qohumları.

Vergilər: Sərdarın özünə götürdüyü 3 ağçaya görə yarıkarlıq əsasında bəhrə ilə birlikdə ildə 89,5 taçkir buğda, 198 taçkir çəltik və 2 xalvar pambıq ödənilirdi.

1.Qəhrəman bəy Süleyman bəy oğlu 28 y; onun arvadı və qızı.

2.Mirzalı bəy Hüseyn bəy oğlu 20 y; üç qardaşı var: Niftalı 17 y; Şirəli 12 y; İrza 10 y.

3.Hüseyn Kərbəlayı Nəsir oğlu 55 y; onun arvadı; oğlu Rəsul 10 y.

4.Ələsgər Şahsuvar oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı.

5.Hüseyn Tağı oğlu 40 y; onun arvadı; üç oğlu var: Səfər 18 y; Qafar 8 y; Cəfər 3 y.

6.Fətəli bəy Hüseyn bəy oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Fərəculla 12 y.

7.Hüseyn Ələkbər oğlu 20 y; onun anası; dörd qardaşı var: Həsən 15 y; Məhəmməd 12 y; Allahverdi 8 y; Haxverdi 6 y.

8.**Qaradağlı** Məhəmməd Tağı oğlu 50 y; onun arvadı; **oğlu** Zeynalabdin 25 y; onun arvadı.

9.Oruc Nəzər oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Məmmədhüseyn 25 y.

10.İsmayıl Haxverdi oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Hüseyn 20 y; Ələkbər 10 y.

Aksı kəndində 10 tatar ailəsində 26 kişi, 15 qadın, cəmi 41 adam yaşayır.

№7. MAHMUD kəndi (v.26-28)

Hacı Qara məzrəsi ilə birlikdə 100 xalvar əkinəyararlı torpağı var, suyu boldur. Arpa çayıdan çəkilən arxın suyundan istifadə edirlər.

Çəltik və pambıq, buğda, arpa, darı, küncüt, bostan bitkiləri, bağlarda isə yonca əkirlər.

1,5 xalvar ərazi tutan 2 bağ var, ildə 800 batman ərik, tut, iydə və alma meyvəsi verir.

Heyvandarlıq: 25 camış, 10 öküz, 10 inək, 9 buzov, 150 qoyun və keçi, 9 at.

Kənddə 1 daşı olan 1 işlək un dəyirmanı, 2 nəfər toxucu və bir nəfər keçəçi var.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: Yarıkarlıq əsasında ildə 429,5 taçkir buğda, 53,5 taçkir arpa, 10 taçkir darı, 675,5 taçkir çəltik, 7 xalvar pambıq və 14 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Həsənalı bəy Qurban bəy oğlu 35 y; onun iki arvadı və qızı;

qardaşı Məhəmməd 25 y; onun oğlu Hüseynqulu 5 y;

əmisi Mahmud ağa Əbdülxan oğlu 60 y; onun iki arvadı; üç oğlu var: İsmayıl 12 y; Niftalı 8 y; Fərzalı 6 y;

iki əmisi oğlu var: Məmmədəli Hüseynalı oğlu 22 y; onun arvadı və anası; Kəlbəli 8 y.

2.Möhbəli Rəhiməli oğlu 45 y; onun arvadı, qızı və anası; iki oğlu var: Abbasəli 8 y; Məmmədrəhim 6 y;

iki qardaşı var: Novruzəli 25 y; onun arvadı və qızı;

Mirzalı 15 y; onun arvadı.

3.Zeynalabdin Zaman oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Nəcəfqulu 8 y; Cəfərqulu 5 y.

4. Abbasəli Eylasxan oğlu 40 y; onun iki arvadı və üç qızı; oğlu Məhəmməd 1 y.

5. Səfər Hüseynqulu oğlu 40 y (*toxucu*); onun arvadı; **oğlu** Əlibaba 20 y; onun arvadı.

6. Məmmədxan Tağı oğlu 35 y; onun arvadı; iki oğlu var: Tağı 8 y; Hüseyn 5 y.

7. Səlim Mail oğlu 50 y; onun iki arvadı və iki qızı.

8. Pəncalı Şəmistan oğlu 50 y (*keçəçi*); onun arvadı; oğlu Cəlil 8 y.

9. Hətəm Hüseynalı oğlu 30 y (*toxucu*); onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əli 5 y; Vəli 3 y.

10. Kömə Məhəmməd Ağaməmməd oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Mirzə 3 y.

11. Məmmədkərim Məmmədsaleh oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: Rəhim 10 y; Mustafa 8 y.

Mahmud kənddə 11 tatar ailəsi, 35 kişi, 33 qadın, cəmi 68 adam yaşayır.

№8. ULYA NORAŞEN kəndi (v.29-47)

Bütün Şərrur mahalında ən yaxşı kənddir. Dərələyəz və Arpaçayın yuxarı hissəsi ilə sərhədləri ümumidir. Bu çaydan çəkilməmiş 3 arx var, amma sakinlər istədikləri qədər su götürə bilirlər. Kəndin 120 xalvar torpağı var, boş olan Qalacıq kəndinin 120 xalvar, Fərhad Arxı kəndinin də 30 xalvar ərazilərini də buraya əlavə etmək lazımdır ki, birlikdə 270 xalvar edir. Bu torpaqlar əkinçiliyə olduqca yararlıdır və dincə qoyulmaq tələb etmir.

Əsasən çəltik və pambıq əkilir, lakin bundan başqa buğda, arpa, darı, küncüt, bostan bitkiləri, bağlarda isə yonca əkirlər.

3 xalvar ərəzisi olan 10 bağ var və ildə 2 min batman ərək, iydə və tut verir. **Bağlar da bütünlüklə kimi tatarlara məxsusdur, lakin köçürülən ermənilər düzgün olmayaraq buraya yerləşdirilib və onları ələ keçiriblər.**

Heyvandarlıq

	ermənilərdə	tatarlarda	cəmi
camış	62	39	101
öküz	117	28	145
inək	56	16	72
buzov	45	16	61
qoyun-keçi	137	74	211
at	24	33	57
ulaq	17		17
donuz	150		150

Kənddə hərəsinin 3 daşı olan 2 çəltik, 1 daşı olan 1 un dəyirmanı var. **Bu dəyirmanlar da tatarlarındır, lakin ermənilər onları qanunsuz olaraq ələ keçiriblər.**

Ermənilərdə 5 tacir, 2 dülgər, 1 nəfər silah ustası, 58 toxucu və 1 bərbər, tatarlarda 1 toxucu və 1 dəyirman ustası var.

Əvvəllər bu mülk Hübət bəylə qohumlarına məxsus olub, lakin Sərdar Dəmirçi-Şollu və Cüvriş kəndlərini onlara verərək, başqa mülklərini onların əlindən alıb. Ona görə də indi kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: Sərdarın vaxtında burada 120 tatar ailəsi yaşayır və yarıkarlıq əsasında (bəhrəkarlıq əsasında olan bəylər istisna olmaqla) ildə 736,5 taçkir buğda, 56 taçkir arpa, 1.302 taçkir çəltik, 13 xalvar pambıq, 35 batman gənəgərçək və 11 batman küncüt ödəyirdilər. Fərhad Arxı kəndinə görə ayrıca 128 taçkir buğda, 13 taçkir arpa, Qalacığ kəndinə görə isə 432,5 taçkir buğda, 42,5 taçkir arpa, 1.101 taçkir çəltik, 9 xalvar pambıq və 7 batman küncüt ödənilirdi.

1.Kəndxuda Məşədi Usub Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və dörd qızı; oğlu Məhəmməd 10 y.

2.Feyzulla Mikayıl oğlu 50 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Məmmədalı 25 y; onun arvadı;

Həsən 20 y; onun arvadı;

Hüseyn 15 y.

3.Sail Şəfi oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və anası; oğlu Nağı 10 y;

qardaşı İbrahim 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Şəfi 10 y.

4.Mustafa Həsənxan oğlu 52 y; onun arvadı;

oğlu Qəhrəman 25 y; onun arvadı;

qardaşı Məhərrəm 30 y; onun arvadı; oğlu Həsənxan 1 y.

5.Piri Dostməhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Qasım 30 y; onun arvadı;

Həsən 25 y; onun arvadı.

6.Novruz Xəlil oğlu 35 y; onun arvadı və qızı.

7.Abotalıb Xəlil oğlu 25 y; onun arvadı.

8.Əliqulu Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; qardaşı Qulu 20 y.

9.Məmmədrəhim İbrahim oğlu 20 y; onun arvadı, bacısı və anası; oğlu Məmmədrəfi 3 y; iki qardaşı var: Qasım 10 y; Rəsul 8 y.

10.İsmayıl Şərif oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: Əliqulu 10 y; Məmmədqulu 6 y.

11.Kərim Fətəli oğlu 20 y; onun arvadı; qardaşı Zeynal 10 y.

12.Əlverdi Süleyman oğlu 45 y; onun arvadı; oğlu Abdulla 1 y.

13.Həsən İsmayıl oğlu 40 y; onun arvadı.

14.Əmiraslan Süleyman oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Nəcəfali 10 y.

15.Ələsgər Dostməhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Ələkbər 10 y; Nazirəli 5 y.

16.Həsənxan Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu Əli 15 y.

17.Alməmməd Dostməhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı.

18.Abdulla Əbdülhüseyn oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğulluğu var: Bağır Abdülhüseyn oğlu 8 y; Həsən 6 y.

19.Əlipənah Səfixan oğlu 70 y; onun arvadı; oğlu Sadıq 25 y.

20.Cəfər Kərim oğlu 50 y;

oğlu Pirsaleh 20 y; onun arvadı; oğlu Əhməd 1 y.

21.Hüseynalı Zamanxan oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məmməd həsən 8 y; Abdülhəsən 3 y.

22.Molla Ələsgər İsxan oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əhməd 20 y; Abdulla 10 y.

23.Qədiməli İsxan oğlu 40 y; onun qızı; oğlu Sevdimalı 8 y.

24.Mailxan Şahqulu oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Abbasqulu 6 y;

qardaşı Zeynalabdin 25 y; onun arvadı.

25.Hüseyn Murtuzaqulu oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abdulla 12 y.

Ulya-Noraşen kəndində 25 tatar ailəsində 62 kişi, 54 qadın olmaqla cəmi 116 tatar və Salmasdan köçürülmüş 92 erməni ailəsi yaşayır.

№9. LOŞAN kəndi (v.48)

Arpaçayın sağ sahilində yerləşən bu kəndin 35 xalvar əkinəyararlı torpağı var. Bu çaydan bol sulu 2 arx çəkilib.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, küncüt, bostan bitkiləri və soğan əkirlər.

1 əkin günü ərazisi olan və ildə 60 batmandan çox iydə verən 1 bağ var.

Heyvandarlıq: 4 camış, 3 öküz, 2 inək, 2 buzov, 3 at və 1 ulaq.

Kənddə 1 yararsız dəyirman var, sahibi bərpa etməyi planlaşdırır.

Mülkün 3 ağçası və bəhrə xəzinəyə, qalan 3 ağça isə Cahangir bəylə qohumlarına məxsusdur. O, mülkün 3 ağçasını və bəhrəni Sərdardan 30 tümənə iltizama almışdı.

Vergilər: kəndin vergiləri Aksıkəndlə birlikdə göstərib. Sakinlər yarıkar idilər, bəylər isə öz əkinlərində bəhrəkar idilər.

1.Cahangir bəy Mustafa bəy oğlu 56 y; onun arvadı və iki qızı;

dörd oğlu var: Möhbalı 25 y; Ağacan 22 y; onun arvadı; Rüstəm 12 y; Məmmədşəfi 4 y.

2.Məmmədsadiq bəy Cahangir bəy oğlu 32 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 5 y.

3.Cavad bəy Bayramqulu xan oğlu 22 y; onun arvadı; oğlu Cəfər 1 y.

4.Şirəli Sultan Əli oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.

5.Məmmədbağır Qulamhüseyn oğlu 25 y; onun arvadı; iki qardaşı var: Tağı 20 y; Süleyman 15 y.

Loşan kəndində 5 tatar ailəsi, 13 kişi, 10 qadın, cəmi 23 adam yaşayır.

№10. DAŞARX kəndi (v.49-50)

Bu kənd ona görə belə adlandırılıb ki, qayaları yararaq Arpaçay dərəsindən arx çəkiblər. Kəndin 70 xalvar torpağı var, Arpaçay yaxınlığındakı 10 xalvarı yararsızdır. İndi boş olan Yuxarı Daşarx kəndi də buraya aiddir və onun Naxçıvana tərəf həddindən artıq torpağı var, suya görə 300 xalvarı əkinəyararlıdır.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və küncüt əkirlər.

Kənddə 0,5 xalvar və ya 2 əkin günü ərazisi olan 3 bağ var və ildə 250 batmana yaxın ərik, tut və iydə verir.

Heyvandarlıq: 12 camış, 12 öküz, 9 inək, 8 buzov, 20 keçi, 17 at və 1 ulaq.

Sakinlərin arasında 1 dülgər var.

Kənd Sərdarın vaxtında xəzinəyə məxsus olub.

Vergilər: Sakinlər yarıkər, bəylər isə bəhrəkər olub və ildə 292 taçkir buğda, 46 taçkir arpa, 36 taçkir darı, 199 taçkir çəltik, 2 xalvar 60 batman pambıq və 6 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Nağı Qulamhüseyn oğlu 40 y; onun arvadı, gəlini, qardaşı qızı; qardaşı Məmmədali 18 y; iki qardaşı oğlu: Abdulla Mirzə Əbdüləzim oğlu 20 y; Tağı 12 y.

2.Cəfərqulu Kaltmaz oğlu 50 y; onun qızı;

oğlu Qasım 20 y; onun arvadı və qızı.

3.Ələkbər Mədət oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və anası; oğlu Əli 8 y;

iki qardaşı var: Ələsgər 25 y; onun arvadı;

Əlihəsən 20 y; onun arvadı; oğlu Adıgözəl 2 y.

4.Novruzəli Oruc oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Zeynalabdin 6 y.

5.Məsim Allahverdi oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və bacısı; oğlu Pirkətanqulu 5 y.

6.Molla Səfi Kərbəlayı Novruzəli oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Ağakişi 12 y; Abbasqulu 8 y.

7.Məmmədsaleh İman oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədtağı 15 y.

8.Baba Qafar oğlu 55 y; onun arvadı; oğlu Abutalıb 8 y.

9.Çərçi Əli Kərbəlayı Əmin oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Süleyman 25 y.

10.Məşədi Qurban İmamverdi oğlu 50 y; onun arvadı.

11.Malik Bağır Malik Rəhim oğlu 30 y; onun arvadı.

12.Hüseynalı Oruc oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədalı 6 y.

13.Fərzalı İsmayıl oğlu 12 y; onun anası; iki qardaşı var: Əmin 5 y; Səfər 3 y.

14.Cümşüd Məmmədalı oğlu 50 y; onun qızı; oğlu Məmmədxan 5 y.

15.Zaman Kərbəlayı Xəlil oğlu 30 y; onun arvadı.

Daşarx kəndində 15 tatar ailəsi, 34 kişi, 31 qadın, cəmi 65 adam yaşayır.

№11. KÜRKÇÜLÜ kəndi (v.51-56)

Burada Arpaçaydan çəkilməmiş 2 arxla suvarılan əkinə tam yararlı 75 xalvar torpaq var.

Ayrıca 3 xalvar biçənək var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri, küncüt, soğan və tütün əkirlər.

1 xalvar yer tutan 6 bağ var və ildə 800 batman iydə, tut və ərik meyvəsi verir. Burada 1 əkin gün yer tutan yeni salınan söyüdlük də var.

Heyvandarlıq: 57 camış, 75 öküz, 78 inək, 67 buzov, 380 qoyun və keçi, 79 at və 9 ulaq.

Kənddə 1 yararsız çəltik dəyirmanı var, onu bərpa etməyi düşünürlər.

Kənddə 1 nəfər toxucu var.

Mülkün 4 ağçası Mirzəxan bəyə məxsusdur və onu ildə 80 tümənə Sərdara iltizama vermişdi, 2 ağça isə xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 600 taçkir buğda, 100 taçkir arpa, 1.000 taçkir çəltik, 3 xalvar pambıq və 43 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Kərbəlayı Məmməd həsən Qasım oğlu 64 y; onun arvadı;

dörd oğlu var: Abbas 18 y; onun arvadı və qızı;

Cavad 14 y; Bayram 7 y; Əzizəli 5 y.

2.Əli Bayram oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Həsənəli 8 y.

3.Məhərrəm Müslüm oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı;

yeddi oğlu var: Hüseyin 25 y; onun arvadı və qızı;

Əli 18 y; Vəli 17 y; Şirəli 15 y; Həsən 12 y; Oruc 8 y; Novruz 5 y.

4.Kərbəlayı Ağa Xanmirzə oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Barxudar 30 y; onun arvadı və oğlu Xanmirzə 8 y;

Oruc 20 y; onun arvadı.

5.İmamqulu İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Səfər 8 y; İsmayıl 5 y.

6.Əhməd Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı, anası və bacısı; oğlu Məhəmməd 3 y; üç qardaşı var: Hümbət 18 y; Əsədulla 12 y; Fərəculla 10 y.

7.Kərbəlayı Əliqulu Allahqulu oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı;

üç oğlu var: Sail 25 y; onun arvadı; oğlu Ələkbər 1 y;
Tanrıverdi 20 y; Cəfər 15 y.

8.Abbas Əli oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Məmiş 3 y.

9.Allahverdi Allahqulu oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Abbas 10 y; Məhərrəm 12 y; Səfər 8 y.

10.Tağı Müslüm oğlu 70 y; onun iki arvadı və qızı;

üç oğlu var: Nağı 25 y; onun arvadı;
Əhməd 20 y; Baba 15 y.

11.Həsən Kazım oğlu 25 y; onun arvadı.

12.Məhəmməd Zeynalabdin oğlu 25 y; onun anası və bacısı;

üç qardaşı var: Əli 20 y; onun arvadı və qızı;
Vəli 8 y; Əhməd 6 y.

13.Qulaməli Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı.

14.Məmmədrza Əlirza oğlu 25 y; onun anası və bacısı; iki oğlu var: İrza 12 y; Yaqub 6 y.

15.Nəcəf Kərbəlayı Həsən oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və anası.

16.Məhəmməd Allahqulu oğlu 50 y; onun iki qızı;
oğlu Həməzə 25 y; onun arvadı; oğlu Qələndər 1 y.

17.Dünyamalı Əli oğlu 25 y; onun arvadı; oğlu Həzrətqulu 1 y.

18.Şükruulla Şükruulla oğlu 20 y; onun arvadı, qızı və anası.

19.Qurban Şahmirzə oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Şahmirzə 20 y; Şirin 15 y.

20.Molla Kəlbəli Hüsnulla oğlu 60 y; onun arvadı; üç oğlu var: Əsəd 20 y; Məhərrəm 18 y; Məmmədəli 14 y.

21.Abdulla Əbdürrəhman oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; **altı oğlu var:** İsmayıl 20 y; onun arvadı;

Əsəd 18 y; Qəhrəman 10 y; Rüstəm 8 y; Yaqubqulu 6 y; Ağəli 2 y.

22.Abdulla Ağəli oğlu 35 y; onun arvadı;

qardaşı oğlu Xudaverdi 8 y; onun anası;

qardaşı Əbdürrəhman 30 y; onun arvadı;

əmisi Kərbəlayı Ağaməhəmməd Qasım oğlu 80 y; onun arvadı;

onun üç oğlu: Hüseyin 35 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məmmədbağır 12 y; Xəlil 8 y;

Həsən 25 y; Məjlum 17 y.

23.Kərbəlayı Davud Canməhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Hüseyinalı 20 y; onun arvadı;

Quldərviş 12 y; Yaqub 8 y;

iki qardaşı var: Heydər 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Novruz 15 y; İsmayıl 10 y;

Həmzə 48 y; onun arvadı; üç oğlu var: Baba 30 y; Əli 20 y; Nabatəli 12 y;

iki qardaşı oğlu: Zeynalabdin Qasım oğlu 15 y; Abdulla 12 y; onun anası və bacısı.

24.Haxnəzər Ocaqqulu oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı;

oğlu Nurməmməd 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əsəd 12 y; İsmayıl 8 y.

25.Qasım Ağəli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Süleyman 2 y.

26.Zeynal Ağəli oğlu 38 y(**kor**); onun arvadı.

27.Ələkbər Əli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Süleyman 15 y.

28.Ələsgər Mustafa oğlu 55 y; onun arvadı və qızı; oğlu Xanməmməd 6 y.

Kürçülü kəndində 28 tatar ailəsi, 107 kişi, 88 qadın, cəmi 195 adam yaşayır.

№12. KÜRD kəndi (v.57-59)

Arpaçaydan çəkilən iki arxla suvarılan 110 xalvar torpağı var. Bundan başqa, Qarasu çayından və bataqlıq suyundan da istifadə edirlər.

Bataqlığın ətrafında yaxşı biçənəklər var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı və küncüt əkirlər.

1,5 xalvar sahəsi olan və ildə 200 batman tut, ərik və iydə verən 2 bağ var.

Heyvandarlıq: 47 camış, 32 öküz, 35 inək, 34 buzov, 124 qoyun və keçi, 30 at və 4 ulaq.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: Yarıkarlıq əsasında ildə 1.169 taçkir buğda, 311 taçkir arpa. 1.626 taçkir çəltik, 6 xalvar 30 batman pambıq və 31 batman gənəgərçək ödəyirlər.

1.Kəndxuda Qasım Kərbəlayı Saleh oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Nəcəfəli 25 y(**kor**); Bayraməli 15 y.

2.İmamqulu Məhərrəm oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Cəfər 8 y.

3. Tağı Ağamirzə oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Bağır 15 y.
4. Məmmədali Süleyman oğlu 35 y; onun arvadı və anası;
qardaşı Həsənali 25 y; onun arvadı; oğlu Səfər 1 y.
5. Muresxəli(?) İsmayıl oğlu 40 y; onun arvadı və anası;
qardaşı Babaxan 30 y; onun arvadı.
6. Rəsul İsmayıl oğlu 18 y; onun arvadı və qızı.
7. Məhəmməd Mövlamverdi oğlu 18 y; onun bacısı.
8. Cəfərsəid Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu Mehdi 8 y.
9. Həsən Heydərxan oğlu 35 y; onun arvadı və anası.
10. Nağı Hüseyinalı oğlu 25 y; onun arvadı.
11. Mustafa Məhəmməd oğlu 48 y; onun arvadı və anası;
oğlu Usubəli 4 y;
iki qardaşı var: Həsən 30 y; onun arvadı; oğlu Abbas 2 y;
Hüseyn 20 y; onun arvadı.
12. Tağı Allahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; **hər ikisi lal-kardır.**
13. Məmmədtağı İrza oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;
oğlu Süleyman 30 y; onun arvadı; oğlu Qasım 4 y;
qardaşı Abdü 15 y.
14. Tarverdi Allahqulu oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Cəfər 6 y;
qardaşı Şıxhüseyn 25 y; onun arvadı.
15. Abdulla Cəfər oğlu 45 y; onun arvadı və qızı.
16. Oruc Əli oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var:
Əsədulla 4 y; Mansır 15 y.

17.Məhəmməd Cəfər oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.

18.Abdulla Xanqulu oğlu 45 y; onun arvadı; oğlu Əli 8 y.

19.Şəfi Süleyman oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Mustafa 7 y.

Kürd kəndində 19 tatar ailəsi, 40 kişi, 44 qadın, cəmi 84 adam yaşayır.

№13. ŞƏHRİYAR kəndi (v.60-65)

Bu yaxşı kənd Arpaçayın sol sahilində yerləşir və 140 xalvar əla torpağı var, bundan başqa, bataqlıq və şoranlıq olan daha 50 xalvar torpağı da var. 3 arxla çəkilən su boldur.

Burada 6 xalvar biçənək var, hamısı bəylərin əlindədir, sakinlər isə Araz kənarlarından ot biçirlər.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı və küncüt əkirlər.

Burada 6 xalvar ərazisi olan 37 bağ var, ildə 2.300 batman tut, ərik, alma və albalı verir. İki bağda üzüm tənəkləri də var və ildə 100 batman üzüm verir.

Kənddə 3 un və 3 çəltik dəyirmanı var. Bu dəyirmanlar qaçıb gedən Bağır bəyə məxsus olduğuna görə, un dəyirmanlarından birinin yarısı və çəltik dəyirmanlarından birinin yarısı istisna olmaqla, qalanı xəzinəyə məxsusdur.

Kənddə bir toxucu və bir bərbər var.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Heyvandarlıq: 101 camış, 28 öküz, 40 inək. 36 buzov, 67 at.

Xəzinə mülkiyyəti: qaçıb gedənlərdən bu kənddə aşağıdakılar qalıb: 4 ev və 7 bağ. Bu bağlardan birinin yarısı qaçıb gedən Qasım bəyin burada yaşayan qohumlarından birinə məxsusdur.

Qeyd: bu kameral təsvir tərtib olunduqdan sonra xaricə

qaçıb gedənlərdən bəziləri geri qayıtmış və Şərur mahalının Mirbölüyündən öz evlərini, bağlarını və dəyirmanlarını geri almışlar.

Vergilər: Sakinlər yarıkarlıq, bəylər isə bəhrə ödəyirdilər. Vergi belə idi: 1.382,5 taçkir buğda, 109 taçkir arpa, 2.138 taçkir çəltik, 5 xalvar 15 batman pambıq və 50 batman gənəgərçək.

1.Kəndxuda Əhməd İmamverdi oğlu 35 y; onun arvadı; iki oğlu var: Ələkbər 8 y; Ələsgər 7 y.

2.Bağır bəy Həmzə bəy oğlu 20 y; onun arvadı və iki bacısı; iki qardaşı var: Ələkbər 10 y; Məhəmməd 5 y.

3.Məmmədhəsən Kərbəlayı Şahsuvar oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Qəhrəman 8 y; Əli 4 y.

4.Məhəmməd Təhməz oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: Xəlil 9 y; Əli 6 y.

5.Abbas Yaqub oğlu 25 y; onun arvadı, anası və qızı.

6.Süleyman Məhəmməd oğlu 60 y; iki oğlu var: Əhməd 15 y; Qurbanəli 12 y.

7.Məhəmməd Süleyman oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abbasqulu 7 y.

8.Xəlil İmamqulu oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Cəfər 20 y.

9.Mustafa Murtuza oğlu 25 y; onun arvadı və iki qızı.

10.İmamverdi Ayvazəli oğlu 60 y; onun arvadı; iki oğlu var: Abbas 30 y; Hüeynalı 15 y.

11.Hacı Musa İrza oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Qurbanəli 7 y.

12.Abdulla Məmmədyar oğlu 55 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Cəfər 12 y; Balı 1 y.

13.Hüseyn Vəli oğlu 40 y; onun arvadı, anası və qızı; iki oğlu var: Nağı 10 y; Vəli 4 y.

14.Məmmədəli İsmayıl oğlu 60 y; onun arvadı.

15.İsgəndər Yolçu oğlu 20 y; onun arvadı.

16.İsmayıl Kərbəlayı Həsən oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Cəlil 12 y; Xəlil 9 y.

17.İsmayıl İsmayıl oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Ələkbər 20 y; Məhəmməd 1 y.

18.Malik Əlibədəl oğlu 50 y;

iki oğlu var: Məmmədbağır 20 y; onun arvadı; Zeynalabdin 15 y.

19.Məşədi Əli Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Kərim 20 y; onun arvadı; Rəhim 8 y; İbrahim 5 y.

20.Bayram Məmmədali oğlu 20 y.

21.Davud Süleyman oğlu 30 y; onun arvadı; iki qardaşı var: Baba 20 y; Oruc 15 y; **atası** Süleyman Davud oğlu 60 y.

22.Abbas Məhərrəm oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhərrəm 5 y;

qardaşı Əziz 25 y; onun arvadı.

23.Qasım Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı; qardaşı Allahverdi 20 y.

24.Ağaməhəmməd Məsiməli oğlu 25 y; onun anası və arvadı; qardaşı Ağarza 15 y.

25.Əli Səfi oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: İbrahim 12 y; İsmayıl 6 y.

26.Hacı Məhəmməd Mirzə oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Abdulla 12 y; Mirzə 7 y.

27.Əlipənah Mirzə oğlu 70 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Məmmədağ 25 y; onun arvadı;

Əlinağ 15 y.

28.Məhəmməd Ayvazəli oğlu 70 y; onun arvadı və bacısı; üç oğlu var: Hüseynalı 20 y; Niftalı 18 y; Fərzalı 15 y.

29.Hacı Məhəmməd Əli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 3 y.

30.Novruzəli Şahmirzə oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əbdülqafar 20 y; Cəfər 15 y.

31.Zöhralı Rəşid oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Əliməmməd 15 y; Mustafa 8 y.

32.Qasım Kərbəlayı Haxverdi oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və anası; iki qardaşı var: İsmayıl 15 y; Baba 12 y.

33.Şirəli Cəfər oğlu 30 y; onun arvadı. anası və qızı.

34.Hüseynalı Hübət oğlu 18 y; qardaşı Əliməmməd 10 y.

35.Əli İmamqulu oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Vəli 8 y.

36.Həsən Məşədi Məmmədrza oğlu 40 y; onun arvadı. anası və qızı; oğlu İrza 7 y.

37.Məmmədbağır İmamqulu oğlu 18 y.

38.Cəfər Zeynalxan oğlu 18 y.

39.Kərbəlayı Əlirza Həsən oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Allahverdi 12 y.

40.Mahmud Süleyman oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

41.Yaqub İmamqulu oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; oğlu Hüseyn 12 y.

42.İbrahim Məmmədhüseyn oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ələkbər 7 y.

43.İmaməli Mövlamqulu oğlu 30 y; onun anası; oğlu Fərzalı 5 y.

44.Kərim bəy Zeynalabdin bəy oğlu 15 y; onun anası və bacı; qardaşı Rəhim 7 y.

Şəhriyar kəndində 44 tatar ailəsi, 103 kişi, 80 qadın, cəmi 183 adam yaşayır.

№14. YENGİCƏ kəndi (v.66-79)

Mahalın ən yaxşı kəndlərindən biridir, 200 xalvar əkinə-yararlı torpağı var, 80 xalvar ərazisi isə qamışlı bataqlıqlardır. Arpaçaydan çəkilən bol suyu olan arxdan başqa, Qarasu çayından da 1 arx çəkilib və su kifayət edir. Bundan başqa, indi yararsız və boş olan Göbut kəndinin¹⁹⁰ 60 xalvar ərazisi də bu kəndə məxsusdur.

Çəltik, pambıq, həmçinin buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və küncüt əkirlər.

1 xalvar ərazi tutan və ildə 3 min batman iydə, ərik, alma, albalı və şaftalı verən 39 bağ var.

Heyvandarlıq: 198 camış, 124 öküz, 135 inək, 123 buzov, 410 qoyun və keçi, 162 at, 5 ulaq.

1-i yararsız olan 4 çəltik və 3 un dəyirmanı var.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Xəzinə mülkiyyəti: 500 xalvar taxıl tutan 1 yararsız anbar; Sərdarın Şərur mahalının Mirbölüyü üçün tikdirdiyi 10 otaqlı və at tövləsi olan böyük ev; qaçıb gedən Hüseynalı Sultandan qalan müxtəlif meyvə ağacları olan bağçalı və eyvanlı 7 otaqlı ev.

Vergilər: başqa kəndlərin sakinləri kimi bəziləri yarıkarlıq əsasında, bəziləri isə bəhrə verirdilər və ildə xəzinəyə 1.494,5 taçkir buğda, 162 taçkir arpa, 7.453,5 taçkir çəltik, 11 xalvar 82 batman pambıq və 35 batman gənəgərçək ödənilirdi.

¹⁹⁰ İ.Şopenin "Erməni vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirildiyi dövrdəki vəziyyətinə dair tarixi abidə" (SPb 1852) kitabında kəndin adı "Gabut Məzrə" kimi yazılmışdır.

Qeyd: Mahalın tən ortasında yerləşən bu kənddə müharibə vaxtı əlverişli mövqeyə malik olan 8 yüksək istehkam var.

1.Kəndxuda Həsənalı Kərbəlayı Hüseyn oğlu 55 y; onun arvadı və üç qızı;

oğlu Hüseyn 20 y; onun arvadı;

iki qardaşı oğlu: Qədim Zeynalabdin oğlu 20 y; Qulu 10 y.

2.Kəndxuda Nağı İsmayıl oğlu 49 y; onun arvadı; iki oğlu var: Tağı 18 y; Nəcəfqulu 5 y.

3.Kəndxuda Yaqub Kərbəlayı Sadıq oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Əli 18 y.

4.Molla Əbdülrəhman Molla Bəxtiyar oğlu 60 y;

onun iki oğlu: Ağəli 25 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Ağaməmməd 8 y; Ağarza 6 y; Mehdi 2 y;

Molla Ağahüseyn 18 y.

5.Kərbəlayı Sadıq Mahmud oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; dörd oğlu var: Əmirabbas 22 y; Cahangir 17 y; Baba 12 y; İbrahim 8 y.

6.Rəhim Əlinağı Yüzbaşı oğlu 35 y; onun arvadı; iki oğlu var: Cəfərxan 12 y; Məmi 8 y.

7.Kərbəlayı Rəhim Kərim oğlu 60 y; onun iki arvadı; oğlu İbrahim 2 y; qardaşı oğlu Həsənalı Süleyman oğlu 20 y.

8.Vəli Yolçu oğlu 40 y; onun iki arvadı.

9.Molla Qurban Şahverdi oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Sadıq 4 y.

10.Vəliməmməd Qulu oğlu 60 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Məmmədkərim 30 y; onun arvadı və qızı;

Abbas 20 y; Ələkbər 15 y.

11.Musa Molla Bəxtiyar oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Ələkbər 7 y; Ələsgər 20 y.

12.Qəhrəman Kərbəlayı Abbasəli oğlu 50 y; oğlu Həsən 8 y.

13.Ağa Ağababa oğlu 40 y; onun arvadı; üç oğlu var: İbrahim 10 y; İsmayıl 6 y; Orucəli 3 y.

14.Mehdi Nurməmməd oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

15.İsmayıl Əlverdi oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

dörd oğlu var: Əli 20 y; onun arvadı;

Saleh 10 y; Məmi 5 y; Zeynal 4 y.

16.Əlmərdan Zeynalabdin oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı;

iki oğlu var: Zeynalabdin 25 y; onun arvadı; Bayram 22 y.

17.Vəli Əliməmməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

18.Qurbanəli Şahverdi oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Həsən 20 y.

19.Məmmədşərif Kərbəlayı Hətəm oğlu 40 y; onun iki arvadı.

20.Kazım Malik oğlu 40 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Kərim 7 y; Bəbir 1 y.

21.Süleyman Qərib oğlu 35 y; onun arvadı və anası.

22.Sadiq Qurbanəli oğlu 30 y; onun arvadı və anası; qardaşı Əlihəsən 10 y.

23.Cəfər İsmayıl oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Qafar 20 y; onun arvadı.

24.Usub Kərbəlayı Sadiq oğlu 30 y; onun arvadı və anası;

iki qardaşı var: Şəfi 20 y; onun arvadı; Məhəmməd 18 y.

25.Məhəmməd Kərbəlayı Nurəli oğlu 40 y; onun iki arvadı və anası və iki qızı; oğlu Əli 7 y;

qardaşı Mahmud 30 y; onun arvadı.

26.Əhməd Malik oğlu 30 y; onun iki arvadı və qızı; oğlu Məhərrəm 4 y; iki qardaşı oğlu var: Cəfər Mehdi oğlu 15 y; Əsəd 7 y.

27.Ələsgər Nəbi oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və anası.

28.Məhəmməd Nağı oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Mehdixan 12 y; İsmayılخان 8 y.

29.Ələkbər Şəfi oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Kərim 20 y; Tağı 8 y.

30.Alı Kərbəlayı Qurbanəli oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Abdulla 12 y; Nəsrulla 9 y; Əsədulla 6 y; Seyfulla 5 y.

31.Məmi Malik oğlu 27 y; onun arvadı.

32.Əliməmməd Hətəm oğlu 30 y; onun arvadı.

33.Süleyman Zülfəli oğlu 40 y(*kor*); onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: İbrahim 15 y; İsmayıl 7 y; Şıxəli 4 y.

34.Niftalı Kərbəlayı Xudaverdi oğlu 20 y; onun arvadı.

35.Ələkbər Usubxan oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Əbdüləli 25 y; onun arvadı; Hüseyinalı 9 y; Cəfər 7 y.

36.Niftalı Yolçu oğlu 60 y; onun iki arvadı; üç oğlu var: Ələsgər 20 y; Məhəmməd 3 y; Əli 2 y.

37.Kəlbəli Əlimurad oğlu 30 y; onun arvadı.

38.Bəyməhəmməd Əliməmməd oğlu 60 y; onun arvadı və üç qızı.

39.Mustafa Haxnəzər oğlu 60 y; onun arvadı;

oğlu Haxnəzər 20 y; onun arvadı.

40.Həsən Xudayar oğlu 20 y; onun arvadı; oğlu Şükür 2 y.

41.Səfəralı Əlihəsən oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.

42.Salman Məmmədqasım oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Süleyman 10 y; Məmi 2 y; qardaşı Əli 30 y.

43.Şahəli Vəli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədalı 4 y.

44.Novruz Salman oğlu 20 y; onun arvadı; qardaşı Əsəd 10 y.

45.Mehralı Yolçu oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

46.Qafar Fərhadxan oğlu 20 y; onun arvadı və anası; qardaşı Xudo 15 y.

47.Cəfər Əliməmməd oğlu 20 y; onun arvadı, anası və bacısı; qardaşı Kərim 15 y.

48.İbrahim Həsən oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu İsmayıl 8 y;

qardaşı oğlu Səməd Kəlbirza oğlu 20 y; onun arvadı.

49.Xudanəzər Əlinəzər oğlu 20 y; onun arvadı, anası və qızı.

50.Həsən Qərib oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Cəfər 8 y.

51.Sadıq Bəşir oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və bacısı; qardaşı Baba 20 y.

52.Abdulla İmamqulu oğlu 30 y; onun arvadı, anası və bacısı; oğlu Həsən 1 y;

qardaşı Musa 20 y; onun arvadı.

53.Möhbalı Baba oğlu 30 y; onun iki arvadı.

54.Əli Məhərrəm oğlu 60 y; onun arvadı;

iki qardaşı oğlu: Məhərrəm Musto oğlu 20 y; onun arvadı;

Möhsün 15 y;

qardaşı Molla Vəli 30 y; onun arvadı; oğlu Abdulla 5 y.

55.Mail Mahmud oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Abdulla 20 y; onun arvadı; oğlu Qasım 2 y;

Rəhim 15 y.

56.Rəcəbəli Mehdixan oğlu 30 y; onun arvadı.

57.Kazım Budaq oğlu 50 y; onun qızı; oğlu Nəcəfali 10 y.

58.Bayraməli Baba oğlu 25 y; onun arvadı və anası; qardaşı Əzizəli 20 y.

59.Salman Qərib oğlu 30 y; onun arvadı.

60.Mədət İmamverdi oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abdulla 4 y.

61.Bağır Ağəli oğlu 20 y; onun anası; qardaşı Abdulla 10 y.

62.Əzizəli Kərbəlayı Mehdixan oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

63.Hüseyn Allahqulu oğlu 35 y; onun arvadı.

64.Nuru Yaqubqulu oğlu 20 y; onun anası və bacısı.

65.İmamqulu Kərbəlayı Məhərrəm oğlu 30 y; onun arvadı və əmisi qızı; əmisi oğlu Süleyman Ramazan oğlu 20 y.

66.Saleh Həməzə oğlu 40 y; onun arvadı və anası; oğlu Həsən 5 y; qardaşı Abbas 15 y.

67.Məmmədəli Əli oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; oğlu İbrahim 8 y.

68.Əbutalib Mastar oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

69.Əliqulu İbrahim oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Mahmud 3 y.

70.Əli Tanrıverdi oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu İsmayıl 6 y.

71.Ağakəşi Kərbəlayı Həşim oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Həşim 10 y.

72.İbrahim İrza oğlu 50 y(*kor*); onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əbdüləli 20 y; Ələkbər 15 y.

73.Hüseynalı Qərib oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədali 8 y.

- 74.Xəlil Rəhim oğlu 40 y; onun arvadı;
qardaşı Fərzalı 20 y; onun arvadı.
- 75.Ağəli Xudaqulu oğlu 38 y; onun arvadı; oğlu Şahəli 7 y;
iki qardaşı var: Şıxəli Xudaqulu oğlu 35 y; onun arvadı;
Məhəmməd 20 y; onun arvadı.
- 76.Məhəmməd Kərim oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu
Kazım 30 y.
- 77.Abbas Əli oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 15 y.
- 78.Kərbəlayı Əli Yolçu oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.
- 79.Məmmədrza Qurbanəli oğlu 25 y; onun arvadı. anası və
bacısı; qardaşı Əlirza 15 y.
- 80.Zahir Əlinağı Yüzbaşı oğlu 25 y; onun arvadı və anası;
oğlu Məhəmməd 3 y.
- 81.Ələsgər Məmmədqulu oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.
- 82.Cəfər Şıxəli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Bağır
12 y; qardaşı Əhməd 8 y.
- 83.Əsgər Əsgər oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu
Tanrıverdi 15 y.
- 84.Şıxməmməd Ağacan oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı;
iki oğlu var: Bünyadəli 15 y; Şıxəli 12 y.
- 85.Kərbəlayı Rüstəm Qasım oğlu 60 y; onun iki arvadı və
qızı; oğlu Məhəmməd 4 y.
- 86.Təhməz Ağacan oğlu 70 y;
üç oğlu var: Həsən 25 y; Hüseyinalı 25 y(**əkizlər**); onun
arvadı; Xudaverdi 15 y.
- 87.Səfəralı Şahsuvar oğlu 40 y; onun arvadı.
- 88.Əhməd Yolçu oğlu 25 y; onun arvadı; oğlu Əli 1 y;
qardaşı Nəbi 15 y.

89.Ağaməmməd İrzaqulu oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədrza 20 y.

90.Məhəmməd Səfəralı oğlu 20 y; onun arvadı və anası.

91.Kərbəlayı Allahverdi Kərbəlayı Məmmədhüseyn oğlu 80 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Zaman 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Nəcəf 7 y;

Şahnəzər 25 y; onun arvadı;

əmisi oğlu İrza Allahverdi oğlu 20 y; onun arvadı.

92.Məmmədhəsən Tarverdi oğlu 35 y; onun arvadı; qardaşı Abbas 20 y.

93.Mehdi Hümbət oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Kələş 15 y;

qardaşı Namaz 30 y; onun arvadı; oğlu Cabbar 6 y.

94.Əli Şahmehdi oğlu 65 y; onun arvadı;

iki oğlu var: İmamqulu 40 y; onun arvadı;

Məmmədqulu 30 y; onun arvadı.

95.Nabatəli Vəli oğlu 60 y; onun arvadı;

oğlu Pirməhəmməd 30 y; onun arvadı.

96.Qurban Mirzalı oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Əsəd 4 y; Şükruulla 3 y;

qardaşı Məmmədalı 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Nəsrulla 3 y.

97.Hüseynalı Saleh oğlu 25 y; onun anası və gəlin.

98.Kəlbihüseyn Xəlil oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədcəfər 6 y;

qardaşı Məmmədhüseyn 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Ramazan 4 y.

99.Həsən Sultan Bayramqulu xan oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu İmamqulu 3 y.

100.Şərif Həsənalı oğlu 25 y; onun bacısı və anası; qardaşı İsmayıl 20 y.

101.Xanqulu bəy Abdalxan Sultan oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədalı 2 y; qardaşı Bağır 15 y.

102.Süleyman bəy Bayramqulu xan oğlu 20 y; onun arvadı və qızı.

103.Hüseyn bəy Abdalxan Sultan oğlu 25 y; onun arvadı və iki qızı.

104.Seyid Bağır Seyid Əli oğlu 12 y; onun anası və bacısı.

Yengicə kəndində 104 tatar ailəsi, 246 kişi, 238 qadın, cəmi 484 nəfər yaşayır.

№15. ÇOMAXTUR kəndi (v.80-83)

Burada 100 xalvar torpaq var, onun dördə biri bataqlıqdır. Qarasu çayından başqa, Arpaçaydan da 3 arx çəkilib və su boldur.

Bu kənddə bataqlıq yerlərdə əkilən çəltikdən başqa, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və soğan əkilir. Pambıq burada yaxşı əmələ gəlmir və ota çevrilir.

6 xalvar yer tutan 17 bağ var, ildə 1.600 batman ərik, iydə, tut və albalı verir.

Heyvandarlıq: 78 camış, 20 öküz, 36 inək. 33 buzov. 70 qoyun və keçi, 46 at, 9 ulaq.

Bir un, bir çəltik dəyirman var.

Kənd xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər çəltiyə görə rəncbərlik, qalan bitkilərə görə yarıkarlıq əsasında alınır. Son vaxtlar Sərdar çəltik əkmək üçün

sakinləri lazım olan hər şeylə təmin edirdi: toxum, çüt, öküz və başqa şeylər verir və məhsulun dördüdə birini alırdı. Adı illərdə ona çatan məhsul belə idi: 1.211 taçkir buğda, 127 taçkir arpa. 3.435 taçkir çəltik. Burada pambıq yaxşı bitmədiyinə görə, cəmi 1 və ya 2 xalvar pambıq alınırdı.

1.Kəndxuda Məhəmməd Cəfər oğlu 30 y;

qardaşı Sadıq 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Kərim 10 y.

2.Kərbəlayı Həsən xan Aslan oğlu 80 y; onun arvadı və iki qızı;
oğlu Mehdi 28 y; onun arvadı və qızı.

3.Zeynal Oruc oğlu 40 y; onun iki arvadı və qızı; oğlu Abdulla 5 y.

4.Kərbəlayı Həbil Gülmirzə oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı;
oğlu Qasım 26 y; onun arvadı.

5.Novruzəli Kərbəlayı Gülmirzə oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Ağarza 6 y; əmisi oğlu Məhərrəm Əli oğlu 15 y.

6.Əli Əli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu İmaməli 5 y; qardaşı qızı; qardaşı oğlu Zaman xan İmaməli oğlu 7 y.

7.Məhəmməd Mehdi oğlu 20 y; onun anası və bacısı.

8.Əli Zeynal oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Seyidqulu 8 y.

9.Həsən Həsən oğlu 40 y; onun iki arvadı və qızı; oğlu Orucməmməd 6 y.

10.Musa Nəcəf oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Nəcəfəli 15 y; İsmayıl 6 y.

11.İsmixan Qulamhüseyn oğlu 35 y; onun anası; oğlu Məhəmməd 7 y.

12.Əlihüseyn Məjlum oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və anası;
qardaşı Məmmədhüseyn 25 y; onun arvadı.

13.Əlihümbət Kərbəlayı Mustafa oğlu 20 y; onun anası.

- 14.Kazım Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı; **iki** qardaşı var: Qasım 30 y; onun arvadı; Məsim 20 y; onun arvadı.
- 15.Hüseynalı Zeynalabdin oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Ələkbər 3 y; **qardaşı** Həsənalı 25 y; onun arvadı.
- 16.Ayvaz Cənəli oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Əli 25 y; Orucəli 7 y.
- 17.İsmayıl Əliyar oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.
- 18.Zeynal Əlimirzə oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Əli 7 y.
- 19.Abdulla Hüseynqulu oğlu 25 y; onun anası; qardaşı Xudayar 20 y.
- 20.Qədim Mikayıl oğlu 25 y; onun arvadı və anası; qardaşı Məmmədrəhim 20 y.
- 21.Rəsul Cəbrayıl oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Əhməd 5 y.
- 22.Zeynal Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı və anası.
- 23.İbrahim Məhəmməd oğlu 36 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 4 y; **qardaşı** Hüseynalı 20 y; onun arvadı.
- 24.Xıdır Qasım oğlu 60 y; onun arvadı; **qardaşı** Məşədi Həsən Məsim oğlu 40 y; onun arvadı və dörd qızı.
- 25.Kazım Baba oğlu 25 y; onun arvadı və qızı.
- 26.Qasım Kazım oğlu 50 y; onun arvadı.
- 27.Hüseyn Hübətəli oğlu 40 y; onun arvadı.

28.Xudaverdi Allahverdi oğlu 80 y; oğlu Hüseyn 30 y.

29.Allahqulu Qasım oğlu 25 y; onun arvadı.

Çomaxtur kəndində 29 tatar ailəsi, 58 kişi, 67 qadın, cəmi 125 adam yaşayır.

№16. ÇƏRCİBOĞAN kəndi (v.84-87)

Hamısı əkinə yararlı 100 xalvar torpağı var, Arpa çayından çəkilmiş 3 arxla suvarılır.

Əsasən çəltik və pambıq, bundan başqa buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və soğan əkilir.

5,5 xalvar sahəsi olan 15 bağ var, ildə 2 min batman ərik, iydə, tut, şaftalı və albalı verir.

Heyvandarlıq: 48 camış, 26 öküz, 38 inək, 35 buzov, 55 qoyun və keçi, 34 at və 4 ulaq.

Qaçıb gedən Kərbəlayı Həsənə məxsus olan çəltik dəyirmanı qalıb. Sakinlərə məxsus daha 2 dəyirman da var, biri un, digəri isə çəltik dəyirmanıdır.

Bu kənd əvvəllər müxtəlif mülkədarlara məxsus olsa da, Sərdar onun gəlirlərini təkbaşına yığırdı.

Qaçıb gedənlərdən xəzinəyə qalanlar: 1)haqqında söhbət gedən çəltik dəyirmanı. Sakinlər onu qəsdən yararsız vəziyyətə salıb və ləvazimatlarını satıblar. 2)1,25 xalvar ərazi tutan və 340 meyvə ağacı olan 3 bağ və 200 söyüd ağacı.

Vergilər yarıkarlıq əsasında alınır və ildə 641 taçkir buğda, 253 taçkir arpa, 1.304 taçkir çəltik, 2 xalvar 50 batman pambıq, 11 batman gənəgərçək edirdi.

1.Kəndxuda Əli Mehdixan oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Abbas 10 y; Mehdi 7 y; Hüseyn 3 y;

iki qardaşı var: Vəli 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ramazan 1 y;

Həsən 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Sevdimalı 3 y.

2.Məmmədsəid Duraxan oğlu 40 y; onun iki arvadı, anası və qızı; iki oğlu var: Adıgözəl 10 y; Hüseyinalı 1 y; qardaşı Qasım 20 y.

3.Oruc Namazəli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abdulla 6 y.

4.Kələş Rəhim oğlu 54 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Abbasəli 15 y; Lütvəli 8 y.

5.Qulu Novruzəli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Abbas 7 y; Rəhim 4 y.

6.Kərbəlayı Hüseyin Tarverdi oğlu 55 y; onun arvadı və yeddi qızı; iki oğlu var: Hüseyinalı 25 y; Qurbanəli 8 y.

7.Dünyamalı Mursaqlu oğlu 45 y; onun arvadı, iki qızı və anası; iki oğlu var: Qulu 10 y; Əli 9 y.

8.Hüseyin Kərbəlayı Bəyalı oğlu 20 y; onun anası; iki qardaşı var: Məmmədhəsən 17 y; Qurbanəli 15 y.

9.Zaman Səid oğlu 50 y; onun arvadı; üç oğlu var: Ələkbər 15 y; Əzim 7 y; Tağı 3 y.

10.İmamqulu Allahqulu oğlu 25 y; onun arvadı və anası; qardaşı Kərim 10 y.

11.Məşədi Məmmədqulu Cəfər oğlu 55 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məmmədəli 25 y; Niftalı 10 y.

12.Xəlifəqulu İrzaqlu oğlu 30 y; onun arvadı və anası.

13.Məmmədcəfər Səid oğlu 60 y; oğlu İsmayıl 20 y; onun arvadı; oğlu Ramazan 1 y.

14.Məşədi İmamverdi Məhəmməd oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; oğlu Amin 7 y.

15. Bağır Duraxan oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məhəmməd 7 y; Əhməd 4 y.

16. Qazıxan Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Muxtar 7 y.

17. Fərzalı Tanrıverdi oğlu 35 y; onun arvadı.

18. Məhəmməd İsmayıl oğlu 10 y; onun bacısı; qardaşı Əhməd 7 y.

19. Hüseyin Zöhralı oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Zöhralı 1 y.

Çərçiboğan kəndində 19 tatar ailəsi, 54 kişi, 46 qadın, cəmi 100 adam yaşayır.

№17. MƏMMƏDSABİR kəndi (v.88-89)

Hamısı əkinəyararlı olan 60 xalvar torpağı var, Arpa çayından çəkilmiş bir arxla suvarılır.

Əsasən çəltik və pambıq, bundan başqa, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və soğan əkirlər.

1 xalvar ərazisi olan və ildə 700 batman ərik, albalı, iyde və tut verən 3 bağ var.

Heyvandarlıq: 9 camış, 8 öküz, 10 inək, 8 buzov, 25 qoyun və keçi, 15 at və 1 ulaq.

1 çəltik və 1 un dəyirmanı var.

Sənətkarlıq: Sakinlərdən biri kəndlərdə müxtəlif xırdatat satır, illik dövriyyəsi 50 tündən çox deyil.

Sahibi qaçmış 1 bağın üçdə bir hissəsi və çəltik dəyirmanı xəzinəyə məxsusdur.

Mülkün 3 ağçası Həsən Sultana, yarım ağçası Tağı bəyə, 1,5 ağça 24 stili qaçan Abdulla Sultanın 4 qardaşına, 6 stili isə onun özünə məxsusdur ki, qaçdığına görə xəzinəyə qalacaqdır.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında sakinlərdən ildə Sərdara 131 taçkir buğda, 18 taçkir arpa, 150,5 taçkir çəltik, 1 xalvar 30 batman pambıq ödəyirdilər. Bəylər isə hər yerdə olduğu kimi bəhrə, yəni 30 hissədən 3 hissə ödəyirdilər.

1. Tağı bəy Məmmədsaleh Sultan oğlu 70 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Musa 25 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Abbas 8 y; Həsən 4 y;

İsa 12 y; İbrahim 7 y.

2. Məmmədsaleh bəy Məmmədveli bəy oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.

3. Salman bəy Məmmədveli bəy oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Baxşəli 8 y; Hüseyinqulu 1 y.

4. Qasım bəy Məmmədveli bəy oğlu 40 y; onun iki arvadı və qızı; oğlu Novruzəli 4 y.

5. Səfəralı bəy Həsən bəy oğlu 20 y.

6. Kərbəlayı Əhməd Səfəralı oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Səfəralı 15 y; Nəcəfəli 12 y.

7. Abbas Ramazan oğlu 25 y; onun anası və bacısı.

8. Əlimədət Fətəli oğlu 50 y(**tacir**); onun qızı.

9. Kazım Oruc oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Zeynal 15 y; Mirzə 4 y.

Məmmədsabir kəndində 9 tatar ailəsi, 21 kişi, 19 qadın, cəmi 40 nəfər yaşayır.

№18. MİRZƏ MÜSLÜM MUĞANCIĞI (v.90-91)

30 xalvar əkinə yararlı torpağı var. Arpaçaydan çəkilmiş arxla suvarılır.

Çoxlu miqdarda pambıq və çəltik, bundan başqa buğda, arpa, darı, küncüt və bostan bitkiləri əkirlər.

0,75 xalvar ərazisi olan 2 bağ var, ildə 150 batman ərik, iydə və tut verir.

Heyvandarlıq: 24 camış. 8 öküz, 17 inək, 16 buzov, 156 qoyun və keçi, 10 at və 2 ulaq.

Mülkün 2 ağçası Mirzə Müslümün oğluna, 4 ağçası isə Sərdarın arvadı Hacı Bəyimə məxsusdur.

Kənddə 1 yararsız dəyirman var, yarısı xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər yarıkarlıq əsasında alınır: 358 taşkir buğda, 15 taşkir arpa, 358,5 taşkir çəltik, 2 xalvar 40 batman pambıq, 12 batman gənəgərçək və 8 batman küncüt ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Allahverdi Məhəmməd oğlu 50 y; onun iki arvadı və üç qızı;

üç oğlu var: Məhəmməd 30 y; onun arvadı; oğlu Zeynalabdin 2 y;

İmamqulu 20 y; Məmmədqulu 8 y.

2.İbrahim İrzaqulu oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Tarverdi 12 y.

3.Məhəmməd Vəli oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Məmmədveli 2 y.

4.Əli Vəli oğlu 50 y; onun iki arvadı və iki qızı; dörd oğlu var: Sadiq 4 y; Vəli 2 y; Nağı 1 y; Məmmədağı 1 y.

5.Səfər Vəli oğlu 25 y; onun arvadı və qızı.

6.İsmayıl İrzaqulu oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Adıgözəl 8 y; iki qardaşı var: Hüseynalı 12 y; Salahəli 12 y.

7.Abbas İrzaqulu oğlu 29 y; onun arvadı və qızı.

8.Mehdi İrzaqulu oğlu 25 y; onun arvadı.

9.Məhəmməd Allahverdi oğlu 20 y; onun arvadı və üç bacısı; iki qardaşı var: Bağır 15 y; Əliməmməd 6 y.

10.Allahverdi Xəlil oğlu 20 y; onun anası və iki bacısı; qardaşı Məhəmməd 4 y.

11.Saleh İbrahim oğlu 25 y; onun arvadı; oğlu İbrahim 1 y; qardaşı Mustafa 12 y.

12.Məhəmməd Qara Molla oğlu 40 y; onun qızı; oğlu Əli 7 y.

Mirzə Müslüm Muğancıği kəndində 12 tatar ailəsi, 31 kişi, 31 qadın, cəmi 62 adam yaşayır.

№19. MUĞANCIQ MEHRABLI kəndi (v.92-93)

Arpa çayından çəkilmiş arxla suvarılan 60 xalvar əkinəyararlı torpağı var. Əsasən çəltik və pambıq, bundan başqa buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və küncüt əkirlər.

Heyvandarlıq: 10 camış, 7 öküz, 19 inək, 14 buzov, 135 qoyun və keçi, 14 at.

Mülk xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 44 taçkir buğda. 4 taçkir arpa, 138,5 taçkir çəltik, 1 xalvar 60 batman pambıq ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Məhəmməd Yaqub oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Abbas 30 y; onun arvadı; iki oğlu var: Salman 8 y; Ələkbər 4 y; Vəli 25 y; onun arvadı.

2.Məmmədhüseyn Mehrab oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Şirəli 10 y; Nəcəfali 6 y; Pirəli 3 y.

3.İsmayıl Fətəli oğlu 25 y; onun anası və bacısı; qardaşı Əsəd 18 y.

4.Əli Yaqub oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Həsən 30 y; Niftalı 6 y; Yaqub 4 y.

5.Mülkəli Mehrab oğlu 25 y; onun arvadı.

6.Əli Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Əhməd 6 y.

7.Allahverdi Şıxməhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı.

8.Nağı Məmmədhəsən oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 10 y.

9.Əliqulu Məmmədhüseyn oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İsmayıl 20 y; Novruz 7 y.

10.İmamverdi Gülməmməd oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı.

Muğancıq Mehrablı kəndində 10 tatar ailəsi, 25 kişi, 21 qadın, cəmi 46 adam yaşayır.

№20. QARXUN kəndi (v.94-98)

Arpaçaydan çəkilən 2 arxla suvarılan 75 xalvar əkinəyararlı torpağı var.

Əsasən çəltik və pambıq, bundan başqa buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri, küncüt və tütün əkirlər.

7 əkin günü ərəzi tutan və ildə 1.200 batman ərik, iydə, tut və alma verən 3 bağ var.

Heyvandarlıq: 44 camış, 38 öküz, 72 inək, 57 buzov, 170 qoyun və keçi, 54 at və 14 ulaq.

1 daşı olan 1 un, 3 daşı olan 1 çəltik dəyirmanı var.

Kənddə 1 dulusçu və 1 dülgər var.

Mülk xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 348 taçkir buğda, 40 taçkir arpa, 982,5 taçkir çəltik, 6 xalvar pambıq, 25 batman gənəgərçək ödənilirdi.

1.Kəndxuda Baba Kəlbirza oğlu 30 y; onun arvadı və bacısı; oğlu Məhəmməd 2 y.

2.Kəndxuda Abdulla Qurban oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Ələkbər 4 y; Ələsgər 1 y.

3. Hübət Rüstəm oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Kazım 15 y.
4. Murad Abdulla oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Həsən 10 y.
5. Kərbəlayı İbrahim Mehdixan oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: Mövsüm 35 y; onun arvadı; Məmmədrəhim 10 y.
6. İsmayıl Hətəm oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Əsgər 1 y.
7. Muradəli Mehdi oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Mehdi 2 y.
8. Zeynal Molla Cəfər oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Əli 15 y; Əlihüseyn 12 y; Mustafa 6 y; Məmmədhüseyn 4 y.
9. Baba Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Ələsgər 15 y; Həsənalı 7 y.
10. Xudaverdi Molla Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Əliməmməd 10 y.
11. Qoca Əli Ələkbər oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Səid Əli 12 y; Bayram 3 y.
12. Hüseyin Molla Cəfər oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; **oğlu** Əlinağı 25 y; onun arvadı və qızı.
13. Haxverdi Xudaverdi oğlu 30 y; onun arvadı və anası; qardaşı Bayraməli 5 y.
14. **Qarabağlı** Məhəmməd Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.
15. Məhəmməd İsaxan oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: İrza 15 y; İbrahim 6 y.
16. Nağdəli Hətəm oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məsiməli 15 y; Kazım 2 y.
17. Məjlum Həsən oğlu 30 y; onun arvadı. Oğlu Qəmbər 4 y;
18. Məhərrəm Pirkətan oğlu 20 y; onun arvadı və anası; qardaşı Allahverdi 15 y.

19.Kərbəlayı Qasım Molla Cəfər oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Cəfər 15 y; Musa 2 y.

20.Bayram Rüstəm oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Nəbi 15 y; Söhbət 12 y.

21.Əliməmməd Oruc oğlu 20 y; onun anası və bacısı; qardaşı Oruc 6 y.

22.Məmmədhüseyn Gəncəli oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədhsən 5 y.

23.Almurad Qulu oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı.

24.Övliya Mədət oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Qasım 7 y.

25.Mövlamverdi Bayram oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Bayandur 25 y; onun arvadı; Məmmədalı 15 y.

26.Aşır Həsənəli oğlu 40 y(**dulusçu**); onun arvadı; oğlu Qurbanəli 10 y.

27.Molla Bağır Molla Cəfər oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Səfəralı 20 y; onun arvadı;

Qulaməli 7 y; Səfər 3 y.

28.Kərbəlayı Məmmədveli Mehdixan oğlu 70 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Bayram Yüzbaşı 40 y; onun arvadı və iki qızı; onun **dörd oğlu** : İsmayıl 20 y; onun arvadı və qızı; Sadıx 8 y; Səil 6 y; Abbasqulu 4 y;

Məhəmməd Sultan 30 y; onun üç arvadı və beş qızı; üç oğlu var: Şirəli 9 y; Nəcəfqulu 4 y; Hüseyin qulu 2 y.

Qarxun kəndində 28 tatar ailəsi, 76 kişi, 72 qadın, cəmi 148 nəfər yaşayır.

№21.KƏLBƏLİ XAN ARALIĞI (v.99-102)

Arpaçaydan çəkilən 1 arxla suvarılan 60 xalvar əkinəyararlı torpağı, ayrıca 4 xalvar biçənəyi var.

Əsasən çəltik və pambıq, qismən buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və küncüt əkirlər.

Heyvandarlıq: 25 camış, 29 öküz, 43 inək, 34 buzov, 55 qoyun və keçi, 25 at, 3 ulaq.

Mülk və bəhrə tiyul kimi Naxçıvanlı Kəlbəli xanın oğlu Mehdi ağaya verilmişdi.

1.Kəndxuda Əli Kərbəlayı Mirzə Məhəmməd oğlu 60 y; onun iki arvadı və üç qızı;

üç oğlu var: Məmmədağ 25 y; onun arvadı; Məmmədbağır 20 y; onun arvadı; Əhməd 3 y.

2.Əlicəfər Kərbəlayı Əbülhəsən oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Hüseyinalı 8 y; Fərzalı 6 y.

3.Abbas Kərbəlayı Mirzə Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; **oğlu** Qərib 22 y; onun arvadı.

4.Cəfər İmamverdi oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Məhəmməd 16 y; İmamverdi 10 y; Əhməd 1 y.

5.Fərəculla Xudaverdi oğlu 22 y; onun arvadı, qızı, anası və bacısı; iki qardaşı var: Hüseyin 20 y; Qasım 15 y.

6.Əlihüseyn Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Gülməmməd 20 y; Əhməd 16 y; Süleyman 12 y.

7.Molla Məhəmməd Kərbəlayı Əli oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abbasəli 3 y.

8.Ələsgər bəy Abdulla bəy oğlu 20 y; onun arvadı; oğlu Ağa 2 y.

9.Bədəl Kərbəlayı Zeynalabdin oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və anası; iki oğlu var: Adıgözəl 6 y; Baba 2 y.

10.Hacı Sücaəddin bəy oğlu 26 y; onun arvadı; üç oğlu var: Abbasqulu 6 y; Cəfərqulu 3 y; Nəcəfqulu 2 y.

11.Abdulla Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı.

12.Allahverdi İbrahim oğlu 26 y; onun arvadı; qardaşı İsmayıl 15 y.

13.Budaq Həsənxan oğlu 20 y; onun arvadı və bacısı; qardaşı Abbasəli 7 y.

14.Hüseynalı Məmmədəli oğlu 25 y; onun arvadı, iki qızı və anası; oğlu Əli 1 y.

15.Məmmədhəsən Hüseyn oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı.

16.Məhəmməd Aydın oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu İsmayıl 3 y; qardaşı İbrahim 12 y.

17.Əndir(?) Allahqulu oğlu 30 y; onun arvadı və anası; oğlu Nəcəf 2 y; qardaşı Məmmədhüseyn 20 y.

18.Hümbət Bünyadəli oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Nəcəf 12 y; Bədəl 6 y; Məmmədəli 4 y.

19.İbrahim Yasin oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Tanrıqulu 10 y; Tahir 8 y.

20.Abdulla Xudaverdi oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Zeynalabdin 3 y.

21.Həsənalı Fərəculla oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Cəfər 3 y.

22.Əlimədət Kərbəlayı Abdulhəsən oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Hüseyn 8 y; Qəhrəman 4 y; Mahmud 2 y.

23.Mustafa Kərbəlayı Mirzə Məhəmməd oğlu 30 y; onun iki arvadı və qızı; üç oğlu var: Məhərrəm 10 y; Həsən 6 y; Hüseyn 1 y.

24.Həsən Muradxan oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məhərrəm 20 y.

25.İsgəndər Ağamirzə oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; qardaı Ələsgər 26 y.

26.Muradxan Mustafa oğlu 50 y; onun arvadı; **dörd oğlu var:** Qədim 25 y; onun arvadı; Nəcəf 20 y; Əlicəfər 10 y; Məhəmməd 6 y.

Kəlbəlixan Aralığı kəndində 26 tatar ailəsi, 73 kişi, 65 qadın, cəmi 138 adam yaayır.

№22. MƏMMƏDALI BƏY ARALIĞI (v.103-105)

Arpaçaydan çəkilməmiş 1 bol sulu arxla suvarılan 60 xalvar əkinəyararlı torpağı var.

Əsasən çəltik və pambıq, qismən buğda, arpa, darı, 1 xalvara yaxın yonca əkirlər.

Heyvandarlıq: 41 camış, 28 öküz, 39 inək, 29 buzov, 20 qoyun və keçi, 28 at.

1 un və 1 çəltik dəyirmanı var.

Mülk və onun bəhrəsi tiyul kimi Məmmədali bəyə verilmişdi, lakin onun oğlu yalnız mülkdən istifadə edə bilər.

1.Ağa bəy Məmmədali bəy oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; iki oğlu var: Əliməmməd 7 y; Mehdiqulu 1 y; iki qardaı: Hüseynalı 19 y; Abbasəli 17 y.

2.Kəndxuda İbrahim Hacı oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Mirzə 4 y; İrza 1 y.

3.Qulam Hüseyn oğlu 50 y; onun arvadı.

4.Abbas Novruzəli oğlu 20 y; onun arvadı;

atası Baba Süleyman oğlu 60 y.

5.Həsənalı Mikayıl oğlu 30 y; onun arvadı; iki oğlu var: Nəcəfali 3 y; Məmmədali 2 y.

6.Xəlil Sərdar oğlu 20 y; onun arvadı, bacısı və iki qardaşı: Usub 15 y; İsmayıl 10 y.

7.Hüseynalı Mikayıl oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Mikayıl 6 y.

8.Vəli İbrahim oğlu 18 y; onun anası və bacısı; iki qardaşı var: Abbasəli 5 y; Allahverdi 2 y.

9.Əli Qoca oğlu 30 y; onun arvadı, anası, bacısı; oğlu Məmmədağa 1 y.

10.Əli Əlifxan oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; dörd oğlu var: Bədəl 5 y; Həsənalı 2 y; Hüseynalı 1 y; Nəcəfali 9 y.

11.İsmayıl Heydər oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Məmmədbağır 8 y.

12.Səfəralı Muradxan oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: İsmayıl 10 y; Mahmud 3 y; Həsənalı 1 y; Hüseynalı 1 y (*əkizlər*).

13.Vəli Ayvaz oğlu 50 y; onun arvadı.

14.Abbas Hacı oğlu 25 y; onun arvadı.

15.Saleh Şirməmməd oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Abdulla 9 y.

16.Allahverən Həsən oğlu 35 y; onun iki arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Abbas 10 y; Əzim 5 y.

17.Abdulla Həsən oğlu 20 y; onun arvadı, qızı və anası.

Məmmədali Aralıği kəndində 17 tatar ailəsi, 45 kişi, 32 qadın, cəmi 77 adam yaşayır.

№23. SİYAQUT kəndi (106-112)

Arpaçaydan çəkilən 2 arxla suvarılan əkinəyararlı 100 xalvar torpağı var. Əsasən çəltik və pambıq, əlavə olaraq buğda, arpa, darı, küncüt, mərcimək və 1 xalvar ərərazidə yonca əkilir. Gəlmə ermənilər az miqdarda tütün əkir.

Heyvandarlıq

	tatarlarda	ermənilərdə	cəmi
Camış	19	23	42
Öküz	21	29	50
İnək	24	14	38
Buzov	18	10	28
Qoyun və keçi	171	21	192
At	22	5	27

1 yararsız un dəyirmanı, 1 iki daşı olan çəltik dəyirmanı var.

Sənətkarlıq: gəlmə ermənilərdən biri bəz toxumaqla məşğuldur.

Mülk Makulu Əli xana məxsusdur.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında və bəhrə kimi ildə 242 taçkir buğda, 46 taçkir arpa, 279 taçkir çəltik, 2 xalvar 60 batman pambıq, 23 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Allahverdi Kərbəlayı Şəfi oğlu 50 y; onun iki arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Hüseyinqulu 4 y; Bayramqulu 1 y.

2.Məhəmməd Kərbəlayı Şəfi oğlu 60 y; onun qızı;

iki oğlu var: Hüseyinalı 28 y; onun arvadı: oğlu Mehdiqulu 3 y;

Tağı 16 y.

3.Həsənalı Pirkətan oğlu 25 y; onun arvadı, bacısı və anası;

iki qardaşı var: Molla Orucəli 20 y; Bayraməli 12 y.

4.Nağı Həsən oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

5.Hacı Məhəmməd Kərbəlayı Kamal oğlu 50 y; iki oğlu var: Nağı 30 y; onun arvadı; Abbas 20 y.

6.Xudaverdi Şahverdi oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İbrahim 4 y; Zeynalabdin 1 y; qardaşı Tarverdi 15 y.

7.Haxverdi Şahverdi oğlu 25 y; onun bacısı.

8.Seyid Şahəli Seyid Əli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Seyid Əli 10 y; Seyid Vəli 5 y;

üç oğulluğu: Məhəmməd Zeynalabdin oğlu 30 y; onun arvadı;

Əhməd 25 y; Şirin 16 y.

9.Sadiq Şahmurad oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Həsən 15 y; Rüstəm 8 y; Süleyman 2 y.

10.Cəfər Namazəli oğlu 40 y; onun iki qızı; oğlu İrza 6 y.

11.Qasım İsmayıl oğlu 45 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Hüseyin 5 y.

12.Cəfərqulu İman oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və anası; üç oğlu var; İbrahim 9 y; İsmayıl 6 y; Süleyman 3 y.

13.Dünyamalı Məmmədhüseyn oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Həsən 8 y; Hüseyin 4 y; qardaşı İbrahim 20 y.

14.Məmmədbağır Həsən oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Həsən 8 y; Hüseyin 4 y; qardaşı İbrahim 20 y.

15.Ocaqqulu Məmmədsalah oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Məmmədsaleh 7 y; Məmmədsadiq 4 y; Məmmədağlı 2 y.

16.Sadiq Qərib oğlu 15 y; onun anası və bacısı; qardaşı Tağı 4 y.

17.Novruzəli Allahverdi oğlu 70 y; onun arvadı; iki oğlu var: Allahverdi 15 y; Hüseyin 10 y.

Siyaqut kəndində 17 tatar ailəsi, 51 kişi, 40 qadın, cəmi 91 tatar və İrandan köçürülən 28 erməni ailəsi yaşayır.

№24. KOSACAN kəndi (v.113-116)

Kəndin yaxınlığından keçən Arpaçaydan çəkilmiş 2 bol-sulu arxla suvarılan 85 xalvar əkinəyararlı torpağı var.

Əsasən çəltik və pambıq, həmçinin buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri və küncüt əkirlər.

Heyvandarlıq: 34 camış, 36 öküz, 41 inək, 32 buzov, 150 qoyun və keçi, 29 at.

1 işlək və 1 yararlısız un dəyirmanı var.

Əvvəllər bu mülkün 5 ağçası Məmmədbağır bəyə, 1 ağçası isə onun qardaşı Məmmədhüseyn bəyə məxsus olub. Lakin bəzi adamların şahidliyinə görə, mülkdən Sübhanqulu xan istifadə edib. Yeri gəlmişkən, onların üçü də İrana qaçıb və nəyə görəsə indi mülkdən İrandan gələn erməni Markar ağa istifadə edir. Bu vəziyyəti yerində araşdırmağa ehtiyac vardır.

Vergilər yarıkarlıq əsasında alınır və son vaxtlar Sərdarın payına ildə təxminən 296 taçkir buğda, 58 taçkir arpa, 491 taçkir çəltik, 2 xalvar 50 batman pambıq düşürdü.

1.Kəndxuda Məmmədhüseyn Məmmədbağır oğlu 40 y; onun iki arvadı, iki qızı, anası;

iki qardaşı var: Məmmədhənifə 22 y; onun arvadı və qızı;

Əsəd 18 y.

2.Kazım Kərbəlayı Məmmədşəfi oğlu 33 y; onun arvadı, qızı, anası və bacısı; oğlu Məmmədhəsən 7 y; üç qardaşı var: Məmmədqasım 18 y; Əbdülhəsən 4 y; Əbülqasım 2 y.

3.Əhməd ağa Əli oğlu 80 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Məmmədbağır 35 y; onun iki arvadı; oğlu Məmmədsadiq 10 y;

Tağı 20 y; Rəhim 12 y.

4.Vəli Əhməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ələkbər 1 y.

5.İsmayıl Şahbaz oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Şahbaz 8 y.

6.Sadiq Şahbaz oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Abdulla 2 y; iki qardaşı var: Oruc 25 y; Səfər 20 y.

7.Gülnəzər İbrahim oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu İbrahim 3 y; iki qardaşı: İsmayıl 18 y; Mehdi 10 y

8.Əzim Məmmədali oğlu 70 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Məmmədbağır 20 y; onun arvadı;

Namaz 10 y; Məmmədsadiq 8 y.

9.Həsən Niyaz oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; oğlu Baba 7 y;

iki qardaşı var: Rüstəm 35 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu Ələkbər 1 y; Məhəmməd 20 y.

10.Məhərrəm Əlimurad oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Allahverən 2 y;

iki əmisi qızı və onların anası; dörd əmisi oğlu: Əmiraslan Qəmbər oğlu 25 y; Salman 18 y; Məmmədrəsul 15 y; İsgəndər 8 y.

11.Mustafa Şərif oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı.

12.Molla Əli İsa oğlu 50 y; onun arvadı;

üç oğlu var: İsa 25 y; onun arvadı; iki oğlu var: Məmmədrəsul 8 y; Ələsgər 6 y; Qurban 18 y; Bədəl 12 y.

13.Ağa Cəfər oğlu 55 y; onun arvadı.

14.Zeynalabdin Cəfər oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Ələsgər 1 y.

15.Əlifxan Xudaverdi oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Şirəli 10 y; Məmməddağı 8 y; Həsənali 5 y.

16.Mirzə Əli Şəmdin oğlu 35 y; onun arvadı və üç qızı.

17.Mövlamqulu Nağı oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Fərəculla 10 y; Əsədulla 8 y.

18.Əbdülrəhman Kərbəlayı Hadı oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

19.Həsənalı Əmrah oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Abbasəli 6 y.

20.Musa Şahhüseyn oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: İsa 20 y; Rəcəbəli 12 y.

21.Əliməmməd Əli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı.

22.Kərim Şahbaz oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Hüseyn 12 y; Həsən 8 y.

23.Əli Xudo oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Baba 12 y; Xudo 6 y.

Kosacan kəndində 23 tatar ailəsi, 71 kişi, 61 qadın, cəmi 132 adam yaşayır.

№25. PARÇI kəndi (v.117-126)

Arpaçaydan çəkilən 1 bol sulu arxla suvarılan 100 xalvar əkinəyararlı torpağı var.

Pambıq, çəltik, buğda, arpa, darı və bostan bitkiləri əkirlər.

Heyvandarlıq

	tatarlarda	Ermənilərdə	Cəmi
Camış	55	14	69
Öküz	39	16	55
İnək	51	19	70
Buzov	42	13	66
Qoyun-keçi	300	0	300
At	39	11	50

1 un dəyirmanı var.

Sənətkarlıq: tatarlarda 3 toxucu, ermənilərdə ildə 50 tükən alver edən 1 dükançı, 18 toxucu, 1 dülgər və 6 dəmirçi var.

Bəzi adamların şahidliyinə görə mülk əvvəllər böyük İrəvan məscidinə məxsus olub. Lakin dəqiq fakt odur ki, hakimiyyətinin son dövrlərində Sərdar kəndin gəlirlərindən tək istifadə edib. Bu kənd vaxtilə əvvəlki Sərdar Məhəmməd xana məxsus olub.

Vergilər yarıkarlıq əsasında mövcud olub və ildə Sərdara 865 taçkir buğda, 193 taçkir arpa, 1.358 taçkir çəltik, 5 xalvar pambıq və 6 batman gənəgərçək ödənilib.

1.Kəndxuda İsmayıl Əli oğlu 50 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Həsən 20 y; onun arvadı və qızı; oğlu Səfər 1 y;

Əbülhəsən 20 y; onun arvadı; oğlu Tanrıqulu 1 y;

Bəndalı 15 y.

2.Bayram xan Səfər xan oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Əliqulu 15 y;

qardaşı İbrahim 50 y; onun arvadı; oğlu Hüseyin 5 y.

3.Aydın Qəhrəman oğlu 50 y; onun arvadı; üç oğlu var: Hüseyin 20 y; Zeynalabdin 15 y; Əbdülhəsən 5 y.

4.Süleyman Mustafa oğlu 20 y; onun arvadı və qızı; oğlu Mustafa 3 y; qardaşı İbrahim 15 y.

5.Hüseynalı Məmmədsalah oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

6.Mansırخان Rüstəm oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Pirəli 30 y; Səlimxan 10 y; Hüseyinxan 6 y.

7.Rəcəbəli Bayram oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Orucəli 2 y;

qardaşı Novruz 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Bayraməli 10 y; İsmayıl 6 y.

8.Tarverdi Allahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Muradəli 15 y; Dəryaqulu 5 y.

9.Həzrətqulu Murtuzaqulu oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: İrza 14 y; Mirzə 7 y; Məmmədrza 5 y; qardaşı Xudaverdi 25 y.

10. Bayram Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Ələsgər 12 y; Ələkbər 8 y.

11. Molla Əbdülhüseyn Molla Səfi oğlu 55 y (*toxucu; iki dəzgahı var*); onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Molla Nağı 25 y; onun arvadı:

Molla Tağı 15 y; Molla Cavad 8 y.

12. Mustafa Zeynalabdin oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, anası və bacısı; oğlu Fərəc 6 y;

iki qardaşı var: Oruc 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Nəcəfali 3 y; Məmmədveli 20 y; onun arvadı;

atası Zeynalabdin Molla Səfi oğlu 50 y.

13. Hüseyin Mustafa oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı.

14. Əlirza Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və anası; üç oğlu var: Məhəmməd 10 y; Behbudəli 7 y; Niftalı 4 y.

15. Pirkotan Çaparxan oğlu 35 y; onun arvadı; üç oğlu var: Orucəli 15 y; Qurbanəli 10 y; Sultanəli 7 y.

16. Kərbəlayı Qasım Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: İbrahim 15 y; Abbasəli 12 y; İsmayıl 8 y.

17. Məhəmməd Əli oğlu 25 y; onun arvadı; iki oğlu var: Ələkbər 8 y; Abbasqulu 4 y.

18. Qasım Məmmədsalah oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: İsmayıl 15 y; Məmmədağa 12 y; Nağı 4 y.

19. Həsənəli Allahverdi oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; üç oğlu var: Bayraməli 6 y; Ələkbər 3 y; Niftalı 1 y;

qardaşı Muradəli 25 y; onun arvadı.

20. Əmin Məmmədsalah oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Xudakərim 10 y; Məmmədrza 4 y.

21. Məmmədali Məhəmməd oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Qurban 10 y; Səfər 4 y.

22.Novruzəli Rüstəm oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Hüseyinalı 15 y.

23.Məhəmməd Rüstəm oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;
oğlu Rüstəm 20 y; onun arvadı; oğlu Nəcəfali 2 y.

24.Didar Ağmədət oğlu 50 y; onun arvadı; beş oğlu var: Hüseyin 15 y; Səfər 12 y; Balı 8 y; Bayraməli 4 y; Məhərrəm 3 y.

25.Dərçiyar Şahverən oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məmmədqulu 7 y; Məhərrəm 3 y.

26.Baba Allahverdi oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: Orucəli 15 y; Allahverdi 7 y.

27.Zeynal İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Fətali 2 y.

28.Molla Ələsgər Qəhrəman oğlu 30 y; onun iki arvadı.

29.Allahverdi İrza oğlu 10 y; onun anası və bacısı.

30.Məmməd Hüseyin Xəlil oğlu 10 y; onun anası.

Parçı kəndində 30 tatar ailəsi, 101 kişi, 68 qadın, cəmi 169 tatar və İrandan köçürülmüş 34 erməni ailəsi yaşayır.

№26. ƏLƏKLİ kəndi (v.127-136)

İki arxla suvarılan 120 xalvar əkinəyararlı torpağı var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri, küncüt, bir qədər kələm, soğan, kətan və tütün əkilir.

Heyvandarlıq

	tatarlarda	ermənilərdə	cəmi
camış	13	44	57
öküz	12	51	63
Inək	14	65	79
buzov	15	41	57
keçi	0	4	4
at	9	25	34
ulaq	0	17	17

1 daşı olan un dəyirmanı var, onu İrandan gələn Məlik Allahverdiyev ələ keçirib. Başqa bir çəltik dəyirmanı da var, lakin təmirə ehtiyacı var.

Sənətkarlıq: tatarlarda 1 dərzi, ermənilərdə 24 bəz toxuyan. 2 keçəçi, 1 silah ustası, 1 dəyirman ustası, 1 zərgər, 1 dülgər, ildə 75 tümən dövriyyəsi olan 1 tacir və 3 nəfər zurnaçı var.

Mülk və bəhrə Sərdara məxsus olub.

Xəzinə mülkiyyəti: qaçıb gedən Xudadat xana məxsus olan 2 mərtəbəli, 7 abad otağı olan ev və Məlik Allahverdiyevin ələ keçirdiyi dəyirman.

Vergilər: hakimiyyətinin son dövrlərində Sərdar burada qarabağlıları yerləşdirmişdi, onlar isə vergini icma şəklində ödəyirdilər.

1.Məmmədhəsən bəy Məmmədhüseyn bəy oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədxalıq 13 y;

iki qardaşı: İsgəndər 25 y; onun arvadı; oğlu Məmmədağ 2 y; Əliməmməd 20 y;

əmisi oğlu Nəsrulla Məsimxan bəy oğlu 15 y.

2.Qəhrəman Baba oğlu 50 y; onun arvadı və 3 qızı; oğlu Ələşrəf 4 y.

3.Rüstəm Şərif oğlu 30 y; onun arvadı və anası; iki oğlu var: Məhəmməd 5 y; Zaal 2 y;

iki qardaşı: İsmayıl 20 y; onun arvadı; Novruz 10 y.

4.Səfəralı İsmayıl oğlu 15 y; onun arvadı və üç qızı.

5.Məmmədəli İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

6.Pirməhəmməd Molla Hadı oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.

7.Rəhim Vəli oğlu 20 y; onun anası və qardaşı Əli 7 y.

8.Mustafa Hüseyin oğlu 30 y; onun iki qızı; oğlu Əsəd 4 y.

9.Məhəmməd Hüseyn oğlu 60 y(*kor*); onun arvadı.

10.Məşədi Həsənخان Məmmədkərim oğlu 30 y (*dərzi*); onun arvadı, iki qızı və anası; oğlu Kərim 3 y.

11.Bağır Qasım oğlu 20 y; qardaşı Cəfərqulu 1o y.

12.Əli Pənəh oğlu 20 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Xudapənəh 3 y; Əlipənəh 1 y.

Əlakli kəndində 12 tatar ailəsi, 28 kişi, 30 qadın, cəmi 58 nəfər tatar və İrandan köçürülmüş 65 erməni ailəsi yaşayır.

№27. YALQIZAĞAC kəndi (v.137-139)

Arpaçaydan çəkilmiş 1 arxla suvarılan 30 xalvar əkinəyararlı yorpağı var. İdarəçiliyinin son dövnlərində Sərdar buradan sahəsi 10 xalvar olan ərazi ayırır və Qarabağdan yeni gələnələr oranı əkib-becəriblər.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri, küncüt, mərcimək və bir neçə əkingünü ərazidə yonca əkilir.

Heyvandarlıq: 15 camış, 19 öküz, 26 inək, 25 buzov, 10 qoyun və keçi, 4 at.

1 yararsız un dəyirmanı var.

Mülk və onun bəhrəsi tiyul kimi Axund Molla Məhəmməd ***Şeyxülislama*** məxsus olub, qarabağlılar üçün ayrılan ərazi isə Sərdara məxsus olub.

Vergilər məlum deyil.

1.Kəndxuda Niftalı Həsənəli oğlu 48 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Feyzəli 7 y; Məhəmməd 5 y.

2.Əli Molla Sərkər oğlu 46 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Baba 10 y; Qurbanəli 5 y.

3.Rəsul Ağaməhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı; dörd oğlu var: Kərim 5 y; Həsən 4 y; Hüseyn 3 y; Qasım 1 y.

4.Zeynalabdin Nuru oğlu 34 y; onun arvadı; qardaşı Ələsgər 10 y.

5.Məmmədəli Qaybullu oğlu 15 y; onun arvadı.

6.Əliməmməd Məhəmməd oğlu 20 y; onun arvadı və bacısı.

7.Mirzə Mirzalı oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əli 5 y; Fərzalı 3 y;

qardaşı Zeynal 20 y; onun arvadı; oğlu Baxşəli 1 y.

8.Məhəmməd Kərbəlayı Usub oğlu 25 y; onun arvadı.

9.İbrahim Kazım oğlu 26 y; onun arvadı.

10.Həsənalı Qaybullu oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

11.Oruc Novruz oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

12.Zeynalabdin Novruz oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

13.Məmmədcəfər Abdulla oğlu 35 y; onun arvadı və qızı.

14.Məhəmməd Əli oğlu 45 y; onun arvadı və üç qızı.

15.Həzrətqulu Mirzəxan oğlu 30 y; onun iki arvadı və qızı.

16.Abdulla Ağaməhəmməd oğlu 40 y (**kor**); onun arvadı və iki qızı.

17.Kərbəlayı Cəfər Elləz oğlu 80 y; oğlu Ələkbər 25 y; onun arvadı.

18.Qurban Əmrah oğlu 40 y; onun arvadı və iki oğlu: Kərbəlayı Hüseyn 15 y; Bayraməli 5 y.

19.Əhmədخان Haxverdi oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədrza 5 y.

Yalqızağac kəndində 19 tatar ailəsi, 36 kişi, 37 qadın, cəmi 73 nəfər yaşayır.

№28. VƏRMƏZYAR kəndi (v.140-150)

Arpa çayından çəkilməmiş 2 arxla suvarılan 240 xalvar əkinəyararlı torpağı var. Sakinlər sudan korluq çəkmir.

30 xalvar çəmənlik biçənəyi var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, küncüt və bostan bitkiləri əkilər.

Heyvandarlıq

	tatarlarda	ermənilərdə	cəmi
camış	45	23	68
öküz	61	44	105
inək	88	46	134
buzov	66	15	81
qoyun-keçi	230	350	580
at	68	16	84
ulaq	5	9	14

Yararsız vəziyyətdə olan 2 un dəyirmanı və işlək vəziyyətdə olan 1 çəltik dəyirmanı var. Onun yarısı xaricə qaçan Bağır Yüzbaşına məxsusdur.

Mülk və kənd xəzinəyə məxsusdur.

Xəzinə mülkiyyəti: ermənilərin kilsəyə çevirdikləri anbar və qaçıb gedən Bağır Yüzbaşının dəyirmanının yarısı.

Vergilər yarıkarlıq əsasında alınır və ildə 571 taçkir buğda, 230 taçkir arpa, 3 taçkir darı, 974 taçkir çəltik, 4 xalvar pambıq və 25 batman gənəgərçək ödənilirdi.

1.Məhəmməd Xəlifəqulu oğlu 60 y; onun iki arvadı, qızı, gəlini; dörd oğlu var: Xəlifəqulu 20 y; Ələsgər 12 y; Bədəl 9 y; Bayram 7 y.

2.Əli Mustafa oğlu 25 y; onun arvadı;

qardaşı Səfəralı 20 y; onun arvadı.

3. Bağır Şəfi oğlu 70 y; onun arvadı;
üç oğlu var: Şəfi 24 y; onun arvadı; Bəyalı 15 y; Tağı 7 y.
4. Orucəli Yəqinəli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Abbasəli 2 y; Allahverdi 1 y.
5. Mirzə Məhəmməd Məhəmməd oğlu 20 y; onun arvadı.
6. Qulu Oruc oğlu 25 y; onun arvadı, anası və bacısı;
qardaşı Cəfərqulu 20 y; onun arvadı; oğlu Nəcəfqulu 4 y.
7. Həsən Aslan oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu İsmayıl 2 y.
8. Əli Vəli oğlu 65 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Kəlbirza 15 y; Vəli 8 y.
9. Baba Allahqulu oğlu 28 y; onun arvadı və qızı; oğlu Allahverdi 7 y.
10. Hüseyin Usub oğlu 20 y; onun arvadı və qızı.
11. Şahməmməd Əli oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Tağı 10 y.
12. Şahrza Həsən oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Səfəralı 10 y; Nəcəf 1 y.
13. Nağdəli Bəndalı oğlu 30 y; onun arvadı, anası, qızı və bacısı; oğlu Bəndalı 1 y;
dörd qardaşı var: Möhbalı 25 y; onun arvadı;
Fərzalı 20 y; Qəmbər 25 y; Abbas 12 y.
14. İmamqulu Əli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;
beş oğlu var: Əli 30 y; onun arvadı və qızı;
Vəli 25 y; Ağamalı 15 y; Cəfər 12 y; Məmmədhəsən 6 y.
15. Məmmədrza Həsən oğlu 35 y; onun arvadı və üç qızı.
16. Cəfər Şamqulu oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Şamqulu 30 y; onun arvadı;

İman 20 y; Əliqulu 15 y.

17.Kəlbəli Süleyman oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ələsgər 1 y; qardaşı Abdulla 10 y;

atası Süleyman Əsəd oğlu 60 y; onun arvadı.

18.Kərim Məmmədali oğlu 30 y; onun arvadı və anası; iki oğlu var: Məmmədali 5 y; Rəhim 2 y; iki qardaşı: Rəsul 20 y; Haxverdi 15 y.

19.Cəfər İbrahimxan oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və anası.

20.Salah Məhərrəm oğlu 40 y; onun arvadı.

21.Məhərrəm Nuru oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Cəfər 30 y; onun arvadı və qızı;

Gülməmməd 15 y.

22.Dostəli Əsgər oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Əsgər 12 y; Abbas 10 y.

23.Şərif Hüseynxan oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Bədəl 35 y; onun arvadı; iki oğlu var: Həsən 7 y; Abbasqulu 3 y;

Hüseynxan 30 y; onun arvadı.

24.Əli Abbas oğlu 30 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Murtuza 7 y.

25.Mehdi Kazım oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Qəribhüseyn 16 y; Əli 10 y; Məhəmməd 8 y.

26.Ələsgər Kazım oğlu 35 y; onun arvadı.

27.Molla Süleyman Pəncəli oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 8 y.

28.Əbdülqasım Süleyman oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Süleyman 3 y.

29.Zeynalabdin Kazım oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Ələkbər 7 y.

30.İrza İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

31.Mirzə Əli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Səfər 7 y; Baba 3 y.

32.Mirzalı Həsən oğlu 35 y; onun iki arvadı və iki qızı; oğlu Baxşəli 3 y.

33.Əlirza Həsən oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: İrza 25 y; Ələkbər 18 y; Cəfər 14 y; Əliqulu 7 y.

Vərməzər kəndində 33 tatar ailəsi, 117 kişi, 96 qadın, cəmi 213 tatar və İrandan köçürülmüş 42 erməni ailəsi yaşayır.

№29. XANLIQLAR kəndi (v.151-159)

Bu kəndin torpaqları Naxçıvan sərhədlərinə qədər uzanıb gedir, miqdarını gözlə təyin etmək mümkün deyil və su çatışmadığına görə çox hissəsi əkinəyararlı deyil. Əkinəyararlı 180 xalvar torpağı var. Arpaçaydan çəkilən 1 arxla suvarılır. Sakinlər su çatışmazlığından şikayət etsələr də, boş olan Daşarx kəndindən də istifadə edirlər, onun torpağı 1.000 xalvara yaxındır və suyu da var.

Buğda, arpa, çəltik, pambıq, darı, küncüt, bostan bitkiləri və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 4 camış, 73 öküz, 25 inək, 15 buzov, 450 qoyun və keçi, 23 at və 16 ulaq.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: bu kənd Sərdarın vaxtında boş və yarasız hala düşdüyünə görə onun nə qədər vergi verə biləcəyi məlum deyil.

Kənddə İrandan köçürülmüş 62 erməni ailəsi yaşayır.

№30. İBADULLA kəndi (v.160-163)

Burada 1 arxla suvarılan 50 xalvar əkinəyararlı torpaq var.

3 xalvar sahə tutan biçənək var.

Çəltik və pambıq, buğda, arpa, darı, küncüt, mərcimək, 1 əkingün ərazini tutan yonca əkirlər.

Bağçılıq: 1,5 xalvar ərazini tutan 8 bağ var, amma o qədər meyvə vermirlər.

Heyvandarlıq: 56 camış, 28 öküz, 41 inək, 33 buzov, 330 qoyun və keçi. 23 at və 3 ulaq.

1 daşı olan 1 un və 3 daşı olan 1 çəltik dəyirmanı var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: Yarıkarlıq əsasında 325 taçkir buğda, 184,5 taçkir arpa, 923 taçkir çəltik, 2 xalvar 50 batman pambıq və 23 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Cəfər Məşədi Hüseynalı oğlu 40 y; onun iki arvadı və üç qızı; oğlu Qurban 10 y; qardaşı Məmmədrəsul 30 y;

atası Məşədi Hüseynalı Kərbəlayı Mehdi oğlu 90 y; onun arvadı.

2.Kərbəlayı Dərviş Əli Kərbəlayı Mehdi oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

oğlu Hüseynxan 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədhənifə 1 y.

3.Məhəmməd Məmmədhüseyn oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədhüseyn 20 y.

4.Həsən Məmmədhüseyn oğlu 52 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədhüseyn 20 y.

5.Tarverdi Mustafa oğlu 60 y; onun arvadı; dörd oğlu var: Ramazan 20 y; Mustafa 10 y; Rüstəm 6 y; Məhəmməd 5 y.

6.Məhəmməd Mahmud oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məmmədqulu 3 y.

- 7.Kərbəlayı Mahmud Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı;
üç oğlu var: Qurban 20 y; onun arvadı;
Hüseyn 10 y; Həsən 8 y.
- 8.Talibxan Məhəmməd oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı;
oğlu Məhəmməd 15 y.
- 9.Hacı Kazım Məmmədqulu oğlu 25 y; onun anası və
arvadı; iki qardaşı var: Ramazan 15 y; Əlirza 9 y.
- 10.Məmməd həsən İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı, qızı,
anası və iki bacısı;
üç qardaşı var: Əsəd 18 y; onun arvadı;
Nəsir 8 y; Vəli 5 y.
- 11.Niftalı Həsənalı oğlu 35 y; onun arvadı, iki qızı və
anası; iki oğlu var: Həsənalı 10 y; Fətəli 8 y;
qardaşı Hüseyn 25 y; onun arvadı.
- 12.Nəbi Məmmədşəfi oğlu 35 y; onun arvadı və anası; iki
qardaşı var: Tahirqulu 25 y; Məhərrəm 15 y.
- 13.Məmmədəli Novruz oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı;
oğlu Novruz 1 y;
qardaşı Qafar 30 y; onun arvadı; oğlu Xudaverdi 5 y.
- 14.Kazım Kərbəlayı Murtuza oğlu 25 y; onun arvadı, anası
və iki bacısı; oğlu İsmayıl 1 y; iki qardaşı var: Abdulla 15 y;
Ələsgər 10 y.
- 15.Məhəmməd Mahmud oğlu 35 y; onun iki qızı və anası;
qardaşı Şaban Əlican oğlu 20 y.
- 16.Məhəmməd Yarı oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu
Əliməmməd 2 y.
- 17.Abbasəli Əhməd oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası;
oğlu Əhmədəli 1 y; iki qardaşı var: Orucəli 13 y; Qurbanəli 12 y.
- 18.Tarverdi Cəfər oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu
Köçəri 6 y.

19. Bayraməli Məmmədqulu oğlu 30 y; iki oğlu var: Qurban 6 y; Əliyar 4 y;

qardaşı İmaməli 25 y; onun arvadı.

20. Süleyman Şəfi oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

21. Məhəmməd Aydınəli oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Bağır 8 y; Nağı 6 y.

22. Hacı Həsən Cəfər oğlu 70 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Cəfər 10 y; İbrahim 8 y; Hüseyin 6 y.

İbadulla kəndində 22 tatar ailəsi, 68 kişi, 68 qadın, cəmi 136 adam yaşayır.

№31. QIŞLAQ ABBAS kəndi (v.164-169)

1 arxla suvarılan 60 xalvar əkinəyararlı torpağı var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, mərcimək, soğan və tütün əkirlər.

2,5 xalvar yer tutan 11 bağ var, amma az meyvə verir.

Heyvandarlıq: 99 camış, 44 öküz, 51 inək, 38 buzov, 72 qoyun və keçi, 38 at.

2 un, 3 çəltik dəyirmanı var.

Kənddə bəz toxuyan bir sakin var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Xəzinə mülkiyyəti: Çəltik dəyirmanlarından biri xəzinəyə məxsusdur, amma yararsız vəziyyətdədir.

Vergilər yarıkarlıq əsasında alınır və ildə 595 taçkir buğda, 422,5 taçkir arpa, 1.277 taçkir çəltik, 3 xalvar pambıq və 26 batman gənəgərçək edirdi.

1. Kəndxuda Kəlbəli bəy Məhəmməd bəy oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: Süleyman 30 y; Şahsuvar 1 y; qardaşı oğlu Allahqulu Əbülqasım oğlu 4 y.

2. Ağa bəy Nağı bəy oğlu 50 y; iki oğlu var: İsmayıl 8 y; Nağı bəy 3 y;

oğulluğu Orduxan Ələkbər oğlu 16 y; onun arvadı.

3. Kərbəlayı Məmmədsadiq bəy Bağır bəy oğlu 65 y; onun bacısı, gəlini;

qardaşı oğlu Məmmədhəsən Kərbəlayı Əli oğlu 30 y; onun iki arvadı, anası və qızı; oğlu Mehdi 4 y.

4. Tağı İbrahim oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; qardaşı Ələsgər 25 y.

5. Vəli Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Nurəli 15 y;

iki qardaşı var: Kərbəlayı Əli 80 y; onun arvadı;

onun oğlu Məmmədalı 30 y; onun arvadı və qızı;

Əliməmməd 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Həsənəli 8 y.

6. İsgəndər Kərim oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Bağır 25 y; onun arvadı; oğlu Hüseyn 1 y; Molla Həsən 14 y.

7. Qurbanəli Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Abbasəli 30 y; onun arvadı və qızı; Məmmədcəfər 12 y; Bayraməli 7 y.

8. Kərbəlayı Kərim Kərbəlayı Məsim oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Allahverdi 20 y.

9. Hüseynəli Dərviş oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Qurbanəli 6 y;

üç qardaşı var: Niftalı 30 y; onun arvadı, anası və bacısı;

Əzizəli 25 y; onun arvadı; oğlu Şirəli 1 y;

Kəlbəli 15 y.

10.İbrahim Hüseyn oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Hüseyn 12 y; Məmmədhəsən 8 y.

11.İsmayıl Şahgəldi oğlu 50 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Yaqub 25 y; onun arvadı;

Qəhrəman 8 y.

12.Kazım Əli oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı;

dörd oğlu var: Salman 25 y; onun arvadı;

Əli 18 y; Məhəmməd 12 y; Əhməd 4 y.

13.Həsən Kərbəlayı Məsim oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Ələkbər 4 y.

14.Əsəd Kərbəlayı Heydər oğlu 25 y; onun arvadı, anası və bacısı; iki qardaşı var: Abdulla 15 y; Fətulla 9 y.

15.Cəfər Nəzəralı oğlu 30 y; onun arvadı və anası; qardaşı Səfər 15 y.

16.Adıgözəl Məhəmməd oğlu 28 y; onun anası, gəlin və qardaşı qızı.

17.Nuru Gülü oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.

18.Namazəli Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Bayraməli 10 y; İmaməli 6 y.

19.Davud Şahgəldi oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əli 12 y.

20.Ağacan Məmmədalı oğlu 28 y; onun arvadı; oğlu Hüseynalı 1 y; iki qardaşı var: Zeynalabdin 15 y; Nəcəf 10 y.

21.Məmmədkərim Əli oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Rəhim 8 y; Nağı 2 y.

22.Aslan Əli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: İbrahim 12 y; Xəlil 8 y; Oruc 3 y.

23. Mustafa Əli oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Ələkbər 13 y; Ağəli 7 y;

qardaşı Ağaməhəmməd 40 y; onun arvadı və dörd qızı; oğlu Məmmədqulu 13 y.

24. Cəfər Kərbəlayı Bayraməli oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Məhəmməd 20 y; onun arvadı;

Mehdi 15 y; Rəhim 9 y.

25. Kazım İmaməli oğlu 60 y; onun iki qızı.

26. Qurbanəli Məmmədəmin oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Allahverdi 8 y.

27. Mustafa bəy Nağı bəy oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; qardaşı oğlu Əliqulu Əbdülqasım oğlu 12 y.

28. Ağababa Əliməhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

29. Qurbanəli Kərbəlayı Xıdır oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Hümbətəli 4 y; qardaşı Bayraməli 20 y.

30. Rüstəm Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

31. Məhəmməd Usub oğlu 30 y; onun iki arvadı və iki qızı.

32. Zeynalabdin Nəbi oğlu 12 y; onun anası və iki bacısı; qardaşı Nəcəf 3 y.

33. Əli Şahsuvar oğlu 15 y; onun anası və bacısı; qardaşı Bağır 8 y.

34. Məhəmməd Molla Şərif oğlu 40 y.

35. Vəli Əli oğlu 50 y; onun arvadı;

oğlu Şahin 25 y; onun arvadı.

36. Fətəli Hacanverdi oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı.

37. Həsən Kərbəlayı Təhməz oğlu 40 y.

38.Məhəmməd İmamverdi oğlu 10 y; qardaşı Əhməd 7 y.

39.Nəsir Süleyman oğlu 20 y.

Qışlaqabbas kəndində 39 tatar ailəsi, 103 kişi, 111 qadın, cəmi 214 nəfər yaşayır.

№32. TOMASLI kəndi (v.170-172)

Arpaçaydan çəkilmiş 2 arxla suvarılan 85 xalvar əkinə-yararlı torpağı və 35 xalvar biçənəyi var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı və bostan bitkiləri əkirlər.

Mülk əvvəllər Kərim bəy Məhəmməd bəy oğluna məxsus olub, lakin Sərdar bu mülkü onun əlindən alıb əvəzində Qışlaq Abbas kəndində ərazi vermişdir. Bu kəndin gəlirini isə öz qayınatası Xudadat xana və onun tabeliyində olan qarabağlılara vermişdi, ona görə də ***vergilər məlum deyil.***

Heyvandarlıq: 19 camış, 38 öküz, 33 inək, 26 buzov, 145 qoyun və keçi, 13 at və 2 ulaq.

1.Kəndxuda Cəfər Qulaməli oğlu 50 y; onun iki arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Əli 12 y; Cavad 5 y.

2.Əliməmməd Dilənçi oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Əlihüseyn 6 y; Məmmədhüseyn 3 y; oğulluğu Sadıq Əbdülrəhman oğlu 15 y.

3.Bağır Qulaməli oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Məhəmməd 3 y.

4.Hüseyn Səlim oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Əliyar 1 y.

5.Oruc Dilənçi oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İsmayıl 7 y; Ələsgər 5 y.

6.İsmayıl Veys oğlu 25 y; onun anası və bacısı; qardaşı Qasım 17 y.

7.Məhərrən İbrahim oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və anası.

8.Lətif Namaz oğlu 30 y.

9.Süleyman Səfər oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Rəcəb 8 y; Məhərrəm 2 y.

10.Molla İbrahim Molla Elləz oğlu 40 y.

11.Ələsgər Cəfər oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Abdulla 5 y; Nəsrulla 3 y.

12.Əliməmməd Məmmədəli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Baba 15 y; Məhəmməd 8 y.

13.Mirzəxan Namaz oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və anası; oğlu Əli 5 y.

14.Ələsgər İmaməli oğlu 30 y; onun arvadı və anası.

15.Nurəli Abdulla oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Əliqulu 15 y.

16.Mirzə Bünyadəli oğlu 45 y; iki qardaşı var: İman 40 y; onun arvadı və oğlu Həsən 6 y; Bayram 50 y.

17.Əhməd Molla Hüseyn oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və qardaşı oğlu Ələsgər Hacı Məhəmməd oğlu 15 y.

18.Hüseyn Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Əliyar 10 y; Ələkbər 7 y;

qardaşı Ayvazəli 30 y; onun arvadı və oğlu Əliqulu 7 y.

19.Həsənəli Sadıq oğlu 70 y (**kor**); onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Məmmədyar 10 y; Şahmirzə 7 y.

21.Həsən Kərbəlayı Vəli oğlu 70 y; onun arvadı;

oğlu Ağamirzə 30 y; onun arvadı.

22.Əbutalıb Musa oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əhmədəli 8 y.

Tomaslı kəndində 22 tatar ailəsi, 54 kişi, 45 qadın, cəmi 99 adam yaşayır.

№33. SUFLA VAYXIR kəndi (v.173-175)

Arpaçaydan çəkilməmiş Ələddin Arxı ilə suvarılan 200 xalvar əkinəyararlı torpağı, 10 xalvar biçənəyi var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, mərcimək və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 33 camış. 21 öküz, 20 inək, 19 buzov, 62 qoyun və keçi, 21 at.

1 un dəyirmanı var.

Sənətkarlıq: kənddə bir keçəçi var.

Vergilər Vərməzyar kəndi ilə bir yerdə ödənildiyinə görə orada təsvir edilib.

1.Kəndxuda Əmirəli Həsənalı oğlu 35 y; onun arvadı, səkkiz qızı və oğlu Mehdi 15 y.

2.Ələsgər Məmmədalı oğlu 50 y; iki oğlu var: Məmmədalı 20 y; Əliməhəmməd 10 y.

3.Əlixan Ocaqverdi oğlu 50 y; onun arvadı və oğlu Əli 15 y.

4.Hüseynalı Yəqinəli oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Yəqinəli 12 y; Abbasəli 8 y; Eyvazəli 5 y.

5.Usubalı Həsənalı oğlu 60 y; onun arvadı və qızı.

6.Məsim Muradxan oğlu 60 y; onun arvadı; qardaşı oğlu Nəsir Zeynalabdin oğlu 10 y.

7.Səfəralı Həsənalı oğlu 25 y; onun arvadı; oğlu Abbasəli 2 y.

8.Əzizəli Nağdəli oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Həsən 17 y; Hüseyin 8 y; Qasım 1 y.

9.Həsən Adıgözəl oğlu 20 y; onun arvadı və anası; oğlu Adıgözəl 1 y; qardaşı Hüseyinalı 15 y.

10.Yadigar Muradxan oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Piri 5 y; Abdulla 3 y.

11.Rəsul Sərdar oğlu 40 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Fətulla 15 y; Məmmədhəsən 2 y.

12.Məhəmməd Əmiralı oğlu 30 y; onun arvadı.

13.Molla Kəlbəli Nəsir oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Baxşəli 3 y.

14.Qasım Budaq oğlu 15 y; onun anası və iki bacısı.

15.Həsənəli Əmiralı oğlu 70 y; onun arvadı;

oğlu Mehralı 25 y; onun arvadı və iki qızı.

16.Kərbəlayı Əli Allahverdi oğlu 20 y; onun arvadı və qızı; oğlu Allahverdi 2 y.

17.**Marağadan gəlmiş atası bilinməyən** Qasım 40 y; onun iki qızı.

18.Müslüm İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əhməd 6 y; Ağacan 3 y.

19.Xəlil Ədna oğlu 50 y; onun arvadı; oğlu Məhərrəm 10 y;

qardaşı Əlihüseyn 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Ağababa 1 y.

20.Qarabağlı Piri Əli oğlu 30 y; onun arvadı və üç qızı; oğlu Əli 8 y.

21.**Qarapapaq** İsmayıl Məmmədəli oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və gəlini; üç oğlu var: Məmmədəli 8 y; Qurban 5 y; Qəmbər 3 y; qardaşı oğlu Mustafa Həsən oğlu 3 y.

Sufla Vayxır kəndində 21 tatar ailəsi, 52 kişi, 55 qadın, cəmi 107 nəfər yaşayır.

№34. SƏRDARABAD kəndi (v.176-178)

Bu kənd Araz çayının yaxınlığında yerləşir və onun sahil-lərində xeyli əraziləri var, lakin su çatışmazlığına görə əkinə yararsızdır, çünki bu çaydan su çəkmək mümkün deyil. Ələddin

Arxından buraya gətirilən su ilə 100 xalvar ərazini əkib-becərmək olur.

Araz çayının kənarlarında xeyli biçənəkləri var.

Su çatışmazlığına görə burada çəltik əkmirlər. Buğda, arpa, darı, pambıq və çox su tələb etməyən başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 6 camış, 39 öküz, 28 inək, 35 buzov, 250 qoyun və keçi, 17 at və 2 ulaq.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: buğda və arpa bəhrəkarlıq, pambıq isə yarıkarlıq əsasında ildə 608 taçkir buğda. 169,5 taçkir arpa, 5 xalvar 50 batman pambıq, 18 batman gənəgərçək ödənilirdi.

1. Kəndxuda Qurbanəli Qafar oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; **oğlu** Cəfər 20 y; onun arvadı; **qardaşı** Həsənəli 30 y; onun arvadı.
2. Ramazan Əlixan oğlu 55 y; onun arvadı və qızı.
3. Mustafa Əlipənah oğlu 50 y; onun arvadı; iki oğlu var: Xudu 25 y; Oruc 15 y.
4. Əlipənah Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı.
5. İsgəndər Bayramqulu xan oğlu 25 y; onun arvadı.
6. Məmmədali Əli oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Allahverən 10 y; **qardaşı** Bayraməli 25 y; onun arvadı və qızı.
7. Zeynal Süleyman oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və oğlu Abdulla 25 y.
8. Bayraməli Baba oğlu 35 y; onun arvadı və qardaşı Fərmanəli 25 y.
9. Abbasəli İman oğlu 60 y; onun iki arvadı, qızı və oğlu Sadıq 12 y.
10. Məmmədəmin Məmmədali oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

- 11.İbrahimxəlil Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.
 - 12.Ağası Allahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və oğlu Ələsgər 25 y.
 - 13.Xıdır Şahqulu oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əli 15 y; qardaşı Xəlil 25 y.
 - 14.Qasım Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.
 - 15.Abbasəli Məmmədcəfər oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.
 - 16.Əmirxan Şahverdi oğlu 40 y; onun arvadı.
 - 17.Yarməmməd Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Hüseyinalı 10 y; Həsənalı 8 y.
 - 18.Səfəralı Kərbəlayı Hüseyin oğlu 30 y; onun arvadı.
 - 19.Əzim Süleyman oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.
 - 20.Rəsul Fətəli oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;
oğlu Əli 25 y; onun arvadı.
 - 21.Nəsir Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Ələsgər 12 y.
 - 22.Molla Allahverdi Baba oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Məmmədali 8 y.
 - 23.Hüseyin Novruzəli oğlu 40 y; onun arvadı.
- Sərdarabad kəndində 23 tatar ailəsi, 40 kişi, 41 qadın, cəmi 81 nəfər yaşayır.***

№35. DİADİN kəndi (v.179-180)

Bu kənd Araz yaxınlığında, əvvəlki kənddən yuxarıda yerləşir.Torpaqları çox olsa da, su çatışmazlığından əkinəyararlı torpağı azdır. Bəzən yuxarı arxlardan buraya da su çatır, amma bir neçə 10 xalvardan artığına kifayət etmir, biçənəkləri isə çoxdur.

Buğda, arpa, darı və bir qədər pambıq əkirlər. Su azlığına görə çəltik əkmirlər.

Heyvandarlıq: 4 camış, 22 öküz, 29 inək, 2 buzov, 95 qoyun və keçi, 16 at və 4 ulaq.

Mülk və onun bəhrəsi tiyul kimi Sərtib xana məxsus olub.

Vergilər məlum deyil.

1.Kəndxuda Bayramqulu Kərbəlayı Əliqulu oğlu 17 y; onun arvadı, anası və iki bacısı; iki qardaşı var: Allahverdi 8 y; Tanrıverdi 7 y.

2.Molla Şahgəldi Kərbəlayı İbrahim oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Məhəmməd 4 y.

3.Mustafa Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Abbas 10 y; Səfəralı 7 y; Məhəmməd 5 y.

4.Bayram Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və oğlu Qurbanəli 9 y.

5.Kərim Abbas oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Abbas 1 y.

6.Ramazan Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Zeynalabdin 8 y; Abbasəli 4 y.

7.Muradəli Bayram oğlu 30 y; onun arvadı və anası; iki oğlu var: Allahverdi 6 y; Tanrıverdi 4 y.

8.Süleyman Kərbəlayı Qəniverdi oğlu 70 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: İmamqulu 20 y; onun arvadı; Bağır 18 y.

9.Əliməmməd Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı.

Diadin kəndində 9 tatar ailəsi, 23 kişi, 23 qadın, cəmi 46 adam yaşayır.

№36. ƏRƏB YENGİCƏ kəndi (v.181-186)

Bu kənd Diadin kəndindən yuxarıda, Araz çayının sol sahilində, Arpaçayın Araza töküldüyü yerdə yerləşir. Bu çayların sahilində xeyli torpaqlar var, lakin sakinlər bildiri ki. əkinəyararlı

torpaqları 100 xalvardır. Arpa çayından istənilən qədər su götürmək olar. Amma 1 arx çəkilib.

Biçənəkləri kifayət qədərdir.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, küncüt və bostan bitkiləri əkirlər.

3 xalvar yer tutan 6 bağı var, ildə 2.500 batman ərik, şaftalı və alma verir.

Heyvandarlıq: 83 camış, 49 öküz, 73 inək, 59 buzov, 280 qoyun və keçi, 51 at və 2 ulaq.

4 dəyirman var. 1 un və 1 çəltik dəyirmanı işləyir, 1 un və 1 çəltik dəyirmanı yararsız haldadır.

1 boyaqxana var, Şərurdakı başqa boyaqxanalar kimi iltizama verilib.

Sənətkarlıq: 1 həkil, 60 түmən dövriyyəsi olan 1 dükançı və 4 toxucu.

Bu kəndin mülkü mayor Əhməd xana məxsusdur, bəhrə isə tiyul kimi Sərtib xana çatırdı, ona görə də vergilərin miqdarı məlum deyil.

1.Kəndxuda Kərim Məhəmməd oğlu 32 y; onun iki arvadı; oğlu Qurbanəli 2 y.

2.Məhərrəm Şahmurad oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı;

dörd oğlu var: Baba 20 y; onun arvadı;

Minsuvar 6 y; İsmayıl 5 y; Şükür 4 y.

3.Allahyar Ağaməhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və qızı;

üç oğlu var: Məhəmməd 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Məmmədhüseyn 2 y;

Əli 10 y; Məmməddağı 2 y.

4.Kərbəlayı Ələkbər Abbas oğlu 55 y; onun arvadı:

iki oğlu var: Əsgər 25 y; onun arvadı və oğlu Abbas 5 y;
Əli 12 y.

5.İsgəndər Allahverdi oğlu 45 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Abdulla 20 y; Mehdi 12 y; Ələsgər 4 y.

6.Şəfi Kərbəlayı Kazım oğlu 25 y; onun arvadı, anası və qardaşı Abbasəli 20 y.

7.Hüseynalı Molla Nağı oğlu 40 y; onun qızı; üç oğlu var: Nəsir 10 y; Əsəd 8 y; Şükür 6 y.

8.Kərbəlayı Əli Nəbi oğlu 60 y; onun arvadı;

oğlu Vəli 20 y; onun arvadı; oğlu Məmmədhnəfə 3 y.

9.Əhməd Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Məhəmməd 20 y(**eybəcər**).

10.Kərbəlayı Şıxəli Xanəli oğlu 70 y;

iki oğlu var: Kərim 25 y; onun arvadı;

Mustafa 15 y.

11.Qulu Allahverdi oğlu 55 y; onun arvadı və iki qızı.

12.Əli İbrahim oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; üç oğlu var: Novruz 15 y; İsmayıl 7 y; İbrahim 5 y.

13.İbrahim Dilənçi oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı;

iki oğlu var: Məhəmməd 25 y; onun arvadı;

Allahverdi 10 y.

14.Məmmədbağır Kərbəlayı Əli oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Həsən 25 y; onun arvadı və oğlu Zöhrab 1 y;

Həsənalı 20 y.

15.Hüseyn Hümbət oğlu 20 y; onun arvadı. anası və qardaşı Məhəmməd 12 y.

- 16.Əkbər Allahverdi oğlu 55 y; onun arvadı;
iki oğlu var: Cəfər 23 y; onun arvadı və oğlu Yaqub 1 y;
Abdulla 10 y.
- 17.Bayram Nəbi oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Qasım 7 y.
- 18.Əlimirzə Vəliməmməd oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əsədulla 7 y.
- 19.Məmmədrza Vəliməmməd oğlu 50 y; onun arvadı və qızı;
oğlu Qəmbəralı 30 y; onun arvadı.
- 20.Məhərrəm Kərbəlayı Şıxəli oğlu 30 y; onun arvadı, qızı;
qardaşı Həsən 30 y; onun arvadı və oğlu Hüseyin 1 y.
- 21.Məhəmməd Xudaverdi oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Məmmədalı 10 y.
- 22.Əli Allahverdi oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Allahverdi 10 y;
- 23.Bağır İsmi oğlu 40 y; onun arvadı və oğlu Əbdülkərim 4 y.
- 24.Məhərrəm İsmi oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və qardaşı Yaqub 20 y.
- 25.Hüseyin Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.
- 26.Salman Xudaverdi oğlu 25 y; onun arvadı və anası.
- 27.Pəncəli İxtiyar oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Qurbanəli 6 y.
- 28.Məşədi Abdulla Həsən oğlu 25 y; onun arvadı və qızı.
- 29.İman Ələsgər oğlu 45 y; onun arvadı iki qızı.
- 30.Məhərrəm Həsən oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Allahverdi 1 y.

- 31.İbrahim Qəmbər oğlu 50 y(*toxucu*); oğlu Qəmbər 25 y.
- 32.Hüseyn Məhəmməd oğlu 40 y(*toxucu*); onun arvadı və iki qızı; oğlu Zeynalabdin 8 y.
- 33.Məşədi Ağaməmməd Mədət oğlu 50 y(*çərçi*); onun arvadı və qızı; oğlu Məhəmməd 2 y.
- 34.Kərbəlayı Qasım Ocaqqulu oğlu 30 y; onun arvadı və qızı; *oğlu* Ocaqqulu 25 y; onun arvadı.
- 35.Əmikişi Nuru oğlu 30 y; onun arvadı. qızı və anası; atası Nuru Barxudar oğlu 50 y.
- 36.Mehdi Piri oğlu 15 y; onun anası, bacısı və qardaşı Süleyman 6 y.
- 37.Qurban Nəbi oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu Cəfər 25 y.
- 38.Məhəmməd Abdulla oğlu 60 y; onun arvadı və qızı.
- 39.Abdulla Ohanes oğlu 50 y(*həkim*); onun arvadı, bacısı və oğlu Fətulla 15 y.
- 40.Həzrətqulu Hətəm oğlu 40 y; onun arvadı.
- 41.Dərviş Əli Dərviş Həsən oğlu onun arvadı və oğlu Həsən 2 y.**
- 42.Seyid Bağır Seyid Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı, anası, qızı və oğlu Məhəmməd 7 y.
- 43.Seyid Əbdülhəsən Seyid Sücaəddin oğlu 30 y; oğlu Mirbağır 7 y; qardaşı Mirqasım 15 y.
- 44.Molla Məşədi Məhəmməd Seyidulla oğlu 50 y; onun arvadı və oğlu Abdulla 10 y.
- 45.Əli Mustafa oğlu 40 y; onun arvadı.
- Ərəb Yengicə kəndində 45 tatar ailəsi, 106 kişi, 92 qadın, cəmi 198 adam yaşayır.**

№37. QARAHƏSƏNLİ kəndi (v.187-194)

Bu kənd Arpaçayın sağ sahilində, Ərəb-Yengicə kəndi ilə üzübüz yerləşir. Torpağı çoxdur, lakin sakinlər 110 xalvar göstərir. Su lazım olduğu qədər var, 1 arxla gətiriblər.

Arazın o biri tayından ot biçirlər.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı və bostan bitkiləri əkirlər.

2 xalvar ərazi tutan 8 bağ var. ildə 1.800 batman meyvə verir, meyvə ağaclarının çoxu arxların kənarına əkilib ki, arxı möhkəmləndirsin.

Heyvandarlıq: 152 camış, 64 öküz, 77 inək, 59 buzov. 160 qoyun və keçi, 62 at və 8 ulaq.

2 un, 1 çəltik dəyirmanı var.

Mülk və onun bəhrəsi tiyul kimi Sərtib xana verilmişdi. Qaçıb gedən Sərtib xana məxsus olan çəltik dəyirmanı və böyük taxıl anbarı xəzinə mülkiyyətinə keçirilib.

Vergilərin miqdarı məlum deyil.

1.Kəndxuda Əsgər İsmayıl oğlu 45 y; onun üç arvadı və qızı; dörd oğlu var: Həsənalı 15 y; İbrahim 12 y; Hüseyin 8 y; Sadıq 3 y.

2.Bayram Kərbəlayı Qəhrəman oğlu 50 y; onun iki arvadı, iki qızı, iki qardaşı qızı, və gəlini; üç oğlu var: Novruzəli 12 y; Vəli 1 y; Əli 1 y; qardaşı oğlu Qasım Cəfər oğlu 3 y.

3.Əli Malik oğlu 25 y; onun arvadı, anası və iki bacısı; iki qardaşı var: Məhərrəm 20 y; Qurban 12 y; qardaşı oğlu Vəli Bəşir oğlu 20 y.

4.Hüseyin Rüstəm oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı, qardaşı qızı; iki oğlu var: Əli 4 y; Qurban 2 y.

5.Kərbəlayı Süleyman Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı; oğlu Allahqulu 2 y;

iki qardaşı var: Əlimirzə 50 y; onun arvadı və oğlu Əhməd 15 y;

Əli 30 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Məsud 5 y; Abbas 3 y.

6.Məhəmməd Yəqinəli oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası və bacısı; əmisi oğlu Xudaverdi Əhməd oğlu 15 y.

7.Həsən Mürşüdəli oğlu 35 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Nəcəf 1 y.

8.Qasım Nəbi oğlu 40 y; onun arvadı; qardaşı Abdulla 30 y.

9.Süleyman Duman oğlu 30 y; onun anası, bacısı və oğlu Duman 7 y.

10.Əhməd Əmirəli oğlu 33 y; onun arvadı və oğlu Hümbətəli 1 y;

qardaşı Məhəmməd 25 y; onun arvadı və bacısı.

11.Qərib Kəlbəli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı.

12.Sadiq Məmmədxan oğlu 55 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Ələsgər 10 y; Ələkbər 4 y.

13.Məşədi Cümşüd Mehdi oğlu 70 y; onun arvadı və qızı;

iki oğlu var: Sadiq 30 y; onun arvadı;

Qasım 23 y;

iki qardaşı var: Səfər 50 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Nağı 15 y; Cəfər 12 y;

Hüseynxan 40 y; onun arvadı və qızı;

iki qardaşı oğlu Tağı Kərbəlayı Məhərrəm oğlu 25 y; onun arvadı və anası;

Məmmədhəsən 15 y.

14.İmamqulu Xanəli oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Vəli 10 y; Zeynalabdin 7 y.

15.Ələkbər Vəli oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Musa 2 y.

16. Abbas Yəqinəli oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Nəcəfali 3 y.

17. Abdulla Ədna oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.

18. Baba Abdulla oğlu 22 y; onun arvadı və qızı.

19. Abdulhəsən Xanqulu oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

20. Məmmədqulu Xanəli oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; dörd oğlu var: Cəfər 20 y; Allahverdi 6 y; Tarverdi 5 y; Xudaverdi 3 y.

21. Məmməd Hüseyin Məmmədqulu oğlu 35 y; onun arvadı.

22. Həsən Əhməd oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; iki oğlu var: Xudaverdi 5 y; Hüseyin 3 y.

23. İsmayıl Məmmədali oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

24. Məmməd xan Məmmədali oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Zeynalabdin 4 y.

25. Bayraməli Əmiraslan oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Allahverdi 7 y; Xudaverdi 1 y.

26. Əhməd Allahqulu oğlu 40 y; onun arvadı; iki oğlu var: Əbdüləziz 3 y; Əbdülkərim 1 y.

27. Hüseyin Əmiraslan oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Həsən 22 y; onun arvadı və oğlu Əlirza 3 y; Camat 15 y.

28. Məhəmməd usub oğlu 50 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Baba 5 y; Salman 4 y.

29. Hümbət Allahqulu oğlu 25 y; onun anası və bacısı; iki qardaşı var: Zeynalabdin 20 y; Məhəmməd 20 y.

30. Kərim Abbas oğlu 48 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: İbrahim 11 y; Məhəmməd 8 y.

- 31.Məmmədağa Abbas oğlu 30 y; onun arvadı.
- 32.Məmmədsərif Abbas oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məmmədqasım 4 y.
- 33.Kərimxan Əli oğlu 70 y; onun arvadı; üç oğlu var: Əlihüseyn 20 y; Xanəli 15 y; Məhərrəm 4 y.
- 34.Sadıq Məmmədsəfi oğlu 30 y; onun iki qardaşı: Ələsgər 20 y; Ələkbər 15 y.
- 35.Baba Məhəmməd oğlu 20 y; onun anası və bacısı.
- 36.Abbas Novruz oğlu 40 y; onun arvadı; oğlu Ələsgər 2 y; **qardaşı** Həsən 35 y; onun arvadı və oğlu Ələkbər 2 y.
- 37.Tağı Yarəhməd oğlu 25 y; onun arvadı və üç qızı; üç oğlu var: Tarverdi 15 y; Xudaverdi 6 y; Allahverdi 1 y.
- 38.Məmiş Novruz oğlu 40 y; onun arvadı.
- 39.Bayraməli Usubəli oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası; qardaşı Ramazan 20 y.
- 40.Pirməhəmməd Oruc oğlu 25 y; onun arvadı, anası və qardaşı Raciməhəmməd 15 y.
- 41.Qoca Əmiraman oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu İsmayıl 7 y.
- 42.Məmmədqulu Usub oğlu 60 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Allahverdi 10 y; Tarverdi 5 y.
- 43.Məhəmməd Nəbi oğlu 40 y; onun arvadı və oğlu Nəbi 10 y.
- 44.İman Əli oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əliqulu 4 y.
- 45.Şahhüseyn Nəbi oğlu 35 y; onun arvadı və iki oğlu: Məhərrəm 6 y; Nəcəfali 3 y.
- 46.Xudaverdi Kərim oğlu 20 y; onun anası, bacısı və qardaşı Rəhim 7 y.

47.Məmiş Tağı oğlu 45 y; onun arvadı və oğlu Ələsgər 1 y.

48.Qulu Tağı oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və oğlu Cəfər 1 y.

49.Qoca Tağı oğlu 50 y; onun arvadı.

50.Əlimədət Məmmədrza oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Allahverən 20 y; Ağaməmməd 18 y; Həsən 14 y.

51.Əsgər Məmmədrza oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Zeynal 18 y; Abdulla 14 y.

52.Əsəd Əhməd oğlu 20 y; onun anası və bacısı.

53.Xudaverdi Avlı oğlu 30 y; onun arvadı və iki qızı.

54.Allahverdi Rəsul oğlu 20 y; onun anası.

55.Qurbanəli İsmayıl oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məmmədhənifə 3 y.

56.Məmmədqulu Şadiman oğlu 30 y; onun arvadı; oğlu Səfəralı 7 y.

57.Ramazan Ədna oğlu 25 y; onun anası və bacısı.

Qarahəsənli kəndində 57 tatar ailəsi, 147 kişi, 137 qadın, cəmi 284 nəfər yaşayır.

№38. BABƏKİ kəndi (v.195-196)

1 arxla suvarılan 20 xalvar əkinəyararlı torpağı və 4 xalvar biçənəyi var.

Heyvandarlıq: 21 camış, 12 öküz, 32 inək, 21 buzov, 28 qoyun və keçi, 10 at var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər yarıkarlıq əsasında alınır, lakin miqdarı az olduğuna görə, maaş əvəzinə mahal rəisinə verilirdi, ona görə də miqdarı məlum deyil.

1.Kəndxuda Əlimərdan Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı, anası və üç bacısı; oğlu Əli 1 y;

dörd qardaşı var: Rəcəbəli 15 y; onun arvadı;

Bayraməli 10 y; Qəhrəman 7 y; Məmmədhənifə 5 y;

atası Məhəmməd Bayram oğlu 60 y.

2.Məhəmməd İmamverdi oğlu 50 y; onun arvadı və üç qızı;

dörd oğlu var: Mehdi 25 y; onun arvadı;

Qasım 15 y; Cəfər 10 y; Ələkbər 5 y.

3.Məhəmməd Vəli oğlu 60 y; onun iki qızı; iki oğlu var: Mehdi 15 y; Allahverən 2 y.

4.Usub Hüseyn oğlu 60 y; onun arvadı və iki oğlu: Yaqub 12 y; Ələkbər 8 y.

5.İmamverdi Zeynalabdin oğlu 25 y; onun arvadı, qızı, bacısı və qardaşı Baba 8 y.

6.Ələkbər Əlmərdan oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Səfəralı 20 y; onun arvadı.

7.Süleyman Məmməd vəli oğlu 25 y; onun arvadı və qızı; oğlu Qəmbər 4 y.

8.İbrahim Duman oğlu 20 y; onun arvadı; oğlu Şükür 3 y.

9.Mehdi Məmməd vəli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Əlinağı 10 y; Həsən 7 y.

10.Pirəli Məmmədxan oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

11.Əmirəli Məhəmməd oğlu 20 y; onun arvadı və iki qızı.

Babəki kəndində 11 tatar ailəsi, 31 kişi, 30 qadın, cəmi 61 adam yaşayır.

№39. KEŞTAZ kəndi (v.197-204)

150 xalvar torpağı var, ancaq onun yarından azı əkinə-yararlıdır. 1 arxı olsa da, su boldur.

Torpaqların yarından çoxu örüş və biçənəklərdir.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, küncüt və bostan bitkiləri əkilir.

7 əkin günü ərazisi olan 4 bağ var, onlardan ikisi təzə salınıb, ikisi isə ildə 1.205 batman ərik və alma verir.

1 dəyirman var.

Heyvandarlıq:

	tatarlarda	ermənilərdə	cəmi
camış	57	62	119
öküz	21	49	70
İnək	41	53	94
buzov	24	35	59
qoyun-keçi	20	60	80
at	34	33	67
ulaq		2	2

Mülk əvvəllər Sərdarın arvadı Hacı Bəyimə məxsus olub, indi xəzinəyə götürülüb.

Vergilər yarıkarlıq əsasında belə alınır: 376 taçkir buğda, 114,5 taçkir arpa, 675,5 taçkir çəltik, 1 xalvar 20 batman pambıq və 10 batman gənəgərçək.

1.Kəndxuda Mirzə Qasım Ağabalı oğlu 32 y; onun arvadı, iki qızı və anası;

iki qardaşı var: Məsiməli 60 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var; Məhəmməd 5 y; Abbasəli 1 y;

Usubəli 25 y.

2. Tağı Ələkbər 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Ələkbər 10 y; Ələsgər 5 y;

qardaşı Nağı 35 y; onun arvadı, qızı və anası.

3. Məhərrəm Yolçu oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və anası.

4. Hüseyin Qəniverdi oğlu 25 y; onun arvadı; iki qardaşı var: Ələsgər 20 y; Həsən 18 y.

5. Zeynalabdin Məmmədveli oğlu 20 y; onun anası, bacısı və iki qardaşı: Baba 5 y; Məmmədqulu 3 y.

6. Məmmədsəid Əlimirzə oğlu 40 y; onun iki arvadı;

iki oğlu var: Əlimirzə 25 y; onun arvadı və iki oğlu: Məhəmməd 3 y; Məmməd həsən 1 y.

İsmayıl 15 y.

7. Əli Muradxan oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Cəfər 15 y; Qafar 5 y.

8. Dostuməli Əzim oğlu 50 y; onun arvadı;

üç oğlu var: Qəmbərəli 18 y; onun arvadı; Dünyamalı 15 y; Məhəmməd 10 y.

9. Məmmədcəfər Ayyaz oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Baba 10 y.

10. İsmayıl Muxtar oğlu 25 y; onun arvadı.

11. Kərbəlayı Usub Ələkbər oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı; iki oğlu var: Bağır 10 y; Nəcəfəli 4 y.

12. Tanrıverdi Novruzəli oğlu 15 y; onun bacısı və iki qardaşı: Xudaverdi 8 y; Sadıq 5 y.

13. Kərbəlayı Muxtar Əlimirzə oğlu 50 y (**kor**); onun arvadı; oğlu İsgəndər 15 y.

14. Fərzalı Kərbəlayı Əliqulu oğlu 15 y; onun bacısı; qardaşı Zeynalxan 4 y.

15.Əlibaba Allahqulu oğlu 20 y; onun arvadı, anası və qardaşı Hüseyin 15 y.

16.Hüseyin Mehdixan oğlu 10 y; onun anası, iki bacısı və qardaşı İmamqulu 3 y.

17.Rüstəm Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı və oğlu Kərim 2 y.

Keşəz kəndində 17 tatar ailəsi, 51 kişi, 47 qadın olmaqla 98 nəfər tatar və İrandan köçürülən 25 erməni ailəsi yaşayır.

№40. DƏRVIŞLƏR kəndi (v.205-209)

80 xalvara yaxın totpağı var, bir arxın suyundan istifadə edirlər. Su kifayət edir.

Çəltik, pambıq, buğda, darı, bostan bitkiləri və başqa şeylər əkirlər.

Bağçılıq: kənddə 3 əkin günü ərazisi olan 4 bağ var və ildə 200 batman ərik verir.

Heyvandarlıq: kənddə 54 camış, 33 öküz, 40 inək. 35 buzov, 228 qoyun və keçi, 46 at var.

3 daşı olan 1 çəltik dəyirmanı və 1 toxucu var.

Mənsubiyyəti: mülkün 1,5 ağçası Məmmədhəsən bəyə, 0,5 ağçası Abdulla bəyə, 1 ağçası Məşədi Hüseyinalıya, 1 ağçası Məmmədkərim bəyə, 10 stili Əliqulu bəyə, 1 ağçası isə qaçıb gedən Hüseyinalı Sultana məxsusdur. Onun payı xəzinəyə keçirilib.

Vergilər: bəhrə kimi 365 taçkir buğda, 56,5 taçkir arpa, 138.5 taçkir çəltik və 1 xalvar 60 batman pambıq alınıb.

1.Kəndxuda Abdulla bəy Kötəm bəy oğlu 52 y; onun iki arvadı və iki qızı; üç oğlu var: Vəli 7 y; Niftalı 4 y; Rəcəbəli 3 y.

2.Məmmədhəsən bəy İsmayıl bəy oğlu 45 y; onun üç arvadı və üç qızı;

doqquz oğlu var: Cəfər 20 y; onun arvadı; oğlu Məmmədhənifə 1 y;

Tağı 17 y; onun arvadı;

Bağır 16 y; İsmayıl 13 y; Rza 9 y; Musa 8 y; İsa 7 y; Mustafapaşa 5 y; Mehdiqulu 1 y.

3.Nağı Məmmədhüseyn bəy oğlu 41 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Bağır 9 y; Qurban 1 y.

4.Mehralı bəy Ağaməmməd bəy oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Abbasəli 8 y.

5.Məmmədkərim bəy Məmmədqasım bəy oğlu 45 y; onun arvadı, qızı və oğlu Abdulkərim 18 y.

6.Əliqulu bəy Ələsgər bəy oğlu 20 y.

7.Sarlar(?) Mirzə oğlu 50 y; onun arvadı:

üç oğlu var: Babış 25 y; onun arvadı və oğlu Məmmədağı 3 y;

Əlicəfər 20 y; onun arvadı;

Məmmədcəfər 17 y.

8.Kərbəlayı Kazım Ələkbər oğlu 40 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Sadıq 20 y; onun arvadı);

Rəhim 15 y.

9.Həzrətqulu Allahqulu oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Əliqulu 20 y; Allahqulu 16 y.

10.Əlihəsən Ələkbər oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Novruzəli 15 y; Məmmədəli 10 y; Həsənəli 6 y.

11.Kərbəlayı Hüseyinalı Həsən oğlu 55 y; onun arvadı və qızı;

oğlu Əlihüseyn 15 y; onun arvadı; **kürəkəni** İsmayıl Məhəmməd oğlu; onun arvadı, qızı və oğlu Rəsul 10 y.

12.Həsənəli İbrahim oğlu 22 y; onun anası.

13. Baba Ələkbər oğlu 35 y; onun arvadı. anası və üç oğlu: Niftalı 6 y; Ələkbər 4 y; Fərzəli 2 y; qardaşı Qasım 20 y.

14. Əhməd Kərbəlayı Qasım oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və anası.

15. Əli Hüseyn oğlu 60 y; üç oğlu var: Həsən 20 y; Hüseyn 18 y; Məhəmməd 15 y.

16. Babış İsmayıl oğlu 35 y; onun arvadı, bacısı və iki qardaşı: Məmmədrza 15 y; Əlirza 10 y.

17. Mirzəməmməd Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı, qız və anası.

18. Tahirverdi Yaqub oğlu 55 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Rəcəb 15 y.

19. Umudəli Bəndalı oğlu 35 y; onun arvadı.

20. Mehdi Məmmədxan oğlu 20 y; onun arvadı və anası.

21. Əlihüseyn Haxverdi oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Abbasəli 12 y; Nəcəfəli 9 y.

22. Zeynalabdin Kərbəlayı İsmayıl oğlu 20 y; onun arvadı və oğlu Fərəculla 1 y.

23. Kərbəlayı Cəfər Zeynalabdin oğlu 30 y(*toxucu*); onun arvadı.

24. Zeynalabdin Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və iki oğlu: Şirəli 7 y; Şixəli 3 y.

25. Əlihüseyn Ələkbər oğlu 50 y; onun arvadı. qızı və oğlu Əlirza 10 y.

26. Molla Cəfər Əli oğlu 40 y; onun arvadı, dörd qızı və oğlu Ələkbər 12 y.

27. Məmmədqulu İsmayıl oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu var: Qasım 12 y; Məhərrəm 8 y; Həsən 4 y.

28. Molla Ələkbər Mirzə Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı və iki qızı.

29. Ayvaz Vəliməmməd oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı.

30.Kərbəlayı Məhərrəm Məmmədalı oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Usub 8 y; Məhəmməd 4 y.

31.Həsən Haxmədət oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və üç oğlu: Abutalıb 18 y; Sadiq 8 y; Məhəmməd 2 y.

32.İsmayıl Tarverdi oğlu 40 y; onun iki arvadı və dörd oğlu: Yaqub 10 y; Bayram 8 y; Məhəmməd 4 y; Novruz 2 y.

33.Əli bəy Məmmədhüseyn bəy oğlu 20 y; onun arvadı.

Dərvişlər kəndində 33 tatar ailəsi, 93 kişi, 77 qadın, cəmi 170 nəfər yaşayır.

№41. ARBATAN kəndi (v.210-211)

80 xalvar əkinə yararlı torpağı var, onun yalnız 65 xalvarı əkinə tam yararlıdır. Biri Arpaçaydan, digəri isə Qarasu çayından çəkilməmiş iki arx var, hər biri əkin sahələrinin yarısını qidalandırır.

10 xalvar biçənəyi var.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı və bostan bitkiləri əkilir.

9 əkin günü sahəni tutan və ildə 2 min batman ərik, pşata, alma və gilənar verən 4 bağı var.

Kənddə 1 dəyirman, 42 camış, 31 öküz, 50 inək, 39 zov, 210 baş qoyun və keçi, 31 at və 2 ulaq var.

Bu mülkün 3 ağçası Əliməmməd bəyin 7 oğluna, 3 ağçası isə xəzinəyə məxsusdur.

Kəndin bəhrəsi tiyul kimi Məmmədrza Sultana və Şəfi Sultana verilmişdi. Hər ikisi qaçıb.

Əliməmməd bəyin xaricə qaçan iki oğlunun mülkünün yarısı da xəzinəyə məxsusdur.

Xəzinəyə çatan vergilər Xələc kəndi ilə bir yerdə göstərilib.

1.Kəndxuda Vəli bəy Əliməmməd bəy oğlu 80 y.

2.Şəfi Sultan Həsən bəy oğlu 40 y; onun iki arvadı və iki qızı; iki oğlu var: Həsən bəy 12 y; Rüstəm 4 y(*kor*).

3.Qasım bəy Şıxəli bəy oğlu 40 y; onun arvadı və altı qızı; **qardaşı** Ələkbər 30 y; onun arvadı.

4.Rəhim bəy İmamxan bəy oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və anası; oğlu Rəsul 3 y.

5.Bədəl Qasım oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Rəhim 15 y; Kərim 10 y.

6.Sadiq bəy Həsən bəy oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

7.İsmayıl bəy Haşım bəy oğlu 25 y; onun arvadı, anası və bacısı; oğlu Məmməd həsən 6 y.

8.Aşır Məmmədcəfər oğlu 70 y; oğlu İsmayıl 20 y.

9.Məmmədqulu Həzrətqulu oğlu 25 y; onun anası; qardaşı Hüseyin 15 y.

10.Əhməd Nəbi oğlu 25 y; onun anası; qardaşı Oruc 15 y.

11.Əli Məhəmməd oğlu 20 y; onun anası və bacısı; qardaşı Əkbər 15 y.

12.Zeynalabdin Süleyman oğlu 20 y; onun arvadı; qardaşı Hüseyinqulu 15 y.

13.Nəcəfəli Rəcəb oğlu 22 y; onun anası və bacısı; oğlu Qurbanəli 1 y; qardaşı İsmayıl 15 y.

14.Tarverdi Əli oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; iki oğlu var: Allahverdi 7 y; Şahverdi 4 y.

15.Usub Salman oğlu 25 y; onun arvadı.

16.Əbülhüseyn İbrahim oğlu 10 y; onun anası və iki bacısı.

17.Cəfər bəy Məmmədhüseyn bəy oğlu 5 y; onun anası.

18.Sadiq(?) Hacı Pənah oğlu 80 y; onun arvadı və iki qızı.

19.İbrahim Sadıq(?) oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Hüseyin 8 y.

Arbatan kəndində 19 tatar ailəsində 37 kişi, 46 qadın, cəmi 83 adam yaşayır.

№42. XƏLƏC kəndi (v.212-215)

Kəndin 60 xalvar əkinəyararlı, 20 xalvar yararsız torpağı var. Qarasu çayından və Arpaçaydan çəkilən iki arx var, hər biri əkin sahələrinin yarısını su ilə təmin edir.

Bundan başqa, 30 xalvar biçənək var.

Torpağın çox hissəsində çəltik, az hissəsində isə buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri, bir qədər pambıq və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: kənddə 66 camış, 31 öküz, 49 inək, 33 buzov, 100 baş qoyun və keçi, 34 at və 2 ulaq var.

Kənddə 1 un və 1 çəltik dəyirmanı var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 198,5 taçkir buğda, 35 taçkir arpa. 1.376 taçkir çəltik, 10 taçkir darı, 46 batman pambıq və 20 batman gənəgərçək ödənilir.

1.Kəndxuda İmamverdi Nağdəli oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Əli 7 y.

2.Sadıq Fətəli oğlu 36 y; onun arvadı, iki qızı və qardaşı Baba 25 y.

3.Şahgəldi Fətəli oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və qardaşı Qurbanəli 10 y.

4.İmamverdi Qafar oğlu 35 y; onun arvadı, iki qızı və qardaşı Bayram 20 y.

5.Məhərrəm Hüseyinalı oğlu 18 y; onun anası.

6.Qasım Kəlbirza oğlu 60 y; onun arvadı; qardaşı Allahverdi 26 y; onun arvadı.

7.Allahverdi Musa oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Yunus 1 y;

qardaşı Məmməd həsən 20 y; onun arvadı və qızı.

8.Məmmədəli Fətəli oğlu 40 y; onun iki arvadı; iki oğlu var: Abbas 10 y; Məhəmməd 5 y.

9.Abuş Abdulhəsən oğlu 20 y; onun anası və iki bacısı.

10.Camal Məhəmməd oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Abuş 15 y.

11.Ayvaz Fətəli oğlu 45 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Əsəd 20 y.

12.Allahverdi Əhməd oğlu 20 y; onun anası.

13.Məhəmməd Çuxadar oğlu 50 y; onun arvadı və qızı; oğlu Əsədulla 1 y.

14.Abbasəli Həsən xan oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı; oğlu Qulu 10 y.

15.Allahverdi Əlifxan oğlu 35 y; onun arvadı və qızı; oğlu Fərzalı 6 y.

16.Oruc Sadıq oğlu 40 y; onun arvadı və iki qızı.

17.Nəcəfəli Zeynalabdin oğlu 20 y; onun anası.

18.Hüseyn Nəbi oğlu 30 y; onun arvadı və anası.

19.Abbasəli İsmayıl oğlu 40 y; onun arvadı.

20.Allahverdi Nağı oğlu 35 y; onun arvadı; oğlu Abdulla 6 y; qardaşı İbrahim 20 y.

21.Qəmbər İmamqulu oğlu 25 y; onun anası.

22.Abdulla Məmmədsəfi oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Musa 15 y.

23.Zeynal Rəşid oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əli 6 y.

24.Tarverdi Haxverdi oğlu 40 y; onun arvadı və oğlu Süleyman 6 y.

25.Daşdəmir Xudaverdi oğlu 30 y; onun arvadı və anası.

26.Nəzəralı Zərbəli oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məhəmməd 10 y.

27.Seyid Qədim Seyid Rəcəb oğlu 40 y; onun arvadı və qızı; oğlu Musaməhərrəm 7 y;

qardaşı Seyid Rza 30 y; onun arvadı və oğlu Seyid Rza 3 y.

28.Məşədi Bağır Hacı Əhməd oğlu 50 y; iki arvadı və qızı; oğlu Nəsrulla 3 y.

29.Baxşəli Kərbəlayı Həsən oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

30.Hacı Əsgər Hacı Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məhəmməd 15 y.

31.Kazım Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı, nənəsi və oğlu Hüseyin 3 y.

32.Cəfər Əli oğlu 25 y; onun qızı və oğlu Məjlum 7 y.

Xalac kəndində 32 tatar ailəsində 59 kişi, 71 qadın, cəmi 130 adam yaşayır.

№43. ALIŞAR kəndi (v.216-220)

Sakinlər burada 200 xalvar əkin sahəsinin olduğunu deyirlər, onun 25 xalvarı yararsızdır. Qarasu çayından iki arx çəkilib.

Dincə qoyulan torpaqlar ölüş və biçənək rolunu oynayır.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri, küncüt və başqa şeylər əkirlər.

4,5 xalvar ərazi tutan 16 bağ var, ildə 2.750 batmana yaxın ərik, alma, albalı və iydə verir.

Heyvandarlıq: 75 camış, 64 öküz, 72 inək, 63 buzov, 336 qoyun və keçi, 60 at və 3 ulaq.

Kənddə 4 un və 2 çəltik dəyirmanı var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Xəzinə mülkiyyəti: 0,5 xalvar yer tutan və 250 batman müxtəlif meyvə verən 2 bağ xaricə qaçan sahiblərindən sonra xəzinəyə keçirilib.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında alınan **vergi** ildə 763,5 taçkir buğda, 12 taçkir arpa, 2.084 taçkir çəltik, 6 xalvar 24 batman pambıq, 35 batman küncüt idi.

1.Kəndxuda Zeynalabdin Kərbəlayı Baba oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı, anası, bacısı;

qardaşı Şahəli 30 y; onun arvadı və iki qızı.

2.Kərim Əli oğlu 42 y; onun qızı;

iki qardaşı oğlu: Oruc Salah oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, anası, analığı;

Salman Məmmədrza oğlu 12 y.

3.Hüseynalı Nəbi oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası:

qardaşı Abbasəli 20 y; onun arvadı.

4.Hüseynalı Mahmud oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əhməd 12 y.

5.Qurbanəli Kurmud oğlu 40 y; onun arvadı;

qardaşı Məsiməli 30 y; onun arvadı, qızı və gəlin;

qardaşı oğlu Kurmud Novruzəli oğlu 16 y.

6.Həsən Tarverdi oğlu 45 y; onun arvadı, qızı və oğlu Tağı 8 y;

qardaşı Abbasəli 25 y; onun arvadı.

7.Molla Ələsgər İmamverdi oğlu 35 y; onun arvadı və oğlu İmamverdi 1 y;

əmisi Baba Əli oğlu 50 y; onun arvadı və iki qızı.

8.Həsən Zeynalabdin oğlu 50 y; onun arvadı, qızı;

oğlu Cavad 20 y; onun arvadı.

9.Cəfər Sabir oğlu 50 y; onun arvadı, qızı, anası və oğlu Mustafa 12 y;

qardaşı Ələsgər 30 y; onun arvadı və iki qızı.

10.Salman Zeynalabdin oğlu 60 y; onun arvadı, qızı;

iki oğlu var: Məhəmməd 18 y; onun arvadı; İbrahim 8 y;

qardaşı oğlu Əlihüseyn Süleyman oğlu 30 y; onun arvadı və anası.

11.Məmməd həsən Nağdəli oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu Həsən 10 y.

12.Kərbəlayı Məhəmməd İsmayıl oğlu 70 y; onun arvadı, qızı;

oğlu Hüseyin 50 y; onun arvadı və oğlu Əliməmməd 15 y.

13.Kərbəlayı Eynal Məhəmməd oğlu 70 y; onun arvadı, qızı və oğlu Mustafa 8 y.

14.Nəbi Kərbəlayı Mustafa oğlu 40 y; onun arvadı, qızı, anası və oğlu Əsəd 12 y;

qardaşı Məhərrəm 30 y; onun arvadı.

15.Hüseyn Cəfər oğlu 60 y; onun arvadı;

oğlu Məmmədağ 20 y; onun arvadı.

16.Kəndxuda Kərbəlayı Əhməd Nəbi oğlu 60 y; onun arvadı və üç oğlu: Babaxan 25 y; İbrahim 20 y; Fərəculla 8 y.

17.Şərif Hüseyin oğlu 18 y; onun anası, bacısı və qardaşı Əbülhüseyn 12 y.

18.Musarza Kazım oğlu 50 y; onun arvadı,iki qızı və anası.

19.Abbas Allahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və oğlu Ələsgər 15 y.

20.Məmmədali Mahmud oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məmmədhəsən 20 y;

qardaşı İsmayıl 30 y; onun arvadı və qızı.

21.Sadıq Əhməd oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əliverdi 19 y;

qardaşı Cəfər 80 y; onun arvadı.

22.Qasım Hüseyinalı oğlu 60 y; onun arvadı, qızı;

oğlu Oruc 15 y; onun arvadı.

23.Tağı Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əli 12 y.

24.Kərbəlayı İsmayıl İmamverdi oğlu 60 y; onun arvadı;

oğlu Ocaqqulu 25 y; onun arvadı və qızı.

25.Mahmud Hüseyin oğlu 50 y; onun arvadı, anası və oğlu Qulu 16 y;

iki qardaşı: Zeynal 40 y; onun arvadı və qızı;

Nəcəf 35 y; onun arvadı və oğlu İsmayıl 1 y.

26.İsmayıl İbrahim oğlu 40 y; onun arvadı və oğlu Salman 1 y;

qardaşı Məmmədrza 30 y; onun arvadı və oğlu Abdulla 2 y;

qardaşı oğlu İbrahim Məhərrəm oğlu 20 y; onun anası.

27.Seyid Mustafa Seyid Məjlum oğlu 60 y; onun arvadı və qızı; oğlu Seyid Mövlamverdi 15 y.

28.Seyid İmamverdi Seyid Yaqub oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və anası; qardaşı Seyid Kəlbəli 12 y.

29.Seyid İbrahim Seyid Həşim oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və oğlu Seyid Fətulla 3 y.

30.Seyid Səlim Seyid Sadıq oğlu 80 y; onun arvadı və oğlu Sadıq 8 y.

31.Seyid Rəsul Seyid Məmmədqulu oğlu 40 y; onun arvadı və anası.

32.*Dərviş* Cəfər Seyid Məhəmməd oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və oğlu Vəli 10 y.

33.*Dərviş* Məhəmməd Seyid Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

Əhalisi tatar olan Alışar kəndində 33 ailə, 82 kişi, 102 qadın, cəmi 184 adam yaşayır.

№44. MUĞANLI kəndi (v.221-226)

Bu kənd Araz çayının kənarında yerləşir. Biri Qarasu çayından, ikisi isə Arpaçaydan çəkilmiş 3 arxla suvarılan 60 xalvar əkinəyararlı torpağı var. Suyu boldur.

Arazın o biri tayından ot biçirlər.

Çəltik, pambıq, darı, bostan bitkiləri və başqa şeylər əkirlər.

Burada 6 əkin günü ərazini tutan yaxşı vəziyyətdə olan 13 bağ var və ildə 3 min batman müxtəlif meyvələr, o cümlədən 100 batman üzüm verir.

Heyvandarlıq: 90 camış, 47 öküz, 69 inək, 54 buzov, 330 qoyun və keçi, 42 at və 8 ulaq.

2 un, 1 çəltik dəyirmanı var.

Kənddəki boyaqxana Şərur mahalının digər boyaqxanaları ilə birlikdə iltizama verilib.

Kənddə bir toxucu var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Xəzinə mülkiyyəti: yararsız hala düşmüş 1 çəltik dəyirmanı var. Onu bərpa etmək üçün 100 rubl kifayətdir.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 936,5 taçkir buğda, 99,5 taçkir arpa, 600,5 taçkir çəltik, 5 xalvar pambıq və 19 batman gənəgərçək ödənilirdi.

1.Məmmədhəsən bəy Zeynalxan bəy oğlu 70 y; onun üç arvadı və beş qızı;

üç oğlu var: Fərhad bəy 40 y; onun iki arvadı;

iki qardaşı var: Əhməd bəy 28 y; onun arvadı və iki qızı;

Məhəmməd 25 y; onun arvadı və oğlu İbrahimxəlil 1 y.

2.Məmmədhüseyn bəy Zeynalxan bəy oğlu 60 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Rəhim 25 y; onun arvadı; Cəlil 20 y.

3.Sadiq bəy Musarza bəy oğlu 25 y; onun anası, iki bacısı və iki qardaşı: Ağa 7 y; Fərəculla 3 y.

4.Əlirza bəy Zeynalxan bəy oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Abbasəli 15 y; Şirəli 10 y; Bayraməli 8 y.

5.Kəndxuda Baba Molla İmamqulu oğlu 60 y; onun arvadı, dörd qızı və üç oğlu: İmamqulu 12 y; Əli 9 y; Məmmədqulu 5 y.

6.Əli Murtuza oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı, anası və iki oğlu: Şükrulla 10 y; Həsənəli 4 y.

7.Kərbəlayı Həsən Kərbəlayı Kamal oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Molla Kərim 36 y; onun arvadı və qızı; Şəfi 30 y.

8.Usub Baba oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı;

əmisi İsmayıl Mehdi oğlu 70 y; onun iki arvadı və oğlu Yunis 15 y.

9.Hümbət Əli oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Hüseyinalı 12 y; Fərzalı 7 y.

10. İmamverdi Ayvaz oğlu 45 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Şahhüseyn 25 y.

11. Zeynalabdin Hacı oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məhəmməd 8 y.

12. Əbdül Əliməmməd oğlu 25 y; onun arvadı və qardaşı Səfəralı 20 y.

13. Qasım Mahmud oğlu 50 y; onun arvadı və iki oğlu: Kazım 20 y; Qaraca 15 y.

14. Məmmədخان Mehdixan oğlu 40 y; onun arvadı və iki oğlu: Ağarza 10 y; İsmayıl 3 y; qardaşı Qasım 25 y.

15. Məmmədväli Əli oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, anası və oğlu Həsənalı 2 y; qardaşı Hüseyinqulu 25 y.

16. Haxverdi Mövlamqulu oğlu 40 y; onun arvadı, qızı, anası və oğlu İrza 6 y.

17. Həmzə Rəsul oğlu 60 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu Şəfi 18 y; Məmmədrəhim 12 y; Kərim 9 y.

18. Abbas Məhəmməd oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əli 10 y;

qardaşı Əsgər 30 y; onun arvadı.

19. Abdulvəhab Bünyadəli oğlu 50 y; onun arvadı və qardaşı oğlu İbrahim Mina oğlu 30 y.

20. Həsənxan Mehdixan oğlu 30 y; onun arvadı və qızı.

21. Şixəli bəy Mehbalı bəy oğlu 60 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: Əliməmməd 20 y; Məhərrəm 7 y.

22. Əhməd Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və anası.

23. Sadıq Mövlamqulu oğlu 40 y; onun arvadı və iki oğlu: Hüseynalı 20 y; Qurbanəli 10 y.

24. Vəli qulu oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu Qulu 20 y.

25.Kərbəlayı Əlimirzə Möhbalı oğlu 50 y; onun arvadı və oğlu Məmmədqulu 20 y.

26.İmamverdi Mövlamqulu oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

27.İbrahim Baba oğlu 40 y; onun arvadı, anası və oğlu İsmayıl 3 y.

28.İrza Saleh oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Həsənalı 4 y; qardaşı oğlu Qəhrəman Süleyman oğlu 15 y.

29.Əhməd Cəfər oğlu 60 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: İsmayıl 12 y; Həsənalı 8 y.

30.Mirzə Bağır Əli oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, anası və oğlu Hüseyn 1 y; qardaşı oğlu Əli Məmmədnağı oğlu 12 y.

31.Kərbəlayı Dostəli Haxverdi oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Məhəmməd 15 y; Baba 10 y.

32.Allahverdi Məhərrəm oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Əli 10 y; Heydər 7 y; Məhərrəm 4 y.

33.Hüseyn Almədət oğlu 40 y; onun arvadı.

34.Ağaməmməd Mahmud oğlu 30 y; onun arvadı, bacısı və iki qardaşı: Əli 20 y; Vəli 15 y.

35.Süleyman Mustafa oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Camal 2 y.

36.Fətəli Kazımxaan oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Hüseyn 12 y; oğulluğu Əli Qədiməli oğlu 20 y;

qardaşı İbrahim 30 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Abutalıb 6 y; Məhəmməd 3 y.

37.Əlinağı Bayram oğlu 30 y; onun arvadı və oğulluğu Əliqulu Qələndər oğlu 15 y.

Əhalisi tatar olan Muğanlı kəndində 37 ailə, 103 kişi, 102 qadın, cəmi 205 adam yaşayır.

№45. KÜRTCÜLÜ kəndi (v.227-229)

50 xalvar torpağı var, Kürd kəndinin yaxınlığından axan bulaqdan 1 arx çəkilib. Su kifayət edir.

4 xalvar biçəndən başqa, arx kənarlarından da ot biçirlər.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı və başqa şeylər əkirlər.

Heyvandarlıq: 60 camış, 37 öküz, 48 inək, 280 qoyun və keçi, 38 at və 2 ulaq.

İkisi işlək, 1-i yararsız vəziyyətdə olan 3 çəltik dəyirmanı var.

Mülkün 4 ağçası xəzinəyə, 1 ağçası Məmmədhəsən bəylə qardaşlarına, 1 ağçası xəzinə torpaqlarını 160 tümənə iltizama götürən Abdulla bəylə üç qardaşına məxsusdur. Abdulla bəylə qardaşları xaricə qaçdıqlarına görə onların payı xəzinəyə qalıb.

Xəzinə mülkiyyəti: 1 yararsız çəltik dəyirmanı və qaçıb gedən Abdulla Sultanın 1 işlək çəltik dəyirmanı.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 164 taçkir buğda, 19,5 taçkir arpa, 600,5 taçkir çəltik və 10 xalvar pambıq alınır.

1.Hümbətali bəy Şahverən bəy oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu İmaməli 10 y.

2.Məmmədrza bəy Zeynalxan bəy oğlu 50 y; onun arvadı və üç oğlu: Tağı 25 y; Nağı 20 y; Cavad 15 y.

3.İmamqulu bəy Əlihəsən bəy oğlu 30 y; onun arvadı; qardaşı Abbasqulu 25 y;

atası Əlihəsən bəy 50 y; onun arvadı.

4.Ağa bəy Abdülqafar bəy oğlu 25 y; onun anası, bacısı və qardaşı Şirəli 10 y.

5.Tağı bəy Məmmədcəfər bəy oğlu 30 y; onun arvadı, anası, bacısı və qardaşı Məmmədrəhim 20 y.

6.Kərbəlayı Feyzulla bəy Kərbəlayı Orduxan bəy oğlu 25 y; onun arvadı;

iki qardaşı: Hüseynulla 30 y;

Fətulla 28 y; onun arvadı və oğlu Usub 1 y.

7.Hüseynalı Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: Mustafa 15 y; Həsənali 9 y.

8.Rza Kərbəlayı Məmmədrəhim oğlu 37 y; onun arvadı, qızı və oğlu Abdulla 4 y;

qardaşı Qasım 23 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Aman 5 y; İbrahim 3 y; Həsən 2 y;

atası Kərbəlayı Məmmədrəhim Hacı Əliqulu oğlu 60 y; onun arvadı.

9.İsmayıl Kərbəlayı İbrahim oğlu 30 y; onun iki arvadı, iki qızı və iki oğlu: Baba 8 y; Məhərrəm 4 y.

10.Xudaverdi Kərbəlayı Allahverdi oğlu 60 y; onun arvadı və iki oğlu: Tağı 20 y; Zülfüqar 10 y.

11.Ocaqqulu Haxverdi oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: Əli 12 y; İbrahim 2 y.

12.Musa Qulu oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və oğlu Ələsgər 4 y;

qardaşı Budaq 30 y; onun arvadı və iki qızı.

13.Hacı Allahverdi oğlu 70 y; onun arvadı və iki qızı;

iki oğlu var: Qəhrəman 40 y; onun iki arvadı və oğlu: Əliməmməd 2 y;

Abdulla 30 y; onun arvadı və qızı.

14.Tağı Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 32 y; onun arvadı və qızı.

15.Qasım Cəfər oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, anası və oğlu İsmayıl 12 y; qardaşı Məsim 20 y.

16. Ağaməhəmməd Kərbəlayı Saleh oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Bayraməli 6 y.

17. Qulu İbrahim oğlu 25 y; onun anası.

18. Allahverdi Raci oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Əli 5 y.

Əhalisi tatar olan Kürtçülü kəndində 18 ailə, 53 kişi, 45 qadın, cəmi 98 adam yaşayır.

№46. AĞ ƏHMƏD kəndi (v.230-234)

Burada 250 xalvar yer var, ancaq su 120 xalvarına çatır. Arpaçaydan 2 arx çəkilib. Əkilməyən torpaqlardan bi çənək kimi istifadə edilir.

Çəltik, pambıq, buğda, arpa, darı, bostan bitkiləri, soğan və tütün əkirlər.

1 xalvar ərazi tutan və ildə 300 batman müxtəlif meyvə verən 5 bağ var.

Heyvandarlıq: 52 camış, 48 öküz, 64 inək, 54 buzov, 677 qoyun və keçi, 50 at və 3 ulaq.

1 yararsız un və 1 yararsız çəltik dəyirmanı var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Xəzinə mülkiyyəti: xaricə qaçan Allahverdi bəyin yarasız çəltik dəyirmanının yarısı.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 425,5 taçkir buğda, 255,5 taçkir arpa, 999,5 taçkir çəltik, 2 xalvar 50 batman pambıq və 16 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1. Kəndxuda Kəlbəli İman oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Cabbar 4 y;

iki qardaşı: Əli 35 y; onun arvadı və üç oğlu: Məsim 7 y; Qulu 3 y; İsmayıl 1 y;

Mirzə Qasım 25 y.

2. Əliqulu İsmayıl oğlu 30 y; onun iki arvadı və iki oğlu: Şirəli 7 y; Niftalı 1 y; qardaşı Əbdülhüseyn 25 y.

3. Abbasəli İman oğlu 20 y; onun arvadı.
4. Məmmədqulu İsmayıl oğlu 25 y; onun arvadı və iki oğlu: Məmmədəli 4 y; Hümbətali 1 y.
5. Həsən Quleyman (Süleyman?) oğlu 40 y; onun arvadı, bacısı, üç qızı və oğlu Hüseyin 3 y.
6. Bağır Əhmədخان oğlu 60 y; onun iki arvadı, qızı;
üç oğlu var: Cəfər 20 y; onun arvadı;
Qulu 15 y; Məmmədqulu 5 y.
7. Məmmədhəsən Müstəcəb oğlu 35 y; onun iki arvadı, iki qızı və dörd oğlu: Əli 8 y; Səidməhəmməd 6 y; Mustafa 4 y; Qasım 2 y.
8. Kərbəlayı Haxverdi Kərbəlayı İmamqulu oğlu 60 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Əhməd 20 y; Rəsul 15 y; Əziz 12 y.
9. Nağı Qədiməli oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Məmmədağı 16 y; Baba 3 y.
10. Abdulla Əhməd oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və iki oğlu: Oruc 12 y; Əlverdi 2 y.
11. Əhməd İbrahim oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Məhəmməd 7 y; Novruz 5 y.
12. Kazım Kərbəlayı Abbasəli oğlu 17 y; onun anası və iki qardaşı: Zeynalabdin 14 y; Abbas 4 y.
13. Ələkbər Müstəcəb oğlu 25 y; onun arvadı, qızı, anası və atası Müstəcəb Molla Tahar oğlu 60 y.
14. Ələsgər Məhəmməd oğlu 25 y; onun anası, bacısı və qardaşı Əlimədət 20 y.
15. Allahqulu Kərbəlayı Əli oğlu 50 y; onun arvadı, qızı;
üç oğlu var: İsmayıl 30 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Əliməmməd 8 y; Vəliməmməd 4 y;
Oruc 20 y; onun arvadı və oğlu Məhəmməd 1 y;

Əlibaba 15 y.

16.Abdulla İsaq oğlu 60 y; onun iki qızı;

oğlu: Məmmədhüseyn 20 y; onun arvadı və oğlu Baxşəli 1 y.

17.Kərbəlayı Süleyman Kərbəlayı Abdulla oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı;

dörd oğlu var: Abbas 20 y; onun arvadı;

Əsgər 15 y; Əkbər 10 y; Cəfərsadiq 7 y.

18.Həsən Hüseyin oğlu 15 y; onun anası, iki bacısı və üç qardaşı: Səfər 12 y; Abdulla 9 y; Əli 7 y.

19.Yolçu İrzaqulu oğlu 25 y; onun arvadı, anası, gəlin və oğlu Cəfər 3 y; iki qardaşı: Məhəmməd 15 y; Bünyad 10 y; qardaşı oğlu Rza Nəcəfəli oğlu 1 y.

20.Məmmədcəfər İman oğlu 45 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: İsmayıl 10 y; Novruz 8 y; Əli 6 y.

21.Əli Məhəmməd oğlu 30 y; arvadı, beş qızı və oğlu Əsəd 7 y.

22.Saleh Əhməd oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Əhmədخان 7 y; Şahverdi 4 y.

23.Mustafa Salman oğlu 25 y; onun arvadı, anası və qardaşı Əhməd 5 y.

24.Qafar Allahverdi oğlu 1 y; onun nənəsi və bacısı.

25.Xudaqulu Ramazan oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və oğlu Ələsgər 3 y.

26.Əbdülqasım İmamqulu oğlu 60 y; onun arvadı və üç qızı.

27.Cəfər Mədət oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Pənah 8 y.

28.Həzrətqulu Polad oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Allahverdi 5 y; İmamverdi 3 y.

29.Sail Məhəmməd oğlu 70 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Mehdi 25 y; onun arvadı və qızı;

Rəhim 17 y.

30.**Dərviş** Allahverdi Ocaqqulu oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Abbas 1 y.

Əhalisi tatar olan Ağ Əhməd kəndində 30 ailə, 96 kişi, 92 qadın, cəmi 188 adam yaşayır.

№47. QARABURC kəndi (v.235-238)

120 xalvar torpağı var, 20 xalvarı əkinə yararlıdır. Arpaçaydan 2 arx çəkilib, amma su çatışmır.

Biçənək sarıdan ehtiyacları yoxdur.

Əsasən çəltik və pambıq, bundan başaqa, buğda, arpa,darı, bostan bitkiləri, soğan və başqa şeylər əkirlər.

3 xalvar yer tutan 5 bağ var, 300 batman müxtəlif meyvə verir.

Heyvandarlıq: 71 camış, 38 öküz, 56 inək, 43 buzov, 183 qoyun və keçi, 37 at və 1 ulaq.

Hər ikisi işlək vəziyyətdə olan 1 un və 1 çəltik dəyirmanı var.

Mülk və bəhrə xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: yarıkarlıq əsasında ildə 563 taçkir buğda, 10 taçkir arpa, 930,5 taçkir çəltik, 2 xalvar 40 batman pambıq və 11 batman gənəgərçək ödəyirdilər.

1.Kəndxuda Həsən Qasım ağa oğlu 60 y; onun arvadı, iki qızı;

dörd oğlu var: Usub 35 y; onun iki arvadı;

Hüseyn 25 y; Şəfi 8 y; Qasım 5 y.

2.Sadıq Qasım ağa oğlu 50 y; onun arvadı və üç oğlu: Cəfər 18 y; Abdülhüseyn 15 y; Səfəralı 8 y.

3.Məşədi Məhəmməd Qasım ağa oğlu 35 y; onun arvadı, dörd qızı və oğlu Mahmud 1 y.

4. İsmayıl Qasım ağa oğlu 20 y; onun anası.
5. Mirzə Qalibəli Niftalı oğlu 50 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Bağır 12 y; Mehdi 4 y.
6. Əhməd Abdulla oğlu 50 y; onun arvadı və qızı.
7. Zamanxan Abdulla oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: Məmmədhəsən 18 y; İbrahim 1 y.
8. Həsənxan Abdulla oğlu 30 y; onun iki arvadı və oğlu Abdulla 8 y.
9. Məmmədxan Abdulla oğlu 38 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Kərim 4 y; Rəhim 3 y.
10. Məmmədrza Abdulla oğlu 25 y; onun arvadı və iki oğlu: Əli 3 y; Vəli 1 y.
11. Şahbaz Kərbəlayı Mirim oğlu 30 y; onun arvadı, qızı, anası, bacısı.
12. Məhəmməd Talib oğlu 35 y; onun arvadı, qızı, anası, gəlin və dörd oğlu: Babış 14 y; Məhərrəm 9 y; Heydər 3 y; Talib 2 y.
13. İsgəndər Abdü oğlu 25 y; onun arvadı, iki bacısı və iki qardaşı: Mehdi 15 y; Həsənxan 10 y.
14. Pirməhəmməd Məhəmməd oğlu 30 y; onun arvadı, anası, iki bacısı və iki oğlu: Baba 9 y; Əli 6 y;
atası Məhəmməd Zeynal oğlu 50 y.
15. Qurban Zaman oğlu 40 y; onun arvadı və iki oğlu: Hüseyn 15 y; Həsən 10 y.
16. Cəfər Əliməmməd oğlu 25 y; onun arvadı, anası, bacısı və üç oğlu: Səfər 20 y; Məhəmməd 12 y; Əhməd 5 y.
17. İbrahim Məşədi Səid oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və oğlu Oruc 8 y.
18. İsmayıl Məşədi Səid oğlu 38 y; onun arvadı.

19.Süleyman Yaqub oğlu 35 y; onun arvadı və iki oğlu: Hüseyin 6 y; Məmmədağa 3 y.

20.Həsənali İrzaqulu oğlu 20 y; onun bacısı və qardaşı Məmmədalı 20 y (*əkizdirlər*).

21.Məmmədrza İrzaqulu oğlu 10 y; onun anası, bacısı və qardaşı İrza 7 y.

22.Nəcəf Cavanşir oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Səfəralı 12 y; Məmmədalı 8 y.

23.Mustafa Mahmud oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

24.Hacı Həsən oğlu 30 y; onun arvadı.

25.Hüseyin ağa İrza oğlu 55 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: Əkbər 6, Adıgözəl 3 y.

Əhalisi tatar olan Qaraburc kəndində 25 ailə, 65 kişi, 60 qadın, cəmi 125 adam yaşayır.

№48. TƏZƏKƏND (v.239-240)

Bu kənd Şərrur mahalının Araza tərəf ən qərbdə yerləşən kəndidir, olduqca çox, təxminən 15 verst torpaqları var, lakin Arpaçaydan çəkilən 1 arxla ən çox 25 xalvar suvarıla bilər.

Əsasən buğda, arpa, darı, qismən pambıq və çəltik əkilir.

Heyvandarlıq: 13 camış, 22 öküz, 29 inək, 25 buzov, 241 qoyun və 2 keçi, 23 at və 2 ulaq.

Qaçıb gedən Sadıq xandan qalan 1 işlək çəltik dəyirmanı var.

Bütün torpaqlar xəzinəyə məxsusdur.

Vergilər: bu kənd qışlamaq üçün köçəri Kərimbəyli tayfasına verilmişdi. Əkinlərdən alınan vergi Məmmədsadıq xana çatırdı və təəssüf ki, miqdarı məlum deyil.

1.Kəndxuda Məmmədalı Mehbali oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı və beş oğlu: İmamqulu 25 y; Səfər 15 y; Mehdi 10 y; Cəfər 4 y; Nəcəf 3 y.

2.Məhəmməd Mehbalı oğlu 55 y; onun arvadı, qızı və dörd oğlu: Məmmədrza 15 y; Məmmədqulu 10 y; Əlirza 8 y; Şirəli 5 y.

3.Məmmədbağır Kərbəlayı Sadıq oğlu 50 y; onun arvadı, qızı; **dörd oğlu var:** Əli 25 y; onun arvadı, qızı və oğlu Fərzalı 4 y; Vəli 20 y; Həsən 10 y; Allahverdi 7 y.

4.Cəfər İsmayıl oğlu 15 y; qardaşı Qafar 5 y.

5.İsgəndər Nağı oğlu 25 y; onun arvadı və qızı.

6.Fərəc Bayram oğlu 40 y; onun iki arvadı, iki qızı və üç oğlu: Həsən 15 y; İsmayıl 10 y; Oruc 8 y.

7.Cəfər Bayram oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Bayram 6 y.

8.İsmayıl Yolçu oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və üç oğlu: Şəfi 20 y; Qurban 10 y; Bayraməli 7 y.

9.Musa Yolçu oğlu 50 y; onun arvadı;

beş oğlu var: İbrahim 25 y; onun arvadı və oğlu Abdulla 1 y; Əhməd 20 y; Babış 10 y; Məmmədəli 8 y; Balı 5 y.

Əhalisi tatar olan Təzəkənddə 8 ailə, 37 kişi, 23 qadın, cəmi 60 adam yaşayır.

№49. BURUNLU kəndi (v.241-244)

Bu kənd Muğancıq ərazisində yerləşir və ona görə də ayrıca təsvirə ehtiyac yoxdur.

Heyvandarlıq: 25 camış. 19 öküz, 35 inək, 26 buzov, 60 qoyun və keçi, 17 at və 2 ulaq.

Sənətkarlıq: İldə 80 tükən dövriyyəsi olan bir tacir var.

1.MəmmədHəsən bəy Babaxan oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və dörd oğlu: Məmmədrəsul 15 y; Nəcəfali 12 y; Baba 6 y; Şirəli 1 y.

2.Mövlamverdi Allahverdi oğlu 40 y4 onun arvadı, iki qızı və oğlu Ələkbər 3 y.

3.Kərim Sanım(?) oğlu 45 y; onun arvadı, üç qızı və oğlu Rəhim 8 y.

4.Tarverdi Əmiraslan oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Mehdi 18 y; Hüseyinalı 12 y; Qasıməli 6 y.

5.Kərim Əli oğlu 42 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Dursunəli 10 y; Məmmədəli 5 y; Nəcəfəli 2 y; qardaşı Səlim 20 y.

6.Əli Həsən oğlu 55 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Həsən 20 y; Hüseyin 15 y; Zeynal 10 y.

7.Bayraməli Səfəralı oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Səfəralı 8 y; Həsənəli 4 y.

8.Novruzəli Səfəralı oğlu 30 y; onun arvadı.

9.Nəsruulla bəy Kərbəlayı Ağa oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Ağa 5 y.

10.Kəlbəli bəy Əhməd bəy oğlu 55 y; onun arvadı və dörd oğlu: Kəlbihüseyn 15 y; Əhməd 12 y; Bağır 8 y; İrza 5 y.

11.Rəhim bəy Ağa bəy oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

12.Məmməd həsən bəy Ağa bəy oğlu 25 y; onun arvadı, qızı, anası və bacısı.

13.Qasım bəy Məhəmməd bəy oğlu 45 y; onun arvadı və üç qızı.

14.Şeyx Məhəmməd Qarabağlı oğlu 60 y; onun arvadı və oğlu Ələsgər 15 y.

15.Muradhasil Bağır oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı.

16.Haxverdi Kəndxuda Kərbəlayı Süleyman oğlu 40 y; onun arvadı, dörd qızı və dörd oğlu: Həsən 15 y; Əli 12 y; Mirzə 8 y; Hüseyin 5 y;

qardaşı Məhərrəm 35 y; onun arvadı və oğlu Əbdülhəsən 15 y.

17.Əhməd İbrahim oğlu 60 y; onun iki arvadı, qızı və iki oğlu: Məmmədali 20 y; Məmmədqulu 8 y.

18.Həsən Novruzəli oğlu 4 y; onun anası.

Əhalisi tatar olan Burunlu kəndində 50 kişi, 48 qadın, cəmi 98 adam yaşayır.

№50. ULYA-VAYXIR kəndi (245-261)¹⁹¹

Püsyanlı tayfası

Bu kənd Arazdan və Naxçıvan sərhəddindən uzaqda deyil. Torpağı olduqca çoxdur, amma su onun 150 xalvarına çatır. Ələddin Arxından buraya 1 arx çəkilib.

Buğda, arpa, darı əkirlər, su çatışmadığına görə başqa şeylər əkmirlər.

Heyvandarlıq: 296 öküz, 417 inək, 253 buzov, 5.069 qoyun və keçi, 248 at və 24 ulaq.

Vergilər bəhrəkarlıq əsasında alınır, ildə 902,5 taçkir buğda, 304 taçkir arpa və 30 taçkir darı ödənilirdi.

Qeyd: bu kəndi tutan püsyanlı tayfası indiyə qədər köçəri xalqlara aid idi, lakin burada daimi yaşayış yeri olduğuna və əkinçiliklə məşğul olduqlarına görə indi əkinçilərə aid edilirlər. Lakin mal-qaraları çox olduğuna görə, belə hesab edirəm ki, onlardan vergini başqa köçəri xalqlarla bərabər miqdarda almaq lazımdır.

Onlar yaz vaxtı mal-qaranı Dərələyəz mahalının Qaraquş dağlarındakı köç yerlərinə aparırlar.

1.Kəndxuda Şahbaz Kərbəlayı Köçəri oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və oğlu Köçəri 4 y;

iki qardaşı: Abdulla 38 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: Fərəculla 4 y; Nəsrulla 1 y;

¹⁹¹ Bu kənd hazırda Püsyan kimi tanınır

Həsən Yüzbaşı 30 y; onun arvadı və qızı.

2.İsmayıl Kəndxuda Kərbəlayı Ayvaz oğlu 28 y; onun arvadı, qızı, anası və üç oğlu: İbrahim 8 y; Abdulla 5 y; Araz 3 y.

3.Məşədi Qaraxan Yediyar oğlu 62 y; onun arvadı, iki qızı;

iki oğlu var: Babaxan 25 y; onun arvadı və oğlu Abdulhəsən 3 y;

Hüseynalı 13 y.

4.Rüstəm Hacı oğlu 56 y; onun arvadı, qızı;

dörd oğlu var: Alo 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Rəsul 1 y;

Məhəmməd 15 y; Qurban 8 y; Oruc 5 y.

5.Hüseyn Dilənçi oğlu 54 y; onun arvadı, iki qızı, anası və iki oğlu: Əli 10 y; Məmo 6 y;

qardaşı Həsən 30 y; onun arvadı, qızı və oğlu Həmzə 2 y.

6.Yəhya Dünyamalı oğlu 54 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Zeynalabdin 16 y; Dünyamalı 8 y; Əlinağı 5 y.

7.İsmayıl Şahməmməd oğlu 33 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Əhməd 15 y; Tağı 8 y; Zeynal 1 y.

8.Ədna Nəbi oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və oğlu Tarverdi 22 y.

9.Rüstəm Novruz oğlu 42 y; onun arvadı və qızı.

10.Mustafa Hacı oğlu 38 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Hüseynalı 15 y; Əsədulla 8 y.

11.Hüseyn Şərbət oğlu 42 y; onun arvadı, iki qızı, bacısı və oğlu Bağır 4 y; iki qardaşı: Hüseynalı 10 y; Əlikişi 7 y.

12.Hətəmxan Rüstəm oğlu 22 y; onun arvadı, anası və qardaşı Qasımخان 12 y.

13.Yəqinəli Hüseyn oğlu 30 y; onun arvadı;

qardaşı Novruz 25 y; onun arvadı və qızı.

14.Vəli Qasım oğlu 52 y; onun arvadı, qızı və oğlu Musa 6 y.

15.Xanməmməd Məhəmməd oğlu 22 y; onun arvadı, anası, qızı, bacısı və qardaşı Məlikməmməd 14 y.

16.İmamqulu Pirməhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı və qardaşı Abdulla 9 y.

17.Ağahüseyn Məhəmməd oğlu 16 y; onun arvadı və iki qardaşı: Şahhüseyn 14 y; Mirzəhüseyn 12 y.

18.Qasım Məhərrəm oğlu 42 y; onun arvadı və oğlu Məhərrəm 2 y.

19.Xudakərim Namaz oğlu 20 y; onun arvadı.

20.Miri Mürvətəli oğlu 38 y; onun arvadı və oğlu Allahverdi 2 y.

21.Əliverdi Gülməmməd oğlu 5 y; onun anası, iki bacısı və qardaşı Məmmədəli 4 y.

22.Bağır Alo oğlu 25 y; onun arvadı, üç qızı və oğlu Almədət 3 y.

23.Qasım İmamverdi oğlu 24 y; onun arvadı, anası, bacısı; **üç qardaşı var:** Ocaqqulu 20 y; onun arvadı və oğlu İbrahim 3 y;

Hüseynxan 15 y; Həsənxan 10 y.

24.İman Şərif oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Hüseyn 5 y; Əlihüseyn 4 y.

25.Muradxan Vəli oğlu 56 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Həsənxan 10 y; Vəli 7 y; Əli 5 y.

26.İbrahim Şahverdi oğlu 20 y; onun arvadı və qızı.

27.Kərbəlayı Rüstəm Gülməmməd oğlu 49 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Cabbar 4 y; Cəlil 2 y.

- 28.Əsəd Əmirxan oğlu 31 y; onun arvadı və qızı.
- 29.Əlmərdan Rüstəm oğlu 34 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Abdulla 4 y; Məmo 2 y.
- 30.Tarverdi Rüstəm oğlu 22 y; onun arvadı və oğlu Cəfər 1 y.
- 31.İman Allahverdi Sultan oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Əsəd 10 y;; Abdulla 8 y; Niftulla 3 y.
- 32.Musa Hüseyin oğlu 40 y; onun iki arvadı və oğlu Həsən 1 y.
- 33.Qasım Mustafa oğlu 56 y; onun arvadı. qızı və üç oğlu: Məsiməli 12 y; Bayram 8 y; Əli 2 y.
- 34.Hüseynalı Rəcəb oğlu 25 y; onun arvadı, anası, üç qızı və oğlu Musaqulu 4 y;
- dörd qardaşı var:* Abbasəli 20 y; onun arvadı; Novruzəli 15 y; Ağamirzə 12 y; Məmmədsaleh 8 y.
- 35.Abdulla Qasım oğlu 45 y; onun arvadı, iki qızı və dörd oğlu: Səfər 13 y; Cəfər 10 y; Qafar 8 y; Əlicəfər 6 y.
- 36.İsmayıl Araz oğlu 20 y; onun anası və iki qardaşı: Abbasəli 12 y; Kazım 8 y.
- 37.Oruc Sultan Kərbəlayı Köçəri oğlu 65 y; onun arvadı və iki qızı.
- 38.Əsəd Qasım oğlu 34 y; onun arvadı, qızı və oğlu Nəcəfəli 1 y.
- 39.Namaz Kərbəlayı Köçəri oğlu 56 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Mehdi 16 y; Hüseyinxan 12 y; Məmmədkazım 5 y.
- 40.Sadiq Əhməd oğlu 30 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Cabbar 8 y; Qafar 5 y; Əhməd 3 y.
- 41.Allahverdi Əli oğlu 32 y; onun arvadı, qızı və oğlu Əli 7 y.
- 42.Məhəmməd Sevdimalı oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Abbasəli 8 y.
- 43.Hümbət İmamqulu oğlu 56 y; onun arvadı;

iki oğlu var: Əlihümbət 20 y; onun arvadı;

Əliməmməd 15 y; onun arvadı.

44.Hüseyn Əmiraslan oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Həsən 6 y.

45.Əlizaman Mövlamverdi oğlu 62 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Məmmədrəhim 8 y; Nəcəf 6 y; Rəcəb 4 y.

46.Xanməmməd Mövlamverdi oğlu 63 y; onun arvadı və qızı.

47.Şahbaz Əlipaşa oğlu 60 y; onun arvadı, qızı və dörd oğlu: Köçəri 20 y; Əlipaşa 18 y; Novruzəli 10 y; Səbzəli 8 y.

48.Zeynalabdin Ayvaz oğlu 45 y; onun arvadı və oğlu Tarverdi 15 y.

49.Məmməd Hüseyin Qulu oğlu 42 y; onun arvadı. qızı və oğlu Oruc 8 y.

50.Allahverdi Bəndalı oğlu 40 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Bayram 15 y; Şahverdi 8 y; İmamverdi 6 y.

51.Əli Qonaq oğlu 42 y; onun arvadı, qızı və oğlu Ələsgər 12 y.

52.Mirzə Mustafa oğlu 62 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Hüseyin 20 y; Əlihüseyn 15 y.

53.İsmayıl Kərbəlayı İbrahim oğlu 20 y; onun arvadı, bacısı və iki qardaş: Həsən xan 18 y; Camal xan 10 y.

54.Rüstəm Əmin oğlu 45 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Abbas 10 y; Ataxan 8 y.

55.Tağı İmamverdi oğlu 34 y; onun arvadı və iki oğlu: Əli 8 y; Cəfər 4 y.

56.Əliqulu Məmməd qulu oğlu 80 y; onun arvadı, qızı və oğlu Allahverdi 15 y.

57.Səfəralı Fəzləli oğlu 38 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məmməd qulu 5 y; qardaşı Musaxan 15 y.

58.Qasım Xudaverdi oğlu 5 y; onun anası.

59.Səfər Kərbəlayı Xudaverdi oğlu 16 y; onun arvadı, anası, bacısı və qardaşı Hüseynalı 10 y.

60.Vəli Mirzə Hüseyn oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu İmaməli 4 y.

61.Allahverdi Şahhüseyn oğlu 75 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Məmmədqulu 20 y; Şahhüseyn 15 y.

62.Xıdır Şahverdi oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və üç oğlu: Hüseyn 15 y; Həsən 12 y; Məhəmməd 5 y.

63.Kazım Şərif oğlu 56 y; onun arvadı, üç qızı və iki oğlu: Həsən 12 y; Abbasəli 10 y.

64.Baba Yusif oğlu 35 y; onun arvadı, iki qızı, anası və oğlu Cəfərxan 10 y;

iki qardaşı: Hüseyn 25 y; onun arvadı və oğlu Süleyman 1 y; Mirzə 20 y.

65.Əli Hacı Əli oğlu 18 y; onun anası, bacısı və iki qardaş: Məhəmməd 12 y; Ələsgər 10 y.

66.Ələsgər Əhməd oğlu 40 y; onun arvadı və qızı.

67.İmamqulu Məmmədali oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Məmmədali 8 y; Ələsgər 5 y.

68.Əlimirzə Hüseyn oğlu 25 y; onun arvadı, qızı və oğlu Fərəculla 1 y.

69.Gülməmməd Mirzə Hüseyn oğlu 26 y; onun anası.

70.Şəmdin Məmmədخان oğlu 70 y; onun arvadı;

oğlu Şahbaz 30 y; onun arvadı.

71.İsmayıl Gülməmməd oğlu 35 y; onun arvadı və iki oğlu: Həsən 6 y; İbrahim 3 y.

72.Məmmədcəfər Eyvaz oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Musa 7 y; İsa 1 y.

73.Şəmdin Gülməmməd oğlu 25 y; onun arvadı, anası və iki qardaşı: Məhəmməd 20 y; Qurban 13 y.

74.İsmayıl İmamverdi oğlu 50 y; onun arvadı, iki qızı və dörd oğlu: Vəli 20 y; Bayram 15 y; Məməmməd 10 y; Alməmməd 7 y.

75.Sadıq Qurban oğlu 47 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Qurbanəli 15 y; Məmmədrza 10 y; Məhəmməd 5 y.

76.Həsən Hümbətali oğlu 45 y; onun arvadı, iki qızı və üç oğlu: Hüseyin 15 y; Şahsevən 8 y; Nəcəfali 3 y.

77.Cəfər Əminalı oğlu 40 y; onun arvadı və üç qızı;
iki oğlu var: Ələsgər 22 y; onun arvadı və oğlu Abbas 1 y;
Ələkbər 7 y.

78.Şahhüseyn İsmayıl oğlu 35 y; onun arvadı;
qardaşı Kalo 20 y; onun arvadı.

79.Aydın Məmmədxan oğlu 99 y; onun arvadı;
oğlu Oruc 20 y; onun arvadı.

80.Ayvaz Aydın oğlu 30 y; onun arvadı.

81.İmamverdi Aydın oğlu 32 y; onun arvadı, qızı və oğlu Məhəmməd 10 y.

82.Allahverdi Ədna oğlu 33 y; onun arvadı, qızı və iki oğlu: Xudaverdi 5 y; İmamverdi 3 y.

83.Səbzəli Səfixan oğlu 28 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Behbudəli 3 y; iki qardaşı var: Babaxan 26 y; Məmmədxan 18 y.

84.Məhərrəm Əlipənah oğlu 30 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Səfərqulu 8 y.

85.Oruc Şahverdi oğlu 80 y; onun arvadı və oğlu Səfər 18 y.

86.Hüseynxan Vəli oğlu 35 y; onun arvadı, iki qızı və iki oğlu: Məmmədcəfər 8 y; Əlicəfər 6 y.

87.İsmayıl Haxverdi oğlu 10 y; onun anası və bacısı.

88.Məhəmməd Hüseyn oğlu 11 y; onun anası.

89.Babaxan Əlverdi oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və iki oğlu: Cəfərxan 10; Ələkbər 8.

90.Hüseynalı İmamverdi oğlu 35 y; onun arvadı, anası, bacısı və oğlu Vəli 1 y.

91.Xudaverdi Allahverdi oğlu 40 y; onun arvadı, üç qızı və oğlu Mövlamverdi 2 y.

92.İman Allahverdi oğlu 25 y; onun arvadı və anası.

93.Bayram Allahverdi oğlu 36 y; oğlu Əlirza 3 y.

94.Allahverdi Tarverdi oğlu 12 y; onun bacısı və qardaşı Şahverdi 6 y.

95.Əlihüseyn Cahanşah oğlu 22 y; onun anası, bacısı və qardaşı Şahhüseyn 16 y.

96.Şahməmməd Cahanşah oğlu 35 y; onun arvadı, qızı və oğlu Xanməmməd 5 y.

97.Həsən Cahanşah oğlu 30 y; onun arvadı və oğlu Allahverdi 1 y.

98.Baba Eyvaz oğlu 32 y; onun arvadı, qızı və oğlu Tağı 4 y.

99.Əmirxan Yediyar oğlu 40 y; onun arvadı, qızı və dörd oğlu: Rəsul 15 y; Qoca 8 y; Əmirqulu 5 y; Allahqulu 3 y.

100.Hüseyn İmamqulu oğlu 40 y; onun anası.

101.Haxverdi Əlipaşa oğlu 36 y; onun arvadı, iki qızı və oğlu Allahverdi 8 y.

102.Şahmahmud Kürd oğlu 30 y; onun arvadı.

103.Əli Şahhüseyn oğlu 40 y; onun arvadı, qızı;

iki oğlu var: Məmməd həsən 25 y; onun arvadı və oğlu Məhəmməd 5 y; Əbülhəsən 20 y.

104. Kazım Mirzə oğlu 5 y; onun anası və bacısı.

105. Allahverdi Əlmərdan oğlu 60 y; onun arvadı, iki qızı və beş oğlu: Fərəculla 10 y; Fətulla 5 y; Nəsrullah 3 y; Beytullah 2 y; Qurbanəli 1 y.

Əhalisi püsyanlı tayfasına mənsub olan Ulya-Vayxır kəndində 105 ailə, 289 kişi, 247 qadın, cəmi 536 adam yaşayır.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati idarənin müşaviri, kollegiya assasörü İvan Şopen.

Quberniya katibi Pyotr Sitoviç.

ŞƏRUR MAHALININ ƏHALİSİ (v.262-264)

Tatarlar:

1.305 ailə, 3.397 nəfər kişi, 3.113 nəfər qadın, cəmi 6.510 nəfər;

İrandan köçürülən ermənilər:

336 ailə, 953 kişi, 804 qadın, cəmi 1.757 nəfər.

Şərur mahalının bütün əhalisi:

1.641 ailə, 4.350 kişi, 3.917 qadın, cəmi 8.267 nəfər.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati idarənin müşaviri, kollegiya assasörü İvan Şopen.

Quberniya katibi Pyotr Sitoviç.

ŞƏRUR MAHALININ BOŞ KƏNDLƏRİ (v.265)

1.HACI QARA KƏNDİ. Bu kənd Mahmud kəndə aid edilib və xəzinəyə məxsusdur, Sərdar onu əvvəlki sahiblərinin əlindən almışdı.

2.QALACIQ KƏNDİ. 3.FƏRHAD ARXI KƏNDİ. Bu kəndləri də Sərdar əvvəlki mülkədarlardan almışdı, indi Ulya-Noraşen kəndinə aid ediliblər.

4.BOŞA QIŞLAQ KƏNDİ. Bu kənd qaraçılar tərəfindən Keştas kəndinin ərazisində salınıb və onlar burada qışlayırlar.

5.ULYA DAŞARX KƏNDİ xəzinəyə məxsusdur. Burada torpaq çoxdur və İrandan gələnlər tərəfindən tutulub.

6.ÖRTÜLÜ MƏZRƏ. Mülkün 3 ağçası qaçıb gedən Sadıq xana, 3 ağçası isə Mustafa xana, Məmmədveli bəyə, Əlimirzə bəyə və Şeyxəli bəyə məxsusdur. Bu şəxslərdən Mustafa Sultan¹⁹² da qaçıb. Qaçıb gedən Məmmədsadıq xandan bir dəyirman qalıb.

7.ŞABAN MƏZRƏSİ. 18 xalvar torpağı var. Bu torpaqlar qarabağlıların əlində idi və heç kimə heç nə ödəmirdilər. İndi xəzinəyə məxsusdur.

8.KÜRKÇÜ BAYAT MƏZRƏSİ də qarabağlıların əlində idi və heç kimə heç nə ödəmirdilər.

9.YAVŞAN MƏZRƏ. 8 xalvara yaxın torpağı var, Sərdar onu Naxçıvanlı Əli Sultana vermişdi, o isə ildə 15 түмән pul ödəyirdi.

10.GABUD MƏZRƏ. Yengicə kəndinə məxsusdur.

11.DƏHNƏ KƏNDİ VƏ YA DƏMİRÇİ QIŞLAĞI. Xəzinəyə məxsus olan bu kənd Şərur mahalının ən qərbində,

¹⁹² Birinci dəfə Mustafa xan, ikinci dəfə isə Mustafa Sultan kimi yazılan adam eyni şəxsdir.

Araz çayının və Dəhnə dağının yaxınlığında yerləşir. Torpağı çoxdur, lakin su çatışmadığına görə, hamısını əkib-becərmək olmur. Əgər Arazdan çəkilən köhnə arxlar bərpa olunsa, 2 min xalvar ərazini əkinçiliyə qaytarmaq olar. Araz çayı burada yavaş axdığından, bu işi görmək çətindir. Ancaq yeri gəlmişkən, demək lazımdır ki, bu torpaqlar istifadəsiz qalmır. Dəmirçili tayfası, cəlali kürdləri, kərimbəyli və gödəkli tayfaları öz sürüləri ilə burada qışlayırlar. Arazdan Ağ Əhməd, Kürdçülü və Muğanlıya qədər əla qış ölüşləri vardır.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati idarənin müşaviri, kollegiya assasörü İvan Şopen.

Quberniya katibi Pyotr Sitoviç.

BİBLİOQRAFIYA

Azərbaycan dilində

1. Azərbaycan Tarixi Atlası. Bakı: 2007.
2. AMDTA, F.25, s.2, s.v.5.
3. İrəvan xanlığı. Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. Bakı: 2010.
4. Ələkbərli Ə.Qərbi Azərbaycan. I. Vedibasar mahalı. Bakı: 2013.
5. Göyçə mahalının Kameral təsviri. 1831-ci və 1842-ci illər (Tərcümə, tərtib və ön sözün müəllifi N.Əhmədli). Bakı: 2017
6. İrəvan əyalətinin Kameral təsviri. I c. İrəvan şəhərinin Kameral təsviri. 1831-ci il (Tərcümə, tərtib və giriş mətninin müəllifi N.Əhmədli). Bakı: 2018.
7. İrəvan əyalətinin icmal dəftəri (Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri Z.Bünyadov, H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı: 1996.
8. Əliyev F., Əliyev M. Naxçıvan xanlığı (1847-1828). Bakı: 1996.
9. Qazax nahiyəsinin Kameral təsviri (Tərcümə. tərtib, ön sözün və qeydlərin müəllifi N.Əhmədli). Bakı: 2018.

Rus dilində

- 10.АКАК (издан под.ред. председателя комиссии А.Д.Берже). т.1, 1866. док.832.
- 11.АКАК, т.3, 1869, док. 443; 444;446; 447.
- 12.АКАК, т.5, 1873. док. 167; 169.
- 13.АКАК,т.6, ч.2, 1875.
14. АКАК, т.7, 1878, док.512.
- 15.Военно-статистическое обозркие Российской империи. Т.16, ч.6. Эриванская губерния. С.Пб: 1855.
16. Гагамейстра Ю.А. Новые очерки Закавказья. С.Пб: 1848.
- 17.Деконский А.Г.Экономический бытъ государственных крестьян в западной части Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии//Матер.для изучения экономииического быта гос.крестьян Закавказского края. Тифлис: 1886, Т.1.
18. Кавказский Календарь на 1855 год.
- 19.Камеральное описание Ведибасарского магала Эриванской провинции Армянской области. НАА, Ф.90, оп.1, д.92

20. Камеральное описание Шарурского магала Эриванской провинции за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.90.
21. Камеральное описание Эриванской провинции. Город Эриван. Часть Шагарская за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.80.
22. Марков Ф.Т. Экономический быт государственных крестьян Эриванского уезда//Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис: 1886, Том 3, часть 1
23. Национальный Архив Армении.
24. Парвицкий А.В. Экономический быт государственных крестьян северо-западной части Шарура и восточной части Даралагези, Шаруро-Даралагезского уезда Эриванской губернии//Матер. для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Тифлис: 1886, Т.4.
25. Потто В. Кавказская война в отдельных очерках, эпизодах, легендах и биографиях. Т.3. Персидская война 1826-1828 г. Изд. 2-ое. СПб: 1888.
26. Сборник сведений о Кавказе. Т.5. Списки населенных мест Кавказского края. Ч.1. Тифлис: 1879. Эриванская губерния.
27. Спасский Н. Сельскохозяйственно-статистические сведения об Эриванской губернии за 1870 год.//Сборник сведений о Кавказе. Тифлис: 1872, Т.2.
28. Смирнов Е.Т. //Сборник материалов по мусульманству. С.Пб: 1899
29. Смирнов Н.А. Мусульманское сектанство. Москва: 1930
30. Шопен И. Исторический памятник Армянской области в эпоху ее присоединения к Российской Империи. С.Пб: 1852
31. Шопен И. Некоторые замечания на книгу «Обозрение Российских владений за Кавказом». С.Пб: 1840
32. Эриванская провинция//Обозрение Российских владений за Кавказом, в статистическом, этнографическом, топографическом и финансовом отношениях. СПб: 1836.

Мənbə və ədəbiyyat siyahısında qəbul edilmiş ixtisarlər:

- АКАК** – *Акты, собранные Кавказской Археографической Комиссией*
- АМДТ** – *Azərbaycan Mərkəzi Dövlət Tarix Arxivi*
- НАА** – *Национальный Архив Армении*

ƏLAVƏR

Original kameral dəftərlərdən bəzi nümunələr:

Kameral təsvir

<p>1837</p> <p><u>Qərənbi Böyük Qəpiz</u></p>			
1. Kəndəyi Ulus vələdi rəisində eyni	79		
qumruca ucunlu fəvqə qəzi eilə eilə eilə	6		
Təyinat	2	5	6
qəlpəncə eilə eilə	23		
Təyinat eilə	90		
2. Təyinat Kəndəyi eyni	10		
qumruca ucunlu eilə eilə Kəndəyi	7		
Təyinat	1	5	3
qəlpəncə eilə	30		
qumruca			
Təyinat Kəndəyi eyni	20		
3. Qəzi ucunlu eilə eilə	60		
qumruca ucunlu eilə eilə	1		
Təyinat eilə eilə	60		
qumruca fəvqə ucunlu eilə eilə eilə	32		
qumruca ucunlu eilə eilə eilə	3	1	3
Təyinat	2		
eilə	15		
Pəncə eilə	10		
<p>Ümumi 117</p>			

Mündəricat

**TARİXİ AZƏRBAYCAN TORPAQLARI HAQQINDA
QIYMƏTLİ İLK MƏNBƏ**

ÖN SÖZ	3
VEDİBASAR VƏ ŞƏRUR MAHALLARI KAMERAL TƏSVİRLƏRDƏ ..	8
Vedibasar mahalının kameral təsvirinə ümumi izahat yazısı	69
№1.Xorvirab kəndi	75
№2. Sufla vedi kəndi.....	75
№3. Əliməmməd qışlağı kəndi.....	79
№4. Şidli kəndi.....	81
№5.Xalisə kəndi	84
№6.Dəvəli kəndi	87
№7.Ulya vedi kəndi	87
№8. Daşlı kəndi	99
№9. Görəvan kəndi	101
№10. Yengicə kəndi	102
№11. Avşar kəndi	103
№12.Sədərək kəndi	104
№13.Asni kəndi	117
№14. Kərki kəndi	118
№15. Qədili kəndi	119
№16. Qaraxaç kəndi	120
№17. Camışbasan kəndi	122
№18.Cıgın kəndi	123
№19. Cırmanis kəndi	126
№20. Küsüsüz kəndi	128
№21. Ərmik kəndi	131

İRƏVAN QƏZASI ŞƏRUR NAHİYƏSİ KƏNDLƏRİNİN KAMERAL SİYAHISI. 1842-ci il. İkinci hissə	137
VEDİBASAR MAHALI	137
№1. Xorvirab kəndi.....	137
№2. Sufla vedi kəndi.....	140
№3. Əliməmməd qışlağı kəndi.....	143
Köçərilər.....	145
№20. Əliməmməd qışlağı kəndi.....	145
№4. Şidli kəndi.....	147
№5. Xalisə kəndi	151
№6.Dəvəli kəndi	161
№7. Böyük (ulya) vedi kəndi	162
№8. Qarabağlar kəndi	163
№8. Daşlı kəndi.....	184
№9. Görəvan kəndi	185
№10. Yengicə kəndi.....	187
№11. Avşar kəndi.....	188

İrəvan əyalətinin kameral təsviri

№12. Sədərək kəndi	199
№13. Kərki kəndi	235
№14. Asrı kəndi	236
№15. Qarağac kəndi	237
Birəli kəndi	239
№16. Qədili kəndi	239
Keşişviran kəndi	243
Qaşqa kəndi	243
Zincirli kəndi	243
Yeni çanaxçı kəndi	243
Yuxarı çanaxçı kəndi	243
Qaralar kəndi	245
№20. Küstüsüz kəndi	246
№21. Ərmik kəndi	247
Geronis kəndi	249
Bağçacıq kəndi	251
Haxıs kəndi	253
Gül kəndi	254
Məngük kəndi	256
Xosrov kəndi	257
Zimmi kəndi	258
Şahablı kəndi	261
Ketuz kəndi	264
Şirazlı kəndi	267
№17. Camışbasan kəndi	270
№18. Cığın kəndi	271
№19. Cırmanis kəndi	274
Xnut kəndi	276
Vedibasar Mahalının Qışlaqları	276
№20. Çatqıran qışlağı	276
Ağkilsə kəndi	279
№3. Dəmirçili tayfası	280
Taytan kəndi	284
Kürdlər	285
№14. Biruki tayfası	285
№ 15. Cəlali tayfası	319
Dövlət torpaqlarında yaşayan buruki kürd icması	324
№22. Banuki tayfası	330

ŞÖRUR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ. 1831-ci il. ŞÖRUR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİNƏ ÜMUMİ İZAHAT

№1. Quşçu dəmirçili kəndi	336
№2. Maxta kəndi	340
№3. Düdəngə kəndi	344
№4. Zeyvə kəndi	347
№5. Sufla noraşen kəndi	349
№6. Aksı kəndi	351

№7. Mahmud kəndi.....	353
№8. Ulya noraşen kəndi	354
№9. Loşan kəndi	359
№10. Daşarx kəndi.....	359
№11. Kürkcülü kəndi	360
№12. Kürd kəndi.....	364
№13. Şəhriyar kəndi.....	366
№14. Yengicə kəndi.....	370
№15. Çomaxtur kəndi	378
№16. Çərçiboğan kəndi.....	381
№17. Məmmədsabir kəndi	383
№18. Mirzə müslüm muğancığı.....	384
№19. Muğancıq mehrablı kəndi	386
№20. Qarxun kəndi	387
№21. Kəlbəli xan aralığı	390
№22. Məmmədalı bəy aralığı.....	392
№23. Siyaqut kəndi.....	393
№24. Kosacan kəndi	396
№25. Parçı kəndi.....	398
№26. Ələkli kəndi.....	401
№27. Yalqızağac kəndi	403
№28. Vərməzyar kəndi	405
№29. Xanlıqlar kəndi	408
№30. İbadulla kəndi	409
№31. Qışlaq abbas kəndi.....	411
№32. Tomaslı kəndi	415
№33. Sufla vaxır kəndi.....	417
№34. Sərdarabad kəndi	418
№35. Diadin kəndi	420
№36. Ərəb yengicə kəndi.....	421
№37. Qarahəsənli kəndi	426
№38. Babəki kəndi.....	430
№39. Keştaz kəndi	432
№40. Dərvişlər kəndi	434
№41. Arbatan kəndi	437
№42. Xələc kəndi.....	439
№43. Alışar kəndi	441
№44. Muğanlı kəndi.....	445
№45. Kürtçülü kəndi	449
№46. Ağ əhməd kəndi.....	451
№47. Qaraburc kəndi	455
№48. Təzəkənd	456
№49. Burunlu kəndi	457
№50. Ulya-vaxır kəndi.....	459
Şərur mahalının əhalisi.....	467
Şərur mahalının boş kəndləri.....	468
Bibliografiya	470

**İRƏVAN ƏYALƏTİNİN
KAMERAL TƏSVİRİ**

5 CİLDDƏ

II CİLD

**VEDİBASAR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ.
1831-ci və 1842-ci illər**

**ŞƏRUR MAHALININ KAMERAL TƏSVİRİ.
1831-ci il**

F.ç.v. 30. Tiraj 700.

Turxan NPB